

# Старий Завіт

Посібник для вчителя євангельського вчення



# Старий Завіт

---

Посібник для вчителя євангельського вчення

Видано  
Церквою Ісуса Христа Святих Останніх Днів

### **Зауваження та пропозиції**

Будемо вдячні за Ваші зауваження та пропозиції щодо цього посібника.  
Просимо надсилати їх за адресою:

Curriculum Planning  
50 East North Temple Street, Floor 24  
Salt Lake City, UT 84150-3200, USA  
E-mail: cur-development@ldschurch.org

Будь ласка, укажіть ваше ім'я та прізвище, адресу, назву приходу і колу.  
Перевірте, чи правильно Ви вказали назву посібника. Потім подайте Ваші зауваження та пропозиції стосовно сильних сторін цього посібника і вкажіть те, що можна покращити.

Обкладинка: *Анна представляє свого сина Самуїла Ілію*,  
художник Роберт Т. Берретт

© 2001 by Intellectual Reserve, Inc.

Усі права застережено

Printed in the United States of America

Текст англійською мовою затверджено: 1/01

Переклад затверджено: 1/01

Назва оригіналу:

*Old Testament: Gospel Doctrine Teacher's Manual*

35570 192

Ukrainian

# Зміст

Номер та назва уроку	Сторінка
На допомогу вчителеві	V
1 «Це є Моя робота і Моя слава» (Мойсей 1)	1
2 «Тебе було обрано до того, як ти народився» (Авраам 3; Мойсей 4:1–4)	5
3 Сотворіння (Мойсей 1:27–42; 2–3)	9
4 «Бо через мою провину мої очі відкрились» (Мойсей 4; 5:1–15; 6:48–62)	12
5 «Коли ти добре робитимеш, то буде тебе прийнято» (Мойсей 5–7)	17
6 «Ной... зробив ковчега, щоб дім свій спасти» (Мойсей 8:19–30; Буття 6–9; 11:1–9)	23
7 Авраамів завіт (Авраам 1:1–4; 2:1–11; Буття 12:1–8; 17:1–9)	27
8 Жити праведно у злочестивому світі (Буття 13–14; 18–19)	31
9 «Бог нагледить ягня Собі» (Авраам 1; Буття 15–17; 21–22)	35
10 Благословення перворідства; шлюб у завіті (Буття 24–29)	39
11 «Як же я вчиню це велике зло?» (Буття 34; 37–39)	45
12 «Розмножив мене Бог у краї недолі моєї» (Буття 40–45)	49
13 Неволя, Пасха і Вихід (Вихід 1–3; 5–6; 11–14)	53
14 «Станете Мені власністю» (Вихід 15–20; 32–34)	58
15 «Сподівайся на Бога і живи» (Числа 11–14; 21:1–9)	64
16 «Я не зможу переступити наказу Господа» (Числа 22–24; 31:1–16)	69
17 «Стережися тоді, щоб ти не забудь» (Повторення Закону 6; 8; 11; 32)	73
18 «Будь сильний та відважний» (Ісус Навин 1–6; 23–24)	78
19 Правління суддів (Судді 2; 4; 6–7; 13–16)	83
20 «Все місто... знає, що ти жінка чесотна» (Рут; 1 Самуїлова 1)	88
21 Бог вшанує тих, хто шанує його (1 Самуїлова 2–3; 8)	92
22 «Господь дивиться на серце» (1 Самуїлова 9–11; 13; 15–17)	97
23 «Господь буде свідком між мною та між тобою аж навіки!» (1 Самуїлова 18–20; 23–24)	103
24 «Серце чисте створи мені» (2 Самуїлова 11–12; Псалми 51)	107
25 «Все, що дихає, — хай Господа хвалить» (Псалми)	113
26 Цар Соломон — муж мудрий, муж нерозумний (1 Царів 3; 5–11)	118
27 Вплив злочестивих і праведних провідників (1 Царів 12–14; 2 Хронік 17; 20)	123
28 «А по огні — тихий пагідний голос» (1 Царів 17–19)	128

29	«І підняв він... Іллевого плаща» (2 Царів 2; 5–6)	133
30	«Прийдіть до Господнього дому» (2 Хронік 29–30; 32; 34)	137
31	«Блаженна людина, що мудрість знайшла» (Приповісті й Екклезіяст)	143
32	«Я знаю, що мій Викупитель живий» (Йов 1–2; 13; 19; 27; 42)	149
33	Ділитися євангелією з усім світом (Йона 1–4; Михей 2; 4–7)	153
34	«І заручуся з тобою справедливістю» (Осія 1–3; 11; 13–14)	157
35	Бог розкриває Свої таємниці Своїм пророкам (Амос 3; 7–9; Йоїл 2–3)	160
36	Слава Сіону буде захистом (Ісая 1–6)	165
37	«Бо Ти чудо вчинив» (Ісая 22; 24–26; 28–30)	169
38	«Крім Мене немає Спасителя!» (Ісая 40–49)	173
39	«Які гарні на горах...» (Ісая 50–53)	177
40	«Пошир місце намету свого» (Ісая 54–56; 63–65)	180
41	«Я ось сьогодні поставив тебе... залізним стовпом» (Єремія 1–2; 15; 20; 26; 36–38)	184
42	«І на їхньому серці його напишу» (Єремія 16; 23; 29; 31)	188
43	«Пастирі Ізраїлеві» (Єзекиїл 18; 34; 37)	191
44	«І буде жити все, куди пройде той потік» (Єзекиїл 43–44; 47)	197
45	«А якщо я загину, то загину» (Даниїл 1; 3; 6; Естер 3–5; 7–8)	201
46	«Царство, що навіки не зруйнується» (Даниїл 2)	206
47	«Станемо й збудуємо» (Ездра 1–8; Неемія 1–2; 4; 6; 8)	210
48	«Великий й страшний день Господній» (Захарій 10–14; Малахія)	215

# На допомогу вчителю

---

Президент Гордон Б. Хінклі сказав: «Я сподіваюсь, що [вивчення Писань] стане для вас не просто приемним обов'язком, воно скоріше стане закоханістю в Боже слово. Я обіцяю вам: якщо ви читатимете, ваш розум буде просвітленим і дух піднесеним» (“The Light within You,” *Ensign*, May 1995, 99).

Як учитель євангельського вчення, ви маєте нагоду допомогти учням свого класу навчитися любити Старий Завіт і знаходити те просвітлення, яке обіцяв Президент Хінклі. Навчаючи, ви будете наслідувати приклад Спасителя, який любив Писання і використовував їх для навчання своїх учнів.

Уже після свого воскресіння Ісус звернувся до Писань, щоб навчати надзвичайно важливих істин двох своїх учнів. Його учень на ім'я Клеопа разом зі своїм супутником йшли дорогою до Еммауса, обговорюючи між собою нещодавно почуту новину, що Ісусового тіла вже немає в гробниці. І коли вони так простували своїм шляхом, до них приєднався Ісус, але вони не впізнали його. Він запитав, про що вони розмовляють та чому такі сумні, і вони розказали йому про розп'яття й воскресіння. Послухавши їх, Ісус почав «виясня[ти] їм зо всього Писання, що про Нього було» (Лука 24:27).

Клеопа і його супутник попросили Спасителя залишитися з ними, і коли вони посідали їсти, то впізнали в Ньому воскреслого Господа. Та він став для них невидимий, і вони сказали один одному: «Чи не палало нам серце обом, коли промовляв Він до нас по дорозі, і коли виясняв нам Писання?» (Лука 24:32).

Уривок з Писань, що змусив палати серця цих учнів, був з книг Мойсея і пророків — з Писання, відомого нам як Старий Завіт. Коли ви навчаєте тих самих священних істин, Святий Дух свідчитиме вашому класові про істинність їх, як це було у випадку з Клеопою та його супутником.

Вивчення Старого Завіту має на меті зміцнювати свідчення учнів класу про Спасителя і їхнє зобов'язання жити за його євангелією. Учні класу, керовані Духом у своєму вивченні Писань, зможуть свідчити разом з Йовом: «Я знаю, що мій Викупитель живий, і останнього дня... і з тіла свого я Бога побачу» (Йов 19:25, 26).

---

## Навчайте Духом

Готуючись навчати євангельському вченню, важливо, щоб ви прагнули натхнення й проводу від Духа Господа: «І Дух буде дано вам молитвою віри, — сказав Господь, — і якщо ви не отримаєте Духа, ви не будете навчати» (див. УЗ 42:14). Пам'ятайте, що вчителем у вашому класі є Святий Дух.

Духа можна отримати завдяки молитві, посту, щоденному вивченню Писань і покорі заповідям. Готуючись до заняття, моліться, щоб Дух допоміг вам зрозуміти Писання і потреби учнів вашого класу. До того ж Дух допоможе вам спіланувати, як саме обговорювати уривки з Писань і застосовувати їх до сучасності (1 Нефій 19:23). З допомогою Духа ви станете дієвим знаряддям в руках Господа у навчанні його дітей його слову.

Далі наведено деякі пропозиції, як запросити Дух на ваше заняття:

1. Пропонуйте учням класу промовити молитву до і після заняття. Під час заняття моліться в серці, щоб Дух направляв вас, відкрив серця учнів класу, свідчив, надихав вас.
2. Користуйтеся Писаннями (див. далі «Зосереджуйтеся на Писаннях»).
3. Свідчіть не лише під час завершення заняття, а завжди, коли Дух вам підказує це робити. Свідчіть про Спасителя. Часто запрошуйте свідчити учнів класу.
4. Використовуйте гімни, пісні Початкового товариства та іншу священну музику, щоб підготувати серця учнів класу відчувати Дух.
5. Виявляйте любов до учнів класу та інших людей, а також до Небесного Батька і Ісуса Христа.
6. Діліться думками, почуттями й досвідом, що стосуються принципів, які вивчаються на уроці. Пропонуйте те саме робити учням класу. Учні класу також можуть розповісти, як вони застосували або чого навчилися з того, що обговорювалося на попередніх уроках.

---

### Зосереджуйтеся на Писаннях

Підготовка до проведення заняття з вивчення євангельського вчення вимагає старанного вивчення Писань. Господь заповідав: «Прагніть не проголошувати моє слово, а спочатку прагніть отримати моє слово». Коли ви отримаєте його слово завдяки вивченню Писань, Господь обіцяє, що «ваш язик [буде] розв'язано; тоді, якщо ви бажаєте, ви матимете мого Духа і моє слово, так, силу Божу для переконання» (див. УЗ 11:21).

Цей посібник призначено допомогти вам навчати з Писань. Заохочуйте учнів класу приносити свої примірники Писань на кожне заняття.

Під час проведення заняття зосереджуйте все обговорення на Писаннях. Будьте розсудливими, використовуючи коментарі чи якісь інші інформаційні джерела, що не є Писаннями. Учні класу слід навчати шукати знання і натхнення з Писань і слів пророків останніх днів.

Кожному учневі класу потрібно дати примірник *Старий Завіт. Путівник для учнів класу* (34592). У цій брошурі подаються підсумки і запитання, які допоможуть учням класу розуміти Писання, міркувати над тим, як їх застосовувати в житті, і готуватися до обговорювань у класі. Заохочуйте батьків використовувати цей путівник під час сімейного вивчення Писань.

---

### Схема уроку

Цей посібник написано для класів вивчення євангельського вчення молоддю і дорослими і має використовуватися кожний четвертий рік. У матеріалах уроків завідома вміщено інформації більше, ніж ви будете здатні подати за час уроку. Прагніть Духа Господа, вибираючи оповідання з Писань, запитання і вправи, які б найкраще відповідали потребам учнів вашого класу.

Кожний урок складається з таких частин:

1. *Мета.* У поданому формулюванні мети вказано основну ідею, на якій вам потрібно зосередитися, готуючись до уроку і проводячи його.
2. *Підготовка.* У першій частині цього розділу підсумовуються основні думки із уривків з Писань, про які йдеться в уроці. У деяких уроках вказано додаткова інформація для читання, що сприятиме кращому розумінню уроку. У багатьох уроках цей розділ містить також інші пропозиції стосовно підготовки, наприклад, які матеріали ви можете принести в клас.

3. *Вправи на увагу.* У цьому розділі показано, як проста вправа, використання предмета чи запитання допоможуть учням класу підготуватися до навчання, участі в уроці і відчутти вплив Духа. Незалежно від того, використовуєте ви ідеї, запропоновані в посібнику чи власні, важливо на самому початку уроку зосередити увагу учнів класу на темі уроку. Вправа має бути короткою.
4. *Обговорення Писань та їх застосування* Це — основна частина уроку. З молитвою докладно ознайомтеся з уривками з Писань, аби ви могли навчати й обговорювати їх ефективно. Беріть до уваги запропоноване в частині «Допомога для навчання з Писань» (далі), щоб урізноманітнити способи навчання й утримувати цікавість учнів класу.
5. *Завершення* Цей розділ допомагає підсумувати урок і заохотити учнів класу жити за обговореними принципами. У ньому також є нагадування про те, щоб ви свідчили. Слідкуйте за тим, щоб у вас залишалось достатньо часу для завершення кожного уроку.
6. *Додаткові ідеї для навчання.* У цей розділ вміщено додаткові істини з уривків із Писань, альтернативні навчальні підходи, вправи та інші пропозиції, що збагачуватимуть урок. За бажанням можна використати деякі з цих ідей під час уроку.

---

#### Допомога для навчання з Писань

Користуйтеся такими порадами, щоб навчати з Писань ефективніше й різноманітніше:

1. Допоможіть учням класу зрозуміти, що Писання навчають нас про Ісуса Христа, Єгову Старого Завіту, про чие народження, земну місію, Друге пришествя і тисячолітнє правління пророкувалося у Старому Завіті.
2. Попросіть учнів класу подумати й поділитися думками, яким чином той чи інший уривок з Писань можна застосувати у їхньому житті.
3. Привертайте увагу не лише до певної доктрини, а й до оповідань із Старого Завіту, особливо тих, де йдеться про віру; при цьому слідкуйте за тим, щоб учні класу зрозуміли їх й обговорили, як застосувати їх у житті.
4. Пропонуйте учням класу відшукати слова, фрази або ідеї, які неодноразово повторюються в уривкові з Писань або ж мають особливе значення для них.
5. Напишіть на дошці фрази, ключові слова чи запитання, що стосуються певного оповідання з Писань. Потім прочитайте або ж підсумуйте це оповідання. Коли учні класу почують ці фрази, ключові слова або відповіді на запитання, припиніть читати й обговоріть почуте.
6. У Книзі Мормона фраза «і ось ми бачимо» вживається, щоб підсумувати принципи, яких навчалося. Після обговорення уривку з Писань попросіть учнів класу закінчити фразу «і ось ми бачимо», аби пояснити обговорюваний євангельський принцип.
7. Знаходьте й обговорюйте символи, які використані в Старому Завіті. Наприклад, молода й Молодий символізують Ізраїль і Спасителя.
8. Привертайте увагу до того, як порівнюються між собою люди чи події в уривках з Писань. Наприклад, ви можете порівняти Каїна з Авелем та Енохом (Мойсей 5–7); Давида і Вірсавію (2 Самуїла 11) з Йосипом з Єгипту та дружиною Потіфара (Буття 39:7–13); пророка Іллю з нечестивим царем Ахавом (1 Царів 16:29–33; 17–19).



9. Влаштуйте читачький театр, пропонуючи учням класу читати з Писань слова за різних людей.
10. Розділяйте учнів класу на дві групи або на більшу кількість невеликих груп. Після ознайомлення з уривком нехай кожна група запише принципи, яких можна навчитися з цього уривка. Після цього запропонуйте групам по черзі обговорити, як ці принципи застосовуються в житті.
11. Нагадуйте учням класу приносити на заняття олівці, щоб виділяти під час обговорення важливі вірші.

---

### Заохочуйте до обговорення в класі

Зазвичай заняття не повинні проводитися як лекції, натомість слід намагатися допомогти учням класу активно брати участь в обговоренні Писань. Беручи участь в уроці, учні класу краще навчатимуться з Писань і повніше розумітимуть, як застосовувати євангельські принципи. Прагніть провину Духа, коли вибираєте, які запитання ставити, в якій послідовності і як розгортати обговорення. Обговорення на заняттях слід зосереджувати на тому, що допомагатиме учням класу прийти до Христа і жити, як належить його учням. Змінюйте хід обговорення, якщо воно приймає характер, що не сприяє досягненню цих цілей.

Посилання на уривки з Писань вказані, щоб допомогти вам і учням класу знаходити у цих уривках відповіді на більшість запитань. Відповіді на деякі запитання приходитимуть з досвіду учнів класу.

Важливим є не стільки подати весь матеріал уроку, як допомогти учням класу краще зрозуміти Писання і зобов'язатися ставати більш послідовними у своєму учнівстві. Якщо учні класу набувають знання з корисного обговорення, то часто краще дати такому обговоренню завершитися, а не намагатися викласти решту матеріалу уроку.

Щоб розгорнути обговорення в класі, слід зважити на такі поради:

1. Ставте запитання, а потім називайте посилання на Писання, щоб учні класу могли знайти там відповідь.
2. Ставте запитання, які б вимагали обдумування й обговорення, а не просто відповіді «так» чи «ні». Запитання, що починаються зі слів *чому*, *як*, *хто*, *що*, *коли* і *де*, більше стимулюють до обговорення.
3. Пропонуйте учням класу ділитися почуттями про те, що вони дізналися з Писань. Також заохочуйте їх ділитися власним досвідом, що показував би, як принципи, вміщені в Писаннях, можуть бути застосовані в житті. Схвально оцінюйте участь учнів класу в занятті.
4. Будьте чуйними до кожного учня класу. Хоч до участі в обговореннях слід заохочувати всіх учнів класу, та дехто з них може не наважуватися відповідати. Ви можете наодинці поговорити з ними, аби дізнатися, як вони поставляться до того, щоб прочитати якийсь уривок або якось інакше взяти участь в уроці. Будьте уважними і не просіть давати відповіді на ваше запитання тих учнів класу, яких це може збентежити.
5. Нагадуйте учням класу готуватися до уроку, вивчаючи вказані уривки з Писань і *Старий Завіт. Путівник для учнів класу (34592)*. Будучи підготовленими, вони зможуть краще брати участь в обговореннях. Пропонуйте учням класу обговорювати уривки з Писань і уроки у колі своєї сім'ї.

# «Це є Моя робота і Моя слава»

Урок  
1

Мойсей 1

---

**Мета** Допомогти учням класу зрозуміти, що (1) ми є дітьми Бога, (2) ми можемо не піддаватися спокусам Сатани і (3) робота Бога і його слава — привести нас до безсмертя і вічного життя.

---

**Підготовка**

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Дорогоцінної Перлини:
  - Мойсей 1:1–11. Мойсей бачить Бога і розмовляє з ним лицем до лица. Мойсей дізнається, що він є сином Бога, подібним до Єдинонародженого від Батька. Примітка: члени класу повинні розуміти, що саме Єгова, а не Небесний Батько, з'явився у видінні Мойсеєві. Єгова був передземним Ісусом Христом і Богом Старого Завіту. Він і його Батько єдині за метою і він представляє Батька в силі й повноваженні. Його слова є словами Батька, і трапляється, що він, як це зазначено в Мойсей 1:6, говорить від першої особи, тобто від імені Батька. (Див. James E. Talmage, *The Articles of Faith*, 12th ed. [1924], 470–71).
  - Мойсей 1:12–23. Сатана протистоїть Мойсеєві; Мойсей проганяє від себе Сатану.
  - Мойсей 1:24–39. Бог знову являється Мойсеєві і навчає його стосовно своєї роботи і слави.
- Докладно ознайомтесь з уроком і вирішіть, як навчати з цих уривків з Писань. Оскільки буде важко поставити в класі всі запитання або подати весь матеріал уроку, з молитвою виберіть те, що найкраще відповідатиме потребам учнів класу. Можна пристосувати деякі запитання так, щоб вони відповідали обставинам учнів класу.
- Отримайте примірники *Старий Завіт. Путівник для учнів класу* (34592) для всіх учнів вашого класу. (Приход мав замовити ці путівники, включивши їх до щорічного замовлення навчальних матеріалів; член єпископату має передати ці посібники президентству Недільної школи приходу).
- Якщо ви вирішили використати на уроці другу вправу на увагу, то принесіть паперовий пакет або торбинку, поклавши туди кілька звичайних предметів, наприклад, якийсь камінчик, гребінець і олівець.

---

## Запропонований хід уроку

Вступ до Старого Завіту

Старий Завіт — це розповідь про справи Бога з його завітним народом, починаючи від часів Сотворіння і закінчуючи періодом за кілька століть до народження Спасителя. У Старому Завіті подано сильні приклади віри і послухності. Також в ньому показано наслідки зневажання, непокори Богові або протиставляння себе йому. Його пророцтва свідчать про народження Месії, викупительну жертву, друге пришестя і тисячолітнє правління.

Додатково до Старого Завіту цей курс містить книги Мойсея і Авраама з Дорогоцінної Перлини. Ці книги подають важливі доповнення і пояснення до деякого матеріалу в книзі Буття. Книга Мойсея — це уривок з Перекладу Біблії Джозефа Сміта. Книга Авраама — це виконаний Джозефом Смітом переклад з деяких єгипетських папірусів.

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну. Виберіть вправу, яка була б найдоцільнішою для класу.

1. Попросіть учнів класу продивитися Мойсей 1:6, 20–22 і 39, щоб визначити важливі істини, які там відкрито. Відповіді можуть бути різними. Поясніть, що цей урок буде зосереджено на трьох істинах, які вміщено під заголовком «Мета» на с. 1.
2. Виберіть двох учнів класу і передайте їм пакет, в якому знаходяться кілька знайомих їм предметів (див. «Підготовка», с. 1). Скажіть учасникам, що вони гратимуть у гру, але не давайте їм інструкцій чи пояснення, що це за гра. Попросіть учасників відкрити пакет і почати гру. Вони вважатимуть, що вміст пакету пояснить гру. Але й оглянувши ці предмети, учасники не знатимуть, як їм грати, і будуть розмірковувати, що їм потрібно зробити.

Зазначте: щоб розуміти, як грати, ми повинні розуміти мету гри або задум. Так само, щоб зрозуміти наше життя на землі, ми повинні розуміти мету або задум нашого життя. Перший розділ книги Мойсея допомагає нам зрозуміти це, даючи відповідь на три важливі запитання:

Хто ми є?

Як нам подолати вплив супротивника?

Що є роботою і славою Бога?

### Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати в повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках. У відповідний момент уроку роздайте *Старий Завіт. Путівник для учнів класу (34592)* і заохотьте учнів класу надалі використовувати його для особистого й сімейного вивчення Писань.

#### 1. Бог навчає, що Мойсей—син Бога.

Навчайте з Мойсей 1:1—11 та обговоріть цей уривок.

- Що дізнався Мойсей про Бога з досвіду, описаного в Мойсей 1:1–7? Що Мойсей дізнався про себе? (Можна запропонувати учням класу поррахувати, скільки разів у цих віршах Бог називає Мойсея «мій син»).
- Що означає те, що Мойсея було створено «за подобою» Спасителя? (Мойсей 1:6). Яку зміну в нашому житті може викликати знання того, що ми — діти Бога, створені за подобою його Сина?

Старійшина Даллін Х. Оукс навчав: «Задумайтеся над могутністю ідеї, якої навчає наша улюблена пісня «Я Божєє дитя». Тут відповідь на одне з важливих питань життя — «Хто я є?» Я — дитя Бога і духовно походжу від небесних батьків. Це походження визначає наш вічний потенціал. Ця могутня ідея — сильнодіючий антидепресант. Вона може зміцнити кожного з нас, коли ми робимо праведний вибір і шукаємо те найкраще, що є в нас. Вселіть у розум особи могутню ідею, що він або вона є дитям Бога, і ви дасте їй можливість поважати саму себе і стимул долати життєві проблеми» (у Conference Report, Oct. 1995, 31 або *Ensign*, Nov. 1995, 25).

- Неодноразово називаючи Мойсея словами «мій син» і кажучи, що його було створено «за подобою мого Єдинонародженого», Бог дав Мойсеєві впевненість і розуміння його гідності. Як дотримання цього принципу допоможе нам як батькам? Як це може зміцнювати шлюб? Як це може зміцнювати дружбу?

Зауважте, що у світі, де ми зустрічаємося переважно з критикою й негативним ставленням, принижуючими зауваженнями, ми повинні наслідувати

приклад Господа і казати те, що допомагало б іншим дивитися на себе як на дітей Бога, які мають достоїнство й гідність.

- У Мойсей 1:1–7 підкреслюються важливість Мойсея і його вічний потенціал. Однак після того, як присутність Бога відійшла від нього, Мойсей сказав: «Тепер, з цієї причини, я знаю, що людина є ніщо» (Мойсей 1:10). В якому розумінні обидві ці концепції є правильними? (Бог є безмежно мудрішим і могутнішим за смертних чоловіків і жінок. Ми — ніщо без нього. Але як його діти, ми маємо потенціал стати подібними до нього).

## 2. Сатана протистоїть Мойсеєві; Мойсей проганяє від себе Сатану.

Навчайте з Мойсей 1:12–23 та обговоріть цей уривок.

- Коли Сатана прийшов, то що він наказав Мойсеєві зробити? (Див. Мойсей 1:12). Чому, на вашу думку, Сатана назвав Мойсея «сином людським»? (Сатана хотів, щоб Мойсей повірив, щоб він *не* є сином Бога). Чому Сатана хоче, щоб ми сумнівалися в тому, що ми — діти Бога, або нехтували цим? Як він намагається це зробити?
- Як відповів Мойсей Сатані, коли той звернувся до нього, називаючи його «сином людським»? (Див. Мойсей 1:13.) Як сильне свідчення про те, що ми є синами й дочками Бога, може допомогти нам не піддаватися спокусі?
- Скільки разів казав Мойсей Сатані відійти від нього? (Див. Мойсей 1:16, 18, 20 і 21). Чого ми можемо навчитися стосовно того, як не піддатися зусиллям Сатани?
- Як Мойсей отримав силу протистояти спокусам Сатани? (Див. Мойсей 1:18, 20–21). Як Мойсей змусив Сатану залишити його? Як молитви можуть зміцнити нас, щоб ми не піддалися спокусі? Що потрібно нам ще робити, аби набути цієї сили?

## 3. Бог з'являється знову і навчає про свою роботу і славу.

Навчайте з Мойсей 1:24–39 та обговоріть цей уривок.

- Після того, як Сатана відійшов, Мойсей знову побачив славу Бога і йому було показано інше видіння землі та її жителів (Мойсей 1:24–28). Які два запитання поставив Мойсей, коли йому було показано це видіння? (Див. Мойсей 1:30). Які відповіді дав Бог? (Див. Мойсей 1:31–32, 39).
- Незважаючи на те, що Бог створив світи і людей, які є незліченними для людини, він запевнив Мойсея, що знає їх усіх (Мойсей 1:35). Як нам відчути, що Небесний Батько і Ісус Христос знають вас індивідуально і люблять? (Можете свідчити про випадок, коли відчували їхню любов і турботу про вас).
- Роботою і славою Бога є «здійснювати безсмертя і вічне життя людини» (Мойсей 1:39). Що таке безсмертя? Хто отримає безсмертя? Що таке вічне життя? Хто отримає вічне життя?

Старійшина Джеймс Е. Фауст сказав: «Існує різниця між безсмертям, тобто вічним існуванням, і вічним життям, яке означає мати місце в присутності Бога. Завдяки благодаті Ісуса Христа безсмертя прийде до всіх . . . , справедливих або несправедливих, праведних або неправедних. А вічне життя є «найбільшим з усіх дарів Бога» (див. УЗ 14:7). За словами Господа, ми отримаємо цей великий дар, якщо виконуємо його заповіді і витерпимо до кінця. Якщо ж ми витерпимо, нам обіцяно — «ви матимете вічне життя» (див. УЗ 14:7)» (у Conference Report, Oct. 1988, 14 або *Ensign*, Nov. 1988, 12).

- Чому для нас важливо знати, що є роботою і славою Бога? Як саме ми можемо допомагати йому у цій великій роботі?

Президент Гордон Б. Хінклі сказав: «Ми тут, щоб допомагати нашому Батькові в Його роботі і Його славі «здійснювати безсмертя і вічне життя людини» (Мойсей 1:39). Ваше зобов'язання є таким же серйозним у вашій сфері обов'язків, як і моє зобов'язання в моїй. У цій Церкві немає покликання, яке б було незначним або мало неважливі наслідки. Усі ми, виконуючи свій обов'язок, торкаємося життя інших. Кожному з нас у відповідних наших обов'язках Господь сказав: «І виконуючи це, ти чинитимеш найвище благо своїм ближнім, і сприятимеш славі того, хто є твоїм Господом» (див. УЗ 81:4)» (у Conference Report, Apr. 1995, 94 або *Ensign*, May 1995, 71; див. також УЗ 81:5–6).

Завершення

З Мойсей 1 ми навчаємося могутньому вченню, що ми сини й дочки Бога. Попросіть учнів класу замислитися над важливим значенням цієї істини. Свідчіть, що Небесний Батько знає і любить кожного з нас. Запропонуйте учням класу поділитися вдома своїми почуттями стосовно того, про що вони дізналися з Мойсей 1.

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати як частину уроку.

### 1. «Мойсея було залишено наодинці» (Мойсей 1:9)

- Можуть бути часи, коли нас буває «залишено наодинці [з собою]», як це було з Мойсеєм, — часи, коли ми не дуже відчуваємо Духа або маємо багато випробувань. Чого ми можемо навчитися з Мойсей 1, що допоможе нам в такі часи? (Серед відповідей можуть бути: такі труднощі не повинні змусити нас зробити щось неправильно; Бог не залишить нас зовсім, як про це сказано у вірші 15; часто ми значно зміцнюємося, коли зустрічаємося з труднощами, звертаємося до Бога і збільшуємо свою віру).

### 2. Усі — діти Бога

- Мойсей отримав видіння, яке записане в Мойсей 1, до виведення дітей Ізраїля з Єгипту. Як, на вашу думку, це видіння допомагало йому в цій спробі, особливо коли він впадав у відчай через постійну непокору людей і відсутність в них віри? Як знання того, що всі ми є дітьми Бога, допомагає вчителю або провідникові? Як це знання допомагає нам у стосунках з членами сім'ї, друзями й іншими?

# «Тебе було обрано до того, як ти народився»

Урок  
2

Авраам 3; Мойсей 4:1–4

---

<b>Мета</b>	Допомогти учням класу зрозуміти вчення про передвисвячення і їхню особисту відповідальність за те, щоб допомагати в будівництві Божого царства та приведенні душ до Христа.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Дорогоцінної Перлини та Учення і Завітів:<ol style="list-style-type: none"><li>а. Авраам 3:11–12, 22–23; Учення і Завіти 138:53–57. Авраам розмовляє з Господом лице до лица і дізнається, що в доземному житті багато «благородних і великих» духів були передвисвячені на їхню земну місію (Авраам 3:11–12, 22–23). Президент Джозеф Ф. Сміт дізнався більше про «благородних і великих» з видіння про відвідини Спасителем духовного світу до Його воскресіння (УЗ 138:53–57).</li><li>б. Авраам 3:24–28; Мойсей 4:1–4. Авраамові й Мойсеєві було показано у видінні, що Ісуса Христа було вибрано на Нараді на Небесах бути нашим Спасителем і що ми вибрали йти за ним. Їм також було показано, що Люцифера (Сатану) і духів, які пішли за ним, було скинуто з небес.</li></ol></li><li>2. Додатково прочитати: Ісая 14:12–15; Одкровення 12:7–9; Алма 13:3–5; Учення і Завіти 29:36–39; Авраам 3 та Учення і Завіти 138 до кінця.</li></ol>

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ, або ж вашу власну. Виберіть вправу, яка була б найдоцільнішою для класу.

1. Зауважте, що Писання набувають для нас більшого значення, якщо ми застосовуємо вчення, які вони містять, у своєму житті. А для цього нам часто необхідно поставити себе на місце давніх пророків та їхніх послідовників. Що ж стосується уривка Авраам 3:22–28, нам немає потреби ставити себе на чиєсь місце, оскільки в цих віршах розповідається про важливі події, учасниками яких були ми самі. Ці події відбувалися у нашому доземному житті.
2. Намалюйте на дошці 15 клітинок для 15 літер, з яких складається слово *передвисвячення*. Поясніть, що слово, яке потрібно написати в цих клітинках, стосується доземного життя.

Дайте учням класу можливість 15 разів відгадувати, з яких літер складається це слово. Коли вони називатимуть правильно літеру, пишуть її у відповідній клітинці чи клітинках. Коли ж вони називатимуть літеру, якої в цьому слові немає, пишуть її на дошці в іншому місці, щоб уникнути повторів.

Коли вже учні класу заповнять всі клітинки або відгадають слово, допоможіть їм визначити його значення. (Передвисвячення — це доземне висвячення Богом його духовних дітей на виконання певної місії під час їхнього земного життя.) Поясніть, що цей урок про доземне життя, коли багато духів було передвисвячено для виконання важливих справ для Небесного Батька.

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати в повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

**1. Авраам дізнається, що в доземному житті багато духів було передвисвячено для їхньої місії на землі.**

Навчайте з Авраам 3:11–12, 22–23 та Учення і Завітів 138:53–57 й обговоріть ці уривки.

- У видінні, що його записано в Авраам 3, Господь показав Аврааму Нарату на Небесах, яку було проведено до створення землі. (Зазначте, що пророки останніх днів указували на те, що Нарата на Небесах була серією зборів, а не зборами, що були проведені один раз). Хто був присутній на цій нараді? (Небесний Батько і його духовні діти). Що ви дізналися про цю нараду з Авраам 3:22–23?
- Хто є цими «благородними і великими», яких описано в Авраам 3:22–23? (Пророки та інші Церковні провідники). Поясніть, що в 1918 році Президент Джозеф Ф. Сміт побачив декого з цих «благородних і великих» у видінні духовного світу. Кого побачив Президент Сміт? (Див. УЗ 138:53; див. також другу додаткову ідею для навчання).
- Що означає те, що Авраама «було обрано до того, як [він] народився»? (Див. Авраам 3:23. Він був передвисвячений, щоб бути пророком). Що означає бути передвисвяченим? (Див. визначення цього слова у другій вправі на увагу). Для чого було передвисвячено людей, згаданих в Ученні і Завітах 138:53? (Див. УЗ 138 :53–56).
- Чи гарантує передвисвячення, що Авраам, Джозеф Сміт та інші стали б пророками? Який зв'язок між передвисвяченням і свободою вибору? (Хоч людину і передвисвячено на певне покликання, та саме покликання цієї людини залежить від її гідності й готовності прийняти його).
- Окрім передвисвячення пророків для їхніх покликань, Бог передвисвятив багатьох «інших вибраних духів», щоб допомагати в побудові його царства у різні способи. Для якої роботи могло бути передвисвячено нас? (Див. УЗ 138:56).

Президент Езра Тефт Бенсон вчив:

«Бог тримав вас у резерві, щоб ви з'явилися в останні дні перед Другим пришествям Господа. Дехто відпаде, проте царство Бога залишиться неушкодженим, щоб щиро вітати повернення його глави — самого Ісуса Христа. Хоч наше покоління буде прирівняне за злочестивістю до днів Ноя, коли Господь очистив землю потопом, та все ж цей час суттєво відрізняється від того. Відрізняється тим, що Бог зберіг для останніх жнив декого з найсильніших Своїх дітей, які сприятимуть тріумфові царства.

Не помиліться в цьому — ви є позначеним поколінням. Ніколи не очікувалося більше відданості в такий короткий період часу, ніж це очікується від вас» (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 104–5).

- Що вказує на те, що ми виконуємо покликання, до якого нас було передвисвячено? (Серед відповідей можуть бути: життя за євангелією, вивчення свого патріаршого благословення, бажання отримати особисте одкровення. Нагадайте учням класу, щоб ці покликання здійснилися, ми повинні бути гідними й з готовністю прийняти їх. Див. також УЗ 58:27–28).

**2. Ісуса Христа було вибрано на Нараді на Небесах бути нашим Спасителем; ми вибрали піти за ним. Люцифера (Сатану) і духів, які пішли за ним, було скинуто з небес.**

Навчайте з Авраам 3:24–28 і Мойсей 4:1–4 та обговоріть ці уривки.

- Поясніть, що на Нараді на Небесах Небесний Батько представив свій план спасіння і вибрав для нас Спасителя. Хто були ті два духи, які зголосилися бути нашим Спасителем? (Див. Авраам 3:27; Мойсей 4:1–2). У чому різниця те, що вони пропонували? (Ісус хотів слідувати за планом Небесного Батька і віддати славу йому. Люцифер хотів слідувати за власним планом і славу забрати собі). Чому Небесний Батько вибрав Ісуса Христа бути нашим Викупителем? (Див. Мойсей 4:2–3).
- За ким ми вибрали піти на Нараді на Небесах? Чому ми знаємо, що ми вибрали піти саме за Христом? (Ми народилися на землі у фізичному тілі).
- Що означають поняття *перший стан* і *другий стан* в Авраам 3:26? (*Перший стан* стосується доземного життя, а *другий стан* стосується нашого земного життя. Ми зберегли наш перший стан, вибравши піти за Ісусом Христом, а не за Люцифером). Яке благословення отримали ми всі завдяки тому, що зберегли свій перший стан? (Можливість бути народженими на землі.) Які благословення ми отримуємо, якщо збережемо свій другий стан? (Див. Авраам 3:26). Як ми можемо зберегти свій другий стан?
- Що сталося з Люцифером (Сатаною) й тими, хто пішов за ним? (Їх було скинуто з небес і їм не було надано можливості мати фізичне тіло. Див. Мойсей 4:3; Авраам 3:28; Одкровення 12:7–9; УЗ 29:36–37).
- Що Сатана та його послідовники роблять зараз? (Вони все ще намагаються знищити нашу свободу вибору. Зараз вони існують на землі як злі духи, які намагаються спокушати нас чинити гріх. Див. Мойсей 4:4.) Як саме Сатана і його послідовники намагаються обмежити або знищити нашу свободу вибору? Що ми можемо робити, аби розпізнати їхні спроби і протистояти їм?
- Як у цьому нам допоможе знання того, що на Небесній Нараді ми вибрали йти за Ісусом Христом? Порадьте учням класу і надалі дотримуватися рішення йти за Христом, як це вони зробили у доземному існуванні.

**Завершення**

Свідчіть про Ісуса Христа і його роль нашого передвисвяченого Спасителя. Висловіть свою переконаність в тому, що учні класу можуть виконати свої передвисвячені місії, щоб допомагати в будівництві Божого царства.

**Додаткові ідеї для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати як частину уроку.

**1. «І в цьому ми випробуємо їх»**

- В Авраам 3:24–25 вказано на одну з основних цілей, задля якої Ісус Христос, під керівництвом Небесного Батька, створив землю. Чому було створено землю? Як вам допомагає знання того, що ви вибрали прийти на землю, усвідомлюючи, що тут вас буде випробувано?



## 2. «Великі і могутні»

- У видінні, що записане в Ученні і Завітах 138, Президент Джозеф Ф.Сміт також бачив «великих і могутніх», які жили на землі до народження Христа. Кого бачив Президент Сміт? (Див. УЗ 138:38–49. Можна написати їхні імена на дошці. Скажіть, що учні класу дізнаються про більшість з цих особистостей в Недільній школі цього року).

Мойсей 1:27–42; 2–3

---

**Мета** Допомогти учням класу відчувати вдячність за те, що Бог створив усе для їхнього блага і що він створив їх за своєю подобою.

---

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Дорогоцінної Перлини:
  - а. Мойсей 1:27–42. Мойсей бачить у видінні Божі створіння, і йому наказано написати звіт про створення землі.
  - б. Мойсей 2:1–25; 3:1–14. Мойсей дізнається, що Бог є творцем усього.
  - в. Мойсей 2:26–31; 3:7, 15–25. Мойсей дізнається, що чоловіки й жінки були створені за подобою Бога.
2. Додатково прочитати: Авраам 4–5; Буття 1–2.
3. Якщо ви використовуєте другу вправу на увагу, то треба принести пластилін або крейду.
4. Якщо вказані далі візуальні матеріали доступні для вас, можна використати їх під час уроку:

Ілюстрація «Творення — живі істоти» (62483; набір «Мистецтво Євангелії», 100).

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати одну з вправ, наведених далі, або ж вашу власну. Виберіть вправу, яка була б найдоцільнішою для класу.

1. Попросіть учнів класу подумати, яку інформацію вони даватимуть, щоб відповісти дитині дошкільного віку на одне з наведених далі запитань: Чому літак тримається в повітрі? Як працює телевізор? Як ростуть рослини? Більшість з нас, зважаючи на рівень розуміння дитини дошкільного віку, даватиме їй лише загальні поняття, залишаючи подробиці до того часу, поки дитина стане дорослішою.
  - У чому ці приклади схожі на Господні одкровення стосовно Сотворіння? (Господь відкрив тільки ті частини вічної істини, які людський розум може зрозуміти і які потрібні нам, щоб знати, як здобути спасіння). На цьому уроці будуть обговорюватися істини, які Господь відкрив стосовно Сотворіння.
2. Попросіть когось із бажаючих у класі зліпити з пластиліну або намалювати на дошці невеличку тварину (виділіть на це одну чи дві хвилини). Після цього обговоріть той факт, що ми можемо створити лише модель чогось живого, а саме життя може створити лише Бог. На цьому уроці буде обговорюватися велике чудо Божого сотворіння землі й усього, що живе на ній.

Навчаючи з наведених далі уривків з Писань, обговоріть, як їх застосовувати в повсякденному житті. Запропонуйте учням класу поділитися досвідом, що стосується принципів, розміщених у цих уривках.

### 1. Мойсей бачить видіння Божих сотворінь.

Навчайте з Мойсей 1:27–42 та обговоріть цей уривок.

- Хто написав звіт про Сотворіння в Бутті? (Див. Мойсей 1:40; 2:1). Чому Мойсей написав цей звіт? (Див. Мойсей 1:40–41). Що ми можемо дізнатися з Мойсей 1:27–39 про Божу могутність? Що ми можемо дізнатися про Божу любов до своїх дітей?
- Чим відрізняються звіти про сотворіння, що їх розміщено в книгах Буття, Мойсея і Авраама? (Авраам і Мойсей бачили у видінні формування цієї землі, а потім записали свої видіння. Кожний з них подав подробиці, які мало чим різняться між собою. Звіт в книзі Буття спочатку був написаний Мойсеєм, але він не зберігся у всій повноті. Ця повнота була відновлена в книзі Мойсея).

### 2. Мойсей дізнається, що Бог створив усе.

Навчайте з Мойсей 2:1–25; 3:1–14 та обговоріть ці уривки.

- Хто створив землю? (Див. Мойсей 1:32; 2:1; див. також Іоанн 1:1–3, 14; Євреям 1:1–2; Мосія 3:8; УЗ 14:9.) Чому для нас важливо знати, хто є Творцем?
- Що було відкрито Богом стосовно мети Сотворіння? (Див. Мойсей 1:39; Авраам 3:24–25; див. також 1 Нефій 17:36; 2 Нефій 2:11–15. Мета Сотворіння — забезпечити місце, де б духовні діти Небесного Батька могли отримати фізичне тіло і бути випробуваними, тобто перевіреними, щоб стало видно, чи будуть вони слухатися його, знаходячись далеко від його присутності. Віддані отримують вічне життя. Можна зазначити, що незважаючи на те, що звіт про Сотворіння розміщено в книгу Буття, цілі Сотворіння та його важливість пояснюються тільки в одкровенні останніх днів).
- Як саме життя земне готує нас до життя вічного? (Серед відповідей можуть бути: ми отримуємо фізичне тіло, учимося користуватися свободою вибору, набуваємо знання, маємо сім'ю, отримуємо обряди і вступаємо в завіти).
- Що Бог сказав про результати Сотворіння? (Див. Мойсей 2:4, 10, 12, 18, 21, 25, 31; 3:2. У короткому звіті про Сотворіння Бог вісім разів разів заявив, що його робота є доброю). Які з Божих створінь є по-особливому прекрасні для вас? Чому нам буде на користь, якщо кожного дня ми будемо більше помічати красу створеного?
- Чи було землю створено з нічого? (Див. Авраам 3:24; 4:1).

Пророк Джозеф Сміт сказав: «Слово *створити* походить від [гебрейського] слова *ba'raa*, яке не означає *створити з нічого*; воно означає *організувати*; це так само, як людина організовує матеріали і будує корабель. Отже, ми приходимо до висновку, що Бог мав матеріали, щоб організувати світ з хаосу — хаотичної матерії» (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, виб. Joseph Fielding Smith [1976], 350–51).

- Які почуття до Небесного Батька та Ісуса Христа викликає у вас звіт про Сотворіння? Як самі створіння «свідчать» про Бога? (Див. Мойсей 6:63; Алма 30:44.) Як ми можемо виявляти вдячність за дар, яким є Сотворіння?

### 3. Мойсей дізнається, що чоловіки й жінки створені за Божим образом.

Навчайте з Мойсей 2:26–31; 3:7, 15–25 та обговоріть ці уривки.

- За чийм образом ми створені? (Див. Мойсей 2:26–27).

Першим Президентством було заявлено: «Усі чоловіки й жінки подібні до універсальних Батька й Матері і буквально є синами й дочками Божества» (“The Origin of Man,” *Improvement Era*, Nov. 1909, 78).

- Як знання того, що ми створені за образом Бога, може благословити наше життя? Як воно має впливати на наші стосунки з іншими людьми?
- Чого навчають нас слова Еноха в Мойсей 7:30 стосовно того, що Бог піклується про кожного з нас індивідуально? Чого вони навчають нас про Небесного Батька та Ісуса Христа?
- Що, на вашу думку, мав на увазі Господь, сказавши, щоб ми панували над його творіннями на цій землі? (Див. Мойсей 2:26. Нам потрібно поважати землю й піклуватися про Божі творіння). Як нам краще виконати свою відповідальність — панувати над цими створіннями?

Завершення

Свідчіть про істинність принципів, яких ви навчали. Запропонуйте учням класу поділитися своїми почуттями стосовно Сотворіння.

**Додаткова ідея  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Його можна використати під час уроку.

#### Тривалість Сотворіння

Невідомо, скільки тривав час, необхідний для Сотворіння. Термін *день*, що вживається у звіті про Сотворіння в Писаннях, не відповідає періоду 24 години. Гебрейське слово *yom* може бути перекладено як «день», «час» або «період». Апостол Петро сказав, що «в Господа один день — немов тисяча років» (2 Петра 3:8; див. також Авраам 3:4).

# «Бо через мою провину мої очі відкрились»

Мойсей 4; 5:1–15; 6:48–62

**Мета** Допомогти учням класу зрозуміти, що Падіння було необхідною частиною плану Небесного Батька для нас.

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - а. Мойсей 4; 5:10–11; 6:48–49, 55–56. Сатана приходять в Еденський сад і шукає, як обманути Єву. Єва і Адам скуштували від плоду дерева знання добра і зла (4:5–12). Після падіння Адама і Єву було вигнано з саду (4:13–31). Адам і Єва пізніше мали радість від благословень Падіння (5:10–11). Енох навчає про наслідки Падіння (6:48–49, 55–56).
  - б. Мойсей 5:14–15; 6:50–54, 57–62. Завдяки спокуті Ісуса Христа смертних спасено від фізичної смерті через воскресіння і їх може бути спасено від духовної смерті через віру, покаяння, хрищення, дар Святого Духа та послух заповідям.
  - в. Мойсей 5:1–9, 12. Адам і Єва починають жити як смертні. Вони мають дітей і навчають їх істинам, про які дізналися (5:1–4, 12). Адам приносить жертви, що було подобою жертви Єдинонародженого (5:5–9).
2. Додатково прочитати: Буття 2–3; 1 Коринтянам 15:20–22; 2 Нефій 2:5–30; 2 Нефій 9:3–10; Геламан 14:15–18; Учення і Завіти 19:15–19; 29:34–44; Уложення віри 1:2.
3. Можна попросити одного з учнів класу підготуватися й розповісти про Падіння Адама і Єви (Мойсей 4:6–31), а іншого — про Адамову жертвоприношення (Мойсей 5:5–9).
4. Якщо у вас є зазначені далі візуальні матеріали, їх можна використати під час уроку:
 

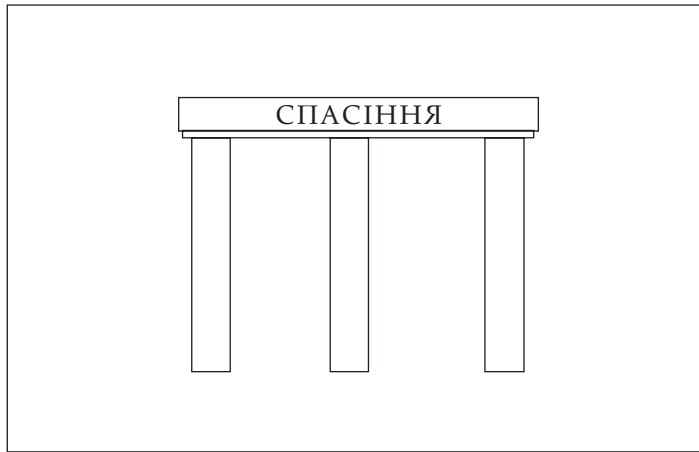
Ілюстрація «Адам і Єва» (62461; набір «Мистецтво Євангелії», 101).

**Запропонований хід уроку**

Вправи на увагу Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Намалюйте на дошці ілюстрацію, вміщену на сторінці 13. Скажіть учням класу, що старійшина Брюс Р. Макконкі зазначив, що наше спасіння уможливлене завдяки «трьом божественним подіям — трьом стовпам вічності» (*A New Witness for the Articles of Faith* [1985], 81). Потім запитайте:

- Що це за події, які достатньо важливі, щоб бути «стовпами вічності», що уможливають спасіння? (Старійшина Макконкі сказав, що цими стовпами є Сотворіння, Падіння і Спокута, і вони є частиною Божого плану для нашого спасіння. Напишіть слова *Сотворіння*, *Падіння* і *Спокута* на трьох намальованих на дошці стовпах).



Поясніть, що цей урок допомагає нам зрозуміти, чому Падіння було необхідною частиною плану Небесного Батька для здійснення нашого безсмертя і вічного життя (Мойсей 1:39).

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Падіння Адама і Єви та його наслідки для них і нас.

Навчайте з Мойсей 4; 5:10–11; 6:48–49, 55–56 та обговоріть ці уривки.

В Еденському саду Бог наказав Адамові та Єві: «Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте землю» (Мойсей 2:28). Він також наказав їм не їсти плоду з дерева знання добра і зла (Мойсей 3:17). До тих пір, поки б вони не скуштували заборонений плід з дерева знання добра і зла, вони могли залишатися в цьому саду і не вмирати. Але вони також не могли б і послухатися заповіді розмножуватися (Мойсей 5:11; 2 Нефій 2:23). Небесний Батько дав їм свободу вибирати між цими двома заповідями.

Стисло розкажіть про Падіння Адама і Єви з Мойсей 4:6–31 або нехай це зробить призначений учень класу.

- Якими були наслідки Падіння для Адама і Єви, а значить і для нас? (Див. Мойсей 4:22–29; 5:10–11; 6:48–49, 55–56; 2 Нефій 2:22–23; 9:6; Буття 3:16–23). Можна деякі з цих наслідків написати на дошці. Зазначте, що багато з цих істин стосовно Падіння було відновлено через пророка Джозефа Сміта і в основному вони невідомі у світі.
  - а. Адам і Єва могли мати дітей, що дозволило нам прийти на землю й отримати смертне тіло (Мойсей 5:11; 6:48; 2 Нефій 2:23, 25).
  - б. Ми пізнаємо фізичну смерть, тобто відокремлення фізичного тіла від духа (Мойсей 4:25; 6:48; 2 Нефій 9:6).
  - в. Ми пізнаємо духовну смерть, тобто відділення від Божої присутності (Мойсей 4:29; 6:49; 2 Нефій 9:6).
  - г. Ми є причасниками нещастя і горя (Мойсей 6:48; Буття 3:16–17).
  - д. Ми здатні грішити (Мойсей 6:49, 55; 2 Нефій 2:22–23).
  - е. Землю проклято, через це нам потрібно працювати (Мойсей 4:23–25; Буття 3:17–19).
  - є. Ми можемо навчитися відрізняти добро від зла (Мойсей 4:28; 6:55–56; 2 Нефій 2:23; Буття 3:22).

- ж. Ми можемо мати радість у цьому смертному житті (Мойсей 5:10; 2 Нефій 2:23, 25).
- з. Ми можемо пізнати радість від свого викуплення (Мойсей 5:11).
- и. Ми можемо отримати вічне життя (Мойсей 5:11).

Обговорюючи ці наслідки Падіння, підкресліть, яким благотворним є для нас Падіння. Одкровення останніх днів роз'яснюють, що ще до Сотворіння Небесний Батько призначив наше земне життя бути часом випробування і перевірки, щоб ми змогли стати більш схожими на нього (Авраам 3:24–26). Це вимагало, щоб ми були смертними, здатними вибирати між добром і злом, що стало можливим завдяки Падінню.

- Як правильне розуміння Падіння допомагає нам у земному житті?
- Чому так важливо розуміти, що Бог передбачив Падіння і що воно є необхідною частиною його плану для нашого спасіння?
- Сатана сподівався, що підбивши Адама і Єву скуштувати заборонений плід, йому вдасться розладнати Божий план (Мойсей 4:6). Що ми дізнаємося з розповіді про Падіння про здатність Сатани заважати досягненню Божих цілей? (Див. УЗ 3:1–2).

## 2. Спокута Ісуса Христа спасає нас від фізичної й духовної смерті.

Навчайте з Мойсей 5:14–15; 6:50–54, 57–62 та обговоріть ці уривки.

Падіння Адама і Єви принесло у світ фізичну і духовну смерть. Фізична смерть є відокремленням тіла і духа, що відбувається в кінці нашого земного життя. Духовна смерть є відокремленням від Божої присутності, що відбулося, коли Адама і Єву було вигнано з саду. Поясніть, що самі ми не можемо подолати смерть. З цієї причини Небесний Батько послав свого Єдинонародженого Сина викупити нас від смерті через його спокутуючу жертву (Алма 22:14).

- Пророки, навчаючи про Падіння Адама і Єви, часто також навчали і про спокуту Ісуса Христа (Мойсей 5:10–15; 6:48–62; 2 Нефій 9:6–10). Чому навчаючи про Падіння, важливо навчати і про спокуту? (Падіння зробило спокуту необхідною в Божому плані для нашого спасіння. Вивчення спокути у зв'язку з Падінням допомагає зрозуміти, як нас викуплено від фізичної і духовної смерті).

Президент Езра Тефт Бенсон сказав: «План викуплення повинен починатися з розповіді про Падіння Адама. Зі слів Моронія: «Через Адама сталося падіння людини. А через падіння людини прийшов Ісус Христос, ... а через Ісуса Христа прийшло і спокутування людства» (Мормон 9:12). Людина насправді не бажає їжі, поки не зголодне, так само вона не бажає спасіння Христа, поки не усвідомить, чому їй потрібен Христос. Ніхто достатньою мірою і належним чином не знає, чому ж йому потрібен Христос, аж поки не зрозуміє і не прийме вчення про Падіння і його дію на все людство» (у Conference Report, Apr. 1987, 106 або *Ensign*, May 1987, 85).

- Як нас спасено від фізичної смерті? (Див. 1 Коринтянам 15:20–22; 2 Нефій 2:8; 9:6. Завдяки спокуті Ісуса Христа нас буде воскресено).
- Як нам бути спасеними від духовної смерті? (Див. Мойсей 5:14–15; 6:50–52, 59; Геламан 14:15–18; УЗ 19:15–19. Завдяки спокуті ми можемо стати чистими й гідними жити з Богом через віру в Ісуса Христа, покаяння, хрищення, дар Святого Духа і послух заповідям).

Яків, пророк з Книги Мормона, радів, що є викуплення від смерті, яке приходить через спокутуючу жертву Спасителя (2 Нефій 9:10). Можна, прочитавши

цей уривок, свідчити й поділитися власними почуттями стосовно благословень, які ми отримуємо завдяки спокуті. Запропонуйте учням класу зробити те саме.

### 3. Адам і Єва починають життя як смертні, народжують дітей, навчають їх евангелії, поклоняються Богу і слухають його.

Навчайте з Мойсей 5:1–9, 12 та обговоріть ці уривки.

- Що зробили Адам і Єва після того, як їх було вигнано з Еденського саду? (Див. Мойсей 5:1–5, 12). У чому саме життя Адама і Єви було схоже на наше життя сьогодні? Що ми можемо дізнатися з Мойсей 5:1–9, 12 стосовно цілей нашого земного життя?
- Зробіть огляд записаного в Мойсей 5:5–9 або нехай це зробить призначений учень класу. Яку заповідь дав Господь Адамові? (Див. Мойсей 5:5). Чому Адам приносив жертви, хоч він навіть не знав, чому саме це слід робити? (Див. Мойсей 5:6).

Пророк Джозеф Сміт сказав: «Усе, що Бог вимагає, є правильним, . . . хоч ми можемо збагнути причину цього аж після того, як події відбудуться» (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, вибр. Joseph Fielding Smith [1976], 256).

- Чому важливо слухатися Господніх заповідей навіть тоді, коли ми повною мірою не розуміємо, чому це слід робити? Як вас було благословлено за виконання якоїсь заповіді, яку ви не зовсім розуміли?
- Якою була мета жертв, які приносив Адам? (Див. Мойсей 5:7–9. Вони були подобою, тобто образом жертви, яку Небесний Батько мав принести — свого Єдинонародженого Сина. Принесення таких жертв було нагадуванням Адамові і його нащадкам, що всі смертні можуть бути викуплені з Падіння через спокуту Ісуса Христа). Які нагадування дано нам про це вчення? Як ми можемо виявити вдячність за Падіння і спокуту?

Завершення

Знову прочитайте свідчення Єви про благословення, що прийшли від Падіння (Мойсей 5:11). Висловіть вдячність за дії Адама і Єви, за Падіння і за спокуту Ісуса Христа.

Додаткові ідеї  
для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. Куштування забороненого плоду не було гріхом

Аби краще пояснити, що Адам і Єва не згрішили, скуштувавши забороненого плоду, прочитайте наведені далі слова старійшини Далліна Х. Оукса:

«Єва була першою, хто переступив межі Едену, щоб покласти початок смертного життя. Її вчинок, незалежно від його природи, формально був провиною, а з точки зору вічності він — славетна необхідність, що відкрила дорогу до вічного життя. Адам виявив свою мудрість, зробивши те саме.

Ми прославляємо Євин вчинок, вшановуємо її мудрість і сміливість в цьому великому епізоді, названому Падінням. Старійшина Джозеф Філдінг Сміт сказав: «Я ніколи не говорив про участь Єви в цьому падінні як про гріх, так само я ніколи не звинувачував у гріху Адама. Це було порушенням закону, а не гріхом» . . .

Вказана тут відмінність між *гріхом* і *провиною* нагадує нам точне формулювання в другому символі віри: «Ми віримо, що людей буде покарано за їхні власні *гріхи*, а не за Адамову *провину*» (курсив додано). Це знайшло своє



відображення і в звичайному розмежуванні в законі. Деякі вчинки, такі як вбивство, є злочином, оскільки за своєю суттю вони є правопорушеннями. Інші вчинки, такі як робота без ліцензії, є злочином тільки тому, що вони заборонені законом. Виходячи з такого розмежування, вчинок, що призвів до Падіння, не був гріхом, тобто правопорушенням за своєю суттю, а був провиною, тобто правопорушенням, оскільки був формально забороненим. Ці слова не завжди використовуються для позначення чогось відмінного між собою, однак стосовно Падіння таке розмежування здається доцільним» (у Conference Report, Oct. 1993, 98 або *Ensign*, Nov. 1993, 73).

## 2. Різниця між наслідками Падіння і відповідальністю за Падіння

Усі нащадки Адама і Єви успадкували *наслідки* Падіння, у тому числі й фізичну та духовну смерть, але вони не успадкували *відповідальність* за Падіння. Друге уложення віри вчить, що «людей буде покарано за їхні власні гріхи, а не за Адамову провину». Див. також Мороній 8:5–23.

## 3. «До мужа твого пожання твоє»

Наведені далі висловлювання допоможуть учням класу зрозуміти Господні слова, які він сказав Єві: «До мужа твого пожання твоє» (Мойсей 4:22).

Президент Спенсер В. Кімбол сказав: «У мене є запитання стосовно слова *правити*. Воно справляє неправильне враження. Я б волів краще вжити слово *головувати*, бо саме це він робить. Праведний чоловік головує над своєю дружиною і сім'єю» (“The Blessings and Responsibilities of Womanhood”, *Ensign*, Mar. 1976, 72).

Старійшина М. Рассел Баллард сказав: «Бог відкрив через своїх пророків, що чоловіки мають отримати священство, стати батьками і з лагідною, чистою і неудаваною любов'ю вони повинні вести й виховувати свої сім'ї в праведності, як Спаситель веде Церкву (див. Ефесеянам. 5:23)» (“Equality through Diversity”, *Ensign*, Nov. 1993, 90).

# «Коли ти добре робитимеш, то буде тебе прийнято»

Урок  
**5**

Мойсей 5–7

**Мета** Допомогти учням класу зрозуміти, що вибір слідувати за Ісусом Христом веде до свободи, щастя й вічного життя, у той час, як вибір слідувати за Сатаною веде до лиха й полону.

- Підготовка**
- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Дорогоцінної Перлини:
    - Мойсей 5:16–41. Каїн любить Сатану більше, ніж Бога, і слухається наказу Сатани принести жертву Господу (5:16–19). Господь не приймає Каїнову жертву і наказує Каїну покаятися (5:20–25). Каїн складає угоду з Сатаною і вбиває Авеля (5:26–33). Господь проклинає Каїна, і Каїна відділено від присутності Господа (5:34–41).
    - Мойсей 6:26–63. Еноха, правнука Адама в четвертому коліні, покликано проповідувати покаєння народові (6:26–36). Енох слухається Господнього наказу і навчає народ (6:37–63).
    - Мойсей 7:13, 17–21, 23–47, 68–69. Віра Еноха настільки велика, що нею пересовуються гори, ріки змінюють свої русла і всі народи страшенно налякані (7:13, 17). Господь і Енох заплакали через злочестивість народу на землі (7:23–47). Люди в місті Еноха були одного серця й одного розуму з Господом, і все місто забрано на небеса (7:18–21, 68–69).
  - Додатково прочитати: Мойсей 5:42–55; 6:10–23; 7:14–16, 59–64; 2 Нефій 2:25–27; Буття 4:1–16.

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж одну з ваших власних.

До початку уроку напишіть на дошці у дві колонки вказані далі висловлювання:

Колонка 1	Колонка 2
«Хто такий Господь, щоб я знав його?»	«Він є моїм Богом, і вашим Богом».
«Я вільний».	«Чому ви наставляєте самих себе і зрікаєтеся Бога небесного?»
«Чи я сторож брата свого?»	«Ви мої браття».

Скажіть учням класу, що висловлювання в цих двох колонках належать двом чоловікам, про яких буде йти мова на цьому уроці. Запитайте учнів класу, що вони могли б сказати про кожного з цих чоловіків, виходячи з їхніх висловлювань. (Для обговорення цих висловлювань можна розділити учнів класу на невеликі групи. Після п'яти — шести хвилин такого обговорення нехай представник кожної групи підсумує для решти класу обговорення, що пройшло в його групі).

Коли учні класу висловлять свої думки, поясніть, що висловлювання в першій колонці належать Каїнові, який вибрав слідувати за Сатаною. Висловлювання в другій колонці належать Енохові, який вибрав слідувати за Господом. Висловлювання кожного з цих чоловіків відображає їхнє ставлення до Бога.

## Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Каїн складає угоду з Сатаною, убиває Авеля, і Господь проклинає його.

Навчайте з Мойсей 5:16–41 та обговоріть ці уривки.

- Адам і Єва сподівалися, що їхній син Каїн буде, як і вони, слідувати за Господом. Але Каїн «не слухався» своїх батьків та Господа і запитав: «Хто такий Господь, щоб я знав його?» (Мойсей 5:16). Як це запитання характеризує ставлення Каїна до Бога? Що нам слід зробити, щоб прийти до знання, хто є Бог? (Див. Алма 22:17–18).
- Чому Каїн приніс жертву Господу? (Див. Мойсей 5:18). Яку жертву приніс Каїн? (Див. Мойсей 5:19). Чому Господь жертвоприношення Авеля прийняв, а жертвоприношення Каїна — ні? (Див. Мойсей 5:5, 20–23. Господь наказав Адамові і Єві, а також їхнім дітям жертвувати перворідних від своїх отар. Авель послухався Його, а Каїн прислухався до слів Сатани і приніс жертву від плоду землі). Чому важливо приносити жертву так, як це було наказано Господом?

Пророк Джозеф Сміт навчав: «Авель приніс Богу жертву, яка була прийнята, це була жертва перворідних від отари. Каїн пожертвував від плоду землі, і ця жертва не була прийнята, бо він не міг би принести її у вірі. Пролиття крові Єдинонародженого задля спокутування людини . . . було планом викуплення; . . . і було встановлено, яким саме має бути це жертвоприношення, аби людина в ньому розпізнала велику Жертву, приготовлену Богом; приносити жертву, відмінну від такої, означало б робити це без віри . . . ; значить, Каїн не міг мати віри; а все, що не від віри, є гріхом» (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, вибр. Joseph Fielding Smith [1976], 58).

- Як прореагував Каїн на те, що Господь не прийняв його жертви і закликав його покаятися? (Див. Мойсей 5:21, 26.) Чому іноді нас буває важко закликати до покаяння? Як нам більше відкривати серця для покаяння?
- Убивши свого брата Авеля, Каїн сказав: «Я вільний» (Мойсей 5:33). Від чого, на вашу думку, вважав себе вільним Каїн? Як непослух Божим заповідям насправді обмежує нашу свободу? Як послухність розширює нашу свободу?
- Як відповів Каїн Богові на його запитання, де Авель? (Див. Мойсей 5:34). Що означає бути сторожем брата свого? (Див. 1 Іоанна 3:11, 17–18). У чому саме ми можемо бути сторожами для наших братів і сестер?

Єпископ Роберт Л. Сімпсон сказав: «Сьогодні світ каже вам кинути свого друга насамоті. Він має право прийти і піти, як це йому заманеться. Світ каже вам, що переконуючи його відвідувати церкву чи збори священства або ж відмовитися від поганої звички, можна викликати в нього розчарування і відчуття, що на нього надмірно тиснуть; та я знову повторюю слово Господа: «Ви сторож вашому братові, і коли ви навернені, то маєте зобов'язання зміцнювати вашого брата» (в Conference Report, Oct. 1971, 114 або *Ensign*, Dec. 1971, 103).

- До яких наслідків у житті Каїна призвів його вибір слідувати за Сатаною, а не Богом? (Див. Мойсей 5:23–25, 36–41). Як вибір Каїна позначився на ньому самому і на його нащадках? (Див. Мойсей 5:41–43, 49–52, 55). Як ваш праведний чи неправедний вибір може позначитися на членах вашої сім'ї?

## 2. Енох проповідує покаєння народові.

Навчайте з Мойсей 6:26–63 та обговоріть цей уривок.

- Як прореагував Енох, коли його було покликано Господом проповідувати народові? (Див. Мойсей 6:31). Що пообіцяв Господь Енохові, якщо той піде і робитиме те, що йому було наказано? (Див. Мойсей 6:32–34). Що ми можемо дізнатися з цієї розповіді про Еноха стосовно того, як Господь вибирає своїх провідників? (Див. також 1 Самуїла 16:7) Чого ми можемо навчитися від Еноха стосовно служіння Господу, навіть якщо ми не відчуваємо себе здатними до цього?
- Як ви думаєте, чому люди ображалися, коли Енох почав проповідувати покаєння? (Див. Мойсей 6:37; див. також 1 Нефій 16:2; Мосія 13:7). Чому вони все ж продовжували слухати його, хоч і відчували себе ображеними? (Див. Мойсей 6:38–39. Спочатку їм було просто цікаво, але потім вони зрозуміли, що він Божа людина). Як нам набути свідчення, що пророк, який живе, є Божою людиною? Як це свідчення допоможе нам йти за пророком, навіть якщо його вчення є непопулярними?
- Яких вчень євангелії навчав Енох, коли він закликав народ покаятися? (Див. Мойсей 6:47–63. Якщо ви вже обговорювали ці вірші на уроці 4, немає потреби ці вірші розглядати знову).
- Господь зробив так, що ми маємо «у собі свободу вибору» (Мойсей 6:56). Що це означає? (У нас є влада вибирати). Чому свобода вибору є необхідною в Божому плані для нашого спасіння? (Нам потрібно мати свободу вибору, щоб відповідати за свій вибір). Якими є наслідки вибору слідувати за Сатаною? Якими є наслідки вибору слідувати за Господом? (Див. 2 Нефій 2:25–27).

## 3. Люди в місті Еноха стають одного серця й одного розуму з Господом, і все місто було забрано на небеса.

Навчайте з Мойсей 7:13, 17–21, 23–47, 68–69 та обговоріть ці уривки.

- Які чудеса зробив Господь через велику віру Еноха? (Див. Мойсей 7:13). Які чудеса робить Господь в наші дні через віру людей?
- Як були благословлені ті люди, які послухалися слів Еноха і покалися у своїх гріхах? (Див. Мойсей 7:17–18). Чому їхнє місто було названо Сіоном? (Див. Мойсей 7:18). Що означає «бути одного серця й одного розуму»? Що ми можемо робити, аби стати одного серця й одного розуму з Господом? У своїх сім'ях? У Церкві?
- Що врешті-решт трапилося з Енохом і народом його міста? (Див. Мойсей 7:19–21, 69).

- У Мойсей 7:28 сказано, що Енох побачив, що Господь заплакав. Чому заплакав Господь? Чому Енох запитав про плач Господа? (Див. Мойсей 7:29–31). Що відповів Господь? (Див. Мойсей 7:32–33, 36–37). Що ви відчуваєте до Господа, читаючи ці вірші?
- Енох, побачивши злочестивість людей, також заплакав (Мойсей 7:41, 44). Як Господь втішив Еноха? (Див. Мойсей 7:44–47).

Можна сказати учням класу, що на наступних уроках буде йтися про відновлення Сіону в останні дні (у тому числі й про Новий Єрусалим), Друге пришествя Спасителя і його тисячолітнє правління на землі, яке Енох побачив у видінні (Мойсей 7:62–65).

## Завершення

Зазначте, що Каїн вибрав слідувати за Сатаною і навчати його злих справ своїх дітей і послідовників. І як результат, Каїнові нащадки зростали у злочестивості і були прокляті Богом за їхню неправедність. А Енох вибрав слідувати за Господом. І як результат Енохового вибору бути послухним і навчати євангелії всіх, хто хотів слухати, ціле місто стало настільки праведним, що їх було забрано із землі, щоб жити з Богом.

Свідчіть, що зроблений нами вибір слідувати за Ісусом Христом допомагатиме нам наблизитися до нього і приведе нас до свободи, щастя і вічного життя.

## Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Ведення сімейних записів

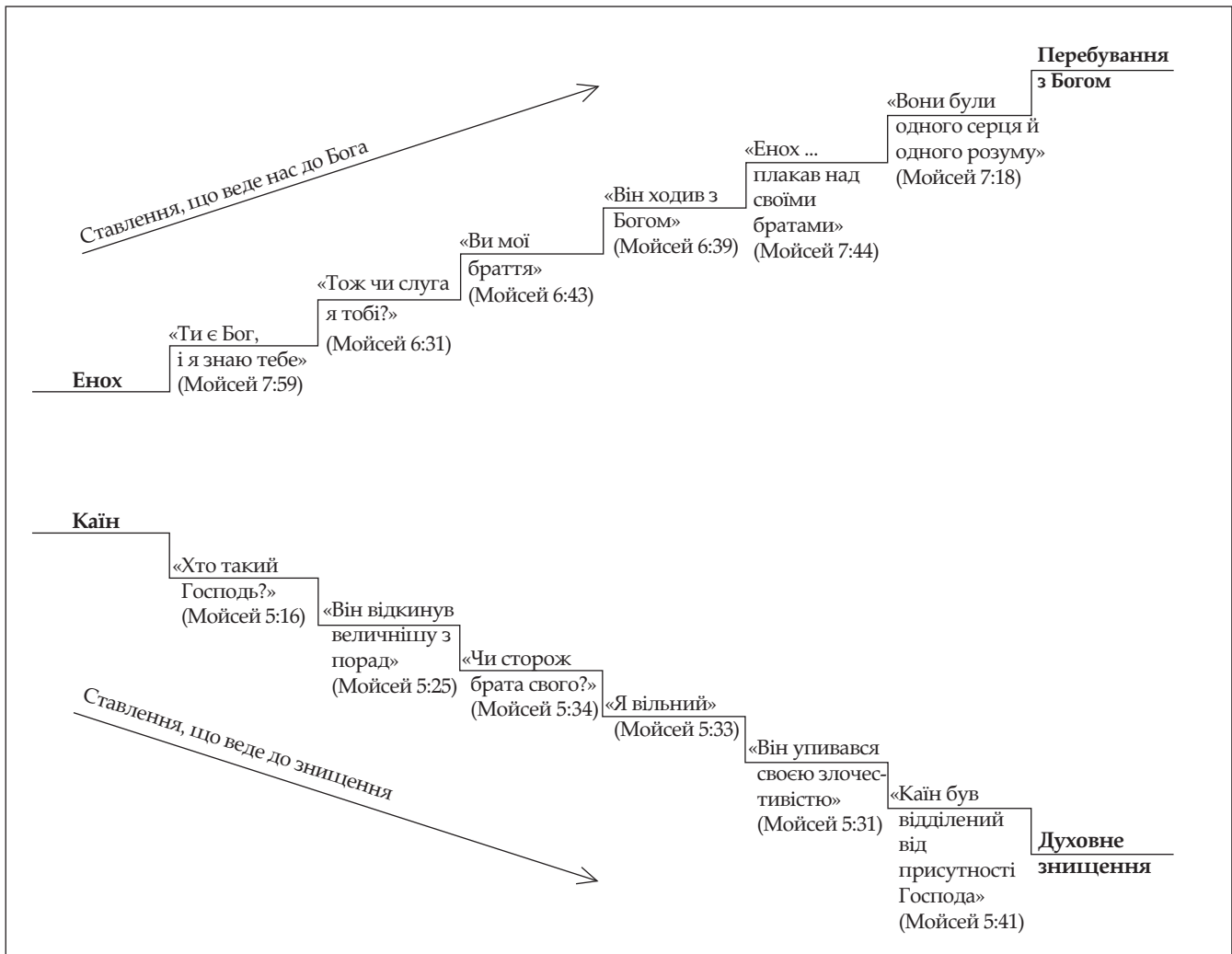
- Чому було важливим те, що Адам і Єва та їхні нащадки вели пам'ятну книгу і генеалогічні записи? (Див. Мойсей 6:5–8, 45–46). Чому сьогодні для нас важливо вести такі записи? Як записи про життя ваших предків допомогли вам? Як записи про ваше життя допоможуть членам вашої сім'ї?
- Як Писання можуть розглядатися як сімейні записи? Як батьки й учителі можуть краще використовувати Писання у навчанні дітей?

### 2. Порівняння Еноха і Каїна

Намалюйте на дошці сліди ніг, одні з яких ведуть вгору, а інші — вниз (див. ілюстрацію на с. 21). Сліди, що ведуть вгору, позначте словами *Ставлення, що веде нас до Бога*, і напишіть ім'я Еноха на першому сліді. Сліди, що ведуть вниз, позначте словами *Ставлення, що веде нас до знищення*, і напишіть на першому сліді ім'я Каїна.

Нехай учні класу прочитають перший вірш, вказаний на слідах Еноха (Мойсей 7:59), і перший вірш, вказаний на слідах Каїна (Мойсей 5:16). Потім на відповідних слідах, намальованих на дошці, напишіть кілька ключових слів. Зробіть те саме і на решті слідів. Коли всі вірші буде прочитано, позначте кінець Енохових слідів словами *Перебування з Богом*, а кінець Каїнових слідів позначте словами *Духовне знищення*. Обговоріть, як слова і вчинки Еноха допомагали йому наблизитися до Бога, у той час як Каїнові слова і вчинки приводили його ближче до Сатани.

- Як саме ми можемо наслідувати приклад Еноха і наблизитися до Бога?



### 3. «Умасти очі свої ... і ти бачитимеш» (Мойсей 6:35)

Одного разу Ісус Христос зцілив сліпого, помазавши його очі «грязивом» (Іоанн 9:1–7). Енохові, який ще не був духовно зрілим, тобто був певною мірою духовно сліпим, також було наказано «умастити [його] очі глиною, і омити їх» (Мойсей 6:35).

- Що побачив Енох, зробивши це? (Див. Мойсей 6:36). Чого навчає нас символічне омивання від глини?
- Що ми можемо зробити, щоб більше відкрити свої очі на все, що від Бога? Як нам поліпшити своє вивчення Писань, щоб краще розуміти ті скарби, які в них є?

### 4. Дорогі для нас люди, які збиваються з дороги

- Незважаючи на те, що Адам і Єва навчали своїх дітей євангелії (Мойсей 5:12), Каїн та інші вибрали жити неправедно. Що ми можемо робити, щоб допомогти собі зносити біль, коли дорогі для нас люди збиваються з дороги? Як ми можемо допомогти цим дорогим для нас людям?

Старійшина Річард Г. Скотт радив:

«Багатьом з нас дуже прикро через те, що син чи дочка, чоловік чи дружина відвернулися від праведності, щоб займатися злими справами. Моє послання до вас.

Ваше життя сповнене мукою, болем, а трапляється й відчаєм. Я скажу вам, як Господь може втішити вас.

Перш за все вам слід зрозуміти два основні принципи:

1. Хоч ви можете багато зробити, щоб допомогти дорогим для вас людям, коли вони цього потребують, та все ж дещо може зробити тільки сам Господь.
2. До того ж, витерпіти до кінця можна лише тоді, коли свободу вибору використовувати праведно. Не намагайтеся зневажати свободу вибору. Сам Господь не дозволив би собі зробити цього. Вимушена послухність не приносить благословень (див. УЗ 58:26–33).

Я запропоную сім способів, як ви можете допомогти.

«По-перше, любіть безмежно. По-друге, не примиряйтеся з самими провинаними, а вселяйте надію у винуватця й підтримуйте його. По-третє, навчайте істині. По-четверте, чесно прощайте стільки разів, скільки це буде потрібно. По-п'яте, моліться довірливо. «Молитва віри вздоровить недужого» (Якова 5:15).

«По-шосте, не втрачайте перспективу. Зробивши все, чим можна було реально допомогти, передайте справу в руки Господа і більше не турбуйтеся про це. Не відчувайте себе винними за те, що не можете зробити більше. Не витрачайте даремно свої сили на марні переживання. У належний час ви відчуєте натхнення і знатимете, як надати подальшу допомогу. Ви знайдете більше миру і щастя, ви не будете байдужими до тих, кому потрібні, ви зможете більше допомогти завдяки баченню цієї вічної перспективи.

*«І остання порада—ніколи не кидайте на призволяще дорогих вам людей, ніколи!»* (в Conference Report, Apr. 1988, 69–71 або *Ensign*, May 1988, 60–61).

# «Ной ... зробив ковчега, щоб дім свій спасти»

Урок  
**6**

Мойсей 8:19–30; Буття 6–9; 11:1–9

**Мета** Допомогти учням класу мати бажання жити гідно й уникати зла цього світу.

## Підготовка

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - Мойсей 8:19–30; Буття 6:5–22; 7:1–10. Ной проповідує євангелію, але люди не прислухаються до нього (Мойсей 8:19–25). Через злочестивість народу Господь проголошує, що Він винищить усю плоть із землі (Мойсей 8:26–30; Буття 6:5–13). Господь наказує Ною будувати ковчег і взяти в нього свою сім'ю та по двоє з усього живого (Буття 6:14–22; 7:1–10).
  - Буття 7:11–24; 8; 9:8–17. Дощ іде 40 днів і 40 ночей (7:11–12). Усі люди й істоти, які не були в ковчезі, гинуть, і води покривають землю 150 днів (7:13–24). Коли води схлинули, Ной, його сім'я і тварини виходять з ковчега (8:1–19), Ной приносить жертву Господу (8:20–22). Господь укладає завіт з Ноем і дає веселку як знак цього завіту (9:8–17; зауважте, що у перекладі вірша 15 Джозефа Сміта сказано, що це був завіт між Богом і Ноем, а не між Богом і кожним живим створінням).
  - Буття 11:1–9. Через кілька поколінь після потопу люди намагаються побудувати башту до небес (Вавилонську башту). Господь змішує їхню мову, щоб вони не могли розуміти один одного, і розпорошує їх по всій землі.
- Додатково прочитати: Євреям 11:7; Мойсей 7:32–36.
- Якщо у вас є зазначені далі візуальні матеріали, їх можна використати під час уроку:

Ілюстрації «Спорудження ковчега» (62053; набір «Мистецтво Євангелії», 102); «Ной та ковчег з тваринами» (62305; набір «Мистецтво Євангелії», 103) і «Творення — живі істоти» (62483; набір «Мистецтво Євангелії», 100).

## Запропонований хід уроку

### Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну. Виберіть вправи, які є найдоцільнішими для класу.

- Якщо класна кімната достатньо велика, попросіть кількох учнів стати в шеренгу і розвести руки в сторони так, щоб вони торкалися кінчиків пальців тих, хто поруч. Поясніть: якби приблизно 85 учнів класу стали в таку шеренгу, то її довжина відповідала б довжині ковчегу, побудованого Ноем.
- Покажіть учням класу таблицю, вміщену в кінці уроку, щоб допомогти їм уявити собі розмір Ноевого ковчегу у порівнянні з більш звичними для них суднами.

### Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.



## 1. Люди не звертають увагу на заклик Ноя покаятися; Ной буде ковчег.

Навчайте з Мойсей 8:19–30 і Буття 6:5–22; 7:1–10 та обговоріть ці уривки. (Якщо в учнів класу виникнуть запитання стосовно «чистих» і «нечистих» тварин, можна послатися на Левит 11:1–31).

- На що був схожий світ, коли Господь покликав Ноя проповідувати євангелію? (Див. Мойсей 8:20–22). Що схожого ви можете помітити між людьми часів Ноя і людьми наших днів? Як могли люди днів Ноя уникнути знищення? (Див. Мойсей 8:23–24). Як те, що ми прислухаємося до пророків і слідуємо за ними, допоможе нам уникнути духовного й фізичного знищення?
- Чому Ной будував ковчег? (Див. Євреям 11:7). Церковні провідники дали пораду кожному з нас «будувати особистий ковчег» (W. Don Ladd, у Conference Report, Oct. 1994, 36 або *Ensign*, Nov. 1994, 29). Що ми можемо зробити, щоб духовно захистити себе й свою сім'ю? Які заповіді, на вашу думку, є особливо важливими для нашого захисту сьогодні? (Можна використати під час обговорення брошуру *Заради зміцнення молоді* [34285]).
- Що ми можемо зробити, щоб матеріально підготуватися на випадок нещастя або інших потреб? (Див. наведені далі цитати, а також процитовані слова старійшини Л. Тома Перрі на с. 52). Чому багато хто з нас відкладає необхідні приготування на потім? Як нам більш свідомо ставитися до підготовань зараз?

Президент Езра Тефт Бенсон сказав: «Одкровення стосовно виробництва і зберігання продуктів харчування, можливо, є настільки ж важливим для нашого матеріального благополуччя сьогодні, як знаходження в ковчезі для людей у дні Ноя» (в Conference Report, Oct. 1987, 61 або *Ensign*, Nov. 1987, 49).

Старійшина У. Дон Ледд навчав: «Коли дощ починається, то вже надто пізно приступати до будівництва ковчеза... Нам... потрібно прислухатися до Господніх промовців. Нам потрібно спокійно продовжувати рухатися вперед і готуватися до того, що обов'язково настане. Нам не потрібно панікувати чи боятися, бо якщо ми підготовлені, духовно і матеріально, то і ми, і наші сім'ї виживуть у будь-якому потопі. Наші ковчеги плістимуть по морю віри, якщо наша робота постійно й впевнено спрямовувалася на підготування до майбутнього» (в Conference Report, Oct. 1994, 37 або *Ensign*, Nov. 1994, 29).

- Які риси виявив Ной, будуючи ковчег? (Серед відповідей можуть бути: віра, послухність, здатність важко працювати). Як нам розвинути такі риси в собі?

Президент Спенсер В. Кімбол пояснював, що коли Ной будував ковчег, «не було жодних ознак того, що піде дощ і почнеться потоп. Його попередження вважалися нелогічними. Як це безглуздо будувати ковчег на сухій землі, коли, як завжди, сяє сонце і життя йде вперед! Та час збіг. Ковчег було збудовано. Почався потоп. Ті, хто не послухався й не покорився, потонули. Чудо ковчеза прийшло вслід за вірою, яка виявилася в його будівництві» (*Faith Precedes the Miracle* [1972], 5–6).

## 2. Господь очищує землю потопом.

Навчайте з Буття 7:11–24; 8; і 9:8–17.

- Що трапилося, коли настав потоп? (Див. Буття 7:23). Які «ковчеги» є у нас сьогодні, що допоможуть нам спастися від зла, що навкруги? (Відповіді можна написати на дошці і попросити учнів класу розказати,

як ці «ковчеги» допомогли захиститися їм. Можливо, серед відповідей буде названо: наші дома й сім'ї, друзі, храми, семінарія, Церковні збори, молитва, Писання і живі пророки). Як нам допомогти іншим знайти захисток у цих «ковчехах»?

- Чому після того, як дощ припинився, Ной випустив з ковчеза голуба? (Див. Буття 8:8). Що трапилося перші два рази, коли він випускав голуба? (Див. Буття 8:8–11). Що трапилося на третій раз? (Див. Буття 8:12).
- Що першим зробив Ной після того, як залишив ковчез? (Див. Буття 8:20). Як ми можемо виявити вдячність Господу, коли він допомагає нам у важких обставинах?
- Що помістив Бог на небі після закінчення потопу? (Див. Буття 9:13.) Що, за словами Бога, означає веселка? (Див. Буття 9:12–13, 16–17). Який завіт уклав Бог з Ноем? (Див. Буття 9:8–11, 15).

### 3. Люди будують Вавилонську башту.

Навчайте з Буття 11:1–9 та обговоріть цей уривок.

- Чому нащадки Ноя вирішили побудувати башту? (Див. Буття 11:4.) Чого, на вашу думку, хотілося їм досягнути, «вчин[яючи] для себе ймення»? Яка різниця між «вчиняти для себе ймення» і взяти на себе ім'я Христа? Які обов'язки ми беремо на себе, якщо носимо ім'я Христа? (Див. Мосія 18:8–10).
- До чого призвела спроба побудувати башту до небес? (Див. Буття 11:5–9). Чому ми не можемо досягнути небес, користуючись власними методами або методами, придуманими людьми? Що є для нас Господнім шляхом для досягнення небес?

#### Завершення

Поясніть, що людей, які будували Вавилонську башту, було покарано, оскільки вони намагалися досягти небес мирськими засобами. І навпаки, Ноя і його сім'ю було спасено від потопу, бо вони жили за Божими заповідями.

Свідчіть, що для нас єдиний шлях досягнути небес — повернутися, щоб жити з Небесним Батьком — пролягає через євангелію Ісуса Христа. Ми повинні жити праведно, як жив Ной, маючи віру в Христа, каючись у своїх гріхах, отримуючи священні обряди і терплячи до кінця свого життя. Якщо ми будемо так робити, то піднінемося над злом і зможемо повернутися в присутність Бога.

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

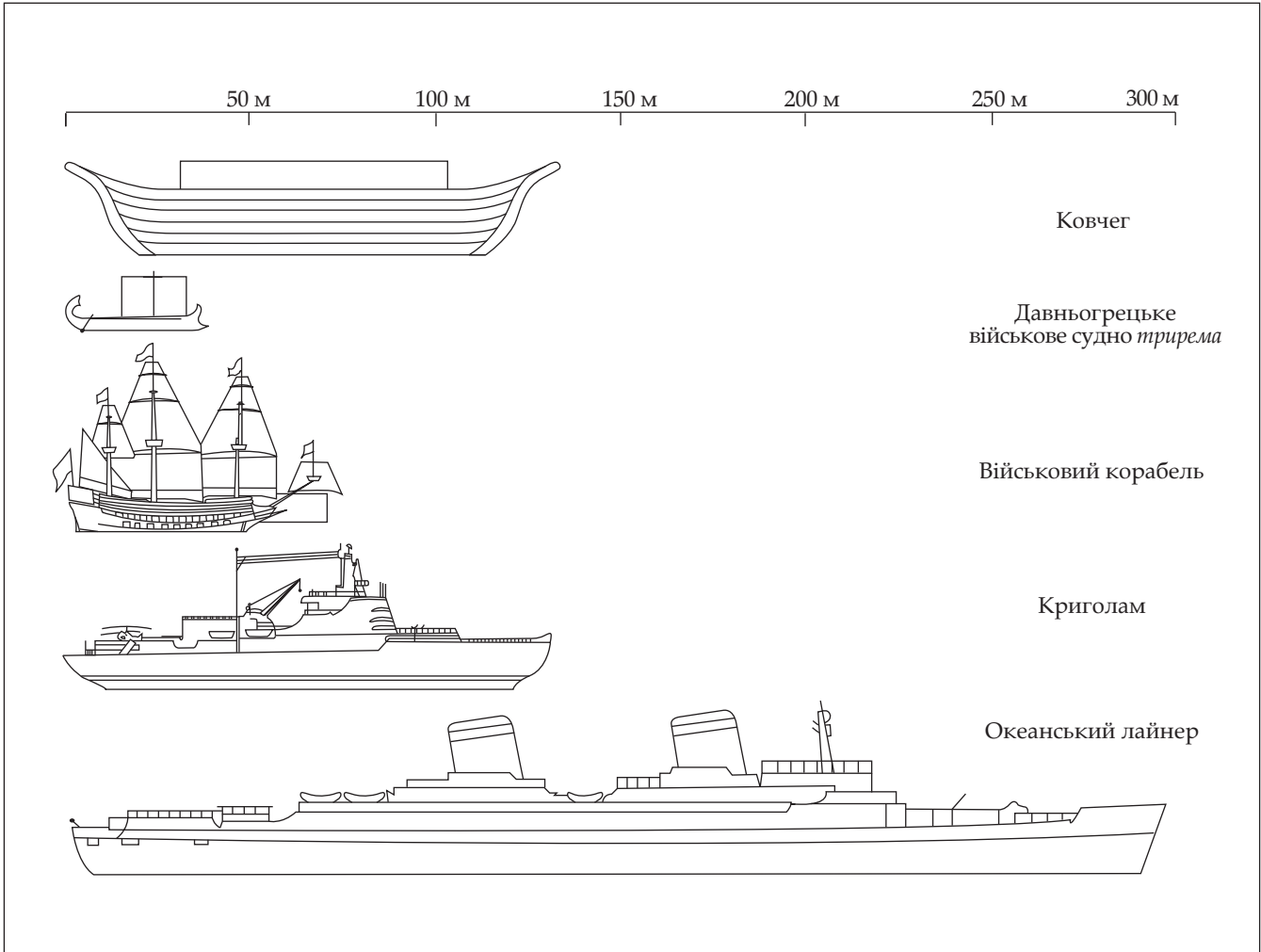
##### 1. Енох бачить у видінні дні Ноя

Енох, прадід Ноя, бачив у видінні злочестивість Ноевого покоління і посланий через неї потоп (Мойсей 7:41–52). Енох сумував через цю злочестивість і попросив Господа мати милість до Ноя і його дітей. Господь пообіцяв Еноху, що Він ніколи більше не буде знищувати світ потопом (Мойсей 7:51). Господь також пообіцяв Еноху, що Ной буде його нащадком і, таким чином, Енохове сім'я залишатиметься на землі навіть після потопу (Мойсей 7:52; 8:2, 6, 8–9). Господь поновив цей завіт з Ноем після потопу (Буття 9:8–17; зауважте, що в перекладі 9 й 11 віршів Джозефа Сміта сказано про завіт Господа з Енохом).

## 2. Господь зберігає праведних

Так само, як Господь врятував Ноя і його сім'ю від потопу через їхню праведність, так він захистив і праведних людей в часи Вавилонської башти. Коротко обговоріть історію Яреда та його брата, яка знаходиться в Етер 1:1–5, 33–37, і те, чому їхню мову не було змішано.

Порівняйте розміри різних суден (див. вправи на увагу)



Авраам 1:1–4; 2:1–11; Буття 12:1–8; 17:1–9

---

**Мета** Допомогти учням класу зрозуміти, якими є благословення й обов'язки Авраамового завіту.

---

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть Авраам 1:1–4; 2:1–11; Буття 12:1–8; 17:1–9. Авраам прагне бути праведним і жити гідно Божих благословень. Бог укладає завіт з Авраамом, обіцяючи, що він матиме безліч нащадків, які отримають землю обіцяну і благословення священства та євангелії.
2. Додатково прочитати: Буття 15; Учення і Завіти 132:19–24, 29–32.
3. Якщо у вас є зазначені далі візуальні матеріали, їх можна використати під час уроку:  
Ілюстрація із зображенням місіонерів (62611) і місцевого храму.

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну.

- Що є патріаршим благословенням?  
Першим Президентством було заявлено: «Патріарші благословення — це натхненне проголошення, до якого роду належить людина, яка отримує це благословення, а також, якщо Дух підводить до цього, то в ньому дається натхненне й пророче твердження стосовно життєвої місії цієї людини, а також благословення, попередження і вказівки, які, можливо, патріарху буде підказано дати. Здійснення всіх обіцяних благословень залежить від нашої відданості євангелії Господа» (лист до президентів колів від 28 червня 1957; процитовано в Bruce R. McConkie, *Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 558).
- Чи багато з вас отримали патріарше благословення? Що означає мати в благословенні оголошення патріарха про те, до якого роду ми належимо? (Патріарх, проголошуючи, з якого роду ми походимо, відкриває для нас, що ми є нащадками пророка Авраама через Єфрема, Манасію або інших Авраамових нащадків).

Скажіть, що на цьому уроці будуть обговорюватися благословення, які ми можемо отримати, і обов'язки, які ми маємо, як Авраамові нащадки.

---

## Вивчення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Бог укладає завіт з Авраамом.

Навчайте з Авраам 1:1–4; 2:1–11; Буття 12:1–8; 17:1–9 та обговоріть ці уривки.

- Ще будучи молодим чоловіком, Авраам хотів бути праведним і жити гідно Божих благословень. Які благословення хотів мати Авраам, як про це сказано в Авраам 1:2–4?

- Бог наказав Авраамові та його сім'ї залишити свій дім в Урі й піти в землю, що називалася Харан (Авраам 2:1–4). Там Авраам молився і мав видіння, в якому Бог уклав з ним завіт, що благословить його і його нащадків. Це і називається Авраамовим завітом. Які благословення пообіцяв Бог Авраамові в цьому завіті? (Див. Авраам 2:6–11; Буття 12:1–8; 17:1–9. Можна зазначити, що Авраамові довелося чекати багато років, перш ніж деякі з цих обіцяних благословень було виповнено, і що ці благословення виповнюються й сьогодні).

Наведена далі таблиця допоможе вам підсумувати благословення Авраамового завіту. Можна намалювати на дошці скорочену таблицю, залишивши місце для розділу «Обов'язки», як показано на с. 29:

Благословення й обов'язки Авраамового завіту			
Земні благословення:	Обіцяна земля, щоб жити на ній (Авраам 2:6, 19; Буття 12:7; 17:8)	Велике потомство (Авраам 2:9–10; Буття 12:2–3; 17:2, 4–6)	Євангелія Ісуса Христа і священство для Авраама і його потомства (Авраам 2:9–11; Буття 17:7)
Відповідні благословення у вічності:	Целестіальне царство (УЗ 88:17–20)	Шлюб на вічність і вічне продовження (УЗ 132:19–22)	Піднесення і вічне життя (УЗ 132:23–24)

## 2. Ми — спадкоємці благословень і обов'язків Авраамового завіту.

Поясніть, що всі члени Церкви є «сіменем Авраама», а це означає, що ми його нащадки. Старійшина Джозеф Філдінг Сміт сказав: «Величезна більшість тих, хто став членами Церкви, є прямими нащадками Авраама через Єфрема, сина Йосипа. Ті, хто не належить до прямих нащадків Авраама та Ізраїля, мають стати ними, і коли їх буде охрищено й конфірмовано, вони будуть прищеплені до дерева і матимуть право на всі права і привілеї як спадкоємці» (“How One May Become of the House of Israel,” *Improvement Era*, Oct. 1923, 1149).

- Як сім'я Авраамове, члени Церкви є спадкоємцями благословень і обов'язків Авраамового завіту. Як ми стаємо спадкоємцями за цим завітом? (Коли ми охрищуємося в Церкві, з нами відновлюється обіцяння Авраамового завіту про *спасіння*. Коли нас запечатано в храмі, з нами відновлюється обіцяння Авраамового завіту про *піднесення*. Щоб отримати благословення цього завіту, ми повинні виконувати пов'язані з ним обов'язки і жити гідно).

Старійшина Брюс Р. Макконкі пояснював:

«Спершу, завдяки хрищенню, Авраам отримав євангелію (що є завітом спасіння); потім йому було дано вище священство, і він вступив у целестіальний шлюб (що є завітом піднесення), і тим самим отримав запевнення, що матиме вічне продовження; і нарешті він отримав обіцяння, що всі ці благословення будуть запропоновані всьому його земному потомству. (Авраам. 2:6–11; УЗ 132:29–50). Поряд з цими божественними обіцяннями Авраамові було дано запевнення, що Христос походить з його роду, а також запевнення, що Авраамове потомство отримає у вічне успадкування справді найкращі обіцяні землі. (Авраам. 2; Буття 17; 22:15–18; Галатам 3).

«Разом усі ці обіцяння називаються *Авраамовим завітом*. Цей завіт було відновлено з Ісаком (Буття 24:60; 26:1–4, 24), а потім з Яковом. (Буття 28; 35:9–13; 48:3–4). *Ті частини завіту, які стосуються особистого піднесення і вічного продовження, відновлюються з кожним членом дому Ізраїлевого, коли вони вступають в цілестіальний шлюб*; завдяки цьому обидві сторони стають спадкоємцями всіх благословень Авраама, Ісака і Якова. (УЗ 132; Римлянам 9:4; Галатам 3; 4)» (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 13).

- Які благословення ми можемо отримати за Авраамовим завітом? (Ми можемо отримати всі благословення, які отримав Авраам, як це показано в попередній таблиці. Цими благословеннями є: євангелія, священство, піднесення і вічні родинні зв'язки).
- Що є нашими обов'язками як спадкоємців Авраамового завіту? (Див. Авраам 2:9, 11; Буття 18:19. Ми маємо допомагати всім Божим дітям, живим і померлим, повністю отримати благословення євангелії. Також ми повинні слухатися Божих заповідей).

Якщо ви перенесли на дошку таблицю, подану на с. 28, то додайте в її верхній частині ще один розділ, в якому слід написати такі обов'язки:

Обов'язки:	Допомагати всім Божим дітям повністю отримати благословення євангелії (Авраам 2:9, 11)	Слухатися Божих заповідей (Буття 18:19)
------------	--	---

- Як можна допомогти іншим отримати євангелію? (Через проведення місіонерської роботи, виконання храмових обрядів за померлих, власний приклад праведності. Можна показати ілюстрації з зображенням храму і місіонерів).

Президент Езра Тефт Бенсон сказав: «Відповідальність сімені Авраама, яким ми є, — бути місіонерами, щоб «нес[т]и це священнослужіння і священство до всіх народів» (Авраам 2:9)» (в Conference Report, Apr. 1987, 107 або *Ensign*, May 1987, 85).

Старійшина Бойд К. Пекер, щоб наголосити на нашій відповідальності ділитися євангелією з іншими, провів таку аналогію:

Уявімо, що єпископ призначив нас організувати пікнік для членів приходу. Цей пікнік має стати найкращою розвагою в історії приходу, і ми не повинні шкодувати грошей на його проведення. Ми домовляємося про мальовничий куточок десь у сільській місцевості. Там у нас є все, що потрібно.

І ось настає цей день, усе підготовлено якнайкраще. Столи накрито і вони справляють сильне враження. І якраз перед тим, як благословити їжу, на майданчик, де проходить пікнік, в'їжджає старий автомобіль і, чмихаючи мотором, зупиняється. Заклопотаний чоловік піднімає капот, і звідтіля виривається стовп пари. З автомобіля вилазить кілька дітей. Стурбована мати бере ящик і ставить його біля нашого крайнього столу. Вона кладе на нього якісь недоїдки, намагаючись надати їм апетитного вигляду, щоб привабити своїх голодних дітей. Але цієї їжі їм не вистачає.

Тоді одна з дівчаток дивиться на наш стіл. Вона тягне маленького брата до нас і просовує свою голову між вами і мною. Ми відсторонюємося. Дівчинка каже: «Глянь! Мабуть, це щось смачненьке».

Що б ми зробили? Проігнорували б цих людей чи попросили б їх поводитися тихіше? Сказали б їм повернутися до свого столу і дали щось з наїдків, яких нам не так вже й хочеться? Чи, може, запросили їх підійти й приєднатися до нас, сісти між нами і пригоститися з нашого столу, запропонували відремонтувати їхній автомобіль і дали їм щось на дорогу?»

Старійшина Пекер запитав: «Чи може бути чистіша радість, ніж бачити, скільки багато їжі ми могли б запропонувати цим голодним дітям? Чи може бути більше задоволення, ніж припинити на час свій бенкет задля того, щоб допомогти [їм] відремонтувати їхній автомобіль?»

По всьому світу і поряд з нами є люди — наші сусіди, друзі, хтось із нашої сім'ї, — які, так би мовити, духовно «вголоджені». Дехто з них просто помирає з голоду! Якщо ми все, що маємо, будемо тримати тільки для себе, то чи не нагадуватиме це бенкет, який відбувається на очах голодних» (в Conference Report, Apr. 1984, 59–61 або *Ensign*, May 1984, 41–42).

- Чого можна навчитися з цієї алегорії стосовно нашої відповідальності допомагати іншим отримати благословення євангелії? (Ми були благословлені повнотою євангелії, найбільшим бенкетом, який тільки відомий світові [УЗ 58:8–12]. Бог очікує, що ми будемо ділитися цими благословеннями з іншими, як живими, так і померлими).
- У чому проголошення нашого родоводу в патріаршому благословенні нагадує покликання виконувати свої обов'язки спадкоємців Авраамового завіту? (Проголошенням нас сіменем Авраама у нашому патріаршому благословенні підкреслюється наш привілей отримати благословення Авраамового завіту й наше зобов'язання виконувати свої обов'язки).

---

Завершення

Свідчіть про благословення Авраамового завіту. Заохотьте учнів класу виконувати їхні обов'язки спадкоємців цього завіту.

---

**Додаткова ідея  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Його можна використати під час уроку.

### **Життя у світі як випробування**

Поясніть, що древні ізраїльтяни жили в оточенні багатьох народів, тих людей, які не вірили в істинного Бога. Це були асирійці, вавилоняни, єгиптяни та інші.

- Чому, на вашу думку, Господь розмістив свій завітний народ посеред стародавнього світу, а не там, де б він міг залишатися сам по собі? (Див. Повторення Закону 4:6–8. Він хотів, щоб вони подавали приклад іншим і виконували Авраамів завіт, аби благословляти всі народи).

Поясніть, що в багатьох оповіданнях із Старого Завіту показано успіх чи невдачу Господнього народу в дотриманні ним своїх завітів, а також те, як це впливало на їхню подальшу праведність. Авраам, Йосип, Даниїл, Естер і багато інших мали праведний вплив на інших людей. Самсон, Агав, діти Ізраїля, які мандрували в пустині, та інші дозволили, щоб світ вплинув на них.

Господь розмістив нас, свій завітний народ останніх днів, як і древній Ізраїль, посеред світу. Наше випробування — самим праведно впливати на світ, а не йти за світом, який своїм впливом хоче збити нас на несправедні шляхи.

# Жити праведно у злочестивому світі

Урок  
8

Буття 13–14; 18–19

---

**Мета** Зміцнити рішучість кожного учня класу твердо дотримуватися праведних норм в часи, коли нечестивість посилюється.

---

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань. Зауважте: у вірші Буття 17:5 сказано, що Господь змінює ім'я Аврам на Авраам. У цьому уроці вживається ім'я *Авраам*.
  - а. Буття 13. Проживши в Єгипті деякий час через голод в краї ханаанському, Авраам разом зі своєю сім'єю повертаються в Ханаан. Авраам поселяється в Геброні, а його небіж Лот — поблизу Содому.
  - б. Буття 14:1–2, 8–24. Лота забрано в полон під час війни між царями і звільнено Авраамом (14:1–2, 8–16). Авраам платить десятину Мелхиседекові і відмовляється прийняти від царя содомського частину добра награваного під час війни (14:17–24).
  - в. Буття 18:16–33; 19:1–29. Господь сповіщає, що він знищить Содом і Гоморру через злочестивість їхніх мешканців (18:16–22). Авраам благає Господа пощадити ці міста, якщо він зможе знайти праведних людей, що живуть там (18:23–33). Лотові і його сім'ї наказано залишити Содом (19:1–23; зауважте, що в перекладі Буття 19:11–13 Джозефом Смітом сказано, що Лот *не* пропонував содомським чоловікам своїх дочок, а намагався захистити їх від цих чоловіків). Господь знищує Содом і Гоморру (19:24–29).
2. Додатково прочитати: Буття 12.
3. Якщо ви будете використовувати на уроці вправи на увагу, принесіть на урок якусь свіжу газету.

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Покажіть класові свіжий випуск якоїсь газети. Лише зачитавши заголовки окремих її статей, скажіть, що ми з усіх боків відчуваємо на собі вплив нечестивості. Поясніть: на цьому уроці мова йтиме про те, як важливо бути праведними, навіть якщо нас оточує нечестивість.

---

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

**1. Авраам і його сім'я поселяються в Геброні, а Лот і його сім'я — неподалік Содому.**

Навчайте з Буття 13 та обговоріть цей уривок.

Можна коротко розказати про подорожі Авраама, які були до цього в його житті. Він виріс в Урі халдейському, потім був виведений Господом для



поселення в Харан (Буття 11:31; Авраам 2:1–5). Пізніше Господь вивів його з Харану в край ханаанський і пообіцяв: «Я дам оцей Край потомству твоєму» (Буття 12:7). Оскільки в Ханаані був голод, то Авраам зі своєю сім'єю пішов у Єгипет (Буття 12:10). Буття 13 розпочинається з того, що Авраам разом із сім'єю повертаються з Єгипту в Ханаан.

- Чому Авраам і Лот зі своїми сім'ями не могли жити разом після повернення з Єгипту в Ханаан? (Див. Буття 13:5–7.) Чого можна нам навчитися від Авраама з його слів у Буття 13:8–9? Як нам наслідувати приклад Авраама, коли у нас виникає якийсь конфлікт із членами сім'ї чи іншими людьми?
- Де вибрав жити Лот? (Див. Буття 13:10–12.) Зазначте, що люди в Содомі були надзвичайно нечестивими (Буття 13:13), та Лот усе ж вибрав жити поблизу них. Чому земля неподалік Содому була такою принадною для Лота? (Див. Буття 13:10. Ця земля була «наводнена вся» і прекрасна).
- Спершу Лот «оселився в рівнинних місцях околиці» Содому, але «наметував аж до Содому» (Буття 13:12). З часом він жив уже в самому місті Содом (Буття 14:12). Що з наших вчинків може нагадувати таке духовне «наметування аж до Содому»? (Ми можемо допомагати у злих справах, замість того, щоб уникати їх, або ж можемо дозволити собі чинити невеликі гріхи, не думаючи, що вони можуть призвести до гріхів більших). Як нам змінити свою поведінку, перш ніж невеликі проблеми або гріхи стануть більшими?
- Як і Лот, народ царя Веніямина з Книги Мормона також встановлював свої намети у певному напрямку. У якому напрямку поставили вони свої намети? (Див. Мосія 2:6). Що ми можемо робити, аби наш дім був спрямований не в сторону мирських місць, а в сторону храму?

## **2. Авраам визволяє Лота, платить десятину Мелхиседеку й відмовляється прийняти від содомського царя частину майна, награбованого на війні.**

Навчайте з Буття 14:1–2, 8–24 та обговоріть ці уривки.

- Коли Лот жив у Содомі, царі кількох міст-держав, Содому й Гомори включно, почали воювати один з одним (Буття 14:1–2, 8–9). Що трапилося з Лотом під час цієї війни? (Див. Буття 14:10–12). Як Авраам допоміг Лотові, коли той опинився в полоні? (Див. Буття 14:13–16).
- Кого зустрів Авраам після того, як звільнив Лота? (Див. Буття 14:17–18). Хто був Мелхиседек? (Див. Буття 14:18; див. також УЗ 107:1–2). Що дав Авраам Мелхиседекові? (Див. Буття 14:20).
- Чому Авраам відмовився прийняти як винагороду від царя содомського навіть нитку? (Див. Буття 14:21–24. Він нічого не хотів отримати від неправедного царя). Що можна вважати «ниткою» аморальності у сьогоdnішньому світі? Що може бути «ниткою» нечесності? Як ми іноді погоджуємося чинити якусь неправедність у розвагах, яких шукаємо? Чому нам так важливо робити все для того, щоб навіть найменшою мірою не дозволити світові увійти в наше життя? (Див. 2 Нефій 28:20–21).
- Що ми можемо дізнатися про Авраамове зобов'язання перед Господом, порівнюючи те, як він поставився до Мелхиседека і до содомського царя?

## **3. Господь знищує Содом і Гоморру.**

Навчайте з Буття 18:16–33; 19:1–29 та обговоріть ці уривки.

- Через беззаконня людей в Содомі і Гоморрі Господь мав намір знищити ці міста (Буття 18:20–21). Про що попросив Авраам Господа, дізнавшись про

такий намір? (Див. Буття 18:23–32). Чого нас вчить той факт, що Господь був готовий пощадити ці міста, якщо в них знайдуться праведні люди?

- Чому Лотові було сказано залишити Содом? (Див. Буття 19:12–13, 15). Як Лотові зяті відреагували на настійливу пораду залишити місто? (Див. Буття 19:14). Чому деякі люди, навіть знаючи, чим загрожує поганій вплив, відмовляються віддалитися від нього?
- Яку пораду дали ангели, коли Лот і його сім'я залишали місто? (Див. Буття 19:17). Зауважте, що Спаситель дав своїм послідовникам схожу пораду (Лука 9:62; 17:29–32; УЗ 133:14–15). У чому може виявлятися «оглядання назад»? (Небажання віддати те, що просять від нас; неповне виконання зобов'язання слідувати за Христом). Як іноді ми можемо «оглядатися назад»?
- Що трапилося з Лотовою дружиною, коли вона оглянулася на Содом? (Див. Буття 19:26). Що ми можемо дізнатися про покаєння з розповіді про Лотову дружину? (Щоб покаятися, ми повинні змінити своє серце й поведінку. Щоб зробити це, нам іноді потрібно вибрати нове оточення й нових друзів).
- Що втратив Лот через те, що «наметував аж до Содому»? Що ми можемо втратити, перебуваючи в обставинах, коли, як нам відомо, ми будемо спокушувані? Як на нас впливатиме те, що ми, навіть і не беручи безпосередньо участі в грішних справах, дозволятимемо собі перебувати в оточенні зла?
- Чому, як написано в Буття 19:29, Лота було збережено, в той час, як Содом і Гоморру було знищено? (Господь пам'ятав праведність Авраама). Як наша праведна поведінка може піти на користь іншим?

Президент Спенсер У. Кімбол сказав: «У багато чому наш світ зараз нагадує той, яким він був у дні нефійського пророка, який сказав: «... Якби не молитви праведних, ... вас вже зараз би було відвідано повним знищенням. (Алма 10:22). Звичайно, є багато-багато чесних і вірних, хто живе за всіма заповідями і чиє життя й молитви утримують світ від знищення» (в Conference Report, Apr. 1971, 7 або *Ensign*, June 1971, 16).

## Завершення

Свідчіть, як важливо нам утримувати себе від гріха, навіть тоді, коли навколо існує зло. Закличте учнів класу намагатися праведно впливати на світ, а не підпадати під його вплив.

Завершити урок можна таким висловлюванням старійшини М. Рассела Балларда:

«У Церкві ми часто повторюємо вислів: «Будьте в світі, але не від світу». Коли ми переглядаємо телевізійні програми, в яких богохульство, насильство, невірність подається як щось повсюдно поширене й навіть принадне, нам часто хочеться якось відгородитися від світу й ізолювати свою сім'ю від всього цього.

Можливо, нам слід вживати згаданий вище вислів як два окремі застереження. По-перше, «*Будьте в світі*». Будьте залученими; будьте інформованими. Намагайтеся бути людьми розуміючими й толерантними, цінуйте різноманітність. Робіть вагомий внесок в суспільство через своє служіння й участь в його житті. По-друге, «*Будьте не від світу*». Не йдіть хибними стежками, не згинайтеся, щоб пристосуватися до того, що є неправильним, або прийняти це.

«Членам Церкви потрібно більше самим впливати, а не підпадати під вплив. Ми повинні працювати, щоб протидіяти хвилі гріха й зла, а не пасивно піддаватися їй. Кожному з нас потрібно допомагати усувати цю проблему, а не уникати чи ігнорувати її» (в Conference Report, Apr. 1989, 100–101 або *Ensign*, May 1989, 80).

---

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

**Гріхи Содому і Гоморри**

Як сказано в Буття 19:4–11 та в перекладі Буття 19:9–15, зробленого Джозефом Смітом, люди, що жили в Содомі і Гоморрі, чинили тяжкі статеві гріхи. Однак не лише через ці, хоч і страшні, гріхи обидва міста було знищено. Нехай учні класу прочитають вголос Єзекиїл 16:49–50, потім разом обговоріть з класом інші гріхи, в яких були звинувачені жителі Содому і Гоморри. Допоможіть учням класу зрозуміти, що нас може бути знищено через, здавалось би, незначні гріхи, так само, як і через гріхи важкі.

# «Бог нагледить ягня Собі»

## Урок 9

Авраам 1; Буття 15–17; 21–22

---

**Мета** Допомогти учням класу, коли вони дізнаються про готовність Авраама пожертвувати Ісака, краще зрозуміти, чому Небесний Батько приніс в жертву свого Сина.

---

**Підготовка**

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань. Примітка: в Буття 17 сказано, що Господь змінив ім'я Аврам на Авраам, а ім'я Сара — на Сарра (див. вірш 5, 15). У цьому уроці увесь час вживаються імена *Авраам* і *Сарра*.
  - Авраам 1:1, 5–20. У молодості Авраам зазнає переслідувань з боку жерців Фараона. Вони намагаються принести його в жертву, та Єгова його спасає.
  - Буття 15–17; 21. Проходить час, Авраам бажає мати нащадків і йому це обіцяно (15:1–6). Сарра віддає Агар Авраамові за дружину; Агар народжує Ізмаїла (16:1–16). Бог знову розмовляє з Авраамом про свій завіт з ним, обіцяючи, що Авраам буде батьком багатьох народів (17:1–14; див. урок 7). Повідомляється про народження Ісака, через якого буде продовжуватися завіт (17:16–22). Сарра народжує Ісака (21:1–12).
  - Буття 22. Бог наказує Авраамові принести в жертву Ісака (22:1–2). Авраам готується пожертвувати Ісака, але Бог посилає йому для жертвоприношення барана (22:3–19).
- Додатково прочитати: Євреям 11:8–19; Яків 2:21–23; Книга Якова 4:5; Учення і Завіти 132:34–36.
- Якщо ви використовуєте другу вправу на увагу, то принаймні за тиждень до уроку попросіть учнів класу підготуватися, щоб розповісти, як вони були благословлені за готовність жертвувати.
- Якщо у вас є зазначені далі візуальні матеріали, їх можна використати під час уроку:

Ілюстрації «Ангел рятує Авраама» (62607; набір «Мистецтво Євангелії», 104) і «Авраам приносить Ісака у жертву» (62054; набір «Мистецтво Євангелії», 105).

---

### Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну. Виберіть ту вправу, яка є найдоцільнішою для класу.

- Попросіть учнів класу подумати про людину, яку вони дуже люблять, або про щось із дуже дорогого для них майна.
  - Що б ви відчули, якби Бог попросив вас віддати, тобто пожертвувати, цю людину або це майно? Що б ви зробили?
- Запропонуйте кільком учням класу розповісти про те, як їх було благословлено за їхню готовність жертвувати.

Провівши ту чи іншу вправу на увагу, поясніть, що Бог наказав Авраамові пожертвувати своїм сином Ісаком, якого Авраам дуже любив. Хоч Авраамові й не прийшлося принести таку жертву, готовність до цього було «зараховано

йому як праведність» (УЗ 132:36). Через Авраамову праведність він сам і його потомки були рясно благословлені.

## Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Авраама ледь було не принесено в жертву жрецьми Фараона.

Навчайте з Авраам 1:1, 5–20 та обговоріть ці уривки. Частина цього уроку зосереджена на Божому наказові Аврааму пожертвувати Ісаком. Щоб допомогти учням класу зрозуміти важливість цього наказу і глибину Авраамової віри, розпочніть урок з обговорення, як Авраама, ще в його молодості, ледь не було принесено в жертву жрецем Фараона.

- Які обставини були в Халдеї, коли там жив Авраам? (Див. Авраам 1:1, 5–8). Що намагалися зробити Авраамові Фараонові жерці? (Див. Авраам 1:7, 12.) Як Авраама було врятовано від цих жерців? (Див. Авраам 1:15–16, 20).
- Як пережите Авраамом на жертovníку жерців допомогло йому підготуватися до подальших випробувань? Як можуть наші випробування допомогти нам підготуватися до труднощів у майбутньому?

### 2. Авраам має дітей від Агарі й Сарри.

Навчайте з Буття 15–17; 21 та обговоріть ці уривки.

- Яке обіцяння дав Господь Авраамові стосовно дітей? (Див. Буття 15:1–6). Чому Сарра дала Агар Авраамові в дружини? (Див. Буття 16:1–3; УЗ 132:34–35). Яке обіцяння Господь дав Агарі? (Див. Буття 16:10–11).
- Що було відкрито Авраамові, як про це сказано в Буття 17:15–16, 19 і 21? Як це сприйняв Авраам? (Див. Буття 17:17. Зауважте: хоч у перекладі Біблії англійською мовою сказано, що Авраам «засміявся», почувши, що Сарра народить сина, але це слово має ще й інший переклад з гебрейської мови — «зрадів». У перекладі Біблії Джозефа Сміта сказано, що Авраам «зрадів» цій новині).
- Що ми дізнаємося з одкровення, що Авраам і Сарра матимуть сина, про те, як Бог виконує свої обіцяння? (Бог виконає свої обіцяння, хоч це може статися не тоді і не так, як ми сподіваємося. Зауважте, що Авраам і багато інших людей, про яких йдеться в Писаннях, повинні були довгі роки з вірою чекати обіцяних їм благословень).
- У чому різняться між собою обіцяння, дані Богом Ісаку й Ізмаїлу? (Див. Буття 17:19–21).

### 3. Бог наказує Авраамові принести в жертву Ісака.

Навчайте з Буття 22 та обговоріть цей уривок.

- Чому Бог попросив Авраама принести в жертву Ісака? (Див. Буття 22:1). Чому це випробування було важким для Авраама? (Не тільки тому, що Ісак був його сином, а й тому, що Бог пообіцяв йому, що Авраамовий завіт буде продовжуватися через Ісака і його нащадків [Буття 17:19]. Інша причина, чому це було важко, є та, що в молоді роки Авраама самого ледь не було принесено в жертву жрецьми Фараона [Авраам 1:1, 5–20]).
- Як відповів Авраам на Божий наказ принести в жертву Ісака? (Див. Буття 22:2–3). Чого ми навчаємося про віру й послухність з прикладу Авраама? (Див. Євреям 11:17–19; Яків 2:21–23).

- Як повівся Ісак в такій ситуації? (Див. Буття 22:3–10. Ніщо не вказує на те, що він протривав наміру Авраама принести його в жертву).

Старійшина Даллін Х. Оукс пояснював: «Коли вони підійшли до місця, про яке їм було сказано, Авраам спорудив жертвник і розклав на ньому дрова. Потім, як написано в Біблії, Авраам. . . «зв'язав Ісака, сина свого, і поклав його на жертвника над дровами» (Буття 22:9). Про що думав Ісак, коли Авраам робив ці дивні приготування? У Біблії не згадано ні про яку боротьбу чи якийсь протест з його боку. Спокій Ісака можна пояснити лише його довірою до свого батька і послухністю йому» (в Conference Report, Oct. 1992, 51 або *Ensign*, Nov. 1992, 37).

- Авраамова готовність принести в жертву Ісака є прообразом готовності Небесного Батька принести в жертву свого Єдинонародженого Сина (Книга Якова 4:5; Буття 22:8, 13). У чому схожість між переживаннями Авраама і Небесного Батька? А в чому найбільша різниця?
- В якому розумінні нас можна порівняти з Ісаком? Якщо Ісак символізує нас, то кого символізує баран у гущавині? Як це порівняння допомагає нам краще зрозуміти любов Небесного Батька до нас, виявлену в принесенні в жертву його Сина?

Старійшина Даллін Х. Оукс сказав: «Ця історія. . . показує доброту Бога, яка виявилася в захисті Ісака і забезпеченні заміни йому, щоб не вмирати Ісакові. Через свої гріхи й смертне життя ми, як Ісак, засуджені на смерть. Коли всі надії зникають, Небесний Батько дає нам Агнця Божого, і ми спасаємося його жертвою» (в Conference Report, Oct. 1992, 51 або *Ensign*, Nov. 1992, 37).

- Що довів Авраам під час цього випробування? (Див. Буття 22:11–12). Запропонуйте учням класу розказати про інші випадки, із Писань чи з життя, коли люди перевірялися, щоб випробувати їхню вірність. Попросіть учнів класу також розказати про радість і благословення, які вони відчували, довівши свою вірність.
- Чому Ісака названо в Буття 22:16 Авраамовим єдиним сином? (Ісак був сином, через якого мав продовжуватися завіт. Цим також підкреслюється схожість між Ісаком і нашим Спасителем, Єдинонародженим Сином від Батька). Які благословення було гарантовано Аврааму через його вірність? (Див. Буття 22:15–18). Які благословення обіцяно нам за Авраамовим завітом? (Див. урок 7). Якими є наші обов'язки як спадкоємців Авраамового завіту?

#### Завершення

Висловіть свою вдячність за приклад віри й послухності, показаний Авраамом. Свідчіть, що Авраамова готовність принести в жертву Ісака є прообразом готовності Небесного Батька принести в жертву свого Єдинонародженого Сина. Запросіть учнів класу поділитися власними почуттями, які в них викликають спокута і велика любов, що її мають до нас Небесний Батько та Ісус Христос.

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

##### 1. Набуття знань завдяки випробуванням

- Президент Х'ю Б. Браун сказав, що Бог наказав Авраамові принести в жертву Ісака через те, що «Авраамові потрібно було дещо дізнатися про Авраама» (в Truman G. Madsen, *The Highest in Us* [1978], 49). Що міг дізнатися

Авраам сам про себе з цього досвіду? Що дізнаєтеся ви з власних випробувань?

- Господь відкрив через одкровення, що ми повинні бути випробовані, «навіть як Авраам» (УЗ 101:4). Чому, на вашу думку, це необхідно? (Див. УЗ 101:5, 35–38; 122:5–7). Що ми можемо робити вже зараз, щоб підготуватися жертвувати тим, що Господь може попросити нас принести в жертву?

## **2. Установлення міцних стосунків з Богом**

В Авраам 1 і 2 сказано, які стосунки мали Авраам і його батько з Богом. Авраамів батько звертався до Бога, коли переживав лихі часи, але коли справи в його житті пішли на краще, він став поклонятися богам язичників (Авраам 1:5, 30; 2:5). Авраам, зі свого боку, шукав Бога постійно (Авраам 1:2, 4; 2:12).

- Як ми можемо шукати Бога, вступаючи з ним в активні, а не пасивні стосунки? Як нам бути більш послідовними у своєму зобов'язанні шукати його в часи миру і спокою, так само як і в часи випробувань?

# Благословення перворідства; шлюб у завіті

Урок  
**10**

Буття 24–29

---

**Мета** Зміцнити учнів класу в їхньому бажанні жити гідно благословень перворідства і вічного шлюбу.

---

**Підготовка**

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - Буття 24. Авраам наголошує на важливості шлюбу в завіті (вічного шлюбу) і каже, що необхідно вибрати гідну дружину для Ісака.
  - Буття 25:20–34. Ревека отримує одкровення про своїх ще ненароджених синів-близнят (25:22–23). Коли ці сини вирости, Ісав продає своє перворідство Якову (25:29–34).
  - Буття 26–29. Ісакові та його нащадкам обіцяно благословення Авраамового завіту (26:1–5). Ісав одружується поза завітом і цим засмучує своїх батьків (26:34–35). Ісак благословляє Якова правити над людьми й народами (27:1–46). Ісак проголошує Якову благословення Авраамового завіту й відсилає його шукати гідну дружину (28:1–10). Яків одружується з Лією і Рахіллю в завіті (29:1–30).
- Якщо ви використовуєте першу вправу на увагу, то принесіть мисочку чи пакуночок хрумкого поп-корну або шматочок якогось фрукта.
- Якщо ви навчаєте підлітків або в Товаристві молодих неодружених дорослих, краще буде використати другу додаткову ідею для навчання — «Правильний шлюб починається з правильних побачень».
- Якщо у вас є зазначені далі візуальні матеріали, їх можна використати під час уроку:

Ілюстрація «Ревека біля колодязя» (62160).

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну. Виберіть ту вправу, яка є найдоцільнішою для класу.

- Покажіть мисочку чи пакуночок з поп-корном чи шматочок якогось фрукта, а потім запитайте в учнів класу:
  - Якби вам прийшлося вибирати: мисочку поп-корну (або шматочок фрукта) зараз чи обіцяння мати надзвичайно багато поп-корну (або багато фруктів) пізніше, уже після того, як ви посадите кукурудзу (або фруктове дерево), доглядатимете за нею(ним) і зберете врожай, то щоб ви вибрали? Чому?

Поясніть, що часто нам приходиться вибирати між тим, що ми легко можемо мати зараз, і тим, над чим повинні працювати і чого слід чекати. Іноді ми вибираємо те, що відразу принесе втіху (задоволення або вдовolenість), навіть якщо вибір працювати і чекати міг би в майбутньому принести більше благословення. Вибираємо ми поп-корн (або фрукт) зараз чи пізніше — це не так вже й важливо. Однак у своєму житті нам приходиться робити й інші вибори, — наприклад, вирішувати, з ким і де одружуватися, — коли вибір мати задоволення негайно може завадити отриманню славетних і тривалих благословень.



## 2. Поставте перед учнями класу такі запитання:

- Чи доводилося вам витратити гроші або час на щось тільки для того, щоб дізнатися, чи варте воно таких витрат?

Запропонуйте кільком учням класу розповісти про випадки, коли вони платили надто багато за те, чого, на їхню думку, було їм потрібно (ви можете поділитися власним досвідом).

Поясніть, що те саме може трапитися і стосовно духовного. Роблячи несправедливий вибір, ми тим самим можемо продати вічні благословення за те, що має значно меншу цінність. Але живучи праведно, ми можемо отримати всі благословення, які Небесний Батько приготував для нас.

## Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Авраам наголошує на важливості шлюбу в завіті (вічному шлюбі).

Навчайте з Буття 24 та обговоріть цей уривок. Обговорюючи важливість вічного шлюбу, будьте чуйними до тих учнів класу, які самі або їхні батьки не були одружені в храмі.

- Чому Авраам так наполягав, щоб Ісак одружився з жінкою його роду, а не з роду хананеян, на землі яких жили Авраам і Ісак? (Авраам хотів, щоб Ісак взяв за себе жінку своєї віри, аби йому одружитися в завіті. Це було необхідно для того, щоб благословення Авраамового завіту були передані Авраамовим нащадкам). Чому нам важливо одружуватися в завіті? (У разі необхідності, поясніть, що в наші дні фрази: *шлюб в завіті*, *вічний шлюб* і *храмовий шлюб* часто вживаються в одному значенні).
- Наскільки давньою є заповідь Бога одружуватися в завіті? (Це вічне таїнство, яке було Господнім порядком в усі віки, коли повнота євангелії була на землі. Адам і Єва були першими на землі, хто вступив у це таїнство).
- Авраам послав свого раба знайти дружину для Ісака (Буття 24:4). Яке у вас склалося враження про Авраамового раба? (Див. Буття 24. Серед відповідей можуть бути: він був гідний довір'я, відданий, побожний і вірний. Навіть після довгої дороги він не їв, аж поки не виконав доручення Авраама. І замість того, щоб залишитися на 10 днів святкувати, він хотів забрати з собою Реваку й відразу ж повернутися до Авраама). Чого ми можемо навчитися від Авраамового раба, що допоможе нам краще виконувати обов'язки, які дав нам Господь?
- Чому Авраамів раб міг сказати, що Ревака буде хорошою дружиною Ісакові? (Див. Буття 24:15–20, 58. Ревака була доброю і з готовністю допомагала іншим людям, це видно було з того, що вона набрала води для Авраамового раба і його верблюдів. Можна зазначити, що верблюд може випити, приблизно, 135 л води за день, тому Ревеці довелося натягати багато води, щоб напоїти 10 верблюдів. Ревака також з готовністю й охоче залишила свою сім'ю, щоб одружитися з Ісаком, можливо, у неї була велика віра і вона знала, що це була Господня воля, щоб вона одружилася з Ісаком).
- Які якості ви б хотіли бачити в чоловікові або дружині? Чому духовні якості важливіші за зовнішність? Які якості повинен кожний з нас розвивати в собі (незалежно від того, одружені ми чи ні), щоб стати хорошим чоловіком або хорошою дружиною?

- Коли людині треба починати готуватися до вічного шлюбу? Що саме можуть робити діти й молодь, щоб підготуватися до вічного шлюбу? Як можуть батьки й інші дорослі допомагати дітям і молоді підготуватися до шлюбу в храмі?

Президент Говард У. Хантер сказав: «Давайте планувати, щоб наші діти одружилися у домі Господа, давайте навчати їх цього і просити про це. Давайте знову підтвердимо, сміливіше, ніж будь-коли до цього, яке велике значення має те, де ви одружуєтеся і якою владою вас оголошують чоловіком і дружиною» (в Conference Report, Oct. 1994, 118 або *Ensign*, Nov. 1994, 88).

## 2. Ісав продає своє перворідство Якову.

Навчайте з Буття 25:20–34 та обговоріть цей уривок.

- Яке одкровення отримала Ревека про своїх ще ненароджених синів-близнят? (Див. Буття 25:22–23.) Чому Господнє твердження, що «старший молодшому буде служити», було незвичайним одкровенням? (Перворідство звичайно переходило від батька до старшого сина. Отримання перворідства означало, що старший син успадкує подвійну частину сімейного багатства і, зі свого боку, він буде головувати в сім'ї та турбуватися про матір і сестер після батькової смерті. Твердження в Господньому одкровенні Ревеці, що «старший молодшому буде служити», означало, що в цій ситуації молодший син отримає перворідство і його нащадки будуть завітним народом).
- Як ставився Ісав, старший син, до свого перворідства за завітом, який було укладено між його дідом Авраамом і Господом? (Див. Буття 25:29–34. Готовність Ісава відмовитися від перворідства, аби тільки задовольнити свій тимчасовий фізичний голод, вказує на те, що він мало цінував перворідство).
- Як члени Церкви, ми всі маємо право на духовне перворідство від наших небесних батьків. Які благословення йдуть від нашого перворідства? (Серед відповідей можуть бути такі: священство, храмові благословення, обряди, одкровення і можливість мати піднесення).
- Як впливає на нашу здатність отримувати благословення свого перворідства те, де саме ми одружуємося? (Ми входимо в частину Авраамового завіту, яка має відношення до піднесення й вічного продовження, через укладання та дотримання храмових завітів ендаумента і вічного шлюбу).
- Як наші слова і вчинки показують, чи цінуємо ми своє перворідство? Як дехто з нас може допуститися такої ж помилки, що й Ісав, вибираючи те, що приносить задоволеність відразу, а не те, що має вічну цінність?
- Визначаючи спадкоємця завіту, Господь вибрав Ісака, а не його старшого брата Ізмаїла (Галатам 4:22–23), Якова, а не його старшого брата Ісава, Йосипа, а не його старшого брата Рувима (1 Хроніки 5:1–2), Єфрема, а не його старшого брата Манасію (Буття 48:17–20). Що це каже нам стосовно того, як Бог визначає, чи гідні ми його покликань або благословень?

## 3. Яків одружується на Лії та Рахілі в завіті, і через нього продовжується Авраамовий завіт.

Навчайте з Буття 26–29 та обговоріть цей уривок.

- На які пріоритети Ісава вказує його вибір дружин? (Див. Буття 26:34–35; 28:6–9). Що ми можемо дізнатися про Якова з його намагань одружитися

в завіті? (Див. Буття 28:1–5; 29:1–28. Одне, що ми можемо дізнатися, це те, що шлюб в завіті мав дуже велике значення для Якова. Він здійснив довгу подорож задля того, щоб знайти вірну жінку, аби одружитися з нею. Потім він працював на Лавана сім років, перш ніж одружитися з Рахіллою, і продовжував працювати на нього й після одруження). Як ми можемо показати, що шлюб в завіті є важливим для нас?

Президент Гордон Б. Хінклі одного разу розповів про сім'ю, яка приєдналася до Церкви в Австралії, а потім продала все своє майно, щоб поїхати до Нової Зеландії й запечатати сім'ю. Батько цієї сім'ї сказав: «Ми не могли собі дозволити поїхати [в храм]. У нас тільки й було, що старий автомобіль, меблі й тарілки. Я сказав своїй сім'ї: «Ми не можемо дозволити собі *не* поїхати. Якщо Господь дасть мені сили, я зможу працювати й зароблю достатньо, щоб придбати новий автомобіль, і меблі й тарілки, але якщо я втрачу тих, кого люблю, тоді я справді буду бідним і в житті, і у вічності» (*Be Thou an Example* [1981], 138).

- Після того, як двоє людей одружуються в храмі, що вони повинні робити, аби переконатися, що в них справді вічний шлюб? Як можуть чоловік і дружина підтримувати й розвивати подружні стосунки, щоб виповнилися обіцяні в храмі завіти й благословення? (Можна попросити кількох членів класу навести приклади, що роблять вони або їхні батьки, щоб принести в шлюб небесний дух).

Завершення

Наголосіть на тому, як важливо бути одруженими в завіті і жити гідно благословень перворідства. Закличте учнів класу робити мудрий вибір і не продавати вічні благословення за тимчасові розваги або задоволення.

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### **1. Реваку було вибрано стати дружиною Ісака**

Напишіть на окремих аркушах паперу вказані далі висловлювання з Буття 24 і роздайте їх по одному чи більше кожному учневі класу. Нехай вони за допомогою цих висловлювань вияснять, кому вони належать і в яких віршах записані. Коли учні класу виконають це завдання, обговоріть ці висловлювання і їхній контекст. Вкажіть на важливість шлюбу в завіті, на віру й відданість Авраамового раба, а також на якості Реваку, завдяки яким вона стала хорошим вибором для вічного супутника.

- а. «Ти не візьмеш жінки для сина мого з-посеред дочок ханаанейнина».
- б. «Ти підеш до краю мого, і до місця мого народження, і візьмеш жінку для сина мого».
- в. «Господь пошле Свого Ангола перед обличчям твоїм».
- г. «І з цього пізнаю, що Ти милість учинив з моїм паном».
- д. «Також для верблюдів твоїх наберу я води, аж поки вони не нап'ються».
- е. «Я дочка Бетуїла, сина Мілки, що його породила вона для Нахора».
- є. «Благословенний Господь, Бог пана мого Авраама, що не опустив милости Своєї й вірности Своєї від пана мого!»
- ж. «Вона ж відкаже мені: Пий і ти, і для верблюдів твоїх наберу я води, то вона та жінка, яку призначив Господь для сина пана мого».
- з. «А тепер, якщо милосердя та правду ви чините з паном моїм, то скажіть мені; коли ж ні, — то скажіть мені».

и. «Ось перед тобою Ревека, — візьми та й іди, і нехай вона стане за жінку синові пана твого, як Господь говорив був».

і. «Піду».

ї. «Ти наша сестра, — будь матір'ю для тисячі десятків тисяч».

Відповіді: а-Авраам (вірш 3); б-Авраам (вірш 4); в-Авраам (вірш 7); г-раб (вірш 14); д-Ревека (вірш 19); е-Ревека (вірш 24); є-раб (вірш 27); ж-раб (вірш 44); з-раб (вірш 49); и-Лаван і Бетуїл (вірш 51); і-Ревека (вірш 58); і-сім'я Ревеки (вірш 60).

## 2. «Правильний шлюб починається з правильних побачень»

- Обою, Ісака і Якова, їхні батьки настановляли одружитися з жінками їхньої віри. Ісав приніс сум своїм батькам, одружившись з жінками, які не вірили Богові Авраама. Чому важливо одружуватися з людиною тієї самої віри?

Президент Спенсер В. Кімбол дав таку пораду: «Павло сказав у Посланні до коринтян: «До чужого ярма не впрягайтесь». Можливо, Павло хотів, щоб вони зрозуміли, що розбіжності в релігійних поглядах є основою для незлагоди. Розбіжність в релігійних поглядах розширює поле для конфліктів. Відбувається конфлікт між відданістю Церкві й відданістю сім'ї. Часто це розбиває життя дітей. Не член Церкви може також бути прекрасною, добре підготовленою, привабливою людиною; він чи вона можуть бути чудовими особистостями, однак, якщо немає спільної віри, тоді такий шлюб очікують неприємності. Є небагато виключень, але як правило, у таких сім'ях неприязнь і нещастя» (*The Miracle of Forgiveness* [1969], 240).

- Що ви можете зробити, аби переконатися, що людина, з якою ви хочете одружитися, — це та, з якою ви можете мати вічний шлюб? Як теперішні ваші товариші й друзі можуть вплинути на решту вашого життя й вічність?

Президент Кімбол продовжував: «Зрозуміло, що правильний шлюб починається з правильних побачень. Звичайно, людина одружується з кимось із свого оточення, з ким вона... спілкується. Отже, дуже наголошую на ось якому попередженні. Не ризикуйте ходити на побачення з тими, хто не є членами Церкви, або тими її членами, які не підготовлені й ненадійні. Дівчина може сказати: «Я й не збираюсь виходити заміж за нього. Ці побачення просто так, розвага». Але ніхто не може дозволити собі ризикувати й закохатися в людину, яка, можливо, ніколи не прийме євангелію. Справді, малий відсоток з тих, хто одружився з членами Церкви, було врешті-решт охрищено. Вони — наша благословенна меншість. Але більшість так і не приєдналася до Церкви, і... в дуже багатьох випадках їхні шлюби позначені незгодами, крахом і розлученням» (*The Miracle of Forgiveness*, 241–242).

## 3. Бог дає одкровення як жінкам, так і чоловікам

У Писаннях, де йдеться про одкровення, сказано, що в основному Бог взаємодіяв з провідниками священства, які були чоловіками. Однак в Буття 25:22–23 вміщено розповідь про те, що Бог давав одкровення жінці.

Стосовно молитви Ревеки старійшина Брюс Р. Макконкі сказав: «Чи можу я зараз взяти нашого спільного предка, Ревеку, за взірець того, що її дочки можуть робити в Церкві сьогодні? Коли Ревека була стурбована і потребувала божественного проводу, вона виклала свою турботу Господу, і він говорив до неї у відповідь. Господь дає одкровення жінкам, які моляться до нього з вірою» (в *Conference Report, Tahiti Area Conference 1976*, 16).

- Як і чоловікам, і жінкам готуватися, щоб отримати особисте одкровення?

#### 4. Яків у видінні бачить драбину, яка сягає неба

- Коли Яків подорожував з Ханаану до землі свого роду, щоб знайти там собі дружину і втікти від гніву Ісава, він зупинився відпочити вночі і побачив дивний сон (Буття 28:10–19). Що побачив Яків у цьому сні? Які благословення Господь пообіцяв йому? (Див. Буття 28:13–15. Це були благословення Авраамового завіту, відновленого з Яковом у цьому видінні; див. урок 7). Що символізує драбина?

Старійшина Маріон Г. Ромні сказав так про цей сон: «Яків ясно зрозумів, що завіти, які він уклав з Господом, ... були шаблями драбини, і він має збиратися вгору, щоб отримати обіцяні благословення — благословення, які дадуть йому право увійти в небеса і спілкуватися з Господом» (“Temples—The Gates to Heaven,” *Ensign*, Mar. 1971, 16).

# «Як же я вчиню це велике зло?»

Урок  
**11**

Буття 34; 37–39

**Мета** Допомогти учням класу (1) навчитися брати щось хороше з будь-якого досвіду і всіх обставин, і (2) зміцнити їхнє зобов'язання слухатися Господніх норм моралі в ставевих стосунках.

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - а. Буття 37. Брати ненавидять Йосипа, одинадцятого сина Якова, і продають його в рабство.
  - б. Буття 39. Йосип-раб знаходить милість в очах свого пана, але його звинувачують в аморальності й кидають до в'язниці (39:1–20). Начальник в'язниці ставить Йосипа старшим над іншими в'язнями (39:21–23).
  - в. Буття 34:1–12; 35:22; 38:1–30. Гріх аморальності має негативні наслідки для сім'ї Якова: Діна, його дочка (34:1–12), Рувим, його старший син (35:22) і Юда, ще один з його синів (38:1–30).
2. Додатково прочитати: Буття 34:13–31.
3. Якщо у вас є зазначені далі візуальні матеріали, їх можна використати під час уроку:

Ілюстрації «Брати продають Йосипа» (62525; набір «Мистецтво Євангелії», 109) і «Йосип відмовляється від дружини Потіфара» (62548; набір «Мистецтво Євангелії», 110).

## Запропонований хід уроку

**Вправи на увагу**

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну.

Попросіть учнів класу назвати кілька кінофільмів, телешоу, книг або журналів, які зараз популярні у вашій місцевості.

- Які моральні норми в ставевих стосунках знайшли відображення в цих популярних виданнях і кінофільмах? У чому ці норми відрізняються від Господніх норм, яких навчають Писання і Церковні провідники?

Поясніть, що моральна поведінка суспільства часто відрізняється від моральних норм, які встановив Господь. Хоч моральні норми в суспільстві можуть змінюватися, Господні норми залишаються постійними.

На цьому уроці обговорюватиметься досвід одного чоловіка, який дотримувався Господніх норм моралі, та інших людей, які їх не дотримувалися. На уроці також будуть обговорюватися наслідки дотримання і недотримання Господніх норм моралі.

**Обговорення Писань та їх застосування**

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, уміщених у цих уривках.

## 1. Брати продають Йосипа в рабство.

Навчайте з Буття 37 та обговоріть цей уривок.

Яків одружився з Лією та Рахіллою, дочками Лавана, брата своєї матері, а також з їхніми служницями Зіллою й Білгою. Дружини Якова народили йому дванадцять синів, які стали початком дванадцяти колін Ізраїля (Господь змінив ім'я Якова на Ізраїль; див. Буття 32:28). Одинадцятим сином Якова був Йосип; як старший син Якова й Рахілі, Йосип отримав перворідство, коли Рувим, старший син Якова і Лії, втратив його через свою несправедливість (1 Хронік 5:1–2).

- Чому Йосипові брати заздрили йому? (Див. Буття 37:3–8). Як ви реагуєте, коли вас кривдять члени вашої сім'ї або коли в сім'ї до них ставляться краще, ніж до вас? Як нам подолати почуття заздрості або гніву до членів сім'ї або друзів?
- Як відповів Йосип на прохання батька піти до Сіхему подивитися, що там роблять його брати? (Див. Буття 37:13–14. Зауважте, що до Сіхему було, приблизно, 72 км). Що зробив Йосип, не знайшовши своїх братів у Сіхемі? (Див. Буття 37:15–17. Зауважте, що до Дотаїну було, приблизно, 19 км). Що ми дізнаємося про Йосипа з цієї розповіді? (Серед відповідей можуть бути такі: він слухався свого батька і був настійливим, виконуючи батькове завдання).
- Про що змовилися Йосипові брати, коли він прийшов на поле, де вони пасли овець? (Див. Буття 37:12–18). Чим відрізнялися пропозиції Рувима пощадити Йосипа від пропозицій Юди? (Див. Буття 37:21–22, 26–27). Що врешті-решт зробили брати з Йосипом, вирішивши не вбивати його? (Див. Буття 37:28, 31–33).

## 2. Йосип відмовляється «грішити проти Бога».

Навчайте з Буття 39 та обговоріть цей уривок.

- Як Господь благословив Йосипа після того, як його було продано в рабство? (Див. Буття 39:1–4). Чому Потіфар, багатий фараонів царедворець, так багато довірив Йосипові-рабу? (Див. Буття 39:5–6).
- Що зробив Йосип, коли Потіфарова дружина намагалася спокусити його на ганебний вчинок? (Див. Буття 39:11–12. Наголосіть на тому, що Йосип відразу втік звідти). Як можна наслідувати приклад Йосипа, коли спокушають нас?
- Як би міг виправдатися Йосип, якби він хотів піддатися заграванням Потіфарової дружини? Чим сьогодні люди виправдовують свої моральні провини? Чому такі виправдовування насправді не є виправданням?
- Як було покарано Йосипа за його добродесну поведінку в ситуації, коли Потіфарова дружина спокушала його? (Див. Буття 39:12–20. Він перестав бути наглядачем над Потіфаровим домом і став в'язнем). Як дехто в сучасному світі ставиться до добродесних людей? (Відповіді можуть бути різними. Трапляється, що добродесних людей у суспільстві висміюють і зневажають, проте їх часто і поважають). Можна обговорити, як сьогодні світ тисне на молодь, підбиваючи її на аморальність, і як може молодь протистояти цьому натискові.
- У Писаннях наголошено, що коли Йосип сидів у в'язниці, Господь був з ним (Буття 39:21–23). Як це може характеризувати Йосипа? (Він продовжував мати віру, а не запитував Бога, чому за добродесність його ув'язнено, і він не обвинувачував у цьому Бога). Що ми можемо дізнатися з прикладу Йосипа

про те, як негативний досвід і несприятливі обставини можуть обернутися на хороше? (Під час обговорення можна прочитати Римлянам 8:28).

Старійшина Хартман Ректор молодший пояснював: «Схоже, що [ця] здатність обернути будь-що на щось хороше, є рисою, характерною для божества. Наш Небесний Батько, як видно, завжди здатний на це. У всьому, яким би страшним воно не було, Господь стає переможцем. Йосип, хоч і був рабом, зовсім не заслуговуючи такої долі, усе ж залишився вірним Господу, продовжував жити за заповідями і зробив багато добра у тих принизливих обставинах, в яких він опинився. Такі люди не можуть зазнати поразки» (в Conference Report, Oct. 1972, 170 або *Ensign*, Jan. 1973, 130).

### 3. Сихем, Рувим і Юда скоюють тяжкі гріхи аморальності.

Навчайте з Буття 34:1–12; 35:22; 38:1–30 та обговоріть ці уривки. Не слід зосереджуватися на обговоренні гріхів цих чоловіків; побудуйте обговорення на контрасті їхніх гріхів та праведності Йосипа.

- Зазначте, що не всі з Йосипової сім'ї та його знайомі були такими доблесними, як він, зустрічаючись із спокусою. Як поводитися Сихем, Рувим і Юда, коли виникали сексуальні спокуси для них?
- Зверніть увагу на те, якими словами описано Сихемові почуття до Діни в Буття 34:3: «І пригорнулася його душа до Діни. . . і покохав він дівчину». Чому цей опис почуттів Сихема суперечить його діям? (Якби Сихем справді кохав Діну, то не зганьбив би її. Допоможіть учням класу зрозуміти, що часто люди використовують відмовку: «У нас кохання», щоб виправдати свою аморальну поведінку, однак люди, які насправді люблять одне одного, не будуть схилити одне одного до провини й не завдаватимуть страждань одне одному, щоб задовольнити тілесні пристрасті й бажання. Поведінка, яка призводить до того, що стає важко молитися, яка позбавляє гідності, щоб увійти в храм, або розбиває сім'ї, не може бути викликана любов'ю).
- Коли наприкінці свого життя Яків благословляв кожного із своїх синів, він натякнув на моральну провину Рувима, сказавши, що той «пінився був, як вода» (Буття 49:3–4). Чому таке порівняння має підстави? Що, за словами Якова, буде наслідком того, що він «пінився був, як вода»?
- Порівняйте ціну, яку заплатив Йосип, щоб залишитися добродієм, і ціну, яку заплатив Рувим, щоб бути аморальним. Що втратив Рувим через свою аморальність? (Див. 1 Хронік 5:1–2). Якими є духовні й фізичні наслідки статевого гріха сьогодні? Чому Господь саме моральну чистоту ставить на таке важливе місце?
- Церковні провідники постійно навчали, що послухність Божим заповідям є справжньою свободою. Як це видно з прикладу життя Йосипа? Як непослушність стала причиною обмеження свободи Сихема, Рувима та Юди? Чому, вибираючи дотримуватися заповідей, ми стаємо більш вільними, ніж тоді, коли вибираємо порушувати їх? (Див. Іоанн 8:31–36).

#### Завершення

Свідчіть, що з Господньою допомогою будь-який наш досвід і всі наші обставини можуть піти нам на користь. Також свідчіть, як важливо залишатися морально чистими в думках і діях. Закличте учнів класу визначати якість кінофільмів, журналів та іншої продукції засобів масової інформації і користуватися тільки тими, в яких дотримуються Господніх норм моральності в статевиx стосунках. Заохотьте учнів класу неухильно, як Йосип, дотримуватися закону цнотливості.



Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати як частину уроку .

### 1. Бет-Ел—дім Бога

- Яків, подорожуючи з Ханаану до землі свого роду, зупинився в одному місці, щоб переночувати, і побачив у дивовижному сні драбину, що сягала аж до неба (Буття 28:10–19; див. четверту додаткову ідею для навчання в уроці 10). Яків назвав це місце *Бет-Ел*, що означає «дім Божий» (Буття 28:19). Як сьогодні називається це місце? (Храм, що називається домом Господа).

Старійшина Маріон Г. Ромні сказав: «Храми для всіх нас є тим, чим Бет-Ел був для Якова» (“Temples—The Gates to Heaven,” *Ensign*, Mar. 1971, 16).

- Як написано в Буття 35:1–15, Яків взяв свою сім'ю і повернувся з нею до цього священного місця. Що попросив зробити Яків свою сім'ю, щоб підготуватися до повернення в Бет-Ел, «Дім Бога»? (Див. Буття 35:2). Як це можна порівняти з нашою підготовкою до того, щоб йти в дім Господа? Які «чужинні боги» можуть бути серед нас?

Президент Спенсер В. Кімбол сказав:

«Ми, як народ, благословенні Господом небаченим до цього процвітанням. Ресурси, дані нам у володіння, — багаті й необхідні для нашої роботи тут на землі. Та боюся, що багато хто з нас вже має аж надмір тих отар і стад, і акрів, і комор, і багатств та й почав поклонятися їм, як лжебогам, і вони мають владу над нами. Чи не маємо ми всього цього добра більше, ніж його може витримати наша віра?

«Незважаючи на те, що нам подобається вважати себе сучасними людьми і ми схильні думати, що не було людей, досвідченіших за нас, — однак незважаючи на все це, ми, у цілому, — ідолопоклонний народ, і цей наш стан — найогидніший для Господа» (“The False Gods We Worship,” *Ensign*, June 1976, 4, 6).

- Як нам «усунути [своїх] чужинних богів... і очиститися», щоб бути гідними відвідувати храм? (Див. Буття 35:2; Псалми 24:3–4; 2 Коринтянам 7:1; Мороній 10:30, 32).

### 2. Яків і Ісав воз'єднуються

- Повертаючись на землю ханаанську, Яків знав, що знову зустрінеться зі своїм братом Ісавом (Буття 32:3–23; 33:1–17). Чому Якову було страшно побачитися з Ісавом? (Див. Буття 32:11). Як приготувався Яків до зустрічі з Ісавом? (Див. Буття 32:13–20). Як повівся Ісав, зустрівшись знову з Яковом? (Див. Буття 33:4, 8–11). Чого ми можемо навчитися від Якова й Ісава стосовно улагодження сімейних конфліктів?

### 3. Наложниці в часи Старого Завіту

У книзі Буття 35:22 сказано, що Білга, одна із служниць Рахілі, була наложницею Якова. Старійшина Брюс Р. Макконкі дав таке пояснення вживанню слова *наложниця* у Старому Завіті:

«Упродовж усієї історії взаємин Бога зі своїм народом, у тому числі й з тими, хто з дому Ізраїлевого, наложниці були законними дружинами, які перебували зі своїми чоловіками у новому й вічному завіті шлюбу. У давнину вони вважалися *другими дружинами*, тобто дружинами, які не мали того становища в роду, що його мали дружини, які не називалися наложницями» (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 154).

# «Розмножив мене Бог у краї недолі моєї»

Урок  
**12**

Буття 40–45

---

**Мета** Допомогти учням класу зрозуміти: якщо ми вірні й послухні, Бог освятить наші страждання нам на користь.

---

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - а. Буття 40–41. У в'язниці Йосип правильно тлумачить сни фараонових слуг. Потім він розгадує сни фараона про корів і колоски. Йосип стає правителем над всім Єгиптом, над ним був лише фараон, і готує народ до голоду, що насувається.
  - б. Буття 42–45. Яків двічі посилає своїх синів у Єгипет купити зерна. Йосип відкривається своїм братам і прощає їм, вони радіють разом.
2. Додатково прочитати: 2 Нефій 2:2; Учення і Завіти 64:8–11; 122:5–9.
3. Можна попросити учнів підготуватися і стисло переповісти Буття 42–43.

---

## Запропонований хід уроку

**Вправи на увагу** Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Попросіть учнів класу уявити собі: вони померли, увійшли в духовний світ і бачать знову те, що пережили у земному житті. Скажіть, що ви поставите чотири запитання, які допоможуть їм подумати над тим, як на їхнє життя впливало лихо. Поставивши всі чотири запитання, запропонуйте учням класу висловити свою думку на те з них, яке їм до вподоби.

- Які випробовування ви мали в земному житті?
- Що ви винесли з цих життєвих випробовувань?
- Якби ви могли прожити своє життя знову, то як би ви повелися у час своїх випробовувань?
- Як можна було б краще навчитися зі свого життєвого досвіду?

Поясніть, що на цьому уроці мова йтиме про Йосипа, сина Якова, і те, як він залишився вірним і послухним навіть у великих випробовуваннях.

---

**Обговорення Писань та їх застосування**

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати в повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Йосип тлумачить сни чашника, пекаря і фараона. Фараон ставить Йосипа правителем над усім Єгиптом.

Навчайте з Буття 40–41 та обговоріть цей уривок.

Нехай учні класу переглянуть попередній урок, щоб назвати деякі з випробовувань, яких зазнав Йосип у свої ранні роки (Буття 37; 39). Відповіді учнів можна написати на дошці. Ці відповіді можуть бути такими:

- а. Його ненавиділи брати (Буття 37:4).
  - б. Брати змовилися вбити його, але потім продали як раба (Буття 37:18–28).
  - в. Хоч він відмовився вчинити зло, його було несправедливо кинуте до в'язниці (Буття 39:20).
- Як Йосип реагував на ці випробування? Як Господь благословив Йосипа за те, що він залишався праведним навіть у часи випробувань?
  - У в'язниці Йосип перебував разом з фараоновим чашником і пекарем; кожний з них бачив сон, який не міг зрозуміти. Що попросив Йосип від чашника, коли розтлумачив його сон? (Див. Буття 40:14–15). Що трапилося після того, як чашника було випущено із в'язниці? (Див. Буття 40:21, 23). Чому це було ще одним випробуванням для Йосипа? (Див. Буття 41:1, 14. Він залишався у в'язниці ще два роки).
  - Чому врешті-решт Йосипа було випущено із в'язниці? (Див. Буття 41:1, 8–15). Що відповів Йосип фараонові, коли той сказав, що йому відомо про здатність Йосипа тлумачити сни? (Див. Буття 41:16). Як ми можемо належним чином дякувати Господу за наші таланти й дари? (Ми можемо використовувати їх не для власної слави, а щоб прославляти Бога і благословляти інших).
  - Що бачив у сні фараон? (Див. Буття 41:1–7; 17–24). Яким було тлумачення фараонового сну? (Див. Буття 41:25–32). Що порадив робити Йосип фараонові після того, як розтлумачив його сон? (Див. Буття 41:33–36; див. також другу додаткову ідею для навчання). Як прореагував фараон на Йосипову пораду готуватися до голоду? (Див. Буття 41:37–43).

## 2. Йосип відкривається своїм братам і прощає їм.

Навчайте з Буття 42–45 та обговоріть цей уривок. Можна запросити призначеного учня класу стисло переповісти Буття 42–43.

- За чим прийшли Йосипові брати в Єгипет першого разу? (Див. Буття 42:1–3) Чому вони повернулися в Єгипет ще раз? (Див. Буття 42:33–34; 43:2). Чому Яків не хотів відпускати Веніямина з братами в Єгипет? (Див. Буття 42:36, 38). Чому він все ж відпустив Веніямина? (Див. Буття 43:3–5, 11–14).
- Посилаючи Веніямина в Єгипет разом з братами, Яків відчував, що може втратити ще одного сина (Буття 42:36). Як Господь обернув це болісне випробування на благословення для Якова?
- Коли Йосип ще був юнаком, йому приснився сон, в якому було передре-чено, що настане час, коли брати вклоняться йому (Буття 37:5–11). Як здійснився цей сон? (Див. Буття 42:6; 43:26–28). Як здійснення цього сну, яке, на думку його братів, могло б стати великим випробуванням для них, обернулося на благословення їм?
- Більше як 20 років минуло з тих пір, як брати продали Йосипа в рабство, але вони все ще відчували провину за свій вчинок (Буття 42:21). Як провина в нашому житті може підштовхувати нас до хорошого? Як вона може підштовхувати до поганого? Як повне розкаяння впливає на відчуття провини? (Див. Енош 1:4–6).
- Як Йосипів брат Юда показав, що він став добрішим з тих пір, як востаннє бачив Йосипа? (Див. Буття 44:18, 30–34. Нагадайте учням класу, що ідея продати Йосипа як раба, належала Юді).
- Чому, на вашу думку, Йосипові брати занепокоїлися, коли Йосип сказав їм, хто він? (Див. Буття 45:1–3). Як Йосип показав, що він простив своїм братам? (Див. Буття 45:4–11, 14–15). Як ви думаєте, чи допомогло Йосипове прощення його братам духовно піднятися?

- Що підказує нам робити світ, якщо хтось так погано ставиться до вас, як, скажімо, брати Йосипа ставилися до нього? А що каже нам робити Господь? (Див. УЗ 64:8–11). Як ви були благословлені за доброзичливість до тих, хто погано ставився до вас? Як нам навчитися більше прощати?
- Як ув'язнення Йосипа в Єгипті, яке для нього було випробуванням, стало благословенням і для нього, і для його сім'ї, і для всього Єгипту? (Див. Буття 45:4–8). Як нам наслідувати приклад Йосипа, коли у нас виникають труднощі й випробування?
- У Новому Завіті апостол Павло сказав Римлянам, що «тим, хто любить Бога... усе допомагає на добре» (Римлянам 8:28). Як це підтверджувалося у вашому житті? Запропонуйте учням класу поділитися особистим досвідом, коли подія, яка спочатку сприймалась як негативна, пізніше ставала благословенням.

Завершення

Нагадайте учням класу, що Йосип залишався вірним у всіх своїх численних випробуваннях. Він навіть простив братам, які продали його в рабство. Йосипа було рясно благословлено через його праведність. Свідчіть про те, що коли ми вірні, Бог благословить нас і зробить так, що все нам буде на добро.

Додаткові ідеї  
для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Великий Йосип (Джозеф) останніх днів

У зробленому Джозефом Смітом перекладі Буття 50:24–38 вміщено пророцтва Йосипа стосовно одного з його нащадків, який стане «вибраним провидцем». Пророк Легій з Книги Мормона також підтверджує ці пророцтва в 2 Нефій 3:5–15. Нащадком, про якого там йдеться, є пророк Джозеф Сміт.

Обговоріть, як пророцтва Йосипа з Єгипта здійснилися в житті Джозефа Сміта:

- Один з нащадків Йосипа буде «вибраним провидцем» (Переклад Джозефа Сміта: Буття 50:26; 2 Нефій 3:6).
- Цей провидець буде дуже шанований іншими нащадками Йосипа (Переклад Джозефа Сміта: Буття 50:27; 2 Нефій 3:7).
- Він буде навчати завітам, які Бог уклав з його предками (Переклад Джозефа Сміта: Буття 50:28; 2 Нефій 3:7).
- Він буде послухний Богу (Переклад Джозефа Сміта: Буття 50:28; 2 Нефій 3:8).
- Він буде великим пророком, таким, як Мойсей (Переклад Джозефа Сміта: Буття 50:29; 2 Нефій 3:9).
- Через нього буде дано нові Писання (Книгу Мормона), які підтверджують і доповнюють існуючі Писання (Біблію) (Переклад Джозефа Сміта: Буття 50:30–31; 2 Нефій 3:11–12).
- Незважаючи на те, що він буде слабким, Господь зробить його сильним (Переклад Джозефа Сміта: Буття 50:32; 2 Нефій 3:13).
- І він, і його батько матимуть ім'я Джозеф (Переклад Джозефа Сміта: Буття 50:33; 2 Нефій 3:15).

### 2. Підготовка до голоду

- Йосип порадив фараонові використати сім років достатку, щоб підготувати Єгипет до семи років голоду, який настане (Буття 41:29–30, 34–36). Що нам радять Церковні провідники стосовно підготовки до голоду чи інших труднощів?

Старійшина Л. Том Перрі навчав:

«Для нас підготовка, щоб задовольнити свої фізичні потреби, є такою ж важливою, як підготовка духовна. Упродовж років нас навчали зважати принаймні на чотири необхідні вимоги, аби ми підготувалися до того, що має настати.

«По-перше, здобудьте відповідну освіту. Навчіться ремеслу або професії, які б дали вам можливість отримати постійну роботу, винагорода за яку достатньою мірою забезпечить вас і вашу сім'ю.

«По-друге, живіть суворо в межах свого прибутку і заощаджуйте щось на «чорний день». Запровадьте у своє життя бюджетну дисципліну, розсудливо розпоряджаючись тим, чим Господь благословив вас. Так само регулярно, як ви платите десятину, відкладайте певну суму для майбутніх потреб сім'ї.

«По-третє, уникайте непомірних боргів. Якщо без боргу не обійтись, то перш ніж влязати в нього, ретельно і вдумливо помоліться та, проконсультувавшись, прийміть найкращу з можливих порад. Нам потрібно дисциплінувати себе, щоб бути здатними виплачувати борг.

«По-четверте, запасайтесь продуктами і майте в запасі все життєвонеобхідне [якщо місцеві закони дозволяють таке зберігання]. Придбайте одяг; добре обдумавши і спланувавши, робіть заощадження, це добре послужить вам у непередбачених випадках. Скільки я пам'ятаю, нас навчали готуватися до майбутнього і мати річний запас всього необхідного. На мій погляд, роки достатку майже призвели до того, що ми залишаємо поза увагою цю пораду. Я вірю, що час нехтувати цією порадою пройшов. З огляду на події, що відбуваються в сьогоднішньому світі, до неї слід поставитися з усією серйозністю» (в Conference Report, Oct. 1995, 46–47 або *Ensign*, Nov. 1995, 36).

- Під час голоду люди «прибували зо всієї землі до Йосипа» купувати їжу, бо Єгипет був єдиною країною, підготовленою до голоду (Буття 41:54–57). Як, будучи підготовлені самі, ми можемо служити іншим?

### 3. Сини Йосипа

- Після того, як Йосипа було поставлено правителем над Єгиптом, він одружився з жінкою, яку звали Осната, і в них народилося двоє синів (Буття 41:45, 50). Як Йосип і Осната назвали своїх синів? (Див. Буття 41:51–52). Чому ці імена підходили синам Йосипа? (Можна пояснити, що *Манасія* означає «забуття», а *Єфрем* означає «плодовитий».)

Вихід 1–3; 5–6; 11–14

---

**Мета** Надихнути учнів класу на те, щоб вони (1) довірили Господу виконання його обіцянь, (2) були більш вдячними за спокутуючу жертву Спасителя і (3) зробили причастя більш значущою подією у своєму житті.

---

**Підготовка**

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - Вихід 1–3. Діти Ізраїля стають рабами єгиптян (1:1–14). Фараон наказує, щоб усіх народжених синів ізраїльтян було вбито (1:15–22). Народжується Мойсей, його виховує фараонова дочка (2:1–10). Мойсей вбиває єгиптянина і втікає до мідіянського краю, де одружується з Ціппорою (2:11–22). Господь з'являється Мойсею у «полум'ї вогняному з-посеред тернового куща» і покликає його звільнити Ізраїль з неволі (3:1–22; зауважте, що у Перекладі Джозефа Сміта Біблії слово «Ангол» у Вихід 3:2 змінено на слово «присутність»).
  - Вихід 5–6. Мойсей і Аарон просять фараона звільнити Ізраїль, але замість цього фараон накладає на народ ще більше ярмо (5:1–23). Господь обіцяє виконати завіт, укладений з Авраамом (6:1–8). (Примітка: у розділах 7–10 сказано, що Мойсей приходив до фараона значно більше разів, просячи про звільнення Ізраїля. Фараон відмовляється зробити це, незважаючи на багато ознак, дива і кари. Відповідно до Перекладу Джозефа Сміта у цих розділах пояснено, що фараон сам зробив запеклим своє серце.
  - Вихід 11–13. Господь обіцяє послати ще одну кару на Єгипет — перворідний у кожному домі помре (11:1–10). Господь настановляє Мойсея, як підготуватися до Пасхи, щоб захистити Ізраїль від цієї кари (12:1–20). Перворідних в Єгипті вбито (12:29–30). Фараон каже Мойсеєві, щоб він забрав свій народ з Єгипту, ізраїльтяни виходять з Єгипту (12:31–42). Мойсей каже дітям Ізраїля, щоб вони в майбутньому мали свято опрісноків на спогад про їхнє звільнення (13:1–16). Господь йде перед табором Ізраїля вдень у хмарі, а вночі в стовпі вогню (13:17–22). (Зазначте, що назви «свято Пасхи» і «свято опрісноків» часто вживаються як синоніми; Пасха є першим днем свята опрісноків).
  - Вихід 14. Фараон і його військо женуться за дітьми Ізраїля (14:1–9). Люди налякані, Мойсей молить Господа про допомогу (14:10–18). Фараонове військо женеться за дітьми Ізраїля, вони переходять через Червоне море по сухому; люди фараона, переслідуючи їх, тонуть (14:19–31).
- Додатково прочитати: Вихід 4; 7–10; 15.
- Попросіть когось із учнів класу підготуватися й коротко переказати Вихід 1, 2.
- Підготуйте паперові смужки з написами *Пасха* і *Причастя*.
- Якщо у вас є зазначені далі візуальні матеріали, їх можна використати під час уроку:

Ілюстрації «Ісус Христос» (62572; набір «Мистецтво Євангелії», 240);  
«Мойсей в очереті» (62063; набір «Мистецтво Євангелії», 106);  
«Мойсей та палаючий кущ» (62239; набір «Мистецтво Євангелії», 107),  
«Перехід через Червоне море» (62100).

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Запитайте учнів, чи траплялося, що хтось рятував їх в якійсь небезпечній ситуації. Запросіть одного чи двох з них коротко поділитися цим досвідом або ж розкажіть випадок із свого життя. Запитайте учнів класу, що вони відчували до тих, хто рятував їх.

Поясніть, що на цьому уроці мова йтиме про одне з найдраматичніших визволень, знаних до цього, — рятування дітей Ізраїля від кари смерті та звільнення від єгипетського рабства. Поясніть також, що в різний спосіб це визволення символізує значно величніше визволення — наше визволення від гріха і смерті через спокутуючу жертву Спасителя.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

---

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

Після того, як Яків і його сім'я прийшли в Єгипет, ізраїльтяни жили там вже 430 років. У той час правив фараон, який поневолив їх і поклав на них великі тягарі. Як і пророкував Йосип, Господь поставив Мойсея звільнити Ізраїлевих дітей (2 Нефій 3:10).

### 1. Господь покликає Мойсея звільнити Ізраїль з неволі.

Нехай призначений учень класу стисло розкаже зміст Вихід 1, 2; після цього навчайте з Вихід 3 й обговоріть цей уривок.

- Як Господь покликав Мойсея звільнити Ізраїль з неволі? (Див. Вихід 3:1–4). Що Господь сказав Мойсеєві, покликаючи його? (Див. Вихід 3:5–10). Що ми можемо дізнатися про Господа з того, як він покликав Мойсея? (Відповіді можуть бути: Господь знає свій народ; він милосердний до нього; він хоче благословляти свій народ; він дотримується обіцянь, даних своєму народові).
- Попросіть учнів класу уявити собі, що вони — діти Ізраїля і живуть в Єгипті. З покоління в покоління їх навчали, що вони Божий завітний народ і що Бог виконає обіцяння, які дав Авраамові. Однак зараз вони — раби, які живуть під утисками і в неволі. Чого ми можемо навчитися з цих обставин, що допомогло б нам у лиху годину? (Бог не забуває про нас, коли ми в нещасті, як це показано через покликання Мойсея і, зрештою, через звільнення Ізраїля. Але звичайно він не звільняє нас від випробувань відразу. Не має значення, скільки тривають випробування, ми повинні продовжувати молитися до нього, вірячи, що він любить нас і, якщо ми будемо послухні йому, зробить так, щоб все пішло нам на добро. Див. УЗ 90:24; 98:3; Мосія 24:14–15). Як ви отримали заспокоєння й допомогу від Господа, коли переживали нещастя?
- Що сказав Мойсей, коли Господь покликав його визволити Ізраїль? (Див. Вихід 3:11; 4:1, 10). Чому Мойсей відчув, що не підходить до такого покликання? Яке запевнення дав йому Господь? (Див. Вихід 3:12; 4:11–12). Що відчували ви, отримавши покликання від Господа? Чому такі почуття стосовно своєї невідповідності покликанню можуть бути хорошими? Як Господь допоміг вам у покликанні, до якого ви вважали себе невідповідними?

- Чим пожертвував Мойсей, прийнявши покликання вести свій народ? (Див. Євреям 11:24–26). Чим жертвуємо ми, прийнявши покликання служити Господу? Чому важливо, щоб ми охоче жертвували для Господа?

## 2. Господь насилає кари на Єгипет.

Навчайте з Вихід 5–6 і обговоріть цей уривок. Можна також зробити стислий огляд Вихід 7–10, пояснивши, що Мойсей приходив до фараона багато разів і просив його звільнити Ізраїль. Фараон відмовився це зробити, незважаючи на ознаки, дива і кари. Може статися, що у вас не буде достатньо часу на уроці, щоб розглянути всі ознаки, дива і кари.

- Що відповів фараон, коли Мойсей і Аарон вперше попросили його відпустити дітей Ізраїля? (Див. Вихід 5:1–9). Як діти Ізраїля прореагували на це випробування? (Див. Вихід 5:15–21). Як на нього прореагував Мойсей? (Див. Вихід 5:22–23). Чого ми вчимося з цієї розповіді? (Ми вчимося того, що нам потрібно бути терпеливими в нещасті. Господь виконає свої обіцяння, хоч він може зробити це не тоді й не так, як ми сподіваємося).
- Після того, як фараон збільшив тягарі для Ізраїля, Господь знову підтвердив свої обіцяння Мойсеєві. Якими були ці обіцяння? (Див. Вихід 6:4–8). Що відповіли діти Ізраїля, коли Мойсей нагадав їм про ці обіцяння? (Див. Вихід 6:9). Чому дехто з нас перестає слухатися пророків і вірити Божим обіцянням, коли настають випробування? Як ми можемо продовжувати вірити в Бога, коли перебуваємо в нещасті?
- Як прореагував Мойсей, коли Господь попросив його вдруге піти до фараона, щоб вимагати свободи для Ізраїля? (Див. Вихід 6:10–12). Вкажіть на те, що іноді ми також відчуваємо небажання робити те, що просить нас Господь, через страх або тому, що вважаємо це неможливим. Як Господь допоміг вам, коли ви відчували сумнів чи страх?

## 3. Господь настановляє Мойсея, як підготуватися до Пасхи.

Навчайте з Вихід 11–13 та обговоріть цей уривок.

- Якою була мета першої Пасхи? (Див. Вихід 12:12–13, 22–23). Чому Господь хотів, щоб Ізраїль продовжував у майбутні роки святкувати Пасху? (Див. Вихід 12:24–27, 42; 13:1–10).
- Поясніть, що крім нагадування Ізраїлю про те, що Бог захистив їх від карі смерті і звільнив від єгиптян, Пасха ще символізувала дуже важливу подію в майбутньому. Що це була за подія? (Спокутуюча жертва Ісуса Христа, Агнця Божого, який звільнив нас від гріха і смерті. Див. 1 Коринтянам 5:7). Як саме Пасха символізувала спокуту?

Можна вказати, у чому полягає схожість між Пасхою і спокутуючою жертвою Ісуса Христа:

- Діти Ізраїля повинні були використовувати для жертви на Пасху ягня перворідне, самця без вад (Вихід 12:5). Спаситель—Первонароджений від Бога, Агнець Божий, непорочний і чистий (1 Петра 1:19).
- Діти Ізраїля повинні були покропити кров'ю цього ягняти бокові одвірки, щоб спасти своїх перворідних від смерті (Вихід 12:7, 22–23). Кров Спасителя, яку він пролив у Гефсиманії і на хресті, очищує вірних йому і спасає їх від духовної смерті (Мосія 4:2).
- Діти Ізраїля повинні були їсти опрісноки (Вихід 12:8, 15–20). «Закваска або дріжджі вважалися в давні часи символом морального розкладу, оскільки дуже легко псувалися й пліснявіли. Для Ізраїльтян те, що вони їли опрісноки, символізувало, що вони їдять від хліба, який не псується або є чистим, тобто від Хліба Життя, яким є Ісус Христос (див. Іоанн 6:35)»



(*Old Testament Student Manual: Genesis – 2 Samuel* [1981], 119). Відмова від закваски може також натякати на покаяння, або, іншими словами, на відмову від гріха у житті людини.

- г. Діти Ізраїля повинні були їсти пасхальне м'ясо в поспіху (Вихід 12:11). Як і Ізраїльтянам, нам потрібно енергійно й відразу реагувати на звільнення, яке Спаситель пропонує нам.
- На Таємній Вечері Спаситель запровадив замість Пасхи причастя (Матвій 26:19, 26–28). Покажіть ілюстрацію із зображенням Спасителя, розмістивши ліворуч паперову смужку з написом *Пасха*, а праворуч—з написом *Причастя*. У чому схожість між Пасхою і причастям? (Див. Вихід 12:14; 13:9–10; УЗ 20:75–79).

Старійшина Говард В. Хантер навчав, що Пасхальна їжа, відома нині як Таємна Вечеря, «хліб і вино, а не тварини і трави, [стали] символами тіла і крові великого Агнця, символами, які необхідно їсти й пити в благоговінні і щоб завжди пам'ятати про нього.

Просто, але вражаюче, Спаситель встановив обряд, який тепер відомий як причастя Господньою Вечерею. Стражданням у Гефсиманії, жертвою на Голгофі і воскресінням з гробниці в саду Ісус виповнив древній закон і сповістив про новий Розподіл, що ґрунтується на вищому, святішому розумінні закону жертвування. Від людей вже більше не вимагалось приносити в жертву перворідного від свого стада, бо Первонароджений Бога прийшов, щоб віддати себе як «нескінченну і вічну жертву» (в *Conference Report*, Apr. 1985, 22 або *Ensign*, May 1985, 19).

- Старійшина Говард В. Хантер сказав, що як Пасха була звітом захисту для древнього Ізраїля, так причастя є «новим звітом збереження» для нас (в *Conference Report*, Apr. 1974, 24 або *Ensign*, May 1974, 18). Яким чином причастя стає звітом збереження для нас? (Причастя нагадує нам про спокутуючу жертву Спасителя, яка дає нам можливість бути вічно збереженими, звільнивши від оков гріха й смерті. Завіти, які ми відновлюємо, приймаючи причастя, також допомагають нам бути збереженими у вічності).

Старійшина Джеффері Р. Холланд запитав:

«Чи вбачаєте ви в [причасті] нашу пасху, нагадування про наше збереження, звільнення і викуплення?»

Зважаючи на його надзвичайне значення, цей обряд, що проводиться на честь нашого порятунку від ангела темряви, вимагає серйознішого ставлення, ніж воно іноді є. Це має бути могутній момент благоговіння й задумливості. Він має викликати духовні почуття й враження» (в *Conference Report*, Oct. 1995, 89 або *Ensign*, Nov. 1995, 68).

- Навчаючи про Пасху, Господь наголосив, що батькам потрібно навчати своїх дітей про її важливість (Вихід 12:26–27; 13:8, 14). Чому було важливо, щоб батьки-ізраїльтяни робили це? Як це можна пристосувати до наших днів? (Як і древній Ізраїль, ми повинні навчати своїх дітей важливості причастя й інших обрядів, які нагадують нам про те, що Господня рука звільняє нас від гріха й смерті).

#### 4. Діти Ізраїля переходять через Червоне море.

Навчайте з Вихід 14 та обговоріть цей уривок.

- Фараон, дозволивши дітям Ізраїля вийти з Єгипту, змінив свою думку і послав військо наздогнати їх (Вихід 14:5–9). Що зробили діти Ізраїля, побачивши, що їх настигає це військо? (Див. Вихід 14:10–12). Що сказав

Мойсей дітям Ізраїля, коли вони похитнулися у вірі? (Див. Вихід 14:13–14.) Як нам розвинути настільки міцну віру, щоб вона підтримувала нас, коли ми відчуваємо страх?

- Як Господь врятував дітей Ізраїля від єгипетського війська, яке наздоганяло їх? (Див. Вихід 14:21–31). Як ця історія може допомогти нам під час випробувань?

Завершення

Свідчіть: так само, як Господь виконав своє обіцяння вивести ізраїльтян з неволі, так він виконає свої обіцяння, дані нам. Закличте учнів класу більше цінувати спокутуючу жертву Ісуса Христа і гідно та вдумливо причащатися, дотримуючись завіту «завжди пам'ятати його» (УЗ 20:77).

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Сатана імітує Божу силу

- Що зробив фараон, коли Мойсей та Аарон показали йому ознаки Божої сили? (Див. Вихід 7:8–12, 17–22). Що ми можемо дізнатися про Сатану з цих віршів?
- Як Сатана імітує Божі силу й благословення сьогодні? Які дари дав нам Господь, щоб допомогти розрізнити добро і зло? Як нам розвинути цю здатність розрізнити добро і зло?

### 2. Кари

- Чому Господь наслав кари на Єгипет? (Див. Вихід 7:5, 17; 8:10; 9:14, 29; 10:2; 14:4). Якою була реакція фараона на ці кари? (Див., наприклад, Вихід 8:8, 15, 25, 28, 32). Чому кари не зашкодили дітям Ізраїля? (Див. Вихід 9:4–6, 23–26; 10:22–23; 11:4–7).

### 3. Пасха

Коли ви навчатимете про те, що Пасха є символом спокути Ісуса Христа, то можна проілюструвати ці символи Пасхи, показуючи класові:

- а. Ілюстрації із зображенням ягняти і дверей.
- б. Кукурудзяні коржі, крекер або мацу (щоб дати уявлення про плоский прісний хліб).
- в. Хрін або цибулю (як гіркі трави).
- г. Пару черевиків або сандалій (ізраїльтяни їли вказану їжу, будучи взутими, що символізувало поспішність, з якою вони виходили з Єгипту).

### 4. «І всі охристилися в хмарі та в морі» (1 Коринтянам 10:2)

Можна прочитати 1 Коринтянам 10:1–4, де Павло навчає, що дітей Ізраїля було охрищено в хмарі і в морі. Старійшина Брюс Р. Макконкі так пояснював важливість цього: «[Павло] каже, що так само, як Ізраїль, коли вони переходили через Червоне море, втік від суєтності Єгипту, так і їхні нащадки-християни, через хрищення, повинні відмовитися від тілесних пристрастей і жити побожно» (*Doctrinal New Testament Commentary*, 3 vols. [1966–73], 2:355).

**Мета** Заохотити учнів класу причащатися від Господніх духовних води і хліба, підтримувати його вибраних провідників та виконувати його заповіді, щоб він міг зробити їх «народом святим» (Вихід 19:6).

- Підготовка**
1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
    - а. Вихід 15:22–27; 16:1–31; 17:1–7. Діти Ізраїля ремствують, оскільки відчувають спрагу й голод; Господь посилає їм воду, манну й перепелиць.
    - б. Вихід 17:8–13; 18:13–26. Амалік приходить, щоб воювати з Ізраїлем. Ізраїль перемагає Амаліка, поки Мойсей тримає піднятими свої руки, а як тільки Мойсей, стомившись, опускає свої руки, Амалік перемагає Ізраїль. Аарон і Хур підтримують руки Мойсея, і Ізраїль отримує перемогу в цій битві (17:8–13). Мойсей прислухається до поради Їтро призначити суддів і передати їм частину своїх повноважень (18:13–26).
    - в. Вихід 19–20. Господь зустрічається з Мойсеєм на горі Сінай і дає Ізраїлю Десять заповідей.
    - г. Вихід 32–34. Мойсей отримує кам'яні таблиці, на яких вміщено накази від Господа, але, зійшовши з гори Сінай і побачивши, що народ поклоняється золотому теляті, розбиває ці таблиці (31:18; 32:1–24). Господь забирає обряди Мелхиседекового священства від Ізраїля і дає їм менший закон, закон Мойсея (Переклад Джозефа Сміта: Вихід 34:1–2). Мойсей витесує нові таблиці замість тих, що розбив, але ці нові таблиці не містять слів вічного завіту святого священства (Вихід 34:1–5; Переклад Джозефа Сміта: Повторення закону 10:2). Народ складає завіт слухатися закону Мойсея (34:10–35).
  2. Додатково прочитати: Псалми 78; 1 Коринтянам 10:1–11; Учення і Завіти 84:19–27.
  3. Якщо ви плануєте використовувати предмети на уроці, як про це написано на с. 60, то принесіть в клас кілька книжок або кілька важких предметів.

## Запропонований хід уроку

- Вправи на увагу**
- Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.
- Уявіть собі, що вам потрібно здійснити подорож у пустиню, де ви ніколи не були і маршрут якої не позначено на карті. Як ви маєте підготуватися до цієї подорожі? (Відповіді стосовно таких підготувань можуть бути різними, але серед всіх інших одне було б дуже корисним — знайти провідника).
  - Яким має бути провідник, щоб він міг вас вести в пустині? (Відповіді можуть бути різними, але перш за все провідник має знати цю місцевість і викликати до себе довіру).
  - Хто був провідником для Мойсея і дітей Ізраїля після того, як вони втекли з Єгипту і увійшли в пустиню? (Господь).

Зазначте, що досвід ізраїльтян під час їхньої подорожі пустинею може дати нам важливі уроки, коли ми подорожуємо своїм земним життям. Один з таких важливих уроків полягає в тому, що ми можемо довірити Богові вести нас і турбуватися про нас, як він це робив для ізраїльтян.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати в повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках. Оскільки буде важко поставити всі запитання й використати всі ідеї, вміщені в цьому уроці, з молитвою виберіть ті з них, які б найкраще відповідали потребам учнів класу.

### **1. Господь посилає дітям Ізраїля воду, манну і перепелиць.**

Навчайте з Вихід 15:22–27; 16:1–31; 17:1–7 та обговоріть ці уривки.

Після того, як ізраїльтяни перейшли через Червоне море, Господь наказав Мойсею вести їх в обіцяну землю. Та спочатку Господь перевіряв у пустині віру ізраїльтян. Багато кому з народу не вистачало віри, і вони скаржилися на Господа замість того, щоб повернутися до нього. І все ж Господь послав їм воду, коли вони страждали від спраги, і манну та перепелиць, коли вони були голодними.

- З якою проблемою зустрілися ізраїльтяни, як про це написано у Вихід 15:22–24 і 17:1–3? Як реагував Мойсей, коли народ ремствував на нього? (Див. Вихід 15:25; 17:4. Він звертався по допомогу до Господа). Чого ми можемо навчитися від Мойсея в цьому випадку? Як відповідав Господь на Мойсеєві молитви про допомогу? (Див. Вихід 15:25–26; 17:5–7).
- Господь дав фізичну й духовну воду дітям Ізраїля. Фізична вода потекла із скелі, по якій вдарив Мойсей; «духовний напій» йде від «духовної скелі», якою є Христос (1 Коринтянам 10:4). Що це за духовна вода, яка тече від Христа? (Див. 1 Нефій 11:25). Як ми можемо пити цю воду? Що обіцяно тим, хто п'є цю воду? (Див. Іоанн 4:14; УЗ 63:23).
- З якою проблемою зустрілися ізраїльтяни, як про це сказано у Вихід 16:2–3? Як відповів на це Господь? (Див. Вихід 16:4, 11–15). Крім того, щоб задовольнити голод людей, для чого ще було послано манну?
  - а. Щоб Господь виявив для себе, чи буде його народ слухатися його (Вихід 16:4, 16–31).
  - б. Щоб дати народу щоденне нагадування про Господню могутність і любов (Вихід 16:12).
  - в. Щоб навчити народ, що вони повинні жити «не хлібом самим, ... але всім тим, що виходить із уст Господніх» (Повторення Закону 8:3).
  - г. Щоб упокорити народ і допомогти їм отримати спасіння (Повторення Закону 8:16).
- Як, на вашу думку, посилення манни допомагало досягти кожної з цих цілей? Як Господь досягає кожної з цих цілей у нашому житті?
- Яким чином манна символізує Христа? (Див. Іоанн 6:35). У чому Христовий хліб життя відрізняється від манни? (Див. Іоанн 6:48–51). Як ми можемо щодня споживати Христовий хліб життя?
- Ізраїльтянам потрібно було збирати манну щодня для підтримання фізичної сили. Як це нагадує те, що ми повинні робити щодня, аби підтримувати духовну силу? (Так само, як щодня нам потрібне живлення, щоб підтримувати фізичну силу, нам також щодня потрібне живлення,

щоб підтримувати духовну силу. Нам нічого сподіватися, що ми будемо духовно насичені, якщо ми вивчаємо Писання і молимося лише час від часу).

- Що звичайно траплялося, коли ізраїльтяни залишали зібрану манну на ніч? (Див. Вихід 16:19–20). Що траплялося, коли вони збирали манну, готуючись до Суботи? (Див. Вихід 16:22–25). Як ми можемо застосувати цей принцип у нашому підготуванні до Суботи упродовж тижня?
- Що б трапилося з ізраїльтянами, якби вони намагалися йти пустинею без Господньої допомоги? Що трапиться з нами, якщо ми будемо намагатися йти у своєму житті без Господньої допомоги?

## **2. Аарон і Хур підтримують Мойсеєві руки, щоб Ізраїль перемагав у битві Амаліка. Мойсей прислухається до поради Їтро призначити суддів і передати їм частину своїх повноважень.**

Навчайте з Вихід 17:8–13 і 18:13–26 та обговоріть ці уривки. Зауважте, що обидві ці розповіді вчать нас, як важливо підтримувати Церковних провідників і допомагати їм.

- Народ Амаліка воював з ізраїльтянами упродовж багатьох років, починаючи з часів Мойсея. Чому ізраїльтяни змогли розбити народ Амаліка в битві, описаній у Вихід 17:8–13? (Ізраїль перемагав у цій битві, коли Аарон і Хур підтримували Мойсея, допомагаючи йому тримати піднятими руки). В яких духовних битвах боремося ми сьогодні? Як те, що ми підтримуємо пророка, допомагає нам перемагати в цих битвах?

Президент Езра Теффт Бенсон сказав: «Мені приходить на думку, як Мойсей на вершині гори підняв свої руки, щоб перемогли війська Ізраїля. Доки його руки були підняті, доти Ізраїль і перемагав, а як тільки вони опускалися від втоми, тоді перемагав ворог. Тож Аарон і Хур стали «підтримува[т]и руки йому, один із цього боку, а один із того», і Ізраїль переміг (Вихід 17:12). Так і ми переможемо, якщо будемо підтримувати руки помазаних слуг Господа» (в Conference Report, Apr. 1986, 98 або *Ensign*, May 1986, 77).

- Що стурбувало Їтро, коли він побачив, що люди приходять до Мойсея зранку до вечора? (Див. Вихід 18:13–18). Що Їтро порадив Мойсеєві зробити? (Див. Вихід 18:19–23).
- Про які обов'язки пророка згадано у Вихід 18:16–20?

Можна запропонувати учням класу знайти ці обов'язки у вказаному уривку, а потім написати їхні відповіді на дошці. Можна також використати предмети на уроці: запросіть когось із учнів класу стати й простягнути руки вперед. Назвавши перший обов'язок, покладіть йому чи їй на руки книжку або якийсь інший важкий предмет. Називаючи кожний наступний обов'язок, кладіть зверху ще одну книгу або важкий предмет.

- а. Бути суддею для народу (Вихід 18:16).
- б. Представляти народ перед Богом (Вихід 18:19).
- в. Навчати їх обрядам і законам (Вихід 18:20).
- г. «[Об'являти] їм ту путь, якою вони підуть» (Вихід 18:20).
- д. «[Об'являти] їм... те діло, яке вони зроблять» (Вихід 18:20).

- Як ми можемо підтримувати руки й полегшувати тягарі наших пророка й апостолів сьогодні? (Див. УЗ 21:4–5; 107:22. Коли учні класу будуть називати, що ми для цього можемо робити, знімайте з рук учня класу кілька книжок або предметів, які він тримає).

- Як ми можемо підтримувати місцевих провідників Церкви й допомагати їм? (Серед відповідей можуть бути такі: добре відгукуватися про них, старанно служити у своїх Церковних покликаннях, бути хорошими домашніми й візитними вчителями).
- Як ви були благословлені через те, що підтримували Церковних провідників? (Під час обговорення можна звернутися до УЗ 21:6).

### 3. Господь зустрічається з Мойсеєм на горі Сінай і дає йому Десять заповідей.

Навчайте з Вихід 19–20 та обговоріть цей уривок.

Після того, як Ізраїль уже три місяці перебував в пустині, Господь забажав скласти завіт з ними (Вихід 19:5–6). Він відкрив Мойсеєві Десять заповідей як частину цього завіту.

- Поки діти Ізраїля стояли табором біля гори Сінай, що пообіцяв зробити Господь, якщо вони будуть послухні? (Див. Вихід 19:3–6. Він зробить їх «власністю більше всіх народів, царством священиків та народом святим»). Що означають ці обіцяння? Як ці обіцяння стосуються нас сьогодні?

Ці обіцяння означають, що Ізраїль стане завітним народом Господа, який матиме переваги перед всіма іншими народами і буде вибраний нести священство і євангелію всім людям (див. також Повторення Закону 7:6; 14:1–2; 1 Петра 2:9). Зауважте, що в цьому контексті *бути власністю* означає «бути для Господа його власним особливим народом або скарбом» (Bible Dictionary, «Peculiar,» 748).

- Якого досвіду, як того хотів Господь, мав набути його народ на горі Сінай? (Див. Вихід 19:9, 11, 16–17; УЗ 84:23). Що вимагав від свого народу Господь перед тим, як вони могли зустрітися з ним? (Див. Вихід 19:10, 14).
- Гора Сінай була святим місцем, де Господь хотів говорити до свого народу і показати їм себе. Які святі місця він дав, щоб ми могли отримати такі самі благословення? (Храми; див. УЗ 97:15–16; 109:12–13). Запропонуйте учням класу розказати, як храми допомогли їм почути Господній голос і відчути його присутність.
- Перші чотири заповіді у Вихід 20 вчать про те, якими мають бути наші стосунки з Богом (Вихід 20:3–11). Як стосується сьогодні заповідь поклонятися Господу і не мати інших богів перед ним? Яким лжебогам поклоняються люди сьогодні? (Див. 1 Самуїлова 15:23; Ефесеям 5:5; УЗ 1:15–16).

Президент Спенсер В. Кімбол сказав:

«Ідолопоклонство — це один з найтяжчих гріхів. . . Сучасними ідолами, або лжебогами, можуть стати одяг, будинки, робота, механізми, автомобілі, катери для прогулянок та інші численні матеріальні «збивачі» з дороги, яка веде до Божествування. . .

Те, що невідчутне на дотик, теж може стати такими собі «богами». Ранги, учені ступені й титули можуть стати ідолами. . .

Багато людей спершу будують дім, облаштовують його, купляють автомобіль—а потім виявляється, що їм «не по кишені» платити десятину. Кому вони поклоняються? Звичайно ж, не Господу небес і землі. . .

Багато хто поклоняється полюванню, рибалці, відпусткам, пікнікам у вихідні дні та прогулянкам на природі. Для інших ідолами стали спортивні ігри, бейсбол, футбол, бій биків або гольф. . .

- Як і раніше, ще одним видом поклоніння для людей є поклоніння тому, що дає владу і престиж. . . Ці боги влади, багатства і впливовості — найвимогливіші, і вони є настільки ж реальними, як золоті телята дітей Ізраїлевих у пустині» (*The Miracle of Forgiveness* [1969], 40–42).
- Як люди можуть призивати ім'я Боже даремно? Чому важливо, щоб ми не призивали ім'я Боже даремно?
- Чому для нас важливо дотримувати Суботній день святим? (Див. Вихід 20:8; 31:16–17; Ісаїя 58:13–14; УЗ 59:9–10). Як нам вирішити, що прийнятно робити в Суботу, а що ні? Як ви були благословлені за дотримання цього дня святим?
- Зробіть огляд шести заповідей, що стосуються наших взаємин з іншими людьми (Вихід 20:12–17). Як послухність цим заповідям сприяє нашим стосункам з іншими людьми? (Можна зосередитися на окремих заповідях, визначивши, що вони означають, і обговорюючи їх належним чином).

#### 4. Господь упроваджує закон Мойсея.

Навчайте з Вихід 32–34 та обговоріть цей уривок.

Коли Господь говорив до Мойсея на горі Сінай, він відкрив йому закон, до якого входили обряди Мелхиседекового священства (УЗ 84:19–23). Однак ідолопоклонницька поведінка ізраїльтян вказувала на те, що вони не готові жити за повнотою євангелії (Вихід 32:1–9; УЗ 84:24). Оскільки вони дуже швидко забули Господа, він забрав Мелхиседекове священство від них і відкрив менший закон — закон Мойсея (Переклад Джозефа Сміта: Вихід 34:1–2; УЗ 84:25–27).

Закон Мойсея не заміщував собою заповіді, завіти або принципи євангелії. Скоріше, він давав «закон обрядів і таїнств, закон, якого вони повинні були дотримуватися суворо день у день, щоб вони постійно пам'ятали Бога і свій обов'язок перед ним» (Мосія 13:30). Закон Мойсея вчив народ визнавати свої гріхи і виправлятися, дотримуватися суворих законів, як приносити в жертву тварин, підтримувати здоров'я у своєму тілі, допомагати в Господній роботі, дякувати, примирятися з Богом.

- Чому Господь дав дітям Ізраїля закон Мойсея? (Див. Галатам 3:23–24; Мосія 13:29; Алма 25:15–16; УЗ 84:19–27). Як міг цей закон допомогти зробити Ізраїль святим народом і привести його до Христа? (Див. Мосія 13:30; Алма 34:14–15).
- Коли було виповнено закон Мойсея? (Див. 3 Нефій 15:4–10). Оскільки тепер Господь більше не вимагає приносити в жертву тварин, що було важливою частиною закону Мойсея, то яку жертву він просить приносити нас? (Див. 3 Нефій 9:19–22). Що означає приносити в жертву розбите серце і упокорений дух?

Старійшина М. Рассел Баллард вчив:

«Хоч закон Мойсея й виповнено, принципи закону жертвування продовжують залишатися частиною учення Церкви.

Незважаючи на те, що основна мета закону жертвування продовжувала існувати, щоб перевіряти й допомагати нам йти до Христа, після останньої Христової жертви було зроблено два узгодження. По-перше, обряд причастя замінив собою обряд жертвування [тварини]; і по-друге, ця зміна перемістила фокус жертвування з тварини, яку жертвувала людина, на саму людину. У певному розумінні, у жертвуванні увага перейшла з пожертвування на того, хто приносить цю жертву.

Після свого служіння на землі Христос підняв закон жертвування на новий рівень. Замість того, щоб вимагати від людини приносити в жертву тварин чи зерно, Господь тепер хоче, щоб ми відвернулися від усього, що є безбожним. Це — вище застосування закону жертвування; це входить у саму душу людини» (*The Law of Sacrifice* [звернення на симпозиумі Системи Церковної освіти, 13 серпня 1996], с. 5).

Завершення

Свідчить учням класу: якщо вони будуть куштувати духовні хліб і воду Господа, підтримувати його вибраних провідників і слухатися його заповідей, він запросить їх на свою святую гору — у храм. Там вони зможуть зустрітися з ним, отримати його закони, побачити його славу і йти вперед з натхненням, щоб бути більш схожими на нього.

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Десять заповідей

Зазначте, що Десять заповідей також записано в Повторенні закону 5:5–21, Мосія 12:33–36 і 13:12–24; УЗ 42:18–27 і 59:5–16. Зробіть огляд цих уривків для глибшого розуміння Десяти заповідей.

### 2. Золоте теля

Можна обговорити розповідь, як зробили золоте теля і поклонялися йому, відповідно до написаного у Вихід 32. У цій розповіді можна знайти багато принципів, у тому числі й такі два:

- а. Старі звички й форми віри чи поведінки важко долати. Навіть незважаючи на те, що ізраїльтяни фізично вийшли з Єгипту, духовно вони все ще не були вільними від його впливу. Після того, як ізраїльтяни почули голос Бога, який проголосив із Сінаю Десять заповідей, вони швидко порушили дві перші з них.
- б. Важливо не піддаватися тиску оточуючих. Аарон піддався нечестивим бажанням ізраїльтян. Час від часу провідники й батьки повинні казати «ні», навіть якщо це може образити чи віддалити від них тих, за кого вони відповідають.



**Мета**

Закликати учнів класу долати мирські бажання й страх і дивитися на Спасителя і його пророків, щоб мати від них провід.

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - а. Числа 11. Ізраїльтяни невдоволені тим, що в них є тільки манна, і хочуть їсти м'ясо (11:1–9). Мойсей запитує Господа, що робити, і просить допомогти нести його тягарі (11:10–15). Настановлений Господом, Мойсей збирає собі на допомогу 70 старійшин (11:16–17, 24–30). Господь відповідає на бажання ізраїльтян мати м'ясо, пославши їм надзвичайно багато перепелиць, і вражає їх карою за жадібність і зловживання (11:18–23, 31–35).
  - б. Числа 12. Маріям і Аарон висловлюються проти Мойсея, нарікаючи на те, що він одружився з кушитянкою [ефіоптянкою], і піддаючи сумніву його головуюче повноваження (12:1–3). Господь приборкує й карає Маріям і Аарона за їхнє ремствування (12:4–16).
  - в. Числа 13–14. Мойсей посилає 12 чоловіків розвідати ханаанський край (13:1–20). Вони повернулися з найкращими враженнями про багатства того краю, однак всі вони, крім Ісуса Навиногого та Калева, злякалися його жителів і хотіли повернутися назад до Єгипту (13:21–14:10). Господь сказав Мойсеєві, що невірні та невдоволені ізраїльтяни блукатимуть по пустині 40 років, поки не вимре все доросле покоління, крім Ісуса Навиногого і Калева (14:11–39).
  - г. Числа 21:1–9. Ізраїльтяни знищують ханаанеян, які вийшли проти них (21:1–3). Господь посилає отруйних зміїв як покарання за нескінченні нарікання ізраїльтян (21:4–6). Мойсей робить мідяного змія, прикріплює його на жердині і каже народу, що вони будуть жити, якщо дивитимуться на нього (21:7–9).
2. Додатково прочитати: Іоанн 3:14–16; 1 Нефій 17:41; Алма 33:18–22; 37:46–47; Геламан 8:13–15.
3. Якщо ви будете проводити вправу на увагу, виготовіть плакат зі словами *Обіцяна земля*.
4. Можна використати на уроці ілюстрацію із зображенням Мойсея й мідяного змія (62202), якщо вона є у вас.

**Запропонований  
хід уроку**

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Напишіть на дошці *Єгипет*. Плакат з написом *Обіцяна земля* розташуйте в іншому боці класної кімнати. Попросіть когось із учнів класу пройти від дошки до плаката, дивлячись через плече на слово *Єгипет*.

Якщо учневі буде важко йти до плаката, поставте таке запитання:

- Чому важко йти прямо вперед, якщо ви дивитесь назад?

Якщо учень легко дійшов до плаката, поставте такі запитання:

- Як на вашу думку, чи далеко б ви пройшли, не збиваючись із прямої лінії? Чому важко йти прямо вперед, якщо ви дивитесь назад?

Поясніть, що цей показ можна порівняти з мандрями ізраїльтян після виходу з Єгипту. Незважаючи на благословення, які ізраїльтяни отримали від Господа, їхній страх і слабка віра часто викликали в них жалкування, що вони не залишилися в Єгипті. Їхня туга за Єгиптом уповільнила й ускладнила подорож до обіцяної землі.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках. Оскільки буде важко поставити всі запитання і використати всі ідеї, вміщені в уроці, з молитвою виберіть ті з них, які б найкраще відповідали потребам учнів класу. Можливо, вам буде потрібно пристосувати деякі запитання, щоб вони підходили до обставин учнів класу.

### **1. Господь відповідає на бажання ізраїльтян мати м'ясо, посилаючи їм перепелиць і вражаючи їх карою.**

Навчайте з Числа 11 та обговоріть цей уривок.

- Хоч манна й була великим благословенням від Господа, ізраїльтяни почали висловлювати своє невдоволення нею (Числа 11:6). Що підштовхувало їх до таких нарікань? (Див. Числа 11:4–5; вони почали думати про м'ясо й іншу їжу, яку їли в Єгипті, і захотіли її мати). Чим загрожує наше бажання мати більше, ніж ми вже маємо?
- Ізраїльтяни так пристрасно хотіли м'яса, що вже й не думали про обіцяну землю, а тільки жалкували, що вийшли з Єгипту (Числа 11:4–6). Які можна навести приклади із сучасності, коли люди відмовляються від великих благословень, аби тільки задовольнити негайні бажання? Чому люди роблять це? Як нам долати такі спокуси?
- Як відповів Господь на бажання ізраїльтян мати м'ясо? (Див. Числа 11:18–20; 31–33).
- Мойсееві настільки стало важко від гріхів ізраїльтян, що він попросив Господа позбавити його життя (Числа 11:14–15). Як Господь дав йому полегшення? (Див. Числа 11:16–17. Сімдесят чоловіків було покликано допомагати Мойсееві). Які великі благословення отримали ці чоловіки? (Див. Числа 11:24–29).

### **2. Господь карає Маріям і Аарона за те, що вони висловлюються проти Мойсея.**

Навчайте з Числа 12 та обговоріть цей уривок.

- Маріям і Аарон висловлювалися проти Мойсея стосовно його головуючого повноваження, вказуючи на те, що вони також отримали одкровення (Числа 12:2). Як Господь прореагував на їхнє невдоволення? (Див. Числа 12:5–9). В яких межах ми маємо право отримувати одкровення?

Старійшина Джеймс Е. Фауст сказав: «Пророки, провидці й одкровителі мали і все ще мають відповідальність і привілей отримувати й проголошувати слово Бога світові. Члени Церкви, батьки і провідники мають право отримувати одкровення, що стосуються їхньої відповідальності, але не мають ні обов'язку, ні права проголошувати слово Бога, що виходить за її межі» (в Conference Report, Oct. 1989, 9 або *Ensign*, Nov. 1989, 8).

- Господь приборкав і покарав Маріям і Аарона за їхнє невдоволення тим, що Мойсей взяв собі в дружини кушитянку [ефіоплянку] (Числа 12:1, 9–10). Як на нас позначається те, що ми критикуємо Церковних провідників? Як може вплинути наше критичне ставлення до Церковних провідників на наші сім'ї та друзів?

- У Числа 12:3 сказано, що «Мойсей був найлагідніший на землі» Що означає бути лагідним?

Президент Гордон Б. Хінклі сказав: «Лагідність — це дух вдячності, а не самовдоволення поза, це визнання більшої за себе сили, усвідомлення того, хто є Бог, і прийняття його заповідей» (“With All Thy Getting Get Understanding,” *Ensign*, Aug. 1988, 3–4).

- Як Мойсей виявив свою лагідність, коли Маріям було покарано за її протидію йому? (Див. Числа 12:13–15. Замість того, щоб мати задоволення від свого повноваження головувати над сестрою, він благав Господа зцілити її. Він і його народ не вирушали в дорогу до тих пір, поки Маріям не було зцілено). Як нам бути лагідними навіть тоді, коли люди критикують і повстають проти нас? Як це допоможе нам з лагідністю реагувати на критику?

### 3. Мойсей направляє 12 чоловіків розвідати ханаанський край.

Навчайте з Числа 13–14 та обговоріть цей уривок.

- Коли ізраїльтяни підійшли до ханаанського краю, Мойсей послав 12 чоловіків розвідати ту землю: які є там багатства та які люди там живуть (Числа 13:17–20). Що вони розповіли про багатства того краю? (Див. Числа 13:23–27). Що сказали 10 чоловіків, окрім Ісуса Навиногого і Калева, про людей, які жили в Ханаані? (Див. Числа 13:28–33). Як може дехто з нас допуститися такої ж помилки, що й ці 10 чоловіків?

Президент Гордон Б. Хінклі сказав:

«Десять розвідників були жертвами особистих сумнівів і страхів. Вони неправдиво розповіли про численість і статуру ханаанейян. Вони відчували себе сараною в порівнянні з велетнями, яких побачили в тім краї.

Ми бачимо навколо нас тих, хто байдуже ставиться до майбутнього цієї роботи, хто апатичний, хто вишукує недоліки, хто виявляє страх, хто витрачає свій час, щоб роздобути і написати про те, що вони розцінюють як слабкість, і що насправді не має аж ніякого значення. Маючи сумніви стосовно її минулого, вони не мають бачення її майбутнього» (в *Conference Report*, Oct. 1995, 93–94 або *Ensign*, Nov. 1995, 71).

- У чому розповідь Ісуса Навиногого і Калева відрізнялися від розповіді 10 інших чоловіків? (Див. Числа 13:30; 14:6–9). Чому Калев і Ісус Навинів не злякалися жителів Ханаану? (Див. Числа 14:9). Як ми можемо наслідувати приклад Калева та Ісуса Навиногого, потрапивши у складні ситуації?

Президент Гордон Б. Хінклі сказав:

«У цій роботі немає місця тим, хто вірить лише в євангелію фатального кінця й смутку. Євангелія — це добра новина. Це послання тріумфу. Це причина палати ентузіазмом.

Господь ніколи не казав, що не буде перешкод. Наш народ пережив різноманітні страждання, коли ті, хто були проти цієї роботи, накидалися на них. Але у всіх своїх скорботах вони виявляли віру. Ця робота з самого її

початку послідовно просувалася вперед і ніколи, ні на крок, її не вдавалося відкинути назад.

Це епоха песимізму. А для нас це епоха місії віри. Мої брати і сестри, де б ви не були, я закликаю вас знову зміцнити свою віру, просувати цю роботу у світі. Ви можете зміцнити її тим, як ви живете» (в Conference Report, Oct. 1995, 94–95 або *Ensign*, Nov. 1995, 71–72).

- Як прореагувало зібрання на слова Калева та Ісуса Навиногого? (Див. Числа 14:10). Як Господь покарав ізраїльтян за їхнє постійне ремствування і бажання повернутися в Єгипет? (Див. Числа 14:22–23, 26–35). Як він покарав тих 10 чоловіків, які негативно відгукнулися про Ханаан? (Див. Числа 14:36–37). Як він благословив Калева та Ісуса Навиногого за їхню правдивість? (Числа 14:24, 38).

#### 4. Мойсей робить мідяного змія і каже народу, що їх буде зцілено, якщо вони дивитимуться на нього.

Навчайте з Числа 21:1–9 та обговоріть цей уривок.

- Незважаючи на те, що Господь допоміг ізраїльтянам розбити ханаанеян, вони не переставали ремствувати. Як Господь покарав їх? (Див. Числа 21:6). Як ізраїльтяни прореагували на це покарання? (Див. Числа 21:7).
- Що Господь сказав Мойсеєві зробити, коли той попросив забрати отруйних зміїв? (Див. Числа 21:8–9). Що потрібно було зробити кожній людині, аби врятуватися від укусів отруйних зміїв?
- Нефій і Алма, два пророки з Книги Мормона, навчали, що багато ізраїльтян загинуло через те, що не хотіли дивитися на мідяного змія. Чому вони не дивилися? (Див. 1 Нефій 17:41; Алма 33:18–20).
- Кого символізує мідяний змія? (Див. Іоанн 3:14–16; Геламан 8:13–14).
- Так само, як дітям Ізраїля потрібно було дивитися на мідяного змія, щоб жити, нам потрібно дивитися на Ісуса Христа, щоб отримати вічне життя (Алма 37:46–47; Геламан 8:15). Що означає дивитися на Христа? Яким чином сьогодні багато людей роблять ту саму помилку, що й ізраїльтяни, які не хотіли дивитися на мідяного змія? (Див. Алма 33:20. Вони не дивляться на Ісуса Христа, бо не вірять, що завдяки цьому можуть врятуватися).

Старійшина Карлос Е. Есей сказав: «Ми, як і Ізраїль в давнину, повинні спрямувати погляд своїх очей і свій розум на... Христа, якщо сподіваємося здобути вічне життя. Нашим поглядам не слід дозволяти блукати в протилежному напрямку або зупинятися на тлінних речах світу. Око... необхідно тренувати, щоб воно дивилося вгору. Ми повинні дивитися на Бога і жити!» (в Conference Report, Oct. 1978, p. 81 або *Ensign*, Nov. 1978, 54).

- Алма навчав, що шлях до вічного життя є таким же легким, яким був шлях до зцілення від отруйних зміїв (Алма 37:46). В якому розумінні шлях до вічного життя є легким? Як деякі люди намагаються ускладнити шлях до вічного життя? (Див. Книга Якова 4:14. Вони дивляться поверхово на прості рятівні принципи віри в Ісуса Христа, покаяння і послухності). Як ми можемо бути зосередженими на вірі в Христа?

#### Завершення

Закличте учнів класу не звертати уваги на речі світу і не боятися «велетнів», які відволікають нас від того, що є більш важливим. Свідчіть: якщо ми будемо «дивити[ся] на Сина Бога з вірою» (Геламан 8:15) і будемо йти за його пророками, то будемо благословлені в цьому житті і в житті прийдешньому.

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

**1. «Вертаймося до Єгипту» (Числа 14:4)**

- Як поводитися ізраїльтяни, коли вони:
  - а. Знаходилися між єгиптянами й Червоним морем? (Див. Вихід 14:10–12).
  - б. Не мали чого їсти, крім манни? (Див. Числа 11:4–6, 18–20).
  - в. Мали завдання завоювати ханаанський край? (Див. Числа 14:1–4).
  - г. Занепали духом через труднощі мандрів у пустині? (Див. Числа 21:4–5).
- Чому, на вашу думку, для ізраїльтян було так важко відмовитися від Єгипту? Від чого нам важко відмовитися сьогодні? Як нам зміцнювати один одного, коли ми намагаємося відвернутися від старих звичок і мирського світосприйняття?

**2. Куди дивитися, щоб знайти провід**

Книга Числа вчить нас, де слід шукати провід. Під час обговорення зазначених уривків з Писань можна виділити такі основні ідеї, записавши їх на дошці:

- а. Дивіться на пророка (Числа 12).
- б. Дивіться на обіцяну землю—для нас це небесне царство (Числа 13–14).
- в. Дивіться на Спасителя (Числа 21:4–9).

# «Я не зможу переступити наказу Господа»

Урок  
16

Числа 22–24; 31:1–16

**Мета** Заохотити учнів класу підкорятися Божій волі без вагань.

## Підготовка

1. З молитвою вивчіть вказані уривки з Писань:
  - а. Числа 22:1–21. Балак, цар моавський, наляканий наближенням ізраїльтян. Він пропонує Валааму нагороду, якщо той прийде до Моава і проклене ізраїльтян. Бог наказує Валааму відмовитися це робити, і Валаам слухається його (22:1–14). Балак обіцяє Валааму ще більшу шану й багатство, якщо він прийде до Моава й прокляне Ізраїль. Бог каже Валааму, що він може піти, якщо хоче, але повинен казати тільки ті слова, які Бог дасть йому (22:15–21). Валаам вирішує піти. (Зауважте, що в Перекладі Джозефа Сміта: Числа 22:20 говориться, що Валаам може піти, якщо захоче).
  - б. Числа 22:22–35. Бог гнівається на Валаама, знаючи, що той пішов до Моава, сподіваючись отримати певну винагороду від Балака. Валаам по дорозі дізнається, що Бог незадоволений ним, коли його ослиця й ангел заговорили до нього.
  - в. Числа 22:36–24:25. Валаам зустрічається з Балаком (22:36–23:2). Три рази Балак просить його проклясти Ізраїль, але Валаам слухається Бога і кожного разу благословляє Ізраїль (23:3–24:9). Потім він проклинає Моава і пророкує про Ісуса Христа (24:10–25).
  - г. Числа 31:1–16. Ізраїльтяни розбивають мідіян і вбивають Валаама. Мойсей пояснює, що Валаам порадив мідіянам втягувати ізраїльтян у гріх. (До чого призвела ця порада Валаама, написано в Числа 25:1–3. Хоч Валаам і не прокляв Ізраїль прямо, він, безсумнівно, так сильно хотів отримати винагороду від Балака, що запропонував ввести ізраїльтян у гріх, і тим самим позбавити їх Божого захисту).
2. Додатково прочитати: 2 Петра 2:15–16; Юди 1:11; Одкровення 2:14.

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Попросіть учнів класу уважно послухати наведені далі фрази і подумати, якій людині вони можуть належати:

«Якщо [цар] дасть мені повний свій дім срібла та золота, то й тоді я не зможу переступити наказу Господа, Бога мого» (Числа 22:18).

«Усе, що буде промовляти Господь, те зроблю» (Числа 23:26).

«Я не зможу переступити наказу Господнього, щоб зробити добре чи зле з власної волі, — що казатиме Господь, те я буду говорити» (Числа 24:13).

- На які риси цієї людини вказують її слова? (Вони вказують на те, що ця людина послужна, вірна і смиренна).

Поясніть, що ці фрази належать людині на ім'я Валаам, який удавав із себе дуже послухного, та в серці бажав земних винагород і шани. Цей урок показує, до чого призводить наполегливе домагання людини здійснити такі бажання.

## Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Валаам відмовляється від нагороди Балака за те, що він прокляне Ізраїль.

Навчайте з Числа 22:1–21 та обговоріть цей уривок.

- Зляканий наближенням ізраїльтян, Балак, цар Моава, відправляє посланців, щоб вони запропонували Валааму нагороду, якщо він прийде до Моава і прокляне Ізраїль (Числа 22:5–7). Як Валаам відповів на цю пропозицію? (Див. Числа 22:8–14). Які, так звані, нагороди іноді пропонують нам за те, щоб ми не слухалися Бога?
- Після того, як Валаам відмовився прийти до Моава, Балак посилає до нього другу групу чоловіків, поважніших за тих, які приходили в перший раз, щоб вони спробували переконати його. Що Балак запропонував Валааму? (Див. Числа 22:15–17). Що на це відповів Валаам? (Див. Числа 22:18–19). Чому, на вашу думку, він знову хотів запитати Бога? (Можливо, Валаам сподівався, що Господь змінить свою думку і дозволить йому отримати нагороду, запропоновану Балаком). Чим загрожує бажання частково виконувати Божі заповіді й поради?
- Господь дав дозвіл Валааму піти з посланцями Балака, якщо він хоче. Але потім Господь розгнівався на Валаама за те, що він пішов (Числа 22:20–22). Як Господній гнів виявив, що ж насправді є в серці Валаама? (Див. 2 Петра 2:15; Ісаїя 29:13).

### 2. Господь вказує на небезпеку настійливого наполягання на своєму бажанні, виявленого Валаамом.

Навчайте з Числа 22:22–35 та обговоріть цей уривок .

- По дорозі до Моава Валаам намагався тричі примусити свою ослицю йти вперед (Числа 22:22–30). Чим це нагадує стосунки Валаама з Господом? (Валаам хотів примусити виконати своє бажання і ослицю, і Господа. Можна вказати на те, що ослиця бачила ангела, а Валаам — ні. Так само й Господь бачив багато того, чого не бачив Валаам).
- Які можна провести паралелі із сучасністю, коли ті чи інші люди або групи людей уперто намагаються робити те, що їм хочеться, а не підкоритися Божій волі або праведній пораді батьків чи провідників?

Можна обговорити деякі з наведених далі прикладів:

- а. Дитина, засмучена відповіддю тата, йде до мами, сподіваючись отримати від неї іншу відповідь.
  - б. Член Церкви, незадоволений порадою одного провідника священства, йде до іншого провідника священства.
  - в. Член Церкви виправдовує себе тим, що та чи інша заповідь не стосується його або її такою ж мірою, як інших членів Церкви.
- Господь приборкує Валаама через ангела й ослицю. Як відреагував Валаам на приборкуючі слова ангела? (Див. Числа 22:31–35). Чому Господь приборкує своїх дітей? (Див. УЗ 95:1). Як Боже приборкання може бути благословенням для нас?

### 3. Валаам відмовляється проклясти Ізраїль.

Навчайте з Числа 22:36–24:25 та обговоріть цей уривок.

- Після того, як Валаам прибув до Моава, Балак тричі просив його проклясти Ізраїль. Кожного разу Господь казав Валааму благословляти Ізраїль, і Валаам слухався його. Які сильні риси Валаама показано у цій розповіді? (Див. Числа 22:38; 23:8, 19–20; 24:1, 12–13). А яку слабкість Валаама легко помітити? (Див. Числа 22:41; 23:1–3, 13–15, 27–30. Незважаючи на те, що Валаам відмовив Балаку проклясти Ізраїль, він охоче переходив за Балаком з одного місця на інше і вислуховував його прохання, уже знаючи про їхню неправильність). Чим загрожує прислуховування до неправедних пропозицій (наприклад, від тих, що йдуть від друзів, засобів масової інформації), коли ми знаємо, що вони неправильні?

### 4. Ізраїльтяни розбивають мідіян і вбивають Валаама.

Навчайте з Числа 31:1–16 та обговоріть цей уривок.

- Чому ізраїльтяни виступили на війну з мідіянами? (Див. Числа 31:1–3; Господь розгнівався на мідіян за те, що вони втягували ізраїльтян у гріх, як написано в Числа 25:1–3). Хто порадив мідіянам спокушати дітей Ізраїля, щоб вони поклонялися ідолам і займалися розпустою? (Див. Числа 31:16). Чому Валаам дав таку раду? (Хоч Валаам і послухався Господніх наказів благословити, а не проклясти Ізраїль, у серці він бажав земних винагород і шани. Аби отримати ці винагороди, він запропонував спокусити Ізраїль на гріх, щоб Ізраїль втратив захист від Бога). Що трапилося з Валаамом під час битви ізраїльтян і мідіян? (Див. Числа 31:8).
- У Новому Завіті про Валаама згадують три автори (2 Петра 2:15–16; Юди 1:11; Одкровення 2:14). Яким було їхнє враження про нього?
- Які уроки ми можемо отримати з цієї історії? (Члени Церкви, які прагнуть земних нагород і шани, які вибірково виконують Божі поради й заповіді або які намагаються представляти мирські ідеї, звичаї чи норми в Церкві, наслідують неправедний приклад Валаама. У Одкровенні 2:14 це названо «наукою Валаама»).

Старійшина Брюс Р. Макконкі сказав:

«Яка це історія! У ній показано пророка Бога, який твердо зобов'язався проголошувати лише те, що наказує Господь небес. Здається, у нього й найменшого сумніву не було стосовно курсу, якого він мав дотримуватися. Він представляв Господа, і ні дім, повний золота й срібла, ні висока пошана, запропоновані царем, не могли збити його з визначеного курсу...

Але жадоба до багатства та пристрасть до пошани манять його до себе. Як би це було чудово [для нього] стати багатим і могутнім... А може Господь дозволив би йому поступитися своїми моральними нормами і мати певне мирське процвітання і владу... Я вражаюся тим, як часто дехто з нас приймає напрямок, яким йде Церква, а потім, подібно до Валаама, благає про ті чи інші мирські винагороди...

Валаам, ... натхненний і могутній, яким він був колись, наприкінці загубив свою душу, бо зосередив своє серце не на багатствах вічності, а на речах цього світу» ("The Story of a Prophet's Madness," *New Era*, Apr. 1972, 7).

- Зверніть знову увагу присутніх на фрази, які подаються у вправі на увагу. Зауважте: хоч Валаам здавався дуже послуханим, та бажанням його серця було отримати земні винагороди і шану. Чого навчає ця історія стосовно того, що бажання нашого серця мають бути чистими? Як нам тримати бажання нашого серця чистими?



Свідчить, що якби Валаам смиренно підкорився Божій волі, то і він, і Ізраїль могли б уникнути багатьох гріхів і страждань. Закличте учнів класу бути стійкими, а не впертими, нехай вони шукають Господньої волі і керуються нею, не намагаючись обійти або якось змінити її.

### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. Послушність Господу

На прикладі Валаама ми можемо навчитися, як важливо слухатися Господа. Цьому ми також можемо навчитися з гарного прикладу багатьох інших чоловіків і жінок, згадуваних у Писаннях. Можна послатися на такі приклади:

- а. Спаситель, знаючи, які страшні муки чекають його в Гефсиманії і на хресті, «на коліна припав та й молився, благаючи: «Отче, як волієш, — пронеси мимо Мене цю чашу! Та проте — не Моя, а Твоя нехай станеться воля!» (Лука 22:41–42).
- б. Коли Авраамові було наказано принести в жертву свого сина Ісаака, він «встав рано вранці», щоб піти на гору Морія (Буття 22:3).
- в. Коли Марії було сказано, що вона стане матір'ю Божого Сина, вона відповіла: «Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоїм!» (Лука 1:38).
- г. Коли Нефієві було сказано повернутися в Єрусалим, щоб взяти від Лавана мідні пластини, він негайно відповів: «Я піду і зроблю те, що Господь наказав» (1 Нефій 3:7).
- д. Сини Геламана успішно воювали, бо «вони слухалися і стежили за виконанням кожного наказу з точністю» (Алма 57:21).

#### 2. «Стримав Господь тебе від пошани» (Числа 24:11)

- Коли Валаам відмовився проклясти Ізраїль і отримати від Балака винагороду й шану, Балак сказав йому: «Стримав Господь тебе від пошани» (Числа 24:11). Як те, що ми йдемо за Господом, іноді позбавляє нас мирських винагород і шани? Що пообіцяв Господь замість мирських винагород? (Див. УЗ 81:6).

# «Стережися тоді, щоб ти не забув»

Урок  
**17**

Повторення Закону 6; 8; 11; 32

---

**Мета** Заохотити учнів класу (1) пам'ятати Господа і завіти, які вони уклали з ним, і (2) створювати оточення, яке б допомагало їм у цьому.

---

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані уривки з Писань:
  - а. Повторення Закону 6:1–9; 11:18–21. Мойсей наставляє ізраїльтян, щоб допомогти їм пам'ятати їхні завіти. Він наказує батькам навчати дітей його словам.
  - б. Повторення Закону 6:10–12; 8:1–20. Мойсей нагадує ізраїльтянам про Божі благословення для них. Він попереджає, що вони загинуть, якщо не слухатимуться заповідей Бога і не пам'ятатимуть про Нього.
  - в. Повторення Закону 32:1–4, 15–18, 30–40, 45–47. Мойсей радить ізраїльтянам завжди пам'ятати про Камінь їхнього спасіння (Исуса Христа).
2. Додатково прочитати: Повторення Закону 4; 7:1–4; 13:1–8; 34.
3. Якщо ви будете використовувати першу вправу на увагу, принесіть з дому предмети, описані під заголовком «Вправи на увагу».

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

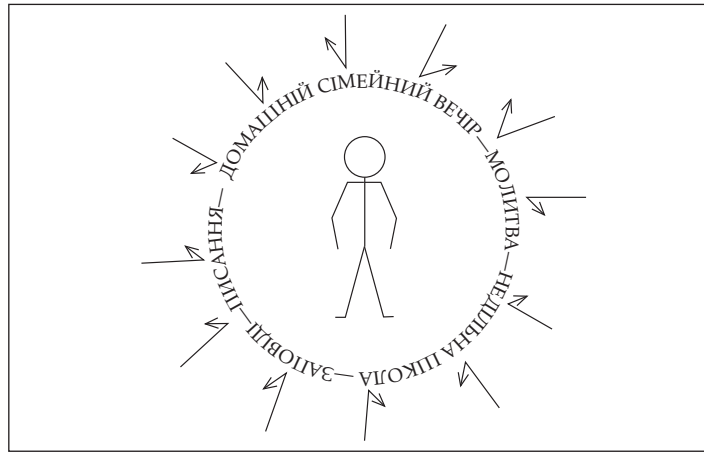
Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну. Виберіть вправу, яка була б найдоцільнішою для класу.

1. Покажіть принесені вами з дому предмети, які нагадують вам про Господа і завіти, в які ви вступили з ним. (Ними можуть бути: Писання, ілюстрації, книги, музичні записи). Скажіть учням класу, чому саме ці предмети є важливими для вас. Скажіть, що частина цього уроку стосується фізичних речей, які древній Ізраїль використовував, щоб нагадувати собі про Господа і свої завіти з ним. Зауважте, що фізичні речі можуть бути сильним нагадуванням і для нас.

2. Напишіть на дошці такі слова:

*Обманювати, принаджувати, спіймати в пастку, обдурювати, винищувати, зваблювати, спокушати, присипляти, лютувати, осліплювати, брехати, лестити, знищувати*

- Що спільного в цих словах? (Спільним для цих слів є те, що вони описують тактику Сатани, коли він намагається відвернути нас від Господа).
- Нехай хтось із учнів класу прочитає УЗ 76:28–29. Поясніть, що ці вірші із запису видіння, яке було дано Джозефу Сміту і Сідні Рігдону. Що нам слід робити, аби захиститися від впливу Сатани? (Щоб проілюструвати, як нам уникати аби відгородити себе від спокус Сатани, можна використати вміщену далі таблицю).



Поясніть, що в книзі Повторення Закону Мойсей навчав ізраїльтян, як створити оточення, яке допомагало б їм не піддаватися спокусам Сатани. На цьому уроці буде розглянуто пораду Мойсея й обговорено, як нам застосувати це сьогодні.

### Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

Після випробовувань, покарань і навчань, що тривали для ізраїльтян у пустині протягом 40 років, Господь сказав, що вони готові увійти в землю обіцяну. Та спочатку він мав дати їм важливі настанови. Мойсей передав ці настанови у трьох проповідях, які записано в книзі Повторення Закону.

У цих проповідях Мойсей зробив огляд 40 років тимчасового перебування Ізраїля в пустині, визнаючи Божу руку в їхньому визволенні. Мойсей також назвав обов'язки Ізраїля як вибраного Божого народу. Він наголосив на тому, що вони повинні слухатися Божих заповідей, особливо заповідей пам'ятати Його й утримуватися від ідолопоклонства. Мойсей попередив: незважаючи на те, що діти Ізраїля були готові увійти в землю обіцяну, вони втратять своє успадкування і будуть розсіяні, якщо повернуться до нечестивості.

#### 1. Мойсей дає ізраїльтянам настанови, щоб допомогти їм пам'ятати свої завіти.

Навчайте з Повторення Закону 6:1–9 і 11:18–21 та обговоріть ці уривки.

- Повторення Закону містить в собі останні слова Мойсея до ізраїльтян. Якби ви востаннє зверталися до своєї сім'ї чи друзів, то про що б ви сказали?
- Що наказав Господь робити ізраїльтянам, як про це написано в Повторення Закону 6:5–7? Як ми можемо мати на серці слова з Писань? Як можуть батьки краще навчати євангелії своїх дітей і допомогати їм полюбити Писання?
- Що Мойсей порадив робити ізраїльтянам у Повторення Закону 6:8–9 і 11:18–20? (Зауважте, що ці пов'язки — «пергаментні смужки, на яких було написано чотири уривки з писань, ... вони скручувалися в сувій і прикріплялися зав'язками з м'ятої шкіри ... на лобі або руці» [Bible Dictionary, «Frontlets,» 676]).
- Як ви думаєте, чому Мойсей сказав народу помістити уривки з Писань між очима, на їхніх руках, на одвірках їхніх домів і на їхніх брамах [воротах]? Як такі постійні нагадування впливають на наші вчинки? Що ми можемо зробити у своїх домах, щоб це нагадувало нам про Господа, його роботу

і наші завіти з ним? Картини, які висять на наших стінах, книги, які ми читаємо, фільми і телешоу, які ми дивимося, нагадують нам про Господа чи викликають у нас палке бажання бути зі світом?

Президент Езра Тефт Бенсон сказав, що люди, яких «очолоє Христос, будуть Христом і прийняті. Увійдіть у їхній дім, картини на стінах, книги на полицях, музика в повітрі, їхні слова і вчинки вказують, що вони християни» (в Conference Report, Oct. 1985, 6 або *Ensign*, Nov. 1985, 6–7).

## 2. Мойсей радить ізраїльтянам слухатися заповідей Бога і пам'ятати Його.

Навчайте з Повторення Закону 6:10–12 і 8:1–20 та обговоріть ці уривки.

- Які основні послання Мойсея в Повторення Закону 6:10–12 і 8:1–20? Що означає забути Господа? (Див. Повторення Закону 8:11). До чого може призвести забування його? (Див. Повторення Закону 8:19). Як впевнитися, що ми не забуваємо Бога?
- Які умови або випробування, названі Мойсеєм, можуть змусити народ забути Бога? (Див. Повторення Закону 6:10–12; 8:10–20). Чому деякі люди забувають Бога після того, як він рясно благословив їх? (Див. Повторення Закону 8:17).

Президент Бригам Янг сказав: «Найбільший страх, який я маю стосовно [членів цієї Церкви] викликається тим, що вони стануть багатими в цій країні, забудуть Бога і його народ, ожиріють, самі себе витурять з Церкви та й підуть у пекло. Цей народ вистоїть проти нападів натовпу, грабувань, злиднів і всіляких переслідувань і стане справжнім [народом]. Але мене більше лякає в них те, що вони не зможуть вистояти проти достатку; і все ж вони мають бути випробовані багатствами, оскільки стануть найбагатшими людьми на цій землі» (в Preston Nibley, *Brigham Young: The Man and His Work* [1936], 128).

- Хто є джерелом всякого процвітання, яке ми можемо мати? (Див. Повторення Закону 8:18). Як ми можемо використовувати наше процвітання, щоб сприяти Господній роботі? (Див. Повторення Закону 8:18; Книга Якова 2:18–19).

## 3. Мойсей радить ізраїльтянам завжди пам'ятати про Скелю свого спасіння (Ісуса Христа).

Навчайте з Повторення Закону 32:1–4, 15–18, 30–40, 45–47 та обговоріть ці уривки.

- Хто є Скелею, про яку сказано в книзі Повторення Закону 32:3–4? (Ісус Христос; див. також вірші 15, 18 і 30–31). Чому, на вашу думку, Ісуса Христа іноді називають Скелею? (Див. Геламан 5:12).
- Мойсей заявляє, що «їх скеля» (лжебоги нечестивців) «не така, як наша та Скеля» (Повторення Закону 32:31). Чим «їх скеля» відрізняється від «нашої Скелі»? (Див. Повторення Закону 32:37–40).
- Що означає будувати на Скелі? (Див. Повторення Закону 32:46–47; Матвій 7:24–27; УЗ 50:44). Як ми можемо робити це? (Див. Повторення Закону 18:18–19, де в пророцтві про прихід Христа сказано, що потрібно слухатися його слів).

Завершення

Свідчіть про Спасителя і висловіть свою вдячність за укладені з ним завіти. Наголосіть на тому, як важливо пам'ятати про Бога і дотримуватися заповідей, укладених з ним. Свідчіть, що речі, якими ми себе оточуємо, наприклад, картини, книги, або музика, можуть бути сильним нагадуванням про Господа

і наші завіти з ним. Зазначте: оточуючи себе такими речами, ми ставимо собі ту ж саму мету, що й ізраїльтяни в давнину, які носили пов'язки на лобі або руці: допомогти собі будувати на Скелі — допомогти собі пам'ятати про Господа і йти за ним.

---

## Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. «Напишеш їх на бічних одвірках дому свого» (Повторення Закону 6:9)

Запропонуйте учням класу скласти перелік картин, плакатів, музичних записів і такого іншого, що є в їхньому домі. Нехай вони позначають все перераховане «+» (тим самим вказуючи, що назване допомагає їм пам'ятати про Господа) або «-» (тим самим вказуючи, що назване може відвертати їхні серця від Господа). Можна запропонувати учням класу зробити те саме разом зі своїми сім'ями під час проведення домашнього сімейного вечора.

### 2. «Він не залишить тебе» (Повторення Закону 4:31)

- Після пророкування, що ізраїльтяни повернуться до поклоніння іншим богам і будуть розсіяні (Повторення Закону 4:25–28), Мойсей виголошує слова надії. Що він пообіцяв тим, хто шукатиме Господа всім своїм серцем? (Див. Повторення Закону 4:29–31; Ісаїя 49:14–16). Як це обіцяння здійснилося у вашому житті? Як ми можемо шукати Господа всім своїм серцем і всією своєю душею?

### 3. Не піддаватися негативному впливу інших

- Проти якої небезпеки застерігав Мойсей у Повторення Закону 13:6–8? Як ми можемо розпізнати чийсь намагання відвернути нас від Господа? Що ми повинні відповісти такій людині?

### 4. «Ніхто не буде бачений перед лицем Господнім упорожні» (Повторення Закону 16:16)

- Місце, про яке згадується у Повторення Закону 16:2, 11 і 16, є скинія, яка була розбірним храмом для ізраїльтян. Мойсей навчав народ готуватися до свята в скинії, щоб «ніхто не бу[в] бачений перед лицем Господнім упорожні» (Повторення Закону 16:16). Як це може стосуватися нашого відвідування храму? Як ми можемо підготуватися до відвідування храму, щоб не увійти в нього «упорожні»? Як така підготовка допоможе нам «радіти перед лицем Господа» в храмі? (Повторення Закону 16:11).
- Президент Говард В. Хантер порадив: «Давайте станемо народом, який відвідує храм. Відвідуйте храм настільки часто, наскільки вам дозволяють обставини. Тримайте у своєму домі зображення храму, щоб ваші діти могли бачити його» (в Conference Report, Oct. 1994, 8 або *Ensign*, Nov. 1994, 8). Чому для нас так важливо приходити в храм якомога частіше? Чому важливо тримати вдома зображення храму?

### 5. «Ніхто не знає гробу його» (Повторення Закону 34:6)

Той, хто закінчив книгу Повторення Закону, знав лише те, що Мойсей помер, а тому припускав, що він мертвий, що Господь поховав його і що ніхто не знає, де була його могила. Однак ми знаємо, що Мойсея було перетворено. (Пояснення стану перетворених істот див. у 3 Нефій 28:7–9, 37–40). Путівник по Писаннях дає таке пояснення перетворенню Мойсея:

«Як і у випадку з багатьма пророками давнини, священнослужіння Мойсея сягало за межі часу його земного життя. Разом з Іллею він з'явився на горі Переображення і дарував ключі священства Петру, Якову та Іоанну (Матвій 17:3–4; Марк 9:4–9; Лука 9:30; УЗ 63:21; *History of the Church*, 3:387). З цієї події, що сталася до воскресіння Ісуса, ми розуміємо, що Мойсей був перетвореною істотою, а не помер, як про це сказано у Повторення Закону 34 (Алма 45:19). Була необхідність в його перетворенні, щоб він мав тіло з плоті і кісті на час переображення, оскільки воскресіння ще не мало місця. Якби він був тільки духом, то не зміг би виконати роботу на горі — передати ключі смертним Петру, Якову та Іоанну (порівняйте УЗ 129)» (Bible Dictionary, «Moses,» 735).

<b>Мета</b>	Заохотити всіх учнів класу бути сильними та відважними, живучи за євангелією Ісуса Христа.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:             <ol style="list-style-type: none"> <li>а. Ісус Навин 1. Господь прикликає Ісуса Навина стати наступником Мойсея і наказує йому бути сильним та відважним, вивчати Писання і виконувати заповіді. Ісус Навин підготовляє ізраїльтян, щоб вони заволоділи землею, яку Господь пообіцяв їм.</li> <li>б. Ісус Навин 3–4; 6. Ізраїльтяни переходять річку Йордан по сухому і кладуть 12 каменів на згадку про цей перехід. Єрихон зруйновано завдяки вірі ізраїльтян.</li> <li>в. Ісус Навин 23; 24:14–31. Ісус Навин і його народ складають завіт служити Господу.</li> </ol> </li> <li>2. Додатково прочитати: Ісус Навин 7; 14.</li> <li>3. Попросіть когось із учнів класу підготуватися і розказати про битву за Єрихон, наче б то він чи вона були її очевидцями (Ісус Навин 6). Попросіть ще одного або двох учнів класу підготуватися і поділитися досвідом, який нагадає їм про Божу силу і любов.</li> <li>4. Якщо ви будете проводити вправу на увагу, то принесіть в клас аркуш паперу, звичайну або гумову тасьму і книгу. Якщо ви будете ставити запитання про капкани і западні, можна принести маленький капкан, наприклад, мишоловку, щоб використати її як ілюстрацію під час обговорення.</li> </ol>

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу	<p>Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.</p> <p>Поясніть, що на цьому уроці мова йтиме про Ісуса Навиного, який вів дітей Ізраїля завойовувати землю обіцяну. Покликаючи Ісуса Навина бути про роком, Господь порадив йому бути «сильним та відважним» (Ісус Навин 1:6). Напишіть ці слова на дошці. Покажіть аркуш паперу і книгу. Попросіть когось із учнів класу поставити аркуш паперу вертикально і спробувати утримати на ньому книгу.</p> <p>Після того, як учень спробує зробити це, поясніть, що є спосіб укріпити папір настільки, щоб він витримав вагу цієї книги. Скрутіть папір у рулон і перев'яжіть його звичайною або гумовою тасьмою. Поставте цей рулон на рівну поверхню. Обережно покладіть на нього книгу. (Можна попрактикуватися в цьому до уроку).</p> <p>Поясніть, що Ісус Навин став сильним, дозволивши Богу сформувати свій характер. Це стосується і нас: якщо ми дозволяємо Богу формувати свій характер, ми можемо стати сильними і звершити те, що Господь чекає від нас.</p>
-----------------	--

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

Упродовж 40 років тимчасового перебування ізраїльтян у пустині Мойсей дав їм Божий закон, діяв як промовець Бога і служив їм за провідника. Він був єдиним керівником, якого знав увесь рід ізраїльтян. Але Господь забрав його наприкінці їхнього тимчасового перебування в пустині — саме тоді, коли для них настало велике випробування. Пам'ятаючи про свої обіцяння Ізраїлю, Господь підняв нового провідника, Ісуса Навина, який вмів проводити завоювання й заселення обіцяної землі.

### 1. Господь покликає Ісуса Навина.

Навчайте з Ісус Навин 1 та обговоріть цей уривок.

- Які, на вашу думку, труднощі очікували Ісуса Навина, коли Господь покликав його стати наступником Мойсея, щоб вести далі ізраїльтян? (Його було покликано вести ізраїльтян на завоювання й заселення Ханаану, який важко було підкорити. До того ж його було поставлено на місце великого провідника). Яке запевнення дав Господь Ісусу Навину, коли той готувався увійти в землю обіцяну? (Див. Ісус Навин 1:5). Як це запевнення може допомогти нам у наших нових покликаннях або випробуваннях? Як Господь допоміг вам у цих обставинах?
- Який наказ Господь давав Ісусу Навину тричі, як про це написано в Ісус Навин 1:6–9? Для чого, за словами Господа, потрібні були Ісусу Навину відважність і сила? (Див. Ісус Навин 1:7. Зауважте: хоч Ісусу Навину потрібна була відважність, щоб вести багато битв, йому була потрібна й моральна відважність — відважність робити те, що є правильним). Які наші випробування сьогодні вимагають від нас сили і моральної відважності? Які приклади моральної відважності ви помічали?
- Що сказав Господь робити Ісусу Навину, щоб йому «щастило»? (Див. Ісус Навин 1:8. Поясніть, що «книга цього Закону» — це Писання). Чому, на вашу думку, вивчення Писань було важливим для того, щоб Ісус Навин мав успіх у своєму покликанні? Як регулярне вивчення Писань допомагає нам?

### 2. Ізраїльтяни переходять річку Йордан по сухому; через їхню віру зруйновано Єрихон.

Навчайте з Ісус Навин 3–4 і 6 та обговоріть ці уривки.

- Коли ізраїльтянам потрібно було переходити річку Йордан, вона була «повна по береги свої». Як Господь показав дітям Ізраїля, що він з Ісусом Навином, так само, як він був з Мойсеєм? (Див. Ісус Навин 3:7–8, 14–17; 4:14. Якщо необхідно, поясніть, що ковчег завіту був переносним олтарем, в якому знаходилися священні речі, а саме: писання Мойсея і таблиці з Десятьма заповідями). Як Господь показує нам, що він направляє і надихає нинішнього пророка так, як це було з пророками в минулому?
- Що мали зробити священники, які несли ковчег, перш ніж зупиниться вода в річці Йордан? (Див. Ісус Навин 3:13–17. Несучи ковчег, вони повинні були ступити в повноводну річку). Як іноді Господь просить зробити подібне і нас?

Старійшина Бойд К. Пекер сказав:

«Невдовзі після того, як мене було покликано Генеральним Авторитетом, я пішов до старійшини Гарольда Б. Лі за порадою. Він дуже уважно вислухав мою проблему і запропонував звернутися до Президента Девіда О. Маккея.



Президент Маккей порадив, в якому саме напрямку я повинен іти. Мені дуже хотілося бути послухним, однак я не бачив можливості робити те, що він мені порадив.

Я повернувся до старійшини Лі і сказав йому, що не бачу, як мені рухатися в тому напрямку, яким мені порадили йти. Він сказав: «Ваша проблема в тому, що ви хочете побачити кінець, перебуваючи на самому початку». Я відповів, що мені хотілось би побачити наперед принаймні на крок чи два. І тоді я отримав урок на все життя: «Ви повинні навчитися доходити до краю світла, потім — зробити кілька кроків у темряву; тоді з'явиться світло і вкаже вам дорогу, що лежить перед вами» (“The Edge of the Light,” *BYU Today*, Mar. 1991, 22–23).

- Чому Ізраїль, перейшовши річку Йордан, встановив пам'ятник з 12 каменів? (Див. Ісус Навин 4:1–9. Це було свідченням про Господню могутність для майбутніх поколінь, яке б нагадувало їм, що Господь благословить і їх, як він благословив їхніх батьків). Які ваші особисті «пам'ятники» нагадують про Божу силу, яку ви відчули у своєму житті? (Серед відповідей можуть бути: причастя; малюнки із зображенням Христа, храмів і пророків; Писання; записи про духовний досвід у щоденнику). Як ці «пам'ятники» можуть благословити життя інших людей? (Див. Ісус Навин 4:21–24).

Свідчіть, що Господь відповість на молитви, дасть благословення, дасть одкровення і здійснить дивовижні справи для кожного нового покоління. Запросіть заздалегідь призначеного учня класу поділитися досвідом, який нагадує йому про Божу силу і любов.

- Попросіть заздалегідь призначеного учня класу розповісти про падіння Єрихону так, наче б то він чи вона бачили це на власні очі (Ісус Навин 6). Що стало причиною падіння стін Єрихону? (Див. Євреям 11:30.) Чому поведінка ізраїльтян була виявленням віри?
- Хто були ті жителі Єрихону, які врятувалися? (Див. Ісус Навин 6:17, 22–25; див. також Ісус Навин 2:1–15). Чого навчає нас історія про врятування Рахав та її сім'ї?

### 3. Ісус Навин і його народ складають завіт служити Господу.

Навчайте з Ісус Навин 23 і 24:14–31 та обговоріть ці уривки.

- Наприкінці свого життя Ісус Навин нагадав ізраїльтянам, що для них зробив Бог. Ісус Навин також порадив їм уникати капканів і пасток. Якщо ви принесли маленький капкан, покажіть, як він працює. Якщо не принесли, то просто поясніть принцип роботи капкану. Що ми повинні робити, аби не потрапити в капкан? (Перш за все ми повинні усвідомити, що це — капкан і триматися подалі від нього).
- У своїй останній пораді Ісус Навин повчав Ізраїль «горнутися тільки до Господа», а не «приліплятися до решти цих [ханаанських] народів» (Ісус Навин 23:8, 12. Зазначте, що в даному випадку слова *горнутися* і *приліплятися* означають бути разом). Як нам «горнутися до Господа», а не приліплюватися до світу? Як приліплення до ханаанських народів стало б для ізраїльтян свого роду капканом і пасткою? В які капкани і пастки світу можемо потрапити сьогодні ми?
- Яку важливу пораду дав Ісус Навин у кінці свого життя? (Див. Ісус Навин 24:14–15). Кому Ісус Навин та Ізраїль уклали завіт служити? (Див. Ісус Навин 24:15–18, 21–25, 31). Чому людина не може служити одночасно істинному Богові і мирським богам?

- Чому важливо вибрати сьогодні служити Господу? Як нам виявити, що ми вибрали служити йому?

Старійшина Мервін Д. Ештон сказав: «Ісус Навин нагадує нам, що рішення слід приймати швидко: «Виберіть собі сьогодні, кому будете служити... А я та дім мій будемо служити Господеві» (Ісус Навин 24:15). Не завтра, не тоді, коли будемо готові, не тоді, коли зручно, а — «сьогодні», негайно виберіть, кому будете служити. Той, хто запрошує нас слідувати за собою, завжди буде задавати темп перед нами Своїм Духом і впливом. Він склав карту маршруту і позначив його, відкрив ворота і вказав шлях. Він запросив нас прийти до Нього, і найкращий час, щоб перебувати в Його товаристві, — прямо тепер. Стати на цей курс і залишатися на ньому нам вдасться тільки тоді, коли ми зробимо так, як зробив Ісус — повністю зобов'яжемося виконувати волю Його Батька» (в Conference Report, Apr. 1983, 41 або *Ensign*, May 1983, 30–31).

### Завершення

Остання порада Ісуса Навина ізраїльтянам містить той самий наказ, який дав Господь, прикликаючи його бути пророком, — бути сильними і мати відважність (Ісус Навин 23:1–6). Цей наказ сьогодні настільки ж актуальний, як і тоді, бо всі ми задіяні у важливій духовній битві між добром і злом.

Старійшина Езра Тефт Бенсон сказав, що для того, аби мати безпеку і мир, необхідно дотримуватися двох принципів: «Перший, довіряти Богові; і другий, постановити собі за правило виконувати заповіді, служити Господу, робити те, що є правильним. Господь в одкровенні дав ясно зрозуміти, що навіть коли настають небезпечні часи, навіть коли навколо нас спокуса й гріх, навіть коли ми відчуваємо загрозу для себе, навіть коли людське серце підводить, а душа відчуває страх, — то нам не треба боятися, якщо ми довіряємо Богові і виконуємо його заповіді» (в Conference Report, Oct. 1950, 146).

### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. Зайняти місце успішного провідника

- Багатьох людей, таких як Ісус Навин і Бригам Янг, було покликано на місце видатних провідників. Які при цьому вони мали труднощі? Що, на вашу думку, допомогло їм досягти успіху? Що допоможе нам бути успішними наступниками зразкових провідників на роботі, в Церкві, школі або вдома?

#### 2. Наслідки гріха однієї людини для інших людей

- Навчайте з розповіді про Ахана, що знаходиться в книзі Ісуса Навина 7. Через непослух Ахана ізраїльтяни зазнали поразки від народу Ай (Ісус Навин 7:1–5). Чим Ахан завинив? (Див. Ісус Навин 7:20–21. Він накликав Господній осуд на Ізраїль тим, що не послухався, залишивши в себе одяг та гроші з Єрихона).
- Як наслідки Аханового гріха вказують на те, що наші особисті гріхи можуть впливати на інших людей? Чому помилково думати: те, що ми робимо, є нашою особистою справою і нікому більше зашкодити не може? (Можна використати приклади того, як дії однієї людини можуть впливати на інших: аварія, причиною якої став нетверезий водій, може вплинути на життя невинних людей, яких було покалічено. Людина, яка заважає проведенню заняття в Недільній школі, не дає іншим зосередитися і

відчувати Дух. Людина, яка скоює сексуальні гріхи або не живе за Словом мудрості, приносить біль і страждання іншим. Невірні чоловік або дружина можуть розбити сім'ю і завдати великого болю невинним членам цієї сім'ї. Окремі члени Церкви, які не йдуть за Господом, можуть заважати всій Церкві отримувати Господні благословення).

Старійшина Джеймс Е. Фауст сказав: «Особисті вибори не є особистими; усі вони мають загальні наслідки. Наше суспільство — це загальна сума того, що роблять мільйони окремих людей у своєму особистому житті. Ця загальна сума особистого поведження має надзвичайно великі наслідки для всього світу. Абсолютно особистих виборів не існує» (в Conference Report, Apr. 1987, 101 або *Ensign*, May 1987, 80).

### 3. Калев отримує землю в Хевроні

- В Ісус Навин 14 розказано, як Калев отримав від Ісуса Навина землю в Хевроні. Чому Калев отримав землю Хеврона? (Див. Ісус Навин 14:6–14. Зверніть увагу присутніх, що фраза «обставав за Господом» повторюється тричі у віршах 8, 9 і 14).

Президент Спенсер В. Кімбол із захопленням говорив про Калева і запропонував нам навчитися від нього кільком урокам:

«На прикладі Калева ми вчимося дуже важливим урокам. Так само, як Калев мав докладати всіх зусиль і залишатися правдивим і відданим, щоб отримати своє успадкування, так і нам слід пам'ятати, що оскільки Господь пообіцяв нам місце в його царстві, то ми повинні постійно й віддано намагатися бути гідними, щоб отримати цю винагороду.

Калев завершив свої зворушливі слова проханням і викликом, ці слова знаходять сильний відгук у моєму серці. Сини Енака, велетні, усе ще продовжували населяти обіцяну землю і їх треба було перемогти. І Калев, у свої 85 років, сказав: «Дай же мені цей гористий край» (Ісус Навин 14:12).

Це саме відчуваю я зараз до цієї роботи. Перед нами великі труднощі, нас чекають велетенські можливості. Я радо приймаю цю хвилюючу перспективу і хочу сказати Господу, смиренно: «Дай же мені цей гористий край», дай мені ці труднощі» (в Conference Report, Oct. 1979, 115 або *Ensign*, Nov. 1979, 79).

### 4. «Виберіть сьогодні, кому будете служити»

Якщо у вас є *Old Testament Video Presentations* (53224), можна показати фрагмент «Choose You This Day Whom Ye Will Serve,» 6 хвилин, в якому показано, як випробовувався аравійський жеребець, коли в нього не було їжі й води.

Судді 2; 4; 6–7; 13–16

---

**Мета** Заохотити учнів класу до пошуку такого впливу, який би допомагав їм жити за євангелією у повному труднощі світі.

---

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані уривки з Писань:
  - a. Судді 2:6–23. Період відступництва починається, коли підрастаюче покоління дітей Ізраїля відмовляється від Господа, щоб служити богам навколишніх народів.
  - b. Судді 4:1–16. Бараку наказано звільнити Ізраїль від Явіна, царя ханаанського (4:1–7). Він погоджується йти, якщо Девора піде з ним (4:8–9). Девора і Барак звільняють Ізраїль від ханаанеян (4:10–16).
  - v. Судді 6–7. Гедеону наказано звільнити Ізраїль від мідіянітян (6:1–24). Він і ще 10 чоловіків уночі руйнують олтар Ваала (6:25–35). Господь запевняє Гедеона про свою допомогу, даючи йому дві ознаки (6:36–40). Гедеон і ще 300 чоловіків звільняють Ізраїль від мідіянітян (7:1–25).
  - г. Судді 13–16. Ангел сповіщає батькам Самсона, що вони мають виховати його як назорея (13:1–25). Самсон має великі перемоги завдяки силі, але порушує багато своїх назорейських обітниць (14–15). Самсон закохується в Делілу; його волосся відрізано, він стає слабким, филистимляни забирають його у полон, він гине, коли завалюється їхній храм (16:1–31).
2. Можна попросити учнів класу підготуватися і переказати на цьому уроці один чи більше з цих уривків з Писань.

---

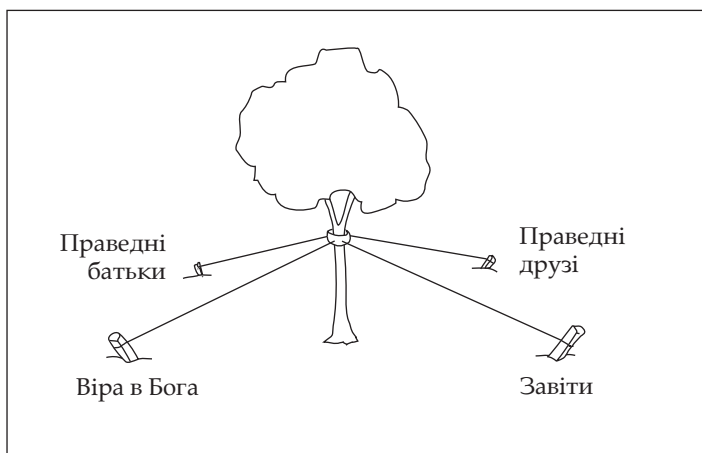
## Запропонований хід уроку

Вправа на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Президент Гордон Б. Хінклі розповідав про час, коли він посадив на своєму подвір'ї молоде дерево, але не потурбувався підперти його кілками, щоб допомогти йому рівно рости. З часом це дерево від вітрів нахилилося в один бік. Президент Хінклі зрозумів, що якби він прив'язав дерево до кілків, воно б мало підтримку, поки не зміцніло настільки, щоб могло само по собі витримувати силу вітрів. (в Conference Report, Oct. 1993, 77–78 або *Ensign*, Nov. 1993, 59).

Поясніть, що іноді ми можемо нагадувати таке молоде дерево, яке само по собі не може встояти проти вітру (спокус Сатани). Із Книги Суддів ми дізнаємося про деякі з «кілків», які можуть підтримувати нас. Намалюйте на дошці молоде дерево, прив'язане до чотирьох кілків. Ведучи на уроці мову про чотири розповіді із Писань, позначайте кожний кілок такими написами:



## Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

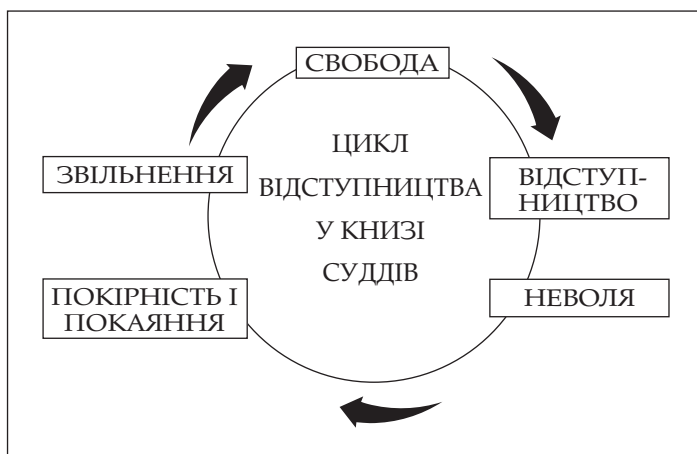
Під керівництвом Ісуса Навина ізраїльтяни завоювали багато обіцяної землі. Після того, як Ісус Навин помер, Ізраїль не був об'єднаним під керівництвом одного провідника, це тривало аж до днів пророка Самуїла і царя Саула. Протягом цього періоду 12 суддів служили як правителі й військові командувачі Ізраїля. В основному, їхнє правління було трагічним, оскільки Ізраїлю неодноразово приходилося переживати цикл: відступництво — неволя — покаєння — звільнення.

На тлі таких трагічних періодів цієї історії вирізняються розповіді про людей, які залишалися стійкими, показуючи могутні приклади того, як виявляти віру і відважність в умовах відступництва, що панувало у світі. Обоє, Девора і Гедеон, були праведними суддями, яких поставив Господь, щоб звільнити Ізраїль. Саме віра Девори відіграла значну роль у звільненні Ізраїля від ханаанського війська. Те, що Гедеон поклався на Господа, дозволило його війську з 300 чоловік дивовижним чином розбити мідянітян.

### 1. Сила праведних батьків і наслідки відмови йти їхнім шляхом.

Навчайте з Судді 2:6–23 та обговоріть цей уривок.

- У Книзі Суддів показано, як діти Ізраїля кілька разів проходили цикл праведність — відступництво (див. таблицю «Цикл відступництва в Книзі Суддів» на с. 85). Як підростаюче покоління ізраїльтян вступило в цикл відступництва? (Особливо зверніть увагу на Судді 2:10, 12, 17, 20 і 22. Запропонуйте учням класу відмітити ключові слова в цих віршах. Вкажіть на те, що діти Ізраїля залишили Бога, а також шляхи й завіти своїх батьків).
- Чому іноді діти відвертаються від праведного навчання і правильних шляхів своїх батьків? Як батьки можуть допомагати своїм дітям бути вірними? Як ваші батьки чи інші родичі зміцнили вас, допомагаючи жити праведно?
- Як нам розпізнати перші ознаки відступництва? Як людина може вирватися із цього циклу відступництва? Як нам належним чином допомогти члену сім'ї або другу, коли видно, що він відходить від істини?



## 2. Девора — сила праведного друга.

Стисло перекажіть історію про Девору і Барака, як її вміщено в Судді 4:1–16, або нехай це зробить хтось із учнів класу.

- Що Господь наказав зробити Бараку? (Див. Судді 4:6–7). Що відчув Барак, отримавши це завдання? За якої умови Барак був готовий йти на битву проти Сісери і його 900 колесниць? (Див. Судді 4:8). Як ви думаєте, чому Барак погоджувався вийти на бій проти Сісери, якщо з ним буде Девора?
- Яке враження на вас справила Девора? Яких рис Девори, можливо, не мав Барак? (Див. Судді 4:4–9, 14).
- Чого ми можемо дізнатися з прикладу Девори про те, як бути вірним другом? (Одне з того, чого ми можемо навчитися від неї, так це те, що вірні друзі надихають нас слухатися Господа і дають нам силу робити те, що є правильним). Як ваші друзі допомогли вам вистояти у важкий час або допомогли послухатися Господніх заповідей? Як нам бути кращими друзями для інших людей?

Запропонуйте учням класу написати імена їхніх друзів і запитати себе (1) чи схожі вони на Девору у стосунках зі своїми друзями; (2) чи ці друзі схожі на Девору у своїх стосунках до них.

## 3. Гедеон — сила віри в Бога

Стисло перекажіть історію про Гедеона з Судді 6–7 або нехай це зробить призначений учень класу.

- Що наказав Господь зробити Гедеону? (Див. Судді 6:14). Що спочатку відповів Гедеон? (Див. Судді 6:15).
- Як Господь запевнив Гедеона, що саме Він наказав йому звільнити Ізраїль і що Він буде з ним і допоможе йому? (Див. Судді 6:16–23, 36–40; 7:9–15).
- Гедеон, повіривши, що саме Господь наказав йому звільнити Ізраїль, пішов на цю справу з вірою. Чому Господь хотів зменшити Гедеонове військо, яке виступить проти мідіяніян, з 32 000 до 300 чоловік? (Див. Судді 7:2. Господь хотів, щоб ізраїльтяни довірилися йому і визнали його, а не свою силу). Як Господь сьогодні вчить нас довіряти йому і визнавати його силу?
- Що трапилося, коли Гедеон і його 300 чоловік вийшли проти мідіяніян? (Див. Судді 7:16–23). Чому, на вашу думку, Гедеон наказав своїм людям кричати: «Меч за Господа та за Гедеона!»? (Див. Судді 7:20. Гедеон знав, і хотів, щоб його люди знали, що Господь з ними).

- Чого ми можемо навчитися від Гедеона? Як Господь допоміг вам зробити те, що він просив і що було зробити важко? (Коли учні класу будуть ділитися своїм досвідом, ви також свідчіть, що Господь, наказавши зробити якусь справу, допоможе нам завершити її).

#### 4. Самсон — сила завітів і наслідки порушення їх.

Стисло перекажіть історію про Самсона з Судді 13–16 або нехай це зробить призначений учень класу.

- Як мати Самсона, будучи неплодною, дізналася, що матиме сина? (Див. Судді 13:2–3). Що сказав ангел матері Самсона про сина, якого вона народить? (Див. Судді 13:4–5. Поясніть, що назореї склали завіт з Господом відділитися від всього мирського і стати святими для Нього. Про обітницю назорея сказано в Числа 6:2–6, 8).
- Які благословення дав Господь Самсону, щоб допомогти йому здійснити його місію—звільнити Ізраїль від филистимлян? (Див. Судді 13:24–25; 14:5–6, 19; 15:14–15. Господь дав йому духовну і фізичну силу).
- Як назореї і член дому Ізраїлевого, Самсон склав завіти з Господом. Однак скоро він порушив свою назорейську обітницю і свої завіти члена дому Ізраїлевого. Які обітници і завіти порушив Самсон? (Деякі із завітів, порушених Самсоном, наведено далі).
  - а. Він одружився не за завітом дому Ізраїлевого (Судді 14:1–3).
  - б. Мав стосунки з блудницею (Судді 16:1).
  - в. Він дав відрізати своє волосся (Судді 16:4–20).
- Які наслідки того, що Самсон зневажив свої завіти? (Див. Судді 16:17–21. Він втратив свою духовну та фізичну сили, і филистимляни осліпили та зв'язали його. Якщо потрібно, поясніть, що джерелом фізичної сили Самсона було не волосся. Його волосся було ознакою завіту, який він склав з Господом, і коли воно було відрізане, Господь забрав його фізичну силу, оскільки завіт було порушено). Що трапляється, коли ми порушуємо свої завіти з Господом? Які ознаки завіту з Господом маємо ми?
- Завіти, які ми уклали з Господом, будуть для нас джерелом сили, проводу і зобов'язання. Які завіти уклали ми з Господом? Як ці завіти зміцнили вас? (Так, наприклад, завіти зміцнили нас тим, що, допомогли захиститися від зусиль Сатани осліпити або зв'язати нас).
- Самсон мав величезний потенціал. Ангел, який сповістив про його народження, сказав, що він почне звільняти Ізраїль від филистимлян. Господь благословив його багатьма дарами, у тому числі й великою фізичною силою. Які його потаємні слабкості призвели до такого падіння? (Див. Судді 15:7; 16:1; УЗ 3:4. Серед відповідей можуть бути: потурання своїм бажанням, аморальність, жадоба помсти і зневажання завітами). Як нам долати слабкості, які можуть стати перешкодою для реалізації нашого потенціалу?

#### Завершення

Поясніть, що в Книзі Ісуса Навина ізраїльтяни воювали проти ханааней і отримали багато фізичних перемог над ними. А в Книзі Суддів ізраїльтяни почали програвати духовні битви, оскільки перейняли поведінку ханааней і їхнє поклоніння лжебогам. І ми беремо участь у подібних духовних битвах. Свідчіть, що ми можемо перемагати в цих битвах, якщо (1) йдемо шляхом праведних батьків і предків, (2) маємо хороших друзів, (3) зміцнюємо свою віру в Господа і (4) дотримуємося завітів.

## Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Як батьки можуть сприяти мирським захопленням своїх дітей (Судді 1:28)

- Відпадиння від праведності підростаючого покоління ізраїльтян не є лише їхньою провиною. Як було закладено основу для падіння цих дітей, згідно з написаним в Судді 1:21, 27–3 і 2:1–4? (Цю основу було закладено відмовою батьків вигнати з-посеред себе ханаанеян. Навіть незважаючи на те, що батьки були достатньо сильними, щоб захиститися від оточуючого їх світу, їхні діти не були здатні на це).
- Як сьогодні деякі батьки залишають своїх дітей беззахисними перед впливом світу, допускаючись тієї ж помилки, що й батьки «підростаючого покоління» ізраїльтян? (Пропонуйте давати конкретні відповіді).

### 2. Чудеса, що відбуваються в наші дні

- Чому деяким людям, як і Гедеону, здається, що Господь творив більше чудес у попередніх поколіннях, ніж в їхніх? (Див. Судді 6:13). Якою є наша роль у творенні чудес? (Див. Мороній 7:35–38). Як ми можемо знати, що Бог продовжує творити чудеса і сьогодні? Як ми можемо краще розпізнавати непомітні чудеса, що відбуваються в нашому житті?

### 3. «Щоб не запишався надо мною Ізраїль» (Судді 7:2)

- Чому Господь наказав Гедеону відіслати більшу частину його війська додому перед битвою з мідіянітянами? (Див. Судді 7:2). Як може «запиша[тися]» дехто з нас сьогодні? (Замість того, щоб визнавати, що наші благословення і сила йдуть від Господа, дехто з нас заявляє, що тільки завдяки власним зусиллям ми зробили все, що маємо). Як нам подолати цю проблему?

### 4. Не піддаватися спокусам

- (Див. Судді 16:15–17). Порівняйте відповідді Самсона Делілі з відповідями Йосипа Потіфаровій дружині (Буття 39:7–12). Як нам не піддаватися настійливим спокусам або долати їх?



<b>Мета</b>	Заохотити учнів класу наслідувати праведні риси Рут, Ноомі й Анни.
<b>Підготовка</b>	<p>1. З молитвою вивчіть вказані уривки з Писань:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>а. Рут 1–2. Після смерті чоловіка Рут залишає дім, щоб піти у Віфлеєм зі своєю свекрухою, Ноомі. У Віфлеємі Рут працює на полях Боаза, який по-доброму ставиться до неї.</li> <li>б. Рут 3–4. Рут лягає біля ніг Боаза, і той обіцяє одружитися з нею. Вони одружуються і в них народжується дитина. Серед їхніх нащадків будуть цар Давид та Ісус Христос.</li> <li>в. 1 Самуїлова 1; 2:1–2, 20–21. Анну благословлено сином, якого вона віддає Господу, як пообіцяла. Пізніше її благословлено іншими дітьми.</li> </ul> <p>2. Якщо ви будете проводити вправу на увагу, то принесіть для кожного учня класу аркуш паперу й олівець або ручку.</p>
<b>Запропонований хід уроку</b>	<p>Вправи на увагу</p> <p>Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.</p> <p>Дайте кожному учневі класу аркуш паперу й олівець або ручку.</p> <p>Поясніть: незважаючи на те, що Книга Рут невелика, у ній ясно показано, що Рут була праведною жінкою. Потім поставте наведені далі запитання, і нехай кожний учень класу запише свою відповідь на аркуші паперу:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Якби ваш характер треба було описати кількома словами, які б слова ви хотіли для цього використати? Що саме ви можете робити цього тижня, щоб більше відповідати бажаному опису?</li> </ul> <p>Скажіть, що на цьому уроці будуть обговорюватися праведні риси Рут та ще двох жінок, Ноомі й Анни.</p>
<b>Обговорення Писань та їх застосування</b>	<p>Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.</p> <p><b>1. Рут залишає свій дім, щоб йти з Ноомі у Віфлеєм.</b></p> <p>Навчайте з Рут 1–2 та обговоріть цей уривок.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Чому Ноомі та її сім'я пішли жити до моавського краю? (Див. Рут 1:1–2). Чому Ноомі повернулася у Віфлеєм після смерті чоловіка і синів? (Див. Рут 1:6. Віфлеєм був її батьківщиною, а голод там закінчився).</li> <li>• Живучи в моавському краї, сини Ноомі одружилися з Орпою і Рут, моавитянками (Рут 1:4). Як Ноомі виявила любов до невісток і турботу про них, коли вони запропонували повернутися разом з нею у Віфлеєм? (Див. Рут 1:7–13). Чого ми можемо навчитися з турботи Ноомі про невісток, що допомогло б нам у наших сімейних стосунках?</li> </ul>

- Одна з невісток Ноомі, Орпа, повернулася до своєї сім'ї, а інша, Рут, наполягла на тому, щоб йти у Віфлеєм з Ноомі. Що ми дізнаємося про Рут з її обіцяння Ноомі, як про це сказано в Рут 1:16–17? (Вона була люблячою, вірною і готовою жертвувати). Як ми можемо виявляти більшу вірність у наших сім'ях? Як нам бути більш безкорисливими, беручи приклад з Рут?
- Що залишила Рут, пішовши у Віфлеєм з Ноомі? (Серед відповідей можуть бути такі: рідну землю, сім'ю, друзів і релігію). Що отримала Рут, пішовши з Ноомі? (Євангелію Ісуса Христа; див. першу додаткову ідею для навчання). Чого ми можемо навчитися від Рут стосовно того, як жертвувати заради євангелії?
- Що робила Рут після того, як вони прийшли у Віфлеєм, щоб забезпечити їжею себе і Ноомі? (Див. Рут 2:2. Можливо, потрібно буде пояснити, що людям дозволялося збирати і забирати собі колоски, які залишалися на полі після жнив). На чийх полях збирала колоски Рут? (Див. Рут 2:1, 3). Чим Рут так вразила Боаза? (Див. Рут 2:5–7, 11. Боаз помітив, що Рут була працелюбною. Йому також було відомо все, що зробила Рут для Ноомі). Як Боаз виявив доброту до Рут? (Див. Рут 2:8–9, 14–16).
- Як Рут виявила самовідданість, повернувшись додому після збирання колосків? (Див. Рут 2:14, 17–18. Рут принесла зібране нею зерно в дім Ноомі, а ще вона принесла їжу, яку залишила, коли обідала). Як ви були благословлені завдяки самовідданим вчинкам інших людей?

## 2. Рут і Боаз одружуються і в них народжується дитина.

Навчайте з Рут 3–4 та обговоріть цей уривок.

- Ноомі радить Рут виконати ритуал, який, на її думку, міг би сприяти одруженню Рут і Боаза (Рут 3:1–5). Лежачи біля ніг Боаза, Рут тим самим запропонувала йому одружитися з нею. Як те, що Рут послушалася поради Ноомі, вказувало на її почуття до Ноомі?
- Як прореагував Боаз, коли, прокинувшись, побачив біля своїх ніг Рут? (Див. Рут 3:8–15. Зазначте, що слова Рут: «Простягни ... крило над своєю невірницею» означали «охороняй мене, захисти мене, потурбуйся про мене»). На яких умовах Боаз погодився одружитися з Рут? (Див. Рут 3:11–13. Поясніть, що після смерті чоловіка Рут, з нею мав одружитися його найближчий родич. Боаз найближчим родичем не був, але погодився одружитися з нею, якщо цього не зробить найближчий родич).
- Якою була репутація Рут серед людей Віфлеєму? (Див. Рут 3:11). Як така репутація сприяла її стосункам з Боазом? Чому так важливо, щоб члени нашої сім'ї, друзі й сусіди знали, у що ми віримо і яких цінностей намагаємось дотримуватися?
- Що зробив Боаз, пообіцявши одружитися з Рут? (Див. Рут 3:15; 4:1–8). Що свідчило про моральну чистоту Боаза? (Див. Рут 4:9–10, 13. Він виконав обіцяння, дане Рут, і вшанував своє родинне зобов'язання перед її попереднім чоловіком).
- Який видатний цар Ізраїля був нащадком Рут і Боаза? (Цар Давид був одним з їхніх правнуків; див. Рут 4:17, 21–22). Хто ще був нащадком Рут і Боаза? (Ісус Христос; див. Матвій 1:5–16; Іоанн 7:42).
- Старійшина Томас С. Монсон назвав Рут героїнею (в Conference Report, Oct. 1974, 156 або *Ensign*, Nov. 1974, 108). Як на вашу думку, у чому саме Рут виявила себе героїнею? (Старійшина Монсон сказав, що Рут є прикладом вірності й самовідданості. Учні класу можуть сказати, чому ще можна вважати Рут героїнею).

### 3. Анна благословлена сином, якого вона віддає Господу, як пообіцяла.

Навчайте з 1 Самуїлова та обговоріть цей уривок.

- Анна, дружина Елкани, не мала дітей. Щороку, приходючи в храм, вона плакала і молилася про сина (1 Самуїлова 1:1–7). Що пообіцяла Анна Господу зробити, як написано в 1 Самуїлова 1:11? Що ми дізнаємося про Анну з її обіцяння? (Вона була жінкою великої віри; учні класу можуть дати додаткові відповіді).
- Хто був свідком молитви Анни в храмі? (Див. 1 Самуїлова 1:9–12). Що сказав Ілій про її обіцяння Господу? (Див. 1 Самуїлова 1:17). Що відчула Анна, почувши слова Ілія? (Див. 1 Самуїлова 1:18). Як Церковні провідники можуть допомогти нам, коли ми чимось занепокоєні?
- Анна сказала Ілію, що вона «вилила душу свою перед Господнім лицем» (1 Самуїла 1:15). Як нам зробити свої молитви більш щирими і значущими?
- Що трапилось у відповідь на Аннині обіцяння Господу? (Див. 1 Самуїлова 1:19–20). Як Анна дотрималася свого обіцяння, коли Самуїл народився? (Див. 1 Самуїлова 1:21–28). Які обіцяння ми даємо Господу? (Серед відповідей може бути: завіти, які ми складаємо при хрищенні і в храмі). Чого ми можемо навчитися від Анни, щоб воно допомагало нам старанно дотримуватися своїх обіцянь?
- Що, на вашу думку, відчувала Анна, віддаючи Самуїла на службу Господу? Що Господь просить нас дати йому? З якими почуттями ми повинні віддавати йому те, що він чекає від нас? (Ми повинні віддавати охоче, пам'ятаючи: усе, що ми маємо, нам дав Господь).
- Коли Анна привела Самуїла в храм, вона принесла жертву і співала хвалу Господу (1 Самуїлова 1:24–25, 28; 2:1–2). Чому важливо пам'ятати, що слід дякувати Господу за всі благословення, які він дає нам?
- Анна упродовж довгих років чекала, щоб її було благословлено мати дітей (1 Самуїлова 1:2; 2:21). Які ще згадувані в Біблії люди були благословлені за те, що терпеливо поклалися на Господа? Коли, на думку світу, ми маємо отримувати те, що хочемо? А на думку Господа? Як нам навчитися терпеливо чекати благословень, які прийдуть в Господній час?

Завершення

- Які праведні риси було виявлено Рут, Ноомі та Анною? (Напишіть прелік цих рис на дошці).  
Заохотьте учнів класу наслідувати праведні риси, виявлені Рут, Ноомі і Анною. Свідчіть, що розвинення цих рис наблизить нас до Спасителя, Ісуса Христа.

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. Прийняття навернених іновірців в Авраамів завіт

Поясніть, що Рут за народженням не була ізраїльтянкою. Залишивши Моавський край, щоб піти з Ноомі у Віфлеєм, вона також залишила свою релігію і пішла за Богом Ізраїля, сказавши Ноомі: «Бог твій [буде] мій Бог» (Рут 1:16). Одружившись з Боазом, Рут стала частиною царської лінії Ізраїля, предком царя Давида і Ісуса Христа.

- Як навернення Рут і її прийняття в дім Ізраїля показує ставлення Христа до тих, хто бажає приєднатися до Церкви? (Див. 2 Нефій 26:33; Алма 19:36; 3 Нефій 21:6). Як ми можемо допомогти новим наверненим відчувати себе бажаними в Церкві?

## 2. Судити належним чином

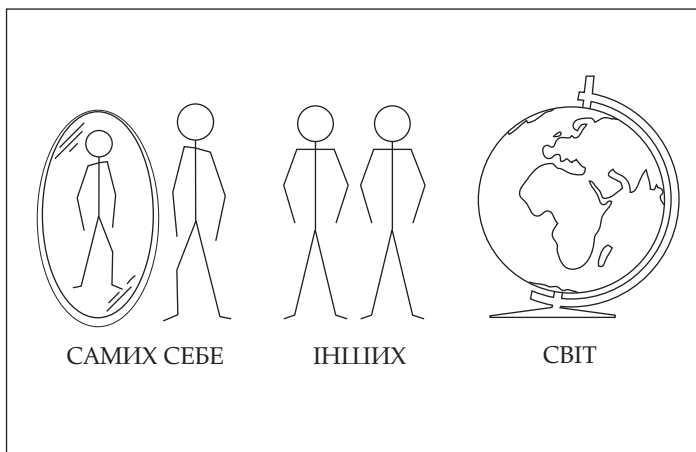
- Ілій, спостерігаючи за тим, як Анна молиться в храмі, засудив її, бо вважав «її за п'яну» (1 Самуїлова 1:13). Чим небезпечно судити про людей виключно з їхньої зовнішності? Як нам уникати такого роду судження?
- Президент Х'ю Б. Браун сказав: «Якщо я помиляюся, [судячи про людей], то хочу, щоб це було в бік милосердя» (в Eugene E. Campbell and Richard D. Poll, *Hugh B. Brown: His Life and Thought* [1975], 225). Як ми можемо застосовувати цей принцип?

## 3. Відвідання храму приносить втішення і заспокоєння

- Де Анна дала обіцяння Господу? (Див. 1 Самуїлова 1:9–11) Як відвідання храму може допомогти нам отримати втішення і заспокоєння?

Старійшина Джон А. Уідсо сказав: «Я вірю, що людина, ... заклопотана своїми тривогами й неприємностями, може краще й швидше знайти вихід з них в домі Господа, а ніж у будь-якому іншому місці. Якщо вона буде виконувати роботу за себе і за своїх померлих, то подарує могутнє благословення тим, хто вже відійшов... благословення приходитиме до неї у найнесподіваніші моменти, у храмі чи поза ним, як одкровення, вирішення проблем, які засмучують її в житті. Це той дар, який приходиться до тих, хто належним чином відвідує храм» (процитовано David B. Haight в Conference Report, Oct. 1990, 76 або *Ensign*, Nov. 1990, 61).

<b>Мета</b>	Допомогти учням класу зрозуміти, які благословення приходять від вшанування Господа і догодження перш за все йому, а не собі, іншим людям чи світові.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:             <ol style="list-style-type: none"> <li>а. 1 Самуїлова 2:12–17, 22–25. Сини Ілія чинять гріхи, батько соромить їх.</li> <li>б. 1 Самуїлова 2:27–36; 3:12–14. Божий чоловік попереджає Ілія про наслідки такої злочестивості для його сім'ї.</li> <li>в. 1 Самуїлова 3. Господь кличе Самуїла, і той відгукується.</li> <li>г. 1 Самуїлова 8. Ізраїльтяни хочуть мати царя, щоб у них було так, «як у всіх народів». Самуїл попереджає, чим загрожує їм такий вибір.</li> </ol> </li> <li>2. Можна попросити одного учня класу підготуватися і коротко розповісти про те, як було покликано Самуїла (1 Самуїлова 3), а іншого — про бажання Ізраїля мати царя (1 Самуїлова 8).</li> <li>3. Якщо ви вирішили провести на уроці обговорення брошури <i>Заради зміцнення молоді</i> (34285 192), принесіть в клас її примірник.</li> <li>4. Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, принесіть ілюстрацію «Ісус Христос» (62572; набір «Мистецтво Євангелії», 240). Якщо ви не захочете робити малюнки на дошці, то принесіть дзеркало, предмет, який би символізував інших людей, і карту, глобус або щось таке, що символізувало б світ.</li> <li>5. Якщо у вас є ілюстрація «Господь закликає отрока Самуїла», то можна її використати на уроці (62498; набір «Мистецтво Євангелії», 111).</li> </ol>
<b>Запропонований хід уроку</b>	<p>Вправи на увагу</p> <p>Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.</p> <p>До початку уроку поставте ілюстрацію із зображенням Спасителя і прикрийте її. Зробіть на дошці три малюнки, які показані на с. 93, і прикрийте їх (або покладіть на видному місці ті предмети, які вказані під заголовком «Підготовка», і накрийте їх). Поясніть, що всі накриті предмети якоюсь мірою стосуються того, кого ми вшановуємо і кому ми намагаємося подібатися.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Кого вшановуватиме Господь, як про це написано в 1 Самуїлова 2:30?</li> </ul> <p>Скажіть учням класу, що на цьому уроці мова йтиме про благословення, які приходять від вшанування Господа. Поясніть, що накриті предмети ви відкриватимете у відповідні моменти уроку.</p>



Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Сини Ілія шанують себе більше, ніж Господа.

Навчайте з 1 Самуїлова 2:12–17, 22–25 та обговоріть ці уривки.

Гофні та Пінхас були синами Ілія, первосвященника, і самі були священниками. Та вони були людьми нечестивими. Коли ізраїльтяни приходили до скинії принести жертви, Гофні і Пінхас змушували віддавати їм м'ясо жертвовної тварини ще до того, як лій спалювали на жертвовнику. Вони також забирали частину м'яса, яке люди, що приносили жертву, варили як жертвовну їжу (1 Самуїлова 2:12–17). Це було серйозним переступом Божих законів, рівнозначним обкраданню Бога. Сини Ілія також чинили й тяжкий гріх, зваблюючи жінок, які збиралися біля входу в скинію (1 Самуїлова 2:22).

- Як впливали вчинки синів Ілія на інших людей в Ізраїлі? (Див. 1 Самуїлова 2:17, 24).
- Які вчинки синів Ілія вказують на те, кого саме вони вибрали шанувати? (Відкрийте перший малюнок або принесене вами дзеркало). У яких сферах свого життя ми іноді шануємо себе більше, ніж Господа, й догоджаємо собі більше, ніж Йому? Учні класу можуть назвати, в яких сферах нашого життя це може траплятися, наприклад:
  - а. Розваги
  - б. Дотримання Суботнього дня
  - в. Побачення і моральність
  - г. Піст
  - д. Церковні покликання
- Як ви думаєте, чому ми іноді вибираємо догоджати собі, а не Богу? Які наслідки того, що ми більше догоджаємо собі, а не Богу?

### 2. Ілій шанує своїх синів більше, ніж Господа.

Навчайте з 1 Самуїлова 2:27–36; 3:12–14 та обговоріть ці уривки.

- Що зобов'язаний був зробити Ілій, почувши про злочестивість своїх синів? Що він зробив? (Див. 1 Самуїлова 2:25). Як вони на це відреагували? (Див. 1 Самуїлова 2:25).
- Зробивши зауваження своїм синам, Ілій більше нічого не зробив, щоб виправити страшні гріхи, яких допускалися в його сім'ї та в скинії. І через це Божий чоловік прийшов і сурово картав його, сказавши, що Ілій шанує

своїх синів більше, ніж Бога (1 Самуїлова 2:27–29). Чим саме Ілій шанував своїх синів більше, ніж Бога? Що, за словами Божого чоловіка, мало трапитися з домом Ілія? (Див. 1 Самуїлова 2:30–35).

- Як іноді ми шануємо інших людей більше, ніж Бога? (Відкрийте другий малюнок або те, що має символізувати інших людей). Учні класу можуть назвати, наприклад, таке:
  - а. Ми дозволяємо своїм товаришам схилити нас до вчинків, які, як ми знаємо, робити не треба.
  - б. Ми робимо щось нечесно, боячись думки інших людей про нас.
  - в. Ми не виправляємо членів сім'ї або друзів у тому, що вони роблять неправильно, бо хочемо залишитися з ними у гарних стосунках.

Президент Джозеф Ф. Сміт навчав: «Ніхто з нас [не] має бути таким нерозумно поблажливим, таким бездумним і таким легковажним у прихильності до своїх дітей, щоб не наважитися зупинити їх, коли вони збиваються з напрямку, і щоб не зупинити їх у неправильних діях та в їхній безглузкій любові до речей цього світу, яка пересильє любов до праведного, тільки через те, що боїмося їх образити» (*Gospel Doctrine*, 5th ed. [1939], 286).

- Як можуть батьки виконувати з любов'ю свої обов'язки по відношенню до своїх дітей, що збилися з дороги? Якими є обов'язки дітей, коли їхні батьки намагаються вести їх у праведності?

### 3. Самуїл шанує Господа.

Навчайте з 1 Самуїлова 3 та обговоріть цей уривок. Можна запропонувати призначеному учневі класу стисло переказати цей розділ. Нагадайте учням класу, що хлопчик Самуїл служив у храмі після того, як його мати, Анна, віддала його на Господнє служіння, як вона й пообіцяла (1 Самуїлова 1).

- Хто вночі звернувся до Самуїла? (Див. 1 Самуїлова 3:4). Про кого спочатку подумав Самуїл, коли почув, що його кличуть? (1 Самуїлова 3:5–6, 8). Звідки Самуїл дізнався, що це Господь його покликав (Див. 1 Самуїлова 3:8–9).
- Як Господь спілкується з нами? (Найчастіше він спілкується з нами через шепіт Святого Духа. Учні класу можуть назвати й інші способи, в які він спілкується з нами). Як нам підготуватися, щоб мати і розуміти спілкування з Господом?
- Як Самуїл шанував Господа? (Відкрийте ілюстрацію із зображенням Господа). Можливо, ви включите до обговорення такі уривки:

«Я поставлю Собі священика вірного, — він буде робити згідно з серцем Моїм та з Моєю душею» (1 Самуїлова 2:35).

«Покликав Господь до Самуїла: «Самуїле, Самуїле!» А він відказав: «Ось я!» (1 Самуїлова 3:4).

«А Самуїл відказав: «Говори, Господи, бо раб твій слухає!» (1 Самуїлова 3:10).
- Господь пообіцяв шанувати тих, хто шанував його (1 Самуїлова 2:30). Як Господь вшанував Самуїла? (Див. 1 Самуїлова 3:19). Як, на вашу думку, Господь буде шанувати нас, якщо ми будемо шанувати його так, як Самуїл?

### 4. Ізраїльтяни шанують світ.

Навчайте з 1 Самуїлова 8 та обговоріть цей уривок. Можна запропонувати призначеному учневі класу стисло переказати цей розділ.

- Який тип правління мав Ізраїль упродовж Самуїлового служіння? (Див. 1 Самуїлова 8:1. Ізраїльтяни перебували під управлінням суддів). У кому саме ізраїльтяни мали вбачати свого царя? (Див. 1 Самуїлова 12:12).
- Чому діти Ізраїля хотіли царя? (Див. 1 Самуїлова 8:5, 20). Кого відкидав Ізраїль, просячи, щоб у них був цар, «як у всіх народів»? (Див. 1 Самуїлова 8:7). Що Господь звелів сказати Самуїлу стосовно проблем, які виникнуть, коли правитиме цар? (Див. 1 Самуїлова 8:9–18). Що відповіли ізраїльтяни на застереження Самуїла? (Див. 1 Самуїлова 8:19–22).
- Кого вшанували ізраїльтяни, просячи для себе царя? (Відкрийте третій малюнок або предмет, що символізує світ).
- Як іноді ми хочемо бути, «як всі народи»? (Див. 1 Самуїлова 8:5).  
Можна використати брошуру *Заради зміцнення молоді* (34285 192), щоб обговорити моральні норми, які Господь встановив для нас, щоб ми не йшли злочестивими шляхами світу. Поясніть, що ці моральні норми стосуються, як дорослих, так і молоді.
- Господь Ісус Христос є нашим справжнім царем, так само, як він був справжнім царем для ізраїльтян (Псалми 47:7; 89:18; 149:2). Як, знаючи про це, ми повинні ставитися до шляхів цього світу? У чому ми іноді не визнаємо Господа своїм царем?

#### Завершення

Зверніть увагу присутніх на чотири предмети, які було показано під час уроку. Поясніть, що всі ми повинні щодня вибирати, кого будемо шанувати. Свідчіть про благословення і радість, які ви отримали, коли шанували Господа. Запросіть учнів класу поділитися досвідом або свідченням з цього приводу.

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. Цінність того, що ми вибираємо

- Іноді ми відмовляємося від більш цінного заради менш цінного. Від чого відмовилися Ілій та його сини, зробивши свій вибір? Від чого, за словами Самуїла, відмовлялися ізраїльтяни, бажаючи мати царя? (Див. 1 Самуїлова 8:11–17). Від чого більш цінного заради менш цінного іноді відмовляємося ми?

#### 2. «Кого Господь покликає, того Господь підготовляє»

Президент Томас С. Монсон так сказав, вказуючи, що Господь шанує тих, хто шанує Його:

«Дехто з нас, можливо, сором'язливий за характером або вважає себе невідповідним, щоб відповісти ствердно, коли його покликають. Пам'ятайте, що ця робота — не тільки ваша й моя. Це — Господня робота, і якщо ми маємо від Господа доручення, то маємо й право на Господню допомогу. Пам'ятайте, кого Господь покликає, того Господь підготовляє» (в Conference Report, Apr. 1996, 62 або *Ensign*, May 1996, 44).

Потім президент Монсон розповів таку історію:

«Якщо ви відчуваєте, що якесь ваше завдання є надто складним або забирає багато часу, то дозвольте мені поділитися з вами досвідом одного відданого домашнього вчителя і його напарника з колишньої Східної Німеччини.



«Брата Йоганна Денндорфера було наведено до Церкви в Німеччині, і після Другої світової війни він зрозумів, що фактично є в'язнем на рідній землі — угорській землі в місті Дебрецен. Як йому хотілося відвідати храм! Як йому хотілося отримати свої духовні благословення! Прохання за проханням на дозвіл поїхати до храму у Швейцарії відхилялися, і він майже втратив надію. Потім його відвідав домашній вчитель. Братові Вальтеру Краузе, щоб дістатися Угорщини, довелося проїхати через всю північно-східну частину Німеччини. Він сказав своєму напарникові по домашньому вчителюванню: «Хочете цього тижня поїхати зі мною на домашнє вчителювання?»

Його напарник запитав: «Коли їдемо?»

«Завтра», — відповів брат Краузе.

«Коли повернемося?» — запитав напарник.

«Ох, приблизно, через тиждень—якщо впораємося!»

І вони поїхали відвідати брата Денндорфера. Домашні вчителі востаннє приходили до нього ще перед початком війни. Тепер, побачивши перед собою слуг Господа, він був вражений. Він, не потиснувши їм руки, пішов до спальні і дістав з потаємного місця свою десятину, яку заощаджував з того дня, як став членом Церкви й опинився в Угорщині. Він подав десятину своїм домашнім вчителям і сказав: «Ось тепер я з Господом. Тепер я відчуваю себе гідним потиснути руку слугам Господа!»

Брат Краузе завів розмову про відвідання храму у Швейцарії. Брат Денндорфер сказав: «Не виходить. Я все намагався й намагався. А влада навіть конфіскувала мої Церковні книги, мій найбільший скарб».

Брат Краузе, який був патріархом, дав брату Денндорферу патріарше благословення. Наприкінці цього благословення він сказав брату Денндорферу: «Зверніться знову до уряду стосовно поїздки у Швейцарію». І брат Денндорфер знову відправив до властей своє клопотання. І ось настав час отримати дозвіл, брат Денндорфер з радістю приїхав у Швейцарський храм і був там місяць. Він отримав ендаумент для себе; його померлу дружину було запечатано до нього, і він зміг виконати роботу за сотні своїх предків. Додому він повернувся оновлений тілом і духом» (в Conference Report, Apr. 1996, 64–5 або *Ensign*, May 1996, 45–46).

# «Господь дивиться на серце»

Урок  
22

1 Самуїлова 9–11; 13; 15–17

**Мета** Заохотити учнів класу довіряти Господу, а не власному розуму.

## Підготовка

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - 1 Самуїлова 9–11. Саул шукає проводу від пророка Самуїла (9:1–14, 18–24). Господь відкриває Самуїлу, що царем має бути Саул (9:15–17). Самуїл наставляє Саула і помазує його як першого царя Ізраїля (9:25–27; 10:1–8). Саул духовно відроджується, і пророкує (10:9–13). Самуїл представляє Саула народу (10:17–27). Саул веде Ізраїль, щоб перемогти у битві з аммонітянами (11:1–11). Він відмовляється покарати людей, які сумнівалися в його здатності вести народ (11:12–15).
  - 1 Самуїлова 13:1–14. Саул приносить жертву всеспалення, не маючи належного повноваження.
  - 1 Самуїлова 15. Саулу наказано знищити амалікітян і все їхнє добро, але кількох тварин він залишає для жертвоприношення (15:1–9). Господь відкидає Саула як царя, і Самуїл каже Саулу, що послухність краща за жертву (15:10–35).
  - 1 Самуїлова 16. Господь вибирає Давида, хлопчика-пастуха, щоб він став царем після Саула (16:1–13). Святий Дух відступається від Саула, а злий дух займає його місце (16:14–16. Зазначте: у Перекладі Джозефа Сміта ці вірші виправлено, щоб показати, що злий дух був *не* від Бога). Саул вибирає Давида грати йому на гуслах і бути його зброєносцем (16:17–23).
  - 1 Самуїлова 17. Давид убиває Голіята силою від Господа.
- Додатково прочитати: 1 Самуїлова 12; 14.
- Можна попросити одного із учнів класу підготуватися і стисло переказати, як Господь вибрав царем Давида (1 Самуїлова 16:1–13), а іншого учня — розказати, як Давид вбив Голіята (1 Самуїлова 17:1–54).
- Якщо ви будете використовувати одну з вправ на увагу, напишіть на дошці або плакаті такі уривки з Писань: «Надійся на Господа всім своїм серцем, а на розум свій не покладайся! Пізнавай ти Його на всіх дорогах своїх, і Він випростує твої стежки» (Приповісті 3:5–6). Якщо ви будете використовувати першу вправу на увагу, виберіть із словника слово, яке може бути незнайомим для учнів класу, наприклад, *діаспора*, *гісон* або *умивальниця*). Напишіть це слово на дошці чи плакаті.
- Якщо у вас є зазначені далі візуальні матеріали, їх можна використати під час уроку:

Ілюстрація «Давид вбиває Голіята» (набір «Мистецтво Євангелії», 112).

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну. Виберіть ту вправу, яка буде найдоцільнішою для вашого класу.

- Приверніть увагу учнів класу до слова, написаного на дошці або плакаті (див. вище «Підготовка»). Попросіть учнів класу здогадатися, що означає це слово. Після кількох їхніх здогадок попросіть знайти правильне визначення цього слова у словнику.

Скажіть, що здогадки про значення того чи іншого незнайомого слова нагадує прийняття рішення, коли ми покладаємося лише на свій розум. Покажіть текст з Приповісті 3:5–6. Підкресліть: так само, як ми звернулися до надійного джерела, щоб дізнатися про правильне значення цього слова, ми повинні довіряти Господу і прагнути дізнатися про його волю, щоб приймати правильні рішення у своєму житті. На цьому уроці буде порівняно досвід двох чоловіків, Саула і Давида, щоб навчитися, як важливо, приймаючи рішення, довіряти Господу і шукати його проводу.

2. Запропонуйте учням класу розповісти про важливі рішення, прийняті ними нещодавно. Запитайте, що допомогло їм у прийнятті таких рішень.

Покажіть текст з Приповісті 3:5–6 (можна запропонувати учням класу вивчити напам'ять цей уривок з Писань). Поясніть, що на цьому уроці буде порівняно досвід двох чоловіків, Саула і Самуїла, щоб показати, як важливо довіряти Господу і шукати його проводу, коли ми приймаємо рішення.

## Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках. Оскільки буде важко поставити всі запитання і використати всі ідеї, вміщені в цьому уроці, з молитвою виберіть ті з них, які б найкраще відповідали потребам учнів класу. Якщо ви, наприклад, хочете зосередити увагу на Давиді й Голіяті, то вам прийдеться менше часу виділити на обговорення життя Саула.

### 1. Саул шукає проводу від Самуїла і його помазано бути царем.

Навчайте з 1 Самуїлова 9–11 та обговоріть цей уривок.

- Ізраїльтяни хотіли мати царя, як це було у тих народів, що жили навколо них. Поступившись проханню ізраїльтян, Господь сказав Самуїлу помазати Саула як першого царя Ізраїля. Саул був «молодий та гарний. І з Ізраїлевих синів не було нікого вродливішого за нього» (1 Самуїлова 9:2). Які вчинки Саула, до помазання бути царем і невдовзі після цього, вказували на його хороші риси?
  - а. Він старанно шукав ослиць свого батька (1 Самуїлова 9:3–4).
  - б. Він охоче вислухав пораду слуги свого батька і виконав її (1 Самуїлова 9:5–10).
  - в. Він довіряв пророку Самуїлу і спілкувався з ним (1 Самуїлова 9:18–25).
  - г. Він був смиреним (1 Самуїлова 9:20–21).
  - д. Він духовно відродився і пророкував (1 Самуїлова 10:6–10).
  - е. Він прощав тих, хто ставився до нього критично (1 Самуїлова 11:11–13).
  - є. Він визнав, що саме завдяки Господу Ізраїль переміг аммонітян (1 Самуїлова 11:13).

### 2. Саул приносить всепалення без відповідних на те повноважень.

Навчайте з 1 Самуїлова 13:1–14 та обговоріть цей уривок.

- Через два роки після того, як Саула було помазано стати царем, филистимляни зібрали могутнє військо, щоб виступити війною проти Ізраїля. Люди Саула були так налякані, що ховалися й розбігалися. Чому Саулу хотілося, щоб пророк Самуїл прийшов до нього саме в цей час? (Див. 1 Самуїлова 13:7–8. Саул хотів, щоб Самуїл приніс жертви Господу задля його народу). Що зробив Саул, коли Самуїл не прийшов у призначений час? (Див. 1 Самуїлова 13:9. Саул сам приніс жертви, навіть не маючи на це повноважень священства).

Старійшина Джеймс Е. Талмедж написав: «Саул приготувався, щоб самому принести всепалення, забувши, що він, хоч і сидить на троні, носить корону та має скипетр, усе ж не має права виконувати обов'язки . . . в священстві Бога; через це та інші прояви несправедливої самовпевненості Саула Бог відкинув його, і царем замість нього було поставлено іншого» (*The Articles of Faith*, 12th ed. [1924], 185).

- Як відреагував Самуїл на те, що Саул приніс жертви, не маючи на те повноважень? (Див. 1 Самуїлова 13:10–14).
- Що саме виявилось в Саулі, коли він приніс жертви, не маючи на те повноважень? (Він вже не був «мужем [Господнім] за серцем Своїм» [1 Самуїлова 13:14]. Він став нетерпеливим, неслухняним і перестав довіряти Господу. До того ж він наважився сам принести жертви, а це вказувало, що він мав перебільшене уявлення про свою силу й важливість). У чому іноді виявляється наша нетерпеливість до Господа або його слуг? Якими можуть бути наслідки такої нетерпеливості? Як нам прийти до повної довіри Господу?

### 3. Саул не слухає Господа у битві з амалікітянами і його відкинуто як царя.

Навчайте з 1 Самуїлова 15 та обговоріть цей уривок.

- Що Господь наказав Саулу зробити амалікітянам? (Див. 1 Самуїлова 15:1–3). Що замість цього зробив Саул? (Див. 1 Самуїлова 15:4–9). Що говорили про Саула його вчинки? (Див. 1 Самуїлова 15:11. Він керувався особистими судженнями, а не волею Господа).
- Як Саул намагався виправдати свою непослушність, залишивши живими найкращих тварин амалікітян? (Див. 1 Самуїлова 15:13–15, 20–21, 24. Вину за те, що вони залишили тварин, Саул перекинув на своїх людей). Чому, за словами Саула, його люди хотіли залишити живими найкращих тварин амалікітян? (Див. 1 Самуїлова 15:15, 21). Як іноді ми намагаємося виправдати свою непослушність Господу? (Ми можемо сказати собі: «Це ж малий гріх!», «Я слухаюся духа, а не букви закону», «Я не хотів нікому зашкодити», «Я спробую це тільки раз», «Інші люди роблять те саме» або «Ця заповідь мене не стосується»). Як нам подолати схильність прощати або виправдовувати гріх?
- Як Самуїл прореагував на Саулове пояснення, чому вони залишили тварин амалікітян? (Див. 1 Самуїлова 15:22). Як слова Самуїла стосуються і нас?
- Самуїл, висловлюючи догану Саулу за те, що той був упертим і відкинув слово Господа, сказав йому: «Свавільство — як . . . служба бовванам» (1 Самуїлова 15:23). Чим свавільність подібна до ідолопоклонства? Якими були наслідки того, що Саул став свавільним і непокірним? (Див. 1 Самуїлова 15:23, 26, 28). Чому іноді ми стаємо свавільними і непокірними? До яких наслідків призводить те, що ми стаємо свавільними й непокірними? Як ми можемо розпізнати в собі цей стан і подолати його?

### 4. Господь вибирає Давида бути царем.

Навчайте з 1 Самуїлова 16. Можна, щоб призначений учень класу стисло переказав цей уривок. Поясніть, що хоч Самуїл і помазав Давида бути царем, але Давид ним не ставав упродовж багатьох років, аж поки не помер Саул.

- Чого навчився Самуїл, коли намагався визначити, хто із синів Єссея має бути наступним царем? (Див. 1 Самуїлова 16:6–7). У чому Господній метод вибору Давида можна порівняти з тим, як Він вибирає провідників

сьогодні? Про що можна дізнатися з 1 Самуїлова 16:7 стосовно того, як Господь оцінює нас? Що Господь шукає в нашому серці?

Старійшина Мервін Д. Ештон сказав:

«Ми . . . схильні оцінювати інших за їхнім фізичним, зовнішнім виглядом: їхньою «приємною зовнішністю», їхнім становищем у суспільстві, їхнім походженням, їхньою освіченістю або їхнім достатком.

Однак Господь має інший стандарт, за яким він оцінює людину. Він не вимірює голову людини сантиметром, щоб визначити її розумові здібності, а груди — щоб визначити її мужність; він вимірює серце як показник здатності і потенціалу цієї людини благословляти інших людей» (в *Conference Report*, Oct. 1988, 17 або *Ensign*, Nov. 1988, 15).

- Чому так важливо, щоб у своїх стосунках з іншими людьми ми дивилися не лише на приємну зовнішність, але й на серце? Як нам розвинути в собі це вміння і використовувати його?
- Оскільки Саул був неслухняний, Дух Господа відступився від нього (1 Самуїлова 16:14). У чому знаходив Саул полегшення, коли злий дух находив на нього? (Див. 1 Самуїлова 16:15–23). До яких зовнішніх джерел звертаються сьогодні люди, намагаючись знайти полегшення від гріхів? Який у нас є Господній шлях, щоб знайти полегшення від своїх гріхів? (Див. Матвій 11:28–30; УЗ 58:42).
- Які риси характеру Давида дали йому можливість бути провідником? (Див. 1 Самуїлова 16:18).

#### 5. Давид вбиває Голіята силою від Господа.

Навчайте з 1 Самуїлова 17 та обговоріть цей уривок. Можна запропонувати призначеному учневі класу стисло переказати цю розповідь.

- Що ізраїльтяни могли здобути чи втратити в битві з Голіятом? (Див. 1 Самуїлова 17:8–9). Чому Саул і його військо не насмілювалися битися з Голіятом? (Див. 1 Самуїлова 17:4–11. Вони не думали, що зможуть перемогти Голіята, оскільки той був великим, сильним і добре захищеним та озброєним).
- Звідки у Давида взялася сміливість вийти на бій з Голіятом? (Див. 1 Самуїлова 17:32–37, 45–47. Давид усвідомлював, що Господь врятував його від лева й ведмеда, коли він пас батькову отару, і вірив, що Господь допоможе йому битися з Голіятом).
- Як відреагував Голіят, побачивши, що Давид іде битися з ним? (Див. 1 Самуїлова 17:42–44). Що на це відповів Давид? (Див. 1 Самуїлова 17:45–47). Як Давидова відповідь може допомогти нам, коли люди глузують з нас або погрожують нам?
- Давидові перемоги над левом та ведмедем допомогли йому підготуватися до більшого випробування з Голіятом. З якими труднощами ми можемо зустрітися зараз, що підготують нас до більших труднощів? Як наше реагування на ці труднощі позначається на нашій здатності виступити на битву з Голіятом, яка може настати з часом? Свідчіть, що перемагаючи у житті своїх левів і ведмедів, ми тим самим будемо зміцнювати впевненість у собі, свій характер і віру, щоб перемогти своїх Голіятів.
- З якими Голіятами ми стикаємося сьогодні? Чого ми можемо навчитися від Давида стосовно того, як їх долати? (Див. 1 Самуїлова 17:45; Ефесеям 6:11–18). Як Господь допоміг вам подолати Голіятів, з якими ви зіткнулися в житті?

Президент Гордон Б. Хінклі сказав:

«Навколо вас існують Голіяти, величезні гіганти, які мають злий намір знищити вас. Це не майже триметрові чоловіки, але вони — люди й інституції, у чиєму розпорядженні принадні, але злі речі, які можуть кинути вам виклик, ослабити й знищити вас. До них належить пиво й інші алкогольні напої та тютюн. Ті, хто продає ці товари, хотіли б підкорити вас для своїх цілей. Є багато різноманітних наркотиків, які, я скажу вам, доволі легко дістати в старших класах багатьох шкіл. Для тих, хто розповсюджує їх, це індустрія з багатомільйонним прибутком, гігантська павутина зла. Існує порнографія, спокуслива, хвилююча і провокуюча. Вона також стала гігантською індустрією, що випускає журнали, фільми та інші матеріали, призначені забирати ваші гроші і вести до таких занять, які можуть знищити вас.

Гіганти, які стоять за всім цим, грізні й умілі. Вони здобули величезний досвід у війні, яку ведуть. Їм хотілось би заманити вас у тенета.

Майже неможливо повністю уникнути їхньої продукції, виставленої на показ. Ви бачите ці матеріали на кожному кроці. Але якщо у ваших руках праця істини, вам не потрібно боятися. Ви отримали поради, вас було навчено і вам було повідомлено про це. У вас є камені добродетності, честі і моральної чистоти, щоб використати їх проти цих ворогів, які хотіли б завоювати вас. А оскільки це направлено проти вас, то ви можете, образно кажучи, «дати їм між очей». Ви можете отримати над ними тріумф, дисциплінуючи себе, щоб уникати їх. Ви можете сказати багатьом з них те, що сказав Давид: «Ти йдеш на мене з мечем і списом та ратищем, а я йду на тебе в ім'я Господа Саваота, Бога військ Ізраїлевих, які ти зневажив».

Перемога буде за вами . . . Ви маєте в собі Його силу, яка підтримує вас. Ви маєте право на служіння ангелів біля себе, щоб вони захищали вас. Не дозволяйте Голіятю налякати вас. Стійте на своєму полігоні і тримайтеся свого місця, тріумф буде за вами» (в Conference Report, Apr. 1983, 66 або *Ensign*, May 1983, 46, 51).

Завершення

Заохотьте учнів класу довіряти Господу і слухатися його. Пообіцяйте, що якщо вони робитимуть так, то стануть сильнішими і матимуть Господнє запевнення, що він допомагатиме їм здобути тріумф над особистими Голіятами. Нагадайте учням класу, що Господь дивиться на їхнє серце, а не на їхнє багатство, становище в суспільстві або відповідність моральним нормам, яких дотримуються більшість людей.

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. виправдовування гріха

Можливо, під час обговорення непослуху Саула у справі з амалікітян буде корисно використати наведені далі слова Президента Спенсера В. Кімбола:

«Саул виправдовувався. Йому неважко було послухатися — і повбивати царів, бо яка ж користь з підкорених царів? Але чому б не залишити вгодованих овець та іншу скотину? Хіба ж його царське судження не було вищим за судження скромного Самуїла?

Як багато сьогодні в Ізраїлі схожих на Саула! Один житиме, дотримуючись певних Господніх одкровень стосовно здоров'я, але час від часу не може відмовити собі випити чашечку кави; інший не вживає ні тютюну, ні алкогольних напоїв, яких йому зовсім не хочеться, але йому необхідно випити заспокійливу чашечку чаю.

Той служитиме на Церковній посаді, бо тут є заходи, які йому подобаються, і пошана, якої він палко бажає, . . . але йому легко знайти виправдовування, чому він не платить десятину. Бо ж він не може дозволити собі цього! Він невпевнений, чи завжди десятина витрачається так, як би він хотів; хто знає, яким буде його крах?

Інший буде відвідувати ті чи інші церковні збори, але знайде виправдовування тому, як проводить решту дня. А чому б йому не подивитися якусь гру з м'ячем чи якимсь шоу, щось зробити на подвір'ї або ж зайнятися своїми звичайними справами?

А той сумлінно ставиться до своїх Церковних обов'язків, які помітні всім, але нічого не робить вдома, коли там виникають чвари або коли сім'ю важко зібрати на сімейну молитву.

У цьому — схожість на Саула. Він міг робити те, що було доцільним, але коли це не відповідало його бажанням, то він міг знайти алібі, пояснюючи, чому він це не зробив» (в Conference Report, Oct. 1954, 51).

## **2. Перемога над нашими Голіятами.**

Відріжте мотузку довжиною 9 1/2 фути (3 метри), що приблизно відповідає зросту Голіята. Принесіть в клас цю мотузку, клейку стрічку, кілька аркушів паперу і маркер. Прикріпіть мотузку вертикально до стіни шматочками клейкої стрічки вгорі і внизу. (Якщо стіна недостатньо висока, покладіть частину мотузки, що не вмістилася на стіні, на підлогу). Скажіть учням класу, що ця мотузка символізує Голіята. Попросіть учнів класу назвати те, що може загрожувати їм (серед відповідей можуть бути: гордість, порнографія, заздрість і наркотики). Напишіть кожну з цих загроз на окремому аркуші паперу і приклейте кожний з них на стіну і мотузку, покриваючи ними мотузку згори донизу.

Поясніть: нам потрібна зброя, щоб здолати Голіята. Попросіть учнів класу назвати, якою зброєю можна здолати Голіята (серед відповідей можуть бути: довіра до Господа, молитва, вивчення Писань, пізнання істини, моральна чистота, вибір добрих друзів). Коли учні класу будуть називати кожний вид цієї зброї, знімайте із стіни й мотузку по аркушу паперу. Почніть згори, знімаючи аркуші й шматочки клейкої стрічки, яка тримає мотузку на стіні. Нехай мотузка падає на наступний аркуш паперу. Після того, як всі аркуші й шматочки клейкої стрічки буде знято, мотузка впаде додолу і Голіят буде переможений.

# «Господь буде свідком між мною та між тобою аж навіки!»

Урок  
**23**

1 Самуїлова 18–20; 23–24

**Мета** Заохотити учнів класу бути справжніми друзями, такими, як Йонатан та Давид, і не дозволяти, щоб заздрість і ненависть опанували нами, як це сталося у випадку із Саулом.

**Підготовка**

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - 1 Самуїлова 18:1–16. Йонатан і Давид складають завіт дружби (18:1–4). Ізраїльтяни вшановують Давида за його успіх у битві (18:5–7). Саул починає заздрити Давидові і намагається вбити його списом (18:8–16; зазначте, що в перекладі 1 Самуїлова 18:10, зробленого Джозефом Смітом, сказано, що злий дух, який зійшов на Саула, був *не* від Бога).
  - 1 Самуїлова 18:17–30; 19:1–18. Давид іде на бій з филистимлянами, щоб мати право одружитися з дочкою Саула; він не підозрює, що Саул сподівається на його загибель у бою (18:17–25). Давид здобуває перемогу над филистимлянами й одружується із Сауловою донькою Мелголою (18:26–28). Йонатан радить Давидові сховатися і намагається переконати Саула не вбивати того (19:1–7). Не вдається інша спроба Саула вбити Давида списом (19:9–10). Мелхола рятує Давида від наступних замахів Саула на його життя (19:11–18).
  - 1 Самуїлова 20. Йонатан і Давид поновлюють свій завіт дружби і миру (зазначте, що цей завіт стосувався не лише Йонатана і Давида, але і їхніх сімей). Коли Саул знову намагається вбити Давида, Йонатан попереджає його, щоб він втік.
  - 1 Самуїлова 23–24. Давид продовжує воювати з филистимлянами і втікає від Саула. Давид знаходить Саула і зберігає йому життя.
- Додатково прочитати: 1 Самуїлова 14:1–16; 2 Самуїлова 1.

## Запропонований хід уроку

**Вправа на увагу** Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Поставте учням таке запитання:

- Які риси ви хочете бачити у свого друга? (Відповіді учнів можна записати на дошці. Серед відповідей можуть бути: відданість, моральна чистота, безкорисливість, доброта і милосердя).

Скажіть, що частина цього уроку присвячена тому, як важливо бути справжнім другом.

**Обговорення Писань та їх застосування**

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.



## 1. Йонатан і Давид укладають завіт дружби. Саул заздрить Давидові і намагається вбити його.

Навчайте з 1 Самуїлова 18:1–16 та обговоріть цей уривок.

Давид, вбивши Голіята, швидко стає героєм. Цар Саул і все царство вшановують його. Та ніхто так по-справжньому не ставився до Давида, як Йонатан, Саулів син.

- Які почуття були у Йонатана і Давида один до одного? (1 Самуїлова 18:1, 3). Чому у Йонатана могло б легко виникнути почуття заздрості до Давида?
  - а. Як син Саула, Йонатан був наступним, щоб стати царем. Однак пророк Самуїл помазав Давида бути наступним царем (1 Самуїлова 16:6–13).
  - б. У той час, як Давида було пишно вшановано за його успіх у битві, Йонатану було вділено небагато уваги за його успіх на полі битви (1 Самуїлова 14:1–16).
- Чому, на вашу думку, Йонатан не заздрив Давидові або не відчував загрози від нього? (1 Самуїлова 18:1, 3). Як Йонатан виявив свою підтримку Давидові? (Див. 1 Самуїлова 18:4. Він віддав Давидові своє царське вбрання і свою зброю).
- Що відчував цар Саул до Давида після того, як той вбив Голіята? (Див. 1 Самуїлова 18:2, 5. Саул взяв Давида у свій дім і поставив його над своїми військами). Як Давид виявив свою відданість царю Саулу? (Див. 1 Самуїлова 18:5). З якої причини Саул налаштувався проти Давида? (Див. 1 Самуїлова 18:6–9). Чому іноді буває важко радіти успіхові інших людей? Як заздрощі й гордість впливають на наш духовний стан?

Президент Езра Тефт Бенсон сказав:

«Саул став ворогом Давидові через гордість. Він позаздрив, бо натовпи ізраїльських жінок співали, що «Саул повбивав свої тисячі, а Давид — десятки тисяч свої!» (1 Самуїлова 18:7; див. також 18:6, 8).

Гордість схильна прислухатися до людського судження більше, ніж до Божого. «Що подумують про мене люди?» важить більше, ніж «Що подумає про мене Бог?».

Острах людського осудження виявляється у палкому бажанні отримати схвалення від людей. Гордість любить «славу людську більше, аніж славу Божу» (Іоанн 12:42–43). Причини того, що ми чинимо, ховаються там, де гріх має очевидні ознаки. Ісус сказав, що Він завжди чинить те, «що Йому [Богу] до вподоби» (Іоанн 8:29). Чи не краще й для нас мати бажання зробити приємне Богові, а не хотіти підноситися над своїм братом і величатися над іншими?

Дехто з гордих людей турбуються не так про те, щоб їхньої заробітної платні вистачало на їхні потреби, як про те, щоб отримувати грошей більше, ніж хтось інший. Нагорода для них — бути вище, ніж інші.

Коли гордість знаходить місце в нашому серці, ми втрачаємо незалежність від світу і кидаємо свою свободу в рабство людського судження. Світ кричить голосніше, і його чути більше, ніж шепіт Святого Духа. Людська аргументація нехтує одкровеннями Бога, і гордість дозволяє відійти від жезла з заліза» (в Conference Report, Apr. 1989, 4–5 або *Ensign*, May 1989, 5).

- Що зробив Давид після того, як Господь благословив його успіхом на полі бою? (Див. 1 Самуїлова 18:5, 14–16). Чого ми можемо навчитися з його прикладу? Що, на вашу думку, означає «робити мудро», коли ми досягаємо успіху?

## 2. Тричі Саулові спроби вбити Давида зазнають невдачі.

Навчайте з 1 Самуїлова 18:17–30; 19:1–18 та обговоріть ці уривки.

- Саул пропонує Давидові одружитися з однією з його дочок, якщо Давид піде воювати з филистимлянами. Що було справжньою причиною такої його пропозиції? (Див. 1 Самуїлова 18:20–25. Він сподівався, що Давид загине від рук филистимлян).
- Як Йонатан виявив себе справжнім другом, коли Саул прагнув вбити Давида? (Див. 1 Самуїлова 19:1–7). Що означає бути справжнім другом? Як ваші друзі виявляють свою вірність вам? Як ви виявляєте вірність своїм друзям?
- Незважаючи на зусилля Йонатана змінити почуття Саула до Давида, Саул все ж намагався позбавити Давида життя (1 Самуїлова 19:9–10). Як Мелхола, Давидова дружина, показала, що вона вірна своєму чоловікові? (Див. 1 Самуїлова 19:11–18).

## 3. Давид і Йонатан поновлюють свій завіт дружби, і Йонатан рятує Давида від смерті.

Навчайте з 1 Самуїлова 20 та обговоріть цей уривок.

- Як Давид реагував на ненависть і зусилля Саула вбити його? (Див. 1 Самуїлова 20:1). Як Йонатан продовжував виявляти свою дружбу до Давида в той час, коли Саул прагнув позбавити Давида життя? (Див. 1 Самуїлова 20:2–4, 13–17, 23; див. також 1 Самуїлова 20:24–42, що обговорюються нижче).
- Як віра в Бога впливала на дружбу Йонатана і Давида? (Див. 1 Самуїлова 20:23). Як наша любов до Бога позначається на нашій любові до інших?
- Якщо у своєму житті ми на перше місце ставимо відданість Богу, то що ми будемо робити, помітивши, що наші друзі чинять неправильно? (Ми будемо з любов'ю намагатися допомогти нашим друзям змінитися). Що ми будемо робити, коли наші друзі попросять нас зробити щось неправильне? (Ми не будемо робити несправедні справи, про які нас просять друзі, незважаючи на те, як це позначиться на наших з ними стосунках, і будемо намагатися вплинути на них, щоб вони зробили правильний вибір).
- Як Йонатан мав повідомити Давида, чи можна йому повернутися до Саулового дому? (Див. 1 Самуїлова 20:5–7, 18–22). Як цар Саул відреагував на відсутність Давида і захист Йонатаном свого друга? (Див. 1 Самуїлова 20:24–33). Як Йонатан попередив Давида, щоб той втік від Саула? (Див. 1 Самуїлова 20:35–42).

## 4. Саул загорівся ненавистю до Давида. Давид зберігає життя Саулу.

Навчайте з 1 Самуїлова 23–24 та обговоріть цей уривок.

- Давида було благословлено мати й надалі успіх на полі битв (1 Самуїлова 23:1–5). Чому Давидові прийшлося залишити місто Кеїла після того, як він врятував мешканців цього міста від филистимлян? (Див. 1 Самуїлова 23:7–13).
- Коли Саул дізнався, що Давид у Кеїлі, він підготував свої війська, щоб знищити все місто (1 Самуїлова 23:10). Що відрізняло Саула, праведного царя, від людини, яка готова була знищити ціле місто заради того, щоб вбити одну людину? Чому заздрість і ненависть є настільки поглинаючими почуттями? Як нам долати в собі заздрість і ненависть?

- Коли Давид сховався від Саула, Йонатан прийшов до нього і «зміцнив його на дусі в Бозі» (1 Самуїл 23:16). Що, на вашу думку, це означає? Як ми можемо зміцнювати своїх друзів у Бозі?
- Під час однієї із своїх спроб знайти і вбити Давида Саул зупинився перепочити в одній печері (1 Самуїлова 24:1–3). Що сказали Давидові його люди, коли вони знайшли Саула? (Див. 1 Самуїлова 12:4). Що зробив Давид? (Див. 1 Самуїлова 24:4–5. Зверніть увагу на виноску до вірша 4, яка пояснює, що Давид відрізав полу Саулового плаща — ту частину плаща, що символізувало повноваження).
- Чому Давид відмовився зробити зло Саулу? (Див. 1 Самуїлова 24:6–12). Чого навчає нас Давидів приклад стосовно помсти і реагування на тих, хто робить нам зло? (Див. 1 Самуїлова 24:12–15; див. також Мормон 8:20). Що сказав Саул, коли Давид врятував його життя? (Див. 1 Самуїлова 24:16–19).

#### Завершення

Вкажіть на те, що історія Йонатана і Давида нагадує нам, що справжня дружба і любов приводять нас ближче до Бога. Історія Саула нагадує нам, що заздрість і ненависть можуть поглинути нас і відвести від друзів і від Бога. Закличте учнів класу бути справжніми друзями, щоб про них можна було сказати «Господь буде свідком між мною та між тобою аж навіки!» (1 Самуїлова 20:23).

#### Додаткові ідеї для навчання

##### 1. Дружба і самооцінка

Використайте наведену далі вправу, якщо маєте намір підкреслити, як важливо бути справжнім другом.

Роздайте кожному учню аркуш паперу і ручку чи олівець. Поясніть їм, що ви збираєтеся поставити кілька запитань, щоб допомогти їм визначити, чи є вони справжніми друзями. Нехай учні класу напишуть свої відповіді, а перед цим запевніть їх, що вони дають відповіді тільки для себе. Тоді поставте їм такі запитання:

1. Що добре ви зробили для когось останнім часом?
2. Що ви робите, коли чуєте, як хтось погано відгукується про іншу людину?
3. Що ви зробили, щоб допомогти своїм друзям бути кращими людьми?

# «Серце чисте створи мені»

Урок  
**24**

2 Самуїлова 11–12; Псалми 51

---

**Мета** Заохотити учнів класу бути чистими в думках та вчинках і каятися у своїх гріхах.

---

**Підготовка**

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - 2 Самуїлова 11. Давид чинить перелюб з Вірсавією, дружиною Урії (11:1–5). Давидові не вдається приховати свій гріх (11:6–13). Він влаштовує так, що Урія гине в битві (11:14–17). Давид одружується з Вірсавією, у них народжується син (11:26–27).
  - 2 Самуїлова 12:1–23. Пророк Натан навчає Давида про серйозність його гріхів, розповідаючи йому притчу (12:1–6). Давидові сказано, що він буде покараний за свої гріхи (12:7–14; зауважте, що у перекладі вірша 13, зробленого Джозефом Смітом, Натан заявляє: «Господь *не* зняв твій гріх, ти — не помреш»). Перший син Давида і Вірсавії помирає в ранньому віці (12:15–23).
  - Псалми 51. Давид кається і шукає прощення.
- Додатково прочитати: 2 Самуїлова 2–10.
- Якщо ви будете проводити вправу на увагу, то принесіть катушку ниток і ножиці.

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або вашу власну.

Нехай доброволець стане перед класом і витягне перед собою руки. Один раз нетуго обматуйте ниткою обидві його чи її руки по зап'ястках. Поясніть, що один виток нитки символізує одну нечисту думку. Потім нехай доброволець розірве нитку, ривком розвівши руки в сторони.

- Що ми повинні зробити, коли нам в голову приходять якісь нечисті думки? (Ми повинні негайно від неї звільнитися).

Попросіть цього ж добровольця знову витягнути руки вперед. Обвийте його чи її зап'ястки кілька разів ниткою, так, щоб звільнити руки було важко. Потім попросіть добровольця спробувати розірвати нитки. Знову повторіть, обвивши ниткою зап'ястки так, щоб їх було неможливо звільнити.

- Що трапляється, якщо ми дозволяємо нечистим думкам залишатися у нашому розумі?

Звільніть руки учня класу, розрізавши нитку ножицями. Поясніть, що частина цього уроку стосуватиметься наслідків нечистих думок. На уроці також буде обговорюватися, як нам звільнитися від нечистих думок.

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках. Оскільки буде важко поставити всі запитання і використати всі ідеї, вміщені в цьому уроці, з молитвою виберіть ті з них, які б найкраще відповідали потребам учнів класу. Можна адаптувати деякі запитання, щоб вони підходили до обставин учнів класу.

В уривку, починаючи з 1 Самуїлова 25 і до 2 Самуїлова 10, подано важливу інформацію стосовно історичних обставин, що стосуються цього уроку. Оскільки ці розділи не розглядаються в даному підручнику, можна стисло їх викласти таким чином:

Невдовзі після того, як Давид зберіг життя Саулу, той знову шукав нагоди вбити Давида. Давид знову мав нагоду вбити царя, але відмовився це зробити. Між народом Юди і навколишніми народами продовжувалися війни, в одній з них Саула і Йонатана було вбито. Давид царює замість Саула і стає одним з найвидатніших царів в історії Ізраїля. Він об'єднав всі коліна в один народ, надійно захищав володіння землями, які були обіцяні його народу, і встановив правління, основане на Божому законі. Проте останні 20 років його життя були зіпсовані грішними рішеннями, які буде розглянуто на цьому уроці.

### 1. Давид чинить перелюб з Вірсавією і влаштовує так, щоб Урія, чоловік Вірсавії, загинув.

Навчайте з 2 Самуїлова 11 та обговоріть цей уривок.

- Прогулюючись на своєму даху, Давид побачив Вірсавію і спокусився на перелюб з нею (2 Самуїлова 11:2). Що мав зробити Давид, побачивши Вірсавію? Що зробив Давид і це стало причиною того, що він згрішив з нею? (Див. 2 Самуїлова 11:2–4). Що може привести людей до того, що вони спокушаються чинити сексуальні гріхи? Що ми можемо робити, аби уникнути спокуси чинити сексуальні гріхи?

Можна написати відповіді учнів класу на дошці, використовуючи таблицю, на зразок вміщеної далі. Відповіді можуть бути такими:

<i>Чого слід уникати</i>	<i>Як цього уникати</i>
Нечистих або аморальних думок	Заповніть ваш розум піднесеними думками.
Телешоу, кінофільмів, журналів, книжок і музики, які є порнографічними або хоч якимсь чином заохочують до цього	Виберіть такі засоби інформації, які б надихали вас на добро.
Шкідливих розваг під час побачень	Дотримуйтеся моральних норм для побачень, про які навчали сучасні пророки і які вказані в брошурі <i>Заради зміцнення молоді</i> .
Фліртування після одруження	Любіть свого чоловіка або свою дружину всім серцем. Продовжуйте «залицятися» до свого чоловіка чи дружини.
Місць і занять, які б не дозволяли вам постійно відчувати Святого Духа	Переконуйтеся, що місця, куди ви ходите, і заняття, в яких ви берете участь, дадуть вам можливість постійно відчувати Святого Духа.

Можна використати першу додаткову ідею для навчання, щоб обговорити, як позбутися нечистих думок.

- На що спокусився Давид, дізнавшись, що Вірсавія чекає дитину? (Див. 2 Самуїлова 11:6–13. Він намагався відправити Урію, чоловіка Вірсавії, до неї додому. Тоді могло б видатися, що ненароджена дитина була від Урії). Чому Давидів план провалився? (Див. 2 Самуїлова 11:11. Урія в той час не пішов додому, бо він був вірний тим, з ким разом ходив у бій, і відчував, що має залишатися з ними).
- Який ще тяжчий гріх вчинив Давид, намагаючись приховати свою аморальність? (Див. 2 Самуїлова 11:14–17). Як на ваш погляд, від кого Давид думав сховати свій гріх? Як сьогодні люди намагаються приховати свої гріхи? Що трапляється, якщо ми намагаємося приховати свої гріхи?

Старійшина Річард Г. Скот сказав:

«Не шукайте заспокоєння в тому, що про ваші провини не знають інші. Така поведінка нагадує поведінку страуса, що ховає голову в пісок. Він нічого не бачить і відчуває заспокоєння від того, що заховався. Насправді ж він до смішного помітний. Так і кожний наш вчинок видно Батькові на Небесах і Його Улюбленому Сину. Вони знають про нас все.

Вчинивши серйозну провину, ви не знайдете в скоєному тривалого задоволення або заспокоєння. виправдовування провини, приховування її, можливо, і буде видаватися вирішенням проблеми, але це не так. Спокусник сповнений рішучості розкрити ваші найгірші вчинки перед усіма тоді, коли ви аж ніяк на це не сподіваєтеся. Обмани сплітають плетиво, яке дедалі важче буде розплутати і яке стає капканом, який Сатана зачинить, щоб впіймати вас» (у Conference Report, Apr. 1995, 103 або *Ensign*, May 1995, 77).

Можна використати другу додаткову ідею для навчання, щоб проілюструвати, чим ми ризикуємо, намагаючись приховати свої гріхи.

## 2. Давиду було сказано, що він буде покараний за свої гріхи.

Навчайте з 2 Самуїлова 12:1–23 та обговоріть цей уривок.

- Яку притчу розповів пророк Натан, щоб проілюструвати, наскільки Господь незадоволений Давидом? (Див. 2 Самуїлова 12:1–4). Як оцінив Давид вчинки багатого чоловіка по відношенню до бідного в цій притчі? (Див. 2 Самуїлова 12:5–6). У чому Давидові вчинки нагадували вчинки багатого чоловіка? (Див. 2 Самуїлова 12:7–9). Як відреагував Давид на докори Господа? (Див. 2 Самуїлова 12:13).
- Чому, на вашу думку, Давид не здогадався, що в притчі в багатому чоловікові йому слід розпізнати себе? Чому іноді ми не здатні розпізнати свої гріхи?
- Якими були наслідки Давидових гріхів? (Див. 2 Самуїлова 12:10–14. Про здійснення цих пророкувань написано у віршах 15–23 і в подальших розділах книг 2 Самуїлова та 1 Царів; див. також УЗ 132:39. Зауважте, що перелюб є тяжким гріхом, але Давид втратив право на піднесення, бо Господь пам'ятав, що Давид винен у загибелі Урії).

Президент Меріон Г. Ромні сказав: «Давид, ... хоч Господь і був дуже прихильним до нього (бо вказувалося, що він був Богові до серця), піддався спокусі. Його аморальність призвела до вбивства, і як наслідок цього — він втратив свої сім'ї і своє піднесення» (в Conference Report, Apr. 1979, 60 або *Ensign*, May 1979, 42).

- Якими є негайні наслідки аморальності сьогодні? Які очікують наслідки в майбутньому тих, хто не покався?

### 3. Покавшись, Давид прагне прощення.

Навчайте з Псалми 51 та обговоріть цей уривок.

У псалмі до Господа Давид висловлює бажання допомогти іншим покаятися, кажучи: «Я буду навчати беззаконців доріг Твоїх, — і навернуться грішні до Тебе» (Псалми 51:15). Хоч Давид і втратив право на своє піднесення через організовану ним загибель Урії, ми можемо навчатися з його покаяння, коли він прагнув прощення за гріх перелюбу. Його слова у Псалмі 51 багато чого навчають про справжнє покаяння. Вивчаючи цей псалом з класом, обговоріть, як ми можемо застосувати у своєму житті приклад покаяння Давида.

- У Псалмі 51 Давид спершу визнає Бога і Його милість (Псалми 51:3). Давид також визнає свою гріховність (Псалми 51:3–5)3–53. Чому важливо нам визнавати велич Бога і нашу гріховність, коли ми каємося у своїх гріхах?
- Що ми повинні принести в жертву, щоб отримати прощення своїм гріхам? (Див. Псалми 51:18–19). Як ви думаєте, що означає мати «розбите серце й упокорений дух»?
- Як наші гріхи будуть «перед [нами] постійно», поки нас не буде прощено? (Псалми 51:5). Що змінюється після того, як нас прощено? (Див. Псалми 51:12; Алма 36:17–19). Як Бог дивиться на наші минулі гріхи після того, як він простив нас? (Див. Псалми 51:11; Ісая 43:25; УЗ 58:42).
- Давид описав прощення як очищення (Псалми 51:3–4, 9, 11–12), відновлення (Псалми 51:14) і визволення (Псалми 51:16). Чому саме так описано благословення Божого прощення?

Завершення

Поясніть, що не має значення, наскільки ми успішні чи сильні, ми можемо піддаватися спокусам. Закличте учнів класу зробити всі необхідні зміни у їхньому житті, щоб бути чистими в думках і діях. Висловіть свою любов до Ісуса Христа і вдячність за Його спокуту. Свідчіть, що завдяки його спокуті, будуть прощені наші гріхи.

Додатково прочитати

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку .

#### 1. Відкинути нечисті думки

Своїми словами перекажіть наведену далі пораду старійшини Бойда К. Пекера стосовно того, як звільнитися від нечистих думок, що непрошено прийшли нам в голову:

«Розум подібний до сцени. Завіса завжди піднята, крім того часу, коли ми спимо. На цій сцені завжди щось відбувається. Це може бути комедія, трагедія, цікава чи нудна, хороша чи погана; але на сцені нашого розуму завжди виконується якась дія.

Ви помічали, що посеред майже кожної такої гри маленька сумнівна думка, без будь-якої вашої на те згоди, може прокрастися із-за лаштунків і привернути вашу увагу? Ці злочинні думки намагаються прикувати увагу кожного на задній план сцени. Якщо ви дозволите їм вийти наперед, усі добродесні думки залишать сцену. Вони залишать вас, бо ви не противилися цьому — не противилися впливу неправедних думок.

Якщо ви піддаєтеся їм, вони будуть грати для вас на сцені вашого розуму все, що дозволить ваша терпимість. Вони можуть розігрувати тему гиркоти, заздрості або ненависті. Вони можуть бути вульгарними, аморальними і навіть безсоромними. Коли вони, з вашого дозволу, заволодіють сценою, то будуть вигадувати найрозумніші переконання, аби тільки втримувати вашу увагу. Вони можуть робити це настільки цікаво, що навіть переконують вас, що все це — безневинне, бо ж вони — лише думки.

Що ж вам робити, коли сценою вашого розуму заволоділи бісенята нечистого мислення, чи то сіренькі, які майже здаються чистими, чи то брудні, які не залишають місця для сумніву стосовно себе? Якщо ви можете контролювати свої думки, ви зможете подолати звички, навіть ті, що призводять до вашої деградації. Якщо ви навчитеся опановувати їх, у вас буде щасливе життя.

Я порадив би вам ось що. Виберіть із священної музики Церкви улюблений гімн, такий, щоб його слова підносили вас, а в його музиці відчувалося благоговіння, гімн, який би давав вам відчуття щось схоже на натхнення. Подумки старанно повторюйте його. Вивчіть його напам'ять. Навіть не маючи музичної підготовки, ви можете подумки наспівувати цей гімн.

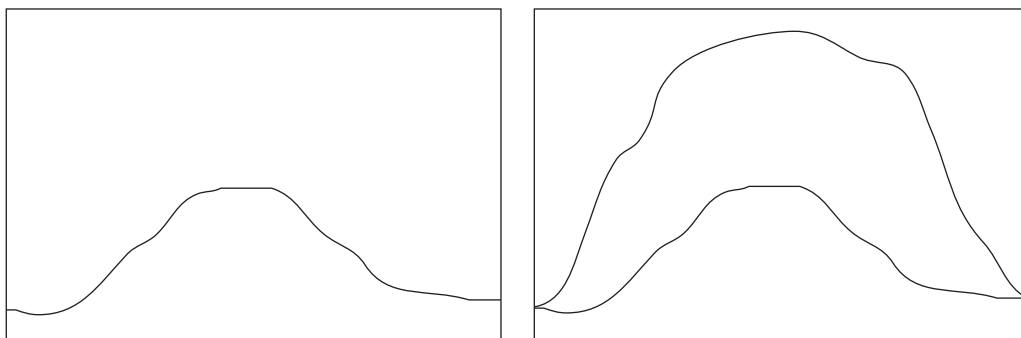
Тепер використовуйте цей гімн як місце, куди б приходили ваші думки. Зробіть його своїм аварійним каналом. Будь-коли, помітивши, що ці темні актори вкралися з побічного вашого мислення на сцену вашого розуму, «включайте» цей запис. Коли починає звучати музика гімну і його слова формують ваші думки, то недостойні думки ганебно зникають. Він повністю змінить настрої на сцені вашого розуму. Оскільки гімн піднесений і чистий, низькі думки зникнуть. Бо коли ми вибираємо доброчесність, тоді немає дороги непристойності, бо зло не може перебувати в присутності світла.

Прийде час і ви іноді станете помічати, що наспівуєте цю мелодію про себе. Коли ви будете повертатися до своїх думок, то виявите, що під якимсь впливом світу якась негідна думка готова вже вийти на сцену вашого розуму, і ось тоді майже автоматично починає звучати музика.

Як тільки ви навчитеся звільняти сцену свого розуму від негідних думок, тримайте її зайнятою вивченням того, що є гідним вивчення. Змініть своє оточення, щоб все навколо вас надихало на хороші й піднесені думки. Займіться тим, що є праведним» (в Conference Report, Oct. 1976, 99–100).

## 2. Яка небезпека від приховування своїх гріхів

Намагаючись приховати свій гріх перелюбу, Давид вчинив ще більший гріх. Щоб обговорити, яка небезпека в приховуванні своїх гріхів, порівняйте гріх з купою бруду. Проілюструйте це на дошці, як показано на першому малюнку, що на с. 111.





- Що трапиться, якщо ми спробуємо сховати невелику купу бруду? (Купа стане ще більшою й помітнішою. Проілюструйте це, як показано на другому малюнку вгорі).
- У чому є схожість між приховуванням наших гріхів і прикриванням купи бруду? (Наша гріховність стає більшою і тяжчою, якщо ми намагаємося приховати свої гріхи).
- Якщо ми не хочемо, щоб люди бачили цю купу бруду, то що нам слід зробити? (Нам слід прибрати цю купу, а не прикривати її). Як ми можемо прибрати гріх із свого життя?

### 3. «По цьому дуже зненавидів її Амнон» (2 Самуїлова 13:15)

В уривкові 2 Самуїлова 13 вміщено історію про Давидового сина Амнона і Давидову дочку Тамару. Амнон закохався в Тамару і змусив її вчинити гріх з ним.

- У 2 Самуїлова 13:1 сказано, що Амнон любив Тамару. Як змінилися почуття Амнона до Тамари після того, як він згрішив з нею? (Див. 2 Самуїлова 13:15). Чому не любов, а ненависть виникає між людьми, які порушили моральні принципи?

Президент Гордон Б. Хінклі розповідав: «Я чув, як старійшина Джон А. Уїдтсо ... сказав: «За моїм спостереженням, молодий чоловік і молода жінка, які порушили моральні норми, невдовзі перестають зустрічатися, ненавидячи одне одного». Те саме спостерігав і я. На початку можуть бути слова любові, але потім будуть слова злості й гіркоти» («True to the Faith,» *Ensign*, June 1996, 5).

### 4. Надія на прощення

Якщо ви хочете наголосити на тому, що покаятися ніколи не пізно, можна прочитати наведені далі слова старійшини Бойда К. Пекера:

«Гнітюча ідея, що помилка (або навіть ряд їх) залишиться помилкою назавжди, приходять не від Господа. Він сказав, що *якщо* ми покаємося, то він не тільки простить наші провини, але й не буде їх більше пам'ятати. Покаяння схоже на мило; воно може змити гріх. Якщо бруд вже в'ївся, то, можливо, треба скористатися сильним миючим засобом дисципліни, щоб змити ці плями, і вони таки змиються» (в *Conference Report*, Apr. 1989, 72 в *Ensign*, May 1989, 59).

# «Все, що дихає, — хай Господа хвалить»

Урок  
**25**

Псалми

---

<b>Мета</b>	Допомогти учням класу виявляти вдячність за Спасителя і за всі численні благословення, які Він і Небесний Батько дали нам.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань, які будуть обговорюватися на цьому уроці, а також всі ті, які ви знайдете за потрібне прочитати в книзі Псалми.</li><li>2. Ознайомтеся з матеріалом уроку і з молитвою виберіть ті уривки, теми і запитання, які б найкраще відповідали потребам учнів класу. Цей урок не призначено, щоб розглянути всю книгу Псалми. Натомість мова йтиме про кілька важливих тем, які проходять через всю книгу.</li><li>3. Якщо ви будете використовувати першу вправу на увагу, то принесіть ілюстрацію із зображенням Спасителя і чотири або п'ять предметів, які б символізували те, за що ви вдячні, наприклад, Писання, фотографію дорогої вам людини, те, що символізує один з ваших талантів, щось із їжі. Якщо ви будете використовувати другу вправу на увагу, то попросіть одного чи двох учнів класу підготуватися й розповісти про улюблений псалом і сказати, чому саме він є важливим для них.</li><li>4. Принесіть одну чи більше ілюстрацій із зображеннями храмів.</li></ol>
<b>Запропонований хід уроку</b>	
Вправи на увагу	<p>Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або вашу власну. Виберіть вправу, яка була б найдоцільнішою для класу.</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Покажіть ілюстрацію із зображенням Спасителя та висловіть вдячність за його життя і місію. Розташуйте для огляду інші предмети, які символізують те, за що ви вдячні. Висловіть свою подяку за все те, за що ви вдячні. Тоді поставте такі запитання:<ul style="list-style-type: none"><li>• За які дари і можливості від Господа ви особливо йому вдячні? Яким би було ваше життя без цих благословень?</li></ul>Поясніть, що в багатьох псалмах висловлюється вдячність за благословення, які дав Господь. Частина цього уроку буде зосереджена на цих благословеннях і тому, як ми можемо виявляти свою вдячність за них.</li><li>2. Попросіть когось із класу прочитати вголос Псалом 23. Тоді поставте їм такі запитання:<ul style="list-style-type: none"><li>• Які почуття виражено в цьому псалмі? Що ви відчуваєте, читаючи або слухаючи цей псалом?</li></ul>Запропонуйте одному чи двом учням класу розповісти про свій улюблений псалом і розказати, чому він є важливим для них.</li></ol>

---

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

Поясніть, що книга Псалми є зібранням поетичних творів, що спочатку співалися як хвала Богові чи прохання до Нього. Багато з них написано Давидом. Ця книга подібна до збірки гімнів стародавнього Ізраїля. Її лірник склав деякі з найкращих світових зразків натхненної літератури, в яких виражено віру в Господа і щире бажання жити праведно.

### 1. Пророцтва про життя і місію Ісуса Христа.

У багатьох псалмах є пророцтва про місію Христа як Месії. Воскреслий Спаситель проголосив: «Потрібно, щоб виконалось усе, що про Мене в Законі Мойсеевім, та в Пророків, і в Псалмах написано» (Лука 24:44). Розгляньте здійснення деяких з наведених нижче пророцтв про Христа, які записані в книзі Псалми:

<i>Пророцтво</i>	<i>Здійснення</i>
Псалми 107:23–30	Матвій 8:23–27. Ісус втихомирює вітри й хвилі.
Псалми 69:9	Іоанн 1:11; 7:5. Ісуса не прийняв його народ.
Псалми 41:10; 55:13–15	Іоанн 13:18, 21. Ісуса зрадив друг.
Псалми 69:21	Марк 14:32–41. Ісус страждав у Гефсиманії на самоті.
Псалми 22:7–8	Матвій 27:39–43. Ісуса висміювали.
Псалми 22:17	Марк 15:25. Ісуса було розп'ято.
Псалми 22:19	Матвій 27:35. Солдати ділять одягу Христа, кидаючи жереб.
Псалми 22:2	Матвій 27:46. Ісус запитав Батька, чому він залишив його.
Псалми 69:22	Іоанн 19:28–30. Ісусу дали оцту, коли в нього почалася спрага.
Псалми 34:21	Іоанн 19:33–36. Ніхто не скрушив Ісусові кості.
Псалми 31:6	Лука 23:46. Ісус віддає свого духа Батькові й помирає.
Псалми 16:10	Дії 2:31–32; 13:34–35. Спасителеве тіло не зазнає тління, будучи піднятим у воскресінні.

- Ісус Христос — єдина особа, про чие народження, життя, смерть і воскресіння було пророковано ще до того, як він народився. Чому, на вашу думку, про життя Спасителя було дано такі докладні пророцтва? (Ці пророцтва давали ясно зрозуміти, що Ісус був обіцяним Месією, Спасителем світу). Яким чином ці пророцтва були благословенням для тих, хто прийняв їх? (Ці пророцтва допомогли людям дізнатися про Спасителя і набути свідчення про нього ще до його народження [див. Мосія 3:13]. Ці пророцтва допомогли деяким людям впізнати його, коли він прийшов).

### 2. «Господь робить добре тобі» (Псалми 116:7).

Крім пророцтв про життя Спасителя і його місію, у багатьох псалмах висловлюється вдячність за благословення, наприклад, за створення неба і землі; за милість, прощення і любов Спасителя; за Писання і храм.

*Створення землі і неба*

Обговоріть вказані далі псалми, в яких висловлюється вдячність за створення землі і неба:

Псалми 19:2  
Псалми 104:5–7, 14, 24  
Псалми 136:3–9

- Як саме створення землі і неба свідчить про силу і любов Бога? (Див. Алма 30:44; Мойсей 6:63). Як ми можемо виявити вдячність за дар сотворіння?

*Милість, прощення і любов Спасителя*

Обговоріть деякі з вказаних далі псалмів, в яких висловлюється подяка Спасителю за його милість, прощення й любов:

Псалми 23 (можна не обговорювати цей псалом, якщо ви використовуєте його у вправі на увагу).

Псалми 51 (можна не обговорювати цей псалом, якщо ви розглядали його в уроці 24).

Псалми 59:17

Псалми 78:38

Псалми 86:5, 13

Псалми 100:4–5

Псалми 103:2–4, 8–11, 17–18

- Що ми можемо дізнатися з цих псалмів про Господа? Запропонуйте учням класу розказати, як вони прийшли до розуміння милості, прощення і любові Господа.
- Що вразило вас у Давидовому благанні про прощення в Псалми 51? Чого навчає нас про покаяння і прощення цей псалом? (Зверніть увагу, які слова стоять першими у віршах 4, 9 і 14. Ці слова описують важливі аспекти покаяння. Також зверніть увагу на вірш 19, в якому описано, що має бути у нас у серці при справжньому покаянні).

*Писання*

Обговоріть вказані далі псалми, в яких висловлено вдячність Господу за Писання:

Псалми 19:8–12

Псалми 119

- Які слова вживає Давид у Псалми 19:8–11, щоб описати Писання? (Слова закон, свідчення, накази, заповідь і присуди символізують Писання. Писання описано такими прикметниками: *досконалий, певне, справедливий, чиста, чистий*. Також Писання описано, як дорожчі за золото і солодші за мед).
- Які благословення можуть принести в наше життя Писання, як про це написано в Псалми 19:8–12? Можна написати на дошці такий перелік благословень:
  - а. Вони зміцнюють нашу душу (вірш 8).
  - б. Вони умудряють недосвідченого (вірш 8).
  - в. Вони звеселяють серце (вірш 9).
  - г. Вони просвітлюють наші очі (вірш 9).
  - д. Вони застерігають нас (вірш 12).
- Як Писання в той чи інший спосіб благословили ваше життя?
- Автор псалмів піднесено звертається до Господа: «Як я кохаю Закона Твого, цілий день він — розмова моя!» (Псалми 119:97; див. також вірші 15–16, 33–35, 40, 47–50, 72, 92, 104, 174). Як ми можемо розвинути в собі таку любов до Писань?
- У чому Писання схожі на «світильник для [нашої] ноги, і світло для [нашої] стежки»? (Псалми 119:105).

## Храм

Обговоріть деякі з вказаних далі псалмів, що стосуються храму. Можна показати одну чи більше ілюстрацій із зображенням храму, коли учні будуть читати такі псалми:

Псалми 5:8

Псалми 15:1–3

Псалми 24

Псалми 27:4

Псалми 65:5

Псалми 84:2–3, 5, 11–14

Псалми 122

Псалми 134

- Що ми можемо дізнатися з цих псалмів про храм? Що ми можемо дізнатися стосовно того, як підготуватися, щоб йти до храму?

### 3. «Чим я відплачу Господеві за всі добродійства Його на мені?» (Псалми 116:12)

- У Псалми 116:12 Давид запитує: «Чим я відплачу Господеві за всі добродійства Його на мені?» Як Давид відповідає на це запитання? Можна скласти перелік висловлювань Давида, як показано далі:
  - а. «Я чашу спасіння прийму» (116:13).
  - б. «Я . . . прикличу Господнє Ім'я» (116:13).
  - в. «О Господи, я бо Твій раб» (116:16).
  - г. «Я жертву подяки Тобі принесу» (116:17).
  - д. «Присяги свої Господеві я виконаю перед усім народом Його, на подвір'ях Господнього дому» (116:18–19).
- Як можна використати Давидові відповіді для виявлення вдячності Господу?

### 4. «Надійтись на Господа» (Псалми 4:6).

- «Надійтись на Господа» — одне з тих умовлянь, яке найчастіше зустрічається в книзі Псалмів (Псалми 4:6; 5:12; 9:11; 18:3; 56:12; 62:9; 118:8–9). Як ми можемо покладати свою довіру на Господа? Як ви були благословлені, довірившись йому?

## Завершення

Псалми — могутнє свідчення про божественну місію Ісуса Христа. Вони також нагадують нам про великі благословення, які він і наш Небесний Батько дали нам. Вони підказують, як ми можемо виражати свою вдячність за ці благословення.

Можна запропонувати учням класу прочитати заключний псалом (Псалми 150), щоб узагальнити послання книги Псалмів. Додайте своє свідчення хвали і вдячності.

## Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Гімни святих останніх днів, натхненні псалмами Старого Завіту

Поясніть, що збірник гімнів можна розглядати як рівноцінний замітник псалмів для святих останніх днів. Учні класу можуть заспівати один із гімнів святих останніх днів, натхненний псалмом Старого Завіту.

## 2. Благословення від співу гімнів

- Якими є основні теми гімнів святих останніх днів? (Серед відповідей можуть бути: Спаситель, наші обов'язки як членів Церкви, витерпіти до кінця, віра, дім і сім'я, любов, місіонерська робота, молитва, священство, пророки, відновлення євангелії, причастя, служіння, стійкість у випробуваннях і Сіон). Які благословення приходять до нас завдяки співу гімнів? (Див. УЗ 25:12).

Розгляньте, які саме благословення приходять до нас завдяки співу гімнів:

- Гімни підносять наш настрій.
- Гімни надихають нас жити більш праведно.
- Гімни нагадують нам про наші благословення.
- Гімни дають нам нагоду співати хвалу Господу.
- Гімни дають нам можливість свідчити.
- Гімни допомагають нам знову звернутися до Господа.
- Гімни допомагають нам відчутти Духа.
- Гімни допомагають нам бути в гармонії з Небесним Батьком.
- Гімни допомагають нам вивчати євангелію і навчати інших.

Першим Президентством було заявлено:

«Натхненна музика — дуже важлива частина наших Церковних зборів. Гімни запрошують Духа Господа, викликають почуття благоговіння, об'єднують нас як членів Церкви і дають можливість принести хвалу Господу.

Деякі з найвеличніших проповідей виголошуються через спів гімнів. Гімни спонукають нас до покаяння і добрих справ, зміцнюють свідчення і віру, заспокоюють стомлених, втішають в горі і надихають витерпіти до кінця» (*Hymns*, ix).

- У деяких псалмах про спів гімнів сказано так: «покликуйте радісно» Господа (Псалми 98:4; 100:1; див. також 66:1; 95:1–2). Як ми можемо краще використовувати спів гімнів на Церковних зборах і вдома, щоб цей спів був радісний і сповнений значення?
- На Таємній Вечері Ісус і його апостоли співали (Матвій 26:30). Як, на вашу думку, спів гімну допоміг Ісусу і його апостолам підготуватися, щоб виконати роботу, яка була перед ними?

## 3. Поетичний паралелізм у псалмах

Ваше вивчення псалмів можна збагатити, допомігши зрозуміти поетичні прийоми, які використовували Давид та інші єврейські поети. Одним з таких прийомів є паралелізм. Однією із загальних особливостей паралелізму є повторення певної думки різними словами. Таке повторення розширює або посилює значення певної ідеї. Прикладом такого виду паралелізму є Псалми 102:2–3, де одна думка висловлена різними словами п'ять разів («вислухай молитву мою», «благання моє нехай дійде до Тебе», «не ховай від мене обличчя Свого», «схили Своє вухо до мене» і «в день благання озвися небавом до мене»). Розкажіть, як таке повторення посилює це послання.

**Мета** Заохотити учнів класу мудро користуватися своїми благословеннями і бути гідними увійти в храм.

- Підготовка**
1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
    - а. 1 Царів 3:5–28. Соломон стає царем після свого батька Давида і слухає Господа. Господь з'являється до Соломона, який просить, щоб його було благословлено розумним серцем (3:5–9). Господь благословляє Соломона мудрістю, багатствами й почеснями (3:10–15). Дві жінки приносять дитину до Соломона, і він мудро визначає, хто з них є матір'ю дитини (3:16–28).
    - б. 1 Царів 5–6; 7:1–12. Цар Соломон керує будівництвом величного храму (5–6). Для себе він збудував палац (7:1–12).
    - в. 1 Царів 8:22–66; 9:1–9. Соломон освячує храм і благає Господа благословити ізраїльтян духовним і земним процвітанням (8:22–53). Народ поклоняється Богові 14 днів (8:54–66). Господь знову з'являється до Соломона, обіцяючи благословити ізраїльтян, якщо вони служитимуть Йому, або проклясти, якщо вони повернуться до інших богів (9:1–9).
    - г. 1 Царів 10–11. Соломонова слава поширюється завдяки його багатству й мудрості (10:1–13, 24–25). Він стає надмірно багатим (10:14–23, 26). Він бере в дружини багатьох жінок-неізраїльтянок, які схиляють його поклонятися лжебогам (11:1–10). Господь посилає Соломону супротивників (11:11–25). Пророк передрікає, що через Соломонову нечестивість Ізраїльське царство буде розділене (11:26–40).
  2. Додатково прочитати: 1 Царів 2:1–12; 4:29–34; 7:13–51; 1 Хронік 29; Учення і Завіти 46.
  3. Якщо у вас є ілюстрація «Храм давніх часів», то її можна використати під час уроку (62300; набір «Мистецтво Євангелії», 118).

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Прочитайте або попросіть учня прочитати таке висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса:

«Звичайно ми думаємо, що Сатана атакує нас у найслабшому місці. Але слабкість — не єдине наше вразливе місце. Сатана атакує нас також у тих місцях, де ми вважаємо себе міцними — в усьому, чим ми гордимся як своїми сильними сторонами. І якщо ми не будемо обачними, то Сатана приведе нас до духовного краху, знищуючи нас через наші сильні сторони і користуючись нашими слабкостями» (“Our Strengths Can Become Our Downfall,” *Ensign*, Oct. 1994, 12).

- Які з наших сильних сторін можуть стати причиною нашого краху?

Скажіть, що на цьому уроці мова йтиме про царя Соломона, людину, яка отримала великі дари від Бога, але в кінці кінців використала їх несправедливо. Запропонуйте учням класу звернути увагу на випадки, що вказують на поступовий занепад Соломона. Наголосіть, що нам слід звернути увагу на ці пороки не для того, щоб осуджувати його, а щоб з його помилок навчитися.

---

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

Перед самою смертю Давида священник Садок і пророк Натан помазали Соломона бути новим царем. Соломон, син Давида і Вірсавії, одержав від свого батька таку пораду: «Ти будеш міцний та станеш мужем. І будеш ти стерегти накази Господа, Бога свого, щоб ходити Його дорогами, щоб стерегти постанови Його, заповіді Його, та устави Його й свідчення Його, ... щоб тобі щастило в усьому, що будеш робити» (1 Царів 2:2–3).

### 1. Господь благословляє Соломона мудрістю, багатством і славою.

Навчайте з 1 Царів 3:5–28 та обговоріть цей уривок.

- Невдовзі після того, як Соломон став царем, Господь з'явився йому у сні і сказав: «Проси, що Я маю дати тобі!» (1 Царів 3:5). Що попросив Соломон? (Див. 1 Царів 3:9). Що означає мати «розумне серце»? (Див. 1 Царів 3:28; 4:29). Чому Соломон відчував особливу потребу в цьому благословенні? (Див. 1 Царів 3:7–8). Як «Божа мудрість» допомагає нам виконувати свої обов'язки вдома, на роботі, в школі, у Церкві? Як ми можемо отримати цю мудрість?
- Чому Господу сподобалося Соломонове прохання дати йому розумне серце? (Див. 1 Царів 3:11–12. Соломон попросив про дар, який би допомагав йому служити іншим людям, а не дар для власних цілей). Яких з духовних дарів ми можемо прагнути? (Див. УЗ 46:13–26). За яких умов Господь дає дари Духа? (Див. 1 Царів 3:14; УЗ 46:8–12). Як ми можемо використовувати ці дари, щоб служити іншим людям?
- Якими ще благословеннями наділив Соломона Господь? (Див. 1 Царів 3:13–14). Як можна використовувати ці благословення, щоб служити іншим людям?
- В якій ситуації царю Соломону вперше довелося чинити суд? (Див. 1 Царів 3:16–22). Як Соломон вирішив цю проблему? (Див. 1 Царів 3:23–28). Як Соломонове рішення виявило, що Господь благословив його мудрістю?

### 2. Цар Соломон керує будівництвом великого храму і збудував для себе палац.

Навчайте з 1 Царів 5–6; 7:1–12 та обговоріть ці уривки.

- Як було наказано Господом, Соломон звелів побудувати храм. (Можна зробити короткий огляд 1 Царів 5:1–6, 17–18; 6:15–36, щоб наголосити, наскільки детально розповідається в Писаннях про сам храм). Чому, на вашу думку, Соломон використав для побудови храму матеріали найвищої якості?
- Як люди, що зводили храм, виявляли свою глибоку повагу до храму під час його будівництва? (Див. 1 Царів 6:7).
- Як Соломон використовував свою мудрість, багатства і славу, щоб належним чином забезпечити побудову храму? (Див. 1 Царів 5:1–12. Завдяки своєму впливові він зміг отримати будівельний матеріал і найняти для зведення храму працівників, досвідчених у цій справі).



- Що пообіцяв Господь Соломону стосовно храму? (Див. 1 Царів 6:11–13). Яке схоже до цього обіцяння дав Господь нам сьогодні? (Див. УЗ 97:15–17).
- Соломон також побудував дім і для себе. Яким був розмір його дому у порівнянні до розміру дому Господа? (Див. 1 Царів 6:2–3; 7:2, 6–7). Як таке використання багатств вказувало на поступовий духовний занепад Соломона?

### 3. Соломон освячує храм.

Навчайте з 1 Царів 8:22–66; 9:1–9 та обговоріть ці уривки.

- Храм будували сім років, після закінчення будівництва його було освячено. Про що саме молився Соломон, проказуючи молитву освячення? (Див. 1 Царів 8:22–53).

Можна записати відповіді учнів класу на дошці. Серед відповідей можуть бути такі:

- Відповіді на молитви (1 Царів 8:28–30, 49–52)
  - Прощення (1 Царів 8:33–39).
  - Дошч (1 Царів 8:35–36).
  - Допомогу під час голоду і хвороби (1 Царів 8:37)
  - Допомогу в битві (1 Царів 8:44–45)
- У цій молитві освячення Соломон молився про допомогу для свого народу в багатьох важких проблемах. Як може нам допомогти відвідання храму, коли ми обтяжені своїми проблемами?  
Президент Езра Тефт Бенсон сказав: «У спокої цих милих серцю храмів ми іноді знаходимо вирішення нелегких життєвих проблем. Іноді під впливом Духа саме там до нас приходить чисте знання. Храми є місцем особистого одкровення. Якщо мене обтяжували проблеми чи труднощі, я йшов з молитвою в серці за відповідями в дім Господа. Ці відповіді були ясними і безпомилковими» (“What I Hope You Will Teach Your Children about the Temple,” *Ensign*, Aug. 1985, 8).
  - Соломон молився про те, щоб храм міг допомогти привести невіруючих до Господа (1 Царів 8:41–43). Як храми можуть допомогти в цьому? (Запропонуйте учням класу навести приклади того, як вони або хтось інший зацікавилися Церквою через інтерес до храмів).
  - Закінчивши молитву освячення, Соломон порадив своєму народові: «Нехай буде все серце ваше з Господом, Богом нашим» (1 Царів 8:61). Що, на вашу думку, означає «бути всім серцем з Господом»? Як відвідання храму може допомогти нам бути всім серцем з Господом?
  - Що ми можемо робити, аби вплив храму сильно відчувався в нашому житті? (Серед відповідей можуть бути такі: якомога частіше відвідувати храм, де це можливо; мати діючу перепустку; мати ілюстрації із зображенням храмів у себе вдома).
  - Що зробив народ після того, як храм було освячено? (Див. 1 Царів 8:62–66). Що відчували люди, повернувшись додому після освячення храму і 14 днів поклоніння Богові? (Див. 1 Царів 8:66). Що відчуваєте ви, коли повертаєтеся з храму додому?
  - З якими словами звернувся Господь до Соломона після освячення храму? (Див. 1 Царів 9:3–9. Див. також 1 Царів 6:11–13. Вкажіть на те, що Господь сказав схожі слова під час будівництва храму). Чому, на вашу думку, Соломонові слід було нагадати про його завіти? Як Господь нам нагадує про наші завіти?

#### 4. Соломон стає надмірно багатим і бере собі в дружини багатьох жінок-неізраїльтянок, які схиляють його до ідолопоклонства.

Навчайте з 1 Царів 10–11 та обговоріть цей уривок.

- Наскільки зросли багатство й слава Соломона після побудови храму? (Див. 1 Царів 10:1–15, 24–25). Як Соломон зловживав цими благословеннями? (Див. 1 Царів 10:16–23, 26–29. Зауважте, що він використовував їх на розбудову власного царства, а не Божого). Як слід використовувати мудрість, багатство й славу? (Див. Книга Якова 2:18–19).
- Як Соломонів вибір собі дружин вказував на те, що він відвернувся від Бога? (Див. 1 Царів 11:1–2. Він одружувався поза завітом.) До чого схиляли Соломона його дружини-неізраїльтянки? (Див. 1 Царів 11:3–8. Зауважте, що у вірші 4, перекладеному Джозефом Смітом, сказано, що серце Соломона стало схожим на серце його батька Давида, а у вірші 6 сказано, що Соломон робив зле в очах Господніх, як і його батько Давид).
- Що зробив Господь, коли Соломон порушив свій завіт і відвернувся від Господа? (Див. 1 Царів 11:9–14, 23–25, 33–36).
- Як, на вашу думку, мудрість, багатства і слава сприяли краху Соломона? Які приклади того, що сильні сторони людей сприяють їхньому краху сьогодні? Як ми можемо переконатися, що наші сильні сторони не призведуть нас до краху? (Див. 1 Царів 8:61; УЗ 88:67).

Старійшина Даллін Х. Оукс сказав:

Як... уберегтися від того, щоб наші сильні сторони не стали причиною краху для нас? Покірність — ось якість, яку нам необхідно розвивати в собі. Покірність — великий оборонець. Покірність — це протиотрута від гордості. Покірність — каталізатор для всякого навчання, особливо духовного. Через пророка Моронія Господь дав нам глибоке розуміння ролі покірності: «Я даю людям слабкість, щоб вони були покірними; і достатньо моєї благодаті для всіх людей, які упокорюються переді мною; бо якщо вони упокорюються переді мною і мають віру в мене, то я вчиню так, щоб слабке стало сильним для них» (Етер 12:27).

Ми також можемо сказати, що коли чоловіки й жінки упокорюють себе перед Богом, він допомагатиме їм не допустити до того, щоб їхні сильні сторони стали слабкостями, які наш ворог може використати, щоб знищити те, що є сильним в нас.

Якщо ми покірні і здатні до навчання, прислухаємося до Божих заповідей, порад його провідників і підказок його Духа, то він підказуватиме, як використовувати наші духовні дари, наші досягнення і всі наші сильні сторони задля праведності. І ми знатимемо, як уникати впливу Сатани, щоб використання наших сильних сторін не призвело до нашого краху.

В усьому цьому ми повинні пам'ятати і покладатися на Господню вказівку й обіцяння: «Будь смиренним; і Господь Бог твій вестиме тебе за руку, і дасть тобі відповідь на твої молитви (УЗ 112:10)» (“Our Strengths Can Become Our Downfall,” *Ensign*, Oct. 1994, 19).

Завершення

Висловіть свою вдячність за духовні та матеріальні благословення, які Господь дав вам, і за храм. Закличте учнів класу упокорювати себе перед Господом, щоб вони могли мудро використовувати свої благословення і були гідними увійти в храм.

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

**1. «Щоб не гордувало серце його своїми братами» (Повторення Закону 17:20)**

- Нехай хтось із учнів класу прочитає вголос Повторення Закону 17:14–20. Як би могло застосування цього уривку з Писань змінити життя Соломона і життя народу в його царстві?

**2. Молитви освячення храмів**

Якщо хтось із учнів класу був присутнім на освяченні храму, то запропонуйте одному чи двом з них розказати про цей свій досвід. Можна попросити когось із класу підготуватися і розказати про два або три важливі уривки з молитви освячення одного з храмів Церкви Святих Останніх Днів. (В Учення і Завіти 109 вміщено молитву, яка прозвучала на освяченні Кертлендського храму. Молитви освячення храмів іноді друкуються в *Ліягоні*).

- Як молитви освячення впливають на наше життя?

Президент Джозеф Філдінг Сміт сказав: «Освячуючи дім для Господа, ми тим самим освячуємо себе для Господнього служіння, з завітом про те, що ми будемо використовувати цей дім так, як Він призначив використовувати його» (*Church News*, 22 Jan. 1972, 3).

# Вплив злочестивих і праведних провідників

Урок  
27

1 Царів 12–14; 2 Хронік 17; 20

---

**Мета** Заохотити учнів класу розвивати в собі риси хороших провідників, щоб вони могли впливати на інших і допомагати їм жити праведно.

---

- Підготовка**
- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
    - 1 Царів 12:1–20. Після свого батька Соломона царем над дванадцятьма колінами Ізраїля стає Рехав'ам. Він відкидає пораду мудрих людей служити своєму народові, намагається накласти на нього ще більше ярмо (12:1–15). Царство розділяється після того, як повстало десять колін (12:16–19; за десятьма колінами зберігається назва царства Ізраїль, а коліна Юди і Веніямина залишаються під управлінням Рехав'ама і називаються царством Юди). Царство Ізраїля обирає царем Єровоама, колишнього управителя в царстві Соломона (12:20).
    - 1 Царів 12:25–33; 13:33–34; 14:14–16, 21–24. Єровоам веде свій народ до ідолопоклонства і ставить священниками чоловіків, які не були з коліна Левія (12:25–33; 13:33–34; щоб пояснити, що означають *зелені дерева та пагірки*, див. другу додаткову ідею для навчання). Пророк передрікає знищення родини Єровоама і розсіяння Ізраїля (14:14–16). Рехав'ам веде царство Юди до ідолопоклонства (14:21–24).
    - 2 Хронік 17:1–10; 20:1–30. Йосафат, правнук Рехав'ама, царює праведно в царстві Юди, знищує зелені дерева та пагірки і посилає левітів по всьому царству Юди навчати з книги закону Господа (17:1–10). Коли вороги Юди знову нападають на них, Йосафат і його народ постяться і моляться. Господь каже їм, що це буде війна не їхня, а Його. Серед нападників починається війна і вони знищують один одного (20:1–30).
  - Додатково прочитати: 1 Царів 11:26–40; 2 Царів 17:20–23.
  - Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, принесіть на урок частину зношеного одягу, яку б можна було порвати на шматки, або великий аркуш паперу, вирізаний за формою якоїсь частини одягу.

---

## Запропонований хід уроку

**Вправи на увагу** Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Візьміть частину зношеного одягу або великий аркуш паперу, вирізаний за формою якоїсь частини одягу, і розірвіть на 12 частин. Поясніть, що незадовго до смерті Соломона пророк Ахійя пророкував, що Єровоам, один з 12 Соломонових наглядців, які відповідали за збір податків та виконання робіт, стане царювати над більшою частиною ізраїльського народу. Щоб проілюструвати це, Ахійя зняв із себе свою нову одягу, розірвав її на 12 частин і віддав 10 частин Єровоаму (1 Царів 11:29–32; у виносці до вірша 32 у Біблії, виданій Церквою Ісуса Христа Святих Останніх Днів, вказується, що відповідно до Septuagint, перекладу Старого Завіту грецькою мовою, два коліна, а не одно, мало залишитися в царстві, яким правитимуть Давидові нащадки).

Спаситель навчав: «Кожне царство, поділене супроти себе, запустіє» (Матвій 12:25). Поясніть, що саме так і сталося з царством Ізраїля після Соломонової смерті. На цьому уроці мова йтиме про вплив злочестивих і праведних провідників на розділення царства Ізраїля.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### **1. Царство Ізраїля розділене перш за все через жорстоке керівництво Рехав'ама.**

Навчайте з 1 Царів 12:1–20 та обговоріть цей уривок.

На дошці можна написати вказані далі слова:

*Хороший провідник:*

#### *1. Відданно служить.*

- Після смерті Соломона царем Ізраїля став його син Рехав'ам. Які зміни мав провести, на думку ізраїльтян, Рехав'ам, щоб змінити спосіб, яким правив його батько? (Див. 1 Царів 12:3–4). Яку пораду дали старші люди Рехав'аму, щоб йому успішно правити? (1 Царів 12:6–7; 2 Хронік 10:7). Чому добрий провідник, який служить нам, має більше можливостей впливати на нас? Як можна застосувати цю пораду вдома? У Церкві? У школі? На роботі? (Див. УЗ 121:41–46). Як на прикладі батьків або інших провідників ви бачили успішне використання цієї поради?
- Відкинувши пораду старших, Рехав'ам звернувся до молодих, яких він знав з юності. Якою була їхня порада? (Див. 1 Царів 12:8–11). До чого призвело рішення Рехав'ама прислухатися саме до їхньої поради? (Див. 1 Царів 12:12–17. Поясніть, що фраза «І пішов Ізраїль до своїх наметів» означає, що десять колін відділилися від Рехав'амового царства). А що б сталося, якби Рехав'ам прислухався до поради старших? (Див. 1 Царів 12:7).
- Єровоам був одним з 12 Соломонових наглядачів, що відповідали за збір податків та виконання робіт. Незадовго до кінця Соломонового правління пророк Ахія пророкував, що Єровоам стане царем над більшістю колін Ізраїля (1 Царів 11:29–31; див. вправу на увагу). Як здійснилося це пророцтво? (Див. 1 Царів 12:20; виноска у Біблії, виданій Церквою Ісуса Христа Святих Останніх Днів, вказує, що відповідно до Septuagint, перекладу Старого Завіту грецькою мовою, в кінці цього вірша названо не тільки Юдине коліно, а й Веніяминове. Коліна Юди і Венямина залишилися з Рехав'амом у Південному царстві, або царстві Юди. Інші десять колін пішли за Єровоамом у Північне царство, або царство Ізраїля).

### **2. Єровоам і Рехав'ам ведуть свої царства до ідолопоклонства.**

Навчайте з 1 Царів 12:25–33; 13:33–34; 14:14–16, 21–24 та обговоріть ці уривки.

Можна додати до написаного на дошці слова:

*Хороший провідник:*

#### *1. Віддано служить.*

#### *2. Довіряє Господу й слухається його.*

- Через пророка Ахію Господь пообіцяв Єровоаму, що йому буде дано «міцний дім» (міцне царство), якщо він ходитиме дорогами Господа (1 Царів 11:38). Через що Єровоам втратив благословення цього обіцяння? (Див. 1 Царів 12:25–33). Чому Єровоам зробив золотих тельців, спорудив пагірки і призначив лжесвящеників? (Див. 1 Царів 12:26–33; 13:33–34).

Поясніть: Єровоам боявся, що коли його народ ходитиме поклонятися в Єрусалим, то вони можуть повернутися назад до Рехав'ама. Щоб контролювати свій народ і залишити його прихильним до себе, він зробив золотих тельців у Бет-Елі і в Дані, двох містах Північного царства, і запропонував своєму народові поклонятися Богу в цих містах. Роблячи це, він дозволив, щоб його страх перед поразкою подолав його довіру до Господніх обіцянь. Зазначте, що мудрий провідник довіряє Господу і не приймає рішень, керуючись страхом чи особистим судженням.

- Єровоам, коли захворів його син, шукав допомоги у пророка Ахіїї. Яким було пророцтво Ахіїї стосовно дому Єровоама (його сім'ї) і царства? (Див. 1 Царів 14:14–16. Про здійснення цього пророцтва написано в 2 Царів 17:20–23).
- Рехав'ам, як і Єровоам, теж не слухався Господа, ведучи народ до ідолопоклонства (1 Царів 14:21–24). Нечестиве керівництво цих двох царів призвели до довготривалих наслідків. Через багато років після цього, народи обох царств було розсіяно або забрано в полон (Ізраїль—асирійцями, а Юду — вавилонянами), оскільки вони продовжували дотримуватися своїх неправедних традицій. Як може один неправедний провідник мати такий сильний вплив на багатьох людей?

Можна зауважити, що ми не повинні повторювати вчинки неправедних провідників, як це робили народи Ізраїля і Юди. Бог дав нам свободу вибору, і ми можемо використовувати цю силу, щоб вибирати добро, навіть, якщо провідники вибирають зло (Геламан 14:30–31).

### 3. Йосафат веде царство Юди до Господа і Його пророків.

Навчайте з 2 Хронік 17:1–10; 20:1–30.

Можна знову дописати на дошці:

*Хороший провідник:*

1. Віддано служить.
  2. Довіряє Господу і слухається його.
  3. Має віру в Бога.
  4. Навчає з Писань.
  5. Йде за пророками.
- У третьому поколінні після Рехав'ама царством Юди правив його правнук Йосафат. У чому Йосафат виявляв свою особисту праведність? (Див. 2 Хронік 17:3–4, 6). Як наша відданість впливає на нашу здатність вести інших?
  - Йосафат «повсовував пагірки та Астарті з Юди» (2 Хронік 17:6). Чого, на вашу думку, з цього навчився народ? (Див. Хронік 20:12–13, зверніть увагу на те, що «всі юдеяни стояли перед Господнім лицем, також діти їхні, жінки їхні та їхні сини»). Чого ми можемо позбутися з наших домів і особистого життя, аби відданише поклонятися Богові?
  - Йосафат послав по всьому царству левітів, щоб вони навчали людей з «книги Закону Господнього» (2 Хронік 17:9). Як, на вашу думку, вплинуло на народ Юди те, що їх навчали з Писань? Як вивчення Писань в сім'ї й особисто допомагає вам? Як вивчення Писань вдома впливає на наші сім'ї і на Церкву загалом?

Президент Езра Тефт Бенсон навчав: «Часто ми витрачаємо багато зусиль, намагаючись підвищити активність у своїх колах. Ми старанно працюємо, щоб збільшити процент тих, хто відвідує причасні збори. Ми трудимося, щоб досягти вищій процент молодих людей, що служать на місії. Ми

намагаємося збільшити число тих, хто одружується в храмі. Усе це — гідні похвали зусилля і все це важливо для зростання царства. Але якби члени Церкви особисто і в сім'ях регулярно й послідовно занурювалися б у Писання, тоді всі ці показники підвищилися автоматично. Свідчення зростуть. Зобов'язання кріпшатимуть. Сім'ї зміцняться. Особисті одкровення проллються» (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 44).

- У книзі 2 Хронік 20 розповідається про період жахливої тривоги, що настав для людей Юди, коли три народи оголосили їм війну. Здавалося, цар Йосафат і його люди, над якими супротивник мав значну кількісну перевагу, опинилися у безвиході. Що зробив Йосафат, щоб отримати допомогу? (Див. 2 Хронік 20 3:13). Як Господь відповів на це благання? (Див. 2 Хронік 20:14–17. Зверніть увагу на те, що ця відповідь прийшла через пророка Яхазіїла). Що порадив зробити Йосафат? (Див. 2 Хронік 20:20). Як сьогодні нас, святих останніх днів, кількісно переважають інші люди, як це було з Юдою в давнину? Як Йосафатову пораду можна застосувати до нас?
- Пам'ятаючи завірення пророка Яхазіїла, що це буде Божа битва, а не їхня, Йосафат не розпочав підготовку до битви, а призначив співаків, щоб прославити Господа. Коли вони почали співати, то Господь захистив їх, зробивши так, що нападники почали битися один проти одного і знищили самі себе (2 Хронік 20:21–24). Як буде захищено нас, якщо ми будемо пам'ятати слова живого пророка і будемо прислухатися до них?
- На відміну від Єровоама і Рехав'ама, які вели свій народ до ідолопоклонства, Йосафат впливав на народ Юди так, щоб вони впокорилися перед Господом (2 Хронік 20:3–4). Які приклади впливу праведних провідників вам відомі? Що ми можемо зробити, щоб ті, кому ми служимо, жили праведно?

Завершення

Свідчіть про силу, яку мають провідники, щоб вести народ до злочестивості або праведності. Нагадайте учням класу про наші обов'язки вести, виконуючи свої Церковні покликання, у громадах, на роботі і вдома. Закличте учнів класу бути хорошими провідниками, які віддано служать, довіряють Господу і слухаються його, мають віру в нього, навчають з Писань і йдуть за пророками.

Додаткові

ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Не піддавайтеся негативному впливу однолітків

- Царство Ізраїля розділилося в основному через те, що Рехав'ам вирішив прислухатися нерозумної поради своїх однолітків (1 Царів 12:9–16). Як нам не піддатися спокусі послухатися нерозумної поради своїх друзів?

Старійшина Мелколм С. Дженсен сказав:

«До багатьох з вас... коли-небудь підійде один, а той більше, «друзів», які будуть підбивати на те, що, ви знаєте, робити вам не слід...»

«Про це ніхто ніколи не дізнається, — скажуть вам, так звані, друзі. — Та і яке їм діло до цього?»

Вам не слід відвертатися від своїх друзів, які йдуть неправильною стежкою; вам зовсім необов'язково залишати їх. Ви можете бути для них турботливим другом, готовим допомогти, коли вони готові прийняти цю допомогу. Ви можете розмовляти з ними, духовно підносити їх і свідчити їм. Ведіть їх своїм прикладом.

Але ніколи не дозволяйте своїм друзям, які можуть висунути вам як умову дружби з ними вибрати між ними й Господньою дорогою, ввести себе в стан, яким буде незадоволений ваш Небесний Батько.

Якщо ж таке трапиться, вибирайте Господню дорогу і шукайте собі нових друзів» (в Conference Report, Apr. 1990, 59 або *Ensign*, May 1990, 45).

## 2. Що означають пагірки й зелені дерева

Наведене далі визначення допоможе вам дати пояснення лжепоклонінню, до якого підштовхували народ Єровоам і Рехав'ам.

«Пагірки» (1 Царів 12:31): жертovníки, збудовані на вершинах пагорбів. Люди, стаючи ідолопоклонниками, оскверняли ці жертovníки і використовували їх для поклоніння ідолам.

«Зелені дерева» (1 Царів 14:15): місця язичницького поклоніння, де люди час від часу віддавалися аморальним діям.

## 3. «І будете служити там богам, ділу рук людських» (Повторення Закону 4:28)

- Коли Єровоам поставив золотих тельців і його народ поклонявся на «пагірках» і під «зеленими деревами», то тим самим він і його народ проігнорували застереження Мойсея, дане за 500 років до цього (Повторення Закону 4:25–28). На яке лихо наразилися вони через це? Що було обіцяно їм, якщо б вони повернулися не до лжебогів, а до Господа? (Див. Повторення Закону 4:29–31).

## 4. Навчання провідництву з використанням предметів

Принесіть на урок два однакових набори кубиків (або інших предметів). Запросіть двох учнів класу взяти участь в описаному далі показі. Кожному з учнів дайте набір кубиків. Одного призначте бути провідником, а іншого — послідовником. Нехай вони повернуться один до одного спинами, щоб не бачити кубики іншого. Провідник має щось швидко скласти з кубиків і давати вказівки послідовнику, щоб той складав те саме. Послідовник не повинен нічого запитувати, виконуючи ці вказівки. Обоє учасників не повинні дивитися на кубики один одного аж до закінчення цього завдання.

Коли послідовник закінчить складання з кубиків, обговоріть, наскільки важливо для провідника давати ясні вказівки, а для послідовника — уважно до них прислухатися. Якщо послідовник склав те саме, що й провідник, то похваліть обох учасників і попросіть учнів класу прокоментувати, завдяки чому було досягнуто успіху. Якщо з кубиків було складено різне, то поставте такі запитання:

- Чи міг провідник давати вказівки ясніше? Чи міг послідовник прислухатися до вказівок уважніше? Якби послідовнику було дозволено дивитися на дії провідника під час складання із кубиків, то як би це йому допомогло?
- Як нам можна застосовувати отримане з цього показу знання у своїх Церковних покликаннях і вдома?



**Мета** Заохотити учнів класу ставити в житті на перше місце Бога і шукати проводу і заспокоєння в словах живого пророка, а також через шепіт Святого Духа.

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - а. 1 Царів 17. Ілля запечатує небеса і немає дощу; він тікає від Ахава та Єзавелі і дивовижним чином підтримується в пустині (17:1–6). Господь посилає Іллю до вдови, яка дає йому їжу й воду (17:7–16). Ілля піднімає з мертвих сина цієї вдови (17:17–24).
  - б. 1 Царів 18. Після більше як двох років голоду, Ілля зустрічає Ахава і кидає виклик жерцям Ваала — прикликати вогонь з небес, щоб спалити їхню жертву (18:1–2, 17–24). Жерцям Ваала це не вдається, а Ілля молиться і Господь посилає вогонь, щоб спалити жертву, яку він приготував (18:25–40). Ілля молиться про закінчення голоду, і Господь посилає дощ (18:41–46).
  - в. 1 Царів 19. Єзавель намагається вбити Іллю (19:1–2). Ілля тікає у пустиню й ангел дає йому їжу (19:3–8). Ілля йде до гори Хорив, де Святий Дух вітшає його й наказує продовжувати Божу роботу (19:9–19).
2. Попросіть когось із учнів класу підготуватися й стисло розказати, як Ілля виступив у протиборство зі священниками Ваала (1 Царів 18:17–40).

**Запропонований  
хід уроку**

**Вправи на увагу** Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Поділіться наведеною далі історією, яку розповів старійшина Томас С. Монсон:

«Народжений у бідності, але вихований у вірі, [Хосе Гарсія] підготувався до покликання бути місіонером. Я був присутнім, коли принесли його рекомендацію. У ній було сказано: «Служіння брата Гарсія буде великою жертвою з боку його сім'ї, бо він є чи не найбільшою підтримкою для неї. Єдине, що в нього є, — це цінна колекція марок, яку він готовий продати, у разі потреби, щоб допомогти у фінансуванні його місії.

Президент [Спенсер В.] Кімбол уважно слухав, коли йому читали це, а потім сказав: «Нехай продасть цю колекцію марок. Така жертва буде для нього благословенням».

Попросіть учнів класу подумати, як би вони відреагували, якби їх попросили віддати все, що вони мають, заради служіння Господу. Тоді продовжіть оповідання:

«Потім, з вогником в очах і посмішкою на вустах, цей люблячий пророк сказав: «Щомісяця в Головному управлінні Церкви ми отримуємо тисячі листів з різних частин світу. Потурбуйтеся, щоб зібрати і передали ці марки Хосе після його місії. Він матиме, безкоштовно, найкращу колекцію марок, якої не буде в жодного з молодих людей в Мексиці» (в Conference Report, Oct. 1978, 83 або *Ensign*, Nov. 1978, 56).

Поясніть: якщо ми ставимо Божі справи на перше місце у своєму житті, то нагороди, які ми отримуємо, набагато перевершують будь-які наші можливі жертви. На цьому уроці буде розповідатися про двох людей — Іллю і вдову із Сарепти, які отримали великі благословення, оскільки охоче йшли за Богом, навіть коли це було нелегко робити.

---

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати в повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

Після того, як Єровоам привів царство Ізраїля до ідолопоклонства, він і його нащадки були винищені. Після них прийшли інші царі, які поклонялися ідолам. Серед тих правителів Ахав був царем, який «далі чинив, щоб гнівити Господа, Бога Ізраїлевого, більше від усіх Ізраїлевих царів, що були перед ним» (1 Царів 16:33). Він одружився з Єзавеллю, перейняв від неї звичку поклонятися Ваалу і заохочував свій народ приєднатися до нього в поклонінні цим лжебогам. Пророк Ілля проголосив слова попередження Ахаву і його царству.

**1. Ілля запечатує небеса; він живиться дивовижним чином;  
він піднімає з мертвих сина вдови.**

Навчайте з 1 Царів 17 та обговоріть цей уривок.

- Через злочестивість Ахава і його народу Ілля проголосив: «Цими роками не буде роси та дощу, *але тільки за моїм словом*» (1 Царів 17:1; курсив додано). Чому Ілля міг так заявити? (Можна порівняти Іллю з Нефієм, сином Геламана, якому було дано таку ж владу. Причини, чому Господь дозволяє звершитися всьому, як це пояснював Нефій, вказано в Геламан 10:4–5).
- Після того, як Ілля проголосив, що у царстві не буде дощу, Господь наказав йому втекти. Як Ілля відреагував на Господній наказ? (Див. 1 Царів 17:2–5). Чого ми можемо навчитися з відповіді Іллі?

Старійшина Гордон. Б. Хінклі сказав:

«Я беру силу з простих слів, сказаних пророком Іллею, який попередив царя Ахава про посуху й голод, що настануть в його краї. Але Ахав глузував з нього. І Господь сказав Іллі піти й сховатися при потоці Керіті, де він питиме з потоку і де круки будуть жити його. І в Писаннях записано прості й прекрасні слова: «І він пішов і зробив за Господнім словом». (1 Царів 17:5).

Ніяких сперечань. Ніяких виправдовувань. Ніяких ухиянь. Ілля просто «пішов і зробив за Господнім словом». І він був врятований від страшного лиха, яке впало на тих, хто насміхався, і сперечався, і сумнівався» (в Conference Report, Oct. 1971, 159 або *Ensign*, Dec. 1971, 123–24).

- Як Іллі вдалося вижити в пустині після того, як почався голод? (Див. 1 Царів 17:4, 6). Чи переживали ви такі часи, коли Господь живив вас духовно або фізично?
- Кого Господь підготував, щоб допомогти Іллі після того, як висох потік? (Див. 1 Царів 17:7–13). Що ми дізнаємося про те, як Господь піклується про людей, які в нужді? (Поясніть, що Господь часто допомагає тим, хто в нужді, через служіння інших людей). Чи знаєте ви про випадки, коли Господь допомагав тим, хто в нужді через служіння інших людей? Що можемо зробити ми, аби допомагати тим, хто в нужді?

Старійшина Джеффри Р. Холланд сказав: «Я знаю, що кожен з нас може щось зробити, яким би незначним це не здавалось. Ми можемо чесно платити десятину і давати пожертвування від посту й різні добровільні пожертвування. . . І ми можемо знаходити й інші шляхи, щоб допомагати. Тоді, коли це потрібно, нужденним людям ми можемо віддавати свій час, якщо у нас немає грошей, і ми можемо віддавати любов, якщо у нас не вистачає часу. Ми можемо поділитися хлібом, який у нас є, і довіритись Богові, що олія в горнятї не скінчиться» (в Conference Report, Apr. 1996, 41 або *Ensign*, May 1996, 31).

- Як відреагувала вдова на прохання Іллі принести йому напитися води? (Див. 1 Царів 17:10–11. Вона пішла без вагань). Що сказала вдова, коли Ілля попросив її принести йому їжі? (Див. 1 Царів 17:11–12). Що пообіцяв їй Ілля? (Див. 1 Царів 17:13–14). Що тоді зробила вдова? (Див. 1 Царів 17:15). Чого ми можемо навчитися з відповіді вдови?

Старійшина Холланд сказав, що відповідь вдови на прохання Іллі дати йому їжі було «вираженням віри, великої віри в тих обставинах, важчих за які я в Писання не знаю. . . Можливо, повністю не усвідомлюючи, чого варта була така віра . . . , вона спочатку спекла трохи хліба для Іллі, хоч цілком розуміла: якщо в них не залишиться хліба достатньо, щоб вижити, то вона і її син просто помруть, зробивши вчинок чистого милосердя» (в Conference Report, Apr. 1996, 39 або *Ensign*, May 1996, 29).

- Як на вашу думку, чому Господь наказав вдові нагодувати Іллю, тоді як у неї було так мало всього? Яке благословення прийшло до цієї вдови завдяки її послухності? (Див. 1 Царів 17:16). Що з того, про що просить Бог, буває важко зробити? Які благословення приходять до нас, коли ми ставимо на перше місце Бога, роблячи те, що він просить, навіть якщо це важко?

Президент Езра Тефт Бенсон навчав:

«Якщо ми ставимо Бога на перше місце у своєму житті, то все інше займає належне йому місце або ж зовсім зникає з нашого життя. Наша любов до Господа буде управляти нашими уподобаннями, тим, як ми витратимо час, нашими інтересами, вона визначить порядок наших пріоритетів.

Нехай Бог благословить нас поставити [Його] на перше місце, і як результат — пожати мир у цьому житті і вічне життя з повнотою радості в житті прийдешньому» (в Conference Report, Apr. 1988, 3, 6 або *Ensign*, May 1988, 4, 6).

- Що зробив Ілля, коли син вдови захворів і помер? (Див. 1 Царів 17:17–22). Якою силою Ілля зміг повернути сина вдови до життя? Як ваше життя було благословлене завдяки силі священства?

## 2. Ілля кидає виклик священикам Ваала і відчиняє небеса для дощу.

Навчайте з 1 Царів 18 та обговоріть цей уривок.

- На третій рік голоду Господь наказав Іллі: «Іди, покажися до Ахава, а Я дам дощ на поверхню землі» (1 Царів 18:1). Як повівся Ахав, побачивши Іллю? (Див. 1 Царів 18:17. Зауважте, що Ахав складав провину за голод на Іллю). Що насправді було причиною голоду? (Див. 1 Царів 18:18).
- На прохання Іллі Ахав зібрав увесь Ізраїль і 850 лжесвящеників на горі Кармел (1 Царів 18:19–20). Коли народ зібрався на горі Кармел послухати Іллю, він запитав: «Чи довго ви будете скакати на двох галузках?» (1 Царів 18:21). Що, на вашу думку, означає «скакати на двох галузках»? Як іноді ми «скачемо на двох галузках»? (Див. Матвій 6:24. Скажіть, що слово *маммона* стосується всього, що від світу).

Старійшина Ніл А. Максвелл сказав: «Хвилюючі слова різних пророків... спонукають нас вибирати, вирішувати і не вагатися. Послання Іллі є надзвичайно доречним сьогодні, бо врешті-решт усі ми повинні вибирати між богами цього світу і Богом вічності» (*That My Family Should Partake* [1974], 22).

Нехай призначений учень класу стисло розкаже, як Ілля кинув виклик священикам Ваала (1 Царів 18:17–40).

- Для чого Ілля кинув виклик священикам Ваала? (Див. 1 Царів 18:36–37). Як повівся народ, коли Господь показав свою силу? (Див. 1 Царів 18:38–39). Як їх було благословлено за визнання Господа і його сили? (Див. 1 Царів 18:45). Як можемо ми більше визнавати Господа і його силу? (Див. 1 Солунянам 5:16–18; Алма 34:38; Мороній 7:33–39.)

### 3. Святий Дух заспокоює Іллю і вказує, як продовжувати Божу роботу.

Навчайте з 1 Царів 19 та обговоріть цей уривок.

Єзавель, розгнівана перемогою Іллі над священиками Ваала, прагне вбити його. Ілля втікає в пустиню й волає до Господа, кажучи: «Досить тепер, Господи! Візьми душу мою» (1 Царів 19:4). Господь благословив Іллю, пославши йому ангела, який приніс йому їжі й води. Можна зазначити, що навіть пророки відчують розпач і потребують втішення й проводу, які може дати тільки Бог.

- Що так засмутило Іллю? (Див. 1 Царів 19:10, 14. Хоч люди і були вражені тим, як Бог виявив свою силу, Ілля відчував, що з-поміж всіх ізраїльтян тільки він поклонявся істинному Богові). Що він зробив, аби мати в душі мир? (Див. 1 Царів 19:4, 8. Він молився і постився). Чого ми можемо навчитися з пережитого Іллею, що допоможе, коли ми втрачаємо мужність, пригнічені або в розпачі?
- Як Бог втішив Іллю на горі Хорив? (Див. 1 Царів 19:9–13). Що ми можемо дізнатися стосовно спілкування Бога з нами? Чому, на вашу думку, Господь спілкується з нами переважно «тихим пагідним голосом» Святого Духа, а не через гучні й вражаючі прояви сили? Як нам розпізнати шепіт Святого Духа?

Президент Хінклі на запитання одного репортера, як він спілкується з Богом, відповів: «Думаю, що найкраще я зможу описати цей процес, навівши порівняння з досвідом Іллі, як про це сказано в Першій книзі царів. Ілля звернувся до Господа, і подув вітер, сильний вітер, але не у вітрі був Господь. А тоді був землетрус, але не в землетрусі був Господь. А тоді був вогонь, але не в огні був Господь. А після вогню був тихий «пагідний» голос, який я описую, як шепіт Духа» (в *Conference Report*, Oct. 1996, 71 або *Ensign*, Nov. 1996, 51).

Президент Езра Тефт Бенсон навчав: «Чи знаходите ви час прислухатися до підказок Духа? У більшості випадків відповіді на молитви приходять через тихий голос і їх можна розпізнати вашими найглибшими, найпотаємнішими *почуттями*. Я кажу вам, що ви можете знати волю Бога стосовно вас, якщо знаходитимете час молитися і слухати» (в *Conference Report*, Oct. 1977, 46 або *Ensign*, Nov. 1977, 32).

- Святий Дух, будучи Утішителем, також є і вчителем (Іоанн 14:26; 2 Нефій 32:5). Що через Святого Духа наказав Господь робити Іллі? (Див. 1 Царів 19:15–16). Як служіння Господу може підтримати нас, коли ми занепадаємо духом?
- Господь до певної міри заспокоїв Іллю, сказавши йому, що все ще є ізраїльтяни, які не поклоняються Ваалу (1 Царів 19:18). Як товаришування з

іншими вірними святими останніх днів може принести нам заспокоєння? Що з оточуючого вас допомагає вам розуміти, що ви не самі? Що можете зробити ви, аби допомогти тим, хто відчуває себе самотньо?

Завершення

Свідчіть: якщо ми поставимо Бога на перше місце і будемо прислухатися до шепоту Святого Духа, то нас буде втішено і направлено в житті.

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Його можна використати під час уроку.

### Дух Іллі

Святі останніх днів часто ведуть мову про «дух Іллі». Цей вираз стосується роботи, яку ми виконуємо, «щоб повернути серця батьків до дітей, і дітей до батьків» (див. УЗ 110:15). Ця робота спрямована на дослідження сімейної історії і виконання храмової роботи для живих і померлих. Ми називаємо це «духом Іллі», оскільки Ілля відновив ключі запечатувальної сили священства через Джозефа Сміта (див. УЗ 110:13–16). Завдяки цій силі можуть бути виконані обряди запечаткування, якими сім'ї об'єднуються навечно.

Джозеф Сміт сказав:

«Дух, сила і покликання Іллі в тому, що ви маєте силу тримати ключі одкровення, обрядів, пророцтв, влади та ендаументів повноти Мелхиседекового священства і царства Божого на землі; і визнавати, одержувати та виконувати всі обряди, що належать Божому царству, аж до того, щоб повернути серця батьків до дітей, а серця дітей до батьків, навіть до тих, хто на небесах.

Я хочу, щоб ви це розуміли, бо це важливо; і якщо ви сприймете це, то це і є дух Іллі, тобто, що ми викупляємо наших померлих, і поєднуємо себе з нашими батьками, які на небесах, і запечатуємо наших померлих, щоб їм піднятися в першому воскресінні; а тут ми хочемо сили Іллі, щоб запечатувати тих, хто живе на землі, до тих, хто живе на небесах. Це і є сила Іллі і ключі царства Єгови» (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, вибр. Joseph Fielding Smith [1976], 337–38).

# «І підняв він... Іллевого плаща»

Урок  
**29**

2 Царів 2; 5–6

**Мета** Допомогти учням класу зрозуміти, як повноваження (мантія) переходить від одного пророка до іншого; заохотити їх слухатися слів пророків; запевнити їх, що сила Бога значно більша за будь-яку іншу силу.

**Підготовка**

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - 2 Царів 2:1–18. Ілля готує Єлисея стати новим пророком (2:1–10). Іллю забрано на небо. Єлисей піднімає плащ Іллі і стає пророком (2:11–15). П'ятдесят чоловіків розшукують Іллю упродовж трьох днів, незваживши на пораду Єлисея не робити цього (2:16–18).
  - 2 Царів 5. Єлисей зцілює Наамана від прокази (5:1–14). Нааман прославляє Бога пропонує Єлисею винагороду, від якої той відмовляється (5:15–19).
  - 2 Царів 6:8–18. Єлисей направляє царя Ізраїля у війні із Сирією (6:8–10). Сирійський цар наказує своїм людям схопити Єлисея, військо оточує місто Дотан (6:11–14). Не злякавшись, Єлисей молиться, і Господь дає йому побачити гору, повну коней і вогняних колесниць, після чого вражає сирійське військо сліпотою (6:15–18).
- Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, то принесіть кусок тканини, щоб використати її як плащ.

## Запропонований хід уроку

**Вправи на увагу** Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Накиньте принесену вами тканину на плечі собі або одному з учнів класу. Скажіть, що пророк Ілля носив плащ. Ми точно не знаємо, який вигляд мав той плащ, але напевно, це була пошита з тканини мантія. Те, що цей плащ, або мантія, перейшов від Іллі до Єлисея символізувало перехід повноважень пророка до Єлисея.

У сучасності ми іноді говоримо про «мантію» повноважень, яку пророк отримує, коли його висвячують і рукопокладають бути пророком. Хоч сьогодні пророк і не носить мантію або якийсь особливий одяг, Бог дарує йому ключі священства. Ці ключі дають йому владу як провіднику Церкви на землі діяти в ім'я Бога. Коли пророк помирає, мантія його повноважень передається новому пророку.

**Обговорення  
Писань та їх  
застосування**

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Наступником Іллі-пророка стає Єлисей.

Навчайте з 2 Царів 2:1–18 та обговоріть цей уривок.

- Які стосунки були між Іллею і Єлисеєм? (Див. 2 Царів 2:2–10). Чому, на вашу думку, Єлисею так хотілося залишатися з Іллею? Що зробив Єлисей після того, як Іллю було забрано на небо? (Див. 2 Царів 2:11–13. Якщо ви не будете

використовувати вправу на увагу, то просто дайте пояснення стосовно плаща, або мантиї, який був на Іллі, і скажіть, що він символізував).

- Хто має мантию пророка сьогодні? (Нинішній Президент Церкви). Як ця мантия передається, коли пророк помирає?

Президент Джозеф Філдінг Сміт пояснював:

«Немає ніякої таємниці в тому, як вибирається Президент Церкви. Господь постановив це дуже давно, і *старший [за висвяченням] апостол автоматично стає головуючим чином Церкви*, і потім його підтримує Рада Дванадцятьох, яка стає головуючою в Церкві на той час, поки немає Першого Президентства. Президента *не обирають*, його *підтримують* як брати з Ради, так і члени Церкви» (*Doctrines of Salvation*, збір. Bruce R. McConkie, 3 том [1954–56], 3:156).

Президент Гордон Б. Хінклі пояснював процедуру, якої було дотримано, коли його висвячували і рукопокладали бути пророком і Президентом Церкви після смерті Президента Говарда В. Хантера:

«Після смерті Президента Хантера Перше Президентство було розпущено. Брат Монсон і я, які служили його радниками, зайняли своє місце в Кворумі Дванадцятьох, який став головуючою владою в Церкві.

[Через кілька днів] усі живі висвячені апостоли зібралися в душі посту й молитви у горішній кімнаті храму. Тут ми заспівали священний гімн і разом помолилися. Ми причастилися від Господньої вечері, відновивши в цьому священному, символічному свідченні наші завіти і зв'язок з Тим, хто є нашим божественним Викупителем. Президентство було реорганізовано за порядком, який було встановлено у минулих поколіннях [цей порядок пояснено у вищенаведеній цитаті Президента Джозефа Філдінга Сміта]. Не було ні агітувань, ні суперництва, ні амбіцій щодо цього чину. Було спокійно, тихо, просто і священно. Це було зроблено так, як встановив Сам Господь» (в *Conference Report*, Apr. 1995, 92 або *Ensign*, May 1995, 69).

Можна зазначити, що Спаситель дав ключі священства кожному апостолу останніх днів, як це він робив і в давнину. Однак лише Президент Церкви, який є старшим [за висвяченням] живим апостолом, може використовувати ці ключі (або вповноважувати інших використовувати їх) для всієї Церкви (див. УЗ 132:7).

- Як відреагували люди, побачивши, що Єлисей повторив чудо, яке вчинив Ілля, — розділив води Йордану? (Див. 2 Царів 2:14–15). Чому важливо, щоб ми відразу прийняли й підтримали нововисвяченого Президента Церкви? (див. УЗ 43:2–3), 7).
- Невдовзі після того, як Іллю було забрано на небо, люди захотіли послати 50 сильних чоловіків на його пошуки. Що сказав на це людям Єлисей? (Див. 2 Царів 2:16). Як люди відреагували на відповідь Єлисея? (Див. 2 Царів 2:17. Вони благали Єлисея до тих пір, поки він не дозволив їм піти).
- Що сказав Єлисей людям, коли 50 чоловіків повернулися назад, так і не знайшовши Іллю? (Див. 2 Царів 2:18). Чого ми можемо навчитися з досвіду тих 50 чоловіків? (Нам слід прислухатися до поради пророка, як ми її почули в перший раз). Чому ми іноді чекаємо, щоб пророк повторив свою пораду, перш ніж прислухатися до неї? Яку пораду дали нам Церковні провідники в останні роки? Як ви були благословлені, послушавшись цієї поради?

## 2. Єлисей зцілює Наамана від прокази.

Навчайте з 2 Царів 5 та обговоріть цей уривок.

- Хто такий був Нааман і від чого він страждав? (Див. 2 Царів 5:1). Чому він прийшов до Єлисея? (Див. 2 Царів 5:2–9). Що сказав посланник Єлисея зробити Нааману, щоб зцілитися? (Див. 2 Царів 5:10). Чому спочатку Нааман відмовився послухати розпоряджень Єлисея? (Див. 2 Царів 5:11–12).
- Як слугам Наамана вдалося переконати його зробити те, що сказав Єлисей? (Див. 2 Царів 5:13). Що трапилося після того, як Нааман сім разів занурився у води річки Йордан? (Див. 2 Царів 5:14).
- Як історія про Наамана може навчити нас прислухатися до поради пророка, навіть у тих випадках, коли вона нам не подобається чи незрозуміла або ж стосується чогось дрібного чи незначного? Які дрібні або незначні справи просили нас зробити пророк або інші Церковні провідники? Чому іноді це важко зробити? Як можна збільшити своє бажання прислухатися до поради Церковних провідників?

Старійшина Рекс Д. Пінегер запитав: «Чи не схожі буваємо ми на Наамана, шукаючи, щоб зробити справи більші або важливіші, і проходимо повз ті прості справи, які можуть змінити наше життя і зцілити від страждань?» (у Conference Report, Oct. 1994, p. 106 або *Ensign*, Nov. 1994, p. 80).

Переповівши історію про Наамана, старійшина Гордон Б. Хінклі сказав: «Шлях євангелії — це простий шлях. Деякі з вимог можуть видатися вам елементарними й непотрібними. Не відкидайте їх із зневагою. Упокоріть себе і простуйте в послушності. Я обіцяю, що результати, які прийдуть, будуть дивовижними, щоб їх побачити, і задовольняючими, щоб їх відчути» (в Conference Report, Oct. 1976, 143 або *Ensign*, Nov. 1976, 96).

- Чого навчило Наамана його зцілення? (Див. 2 Царів 5:15). Як послушність у виконанні чогось простого зміцнила ваше свідчення?
- Що намагався дати Нааман Єлисею після свого зцілення? (Див. 2 Царів 5:15). Як ви думаєте, чому Єлисей відмовився від підношень Наамана? Чому важливо служити, не турбуючись про земні винагороди?

## 3. Єлисей веде Ізраїль у війні із Сирією.

Навчайте з 2 Царів 6:8–18 та обговоріть цей уривок.

- Як Єлисей допоміг царю Ізраїля у війні проти Сирії? (Див. 2 Царів 6:8–10). Що зробив сирійський цар, дізнавшись про дії Єлисея? (Див. 2 Царів 6:11–14).
- Як повівся слуга Єлисея, побачивши, що місто оточено сирійськими кінцями та колесницями? (Див. 2 Царів 6:15). Як повівся Єлисей? (Див. 2 Царів 6:16). Що мав на увазі Єлисей, кажучи своєму слугі: «Ті, що з нами, численніші від тих, що з ними»? (2 Царів 6:16). Як ви пересвідчилися, що це твердження Єлисея правильне і сьогодні?
- Як сучасні умови можуть іноді змусити нас відчувати себе безпомічними проти зла цього світу? Як впевненість в тому, що «ті, хто з нами, численніші від тих, хто з ними», допомагає нам у битвах проти цього зла?

Старійшина Даллін Х. Оукс сказав: «Коли я в дитинстві читав цю чудову історію, то завжди ототожнював себе з молодим слугою Єлисея. Я думав: якщо мене, коли я буду на службі у Господа, колись оточать ворожі сили, то я сподіваюсь, що Господь відкриє мої очі і дасть віру зрозуміти, що коли ми в Господній роботі, тоді ті, хто з нами, завжди сильніші за тих, хто проти нас» (в Conference Report, Oct. 1992, 54 або *Ensign*, Nov. 1992, 39).



- Як впевненість в тому, що «ті, хто з нами, численніші від тих, хто з ними», допомагає нам, коли ми несемо євангелію всім людям? (Див. УЗ 84:87–88).

Президент Гордон Б. Хінклі сказав: «Ми ще не принесли євангелію всім народам, колінам, язикам і людям. Але ми досягли великих успіхів у цьому. Ми прийшли туди, куди нам дозволено було прийти. Бог за кермом, і двері буде відчинено Його силою за Його божественною волею. Я в цьому впевнений. Я в цьому переконаний» (в Conference Report, Oct. 1995, 93 або *Ensign*, Nov. 1995, 70).

- Чого просив Єлисей у молитві для свого слуги? (Див. 2 Царів 6:17). Чому слуга спершу не побачив гору, повну коней та огняних колесниць, яких послав Бог? Що ми можемо зробити, щоб більше відкрити свої очі і побачити силу Бога у своєму житті і у світі?

Завершення

Свідчіть, що Президент Церкви є пророком Бога. Закличте учнів класу підтримувати новопокликаних Церковних провідників і прислухатися до поради пророків. Свідчіть, що сила Бога більша за будь-яку іншу силу.

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Чудеса Єлисея

Єлисей вчинив багато великих чудес, виявляючи співчуття до людей і доводячи, що він був уповноваженим наступником Іллі. Він розділив води Йордану, зцілив води Єрихона, зробив так, що олія у вдови не закінчувалася, підняв хлопчика з мертвих, зцілив людей, які отруїлися, нагодував голодних, зцілив Наамана від прокази, змусив сокиру впливати з води і направляв царів у війні. Можна ознайомитися з деякими з цих чудес, описаних в 2 Царів 2–6.

- Як ви думаєте, чи відбуваються чудеса в наші дні, як вони відбувалися в дні Єлисея? чому небезпечно покати лише вражаючі чудеса? Які, здавалось би, незначні чудеса відбуваються у вашому житті?

### 2. Дівчинка-ізраїльтянка розкажує Нааману про Єлисея

- Як Нааман дізнався про Єлисея і його силу зцілювати? (Див 2 Царів 5:2–4. Дівчинка-ізраїльтянка, яку взяли в полон сирійці, сказала дружині Наамана, що в Ізраїлі є пророк, який би міг зцілити Наамана). Чому ця дівчинка-ізраїльтянка є прикладом для нас? (Незалежно від віку, обставин або Церковного покликання ми можемо зробити багато добра, направляючи людей до пророків, а значить і до Господа).

# «Прийдіть до Господнього дому»

Урок  
**30**

2 Хронік 29–30; 32; 34

---

**Мета** Надихнути кожного учня класу отримати обіцяні благословення, що приходять від храмової роботи і вивчення Писань.

---

- Підготовка**
1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
    - а. 2 Хронік 29–30. Єзекія, цар Юдеї, відчиняє двері храму і наказує священикам і левітам очистити й освятити його для поклоніння (29:1–19). Коли храм було очищено, Єзекія і його народ разом поклоняються Господу і прославляють Його (29:20–36). Єзекія запрошує увесь Ізраїль прийти в дім Господа в Єрусалимі (30:1–9). Декотрі насміхаються й глузують, почувши таке запрошення, однак віруючі Ізраїля поклоняються Господу в Єрусалимі (30:10–27).
    - б. 2 Хронік 32:1–23. Санхерів, цар асирійський нападає на Юдею і каже образливі слова проти Господа (32:1–19). Ісаї та Єзекія моляться про допомогу, і ангел Господній знищує більшість з асирійського війська (32:20–23).
    - в. 2 Хронік 34. Після злочестивого правління сина й онука Єзекії, царем Юдеї стає Йосія, правнук Єзекії. Йосія розбиває ідолів по всьому царству й відбудовує храм (34:1–13). У храмі знаходять книгу закону, її читають Йосії, він плаче, усвідомивши, наскільки народ відхилився від закону (34:14–21). Хулда, пророчиця, каже про спустошення, яке прийде на Юду, але пророкує, що Йосія не побачить цього (34:22–28). Йосія і його народ складають завіт служити Господу (34:29–33).
  2. Додатково прочитати: 2 Хронік 31; 33; 2 Царів 18–19; 22–23; Ісаї 37:10–20, 33–38.
  3. Якщо у вас є ілюстрація «Храм давніх часів» (62300) і зображення сучасного храму, то їх можна використати на уроці.
- 

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Поясніть: як допоміжний захід у захисті Єрусалима від нападів асирійців, цар Єзекія наказав відвести води потоку Гіхон у ставок Сілоам, що в межах стін міста (2 Хронік 32:2–4, 30). Це й було зроблено: у вапняній горі прокопали для води акведук (тунель) завдовжки 540 метрів. Після цього Єзекія розпорядився, щоб заткнули джерела, що знаходилися поза стінами міста, аби асирійцям було важко діставати воду. Якби в місті не було води, то жителі Єрусалима не вижили б під час облоги його асирійцями.

Зазначте: як води потоку Гіхон були життєво необхідними для фізичного виживання народу Єзекії під час їхніх битв з асирійцями, так і жива вода є необхідною для нашого духовного виживання під час наших битв із Сатаною.

- Що є живою водою? (Див. Іоанн 4:10:14).

Старійщина Брюс Р. Макконкі пояснював, що жива вода — це «слова вічного життя, послання про спасіння, істини про Бога і його царство; це — учення євангелії» (*Doctrinal New Testament Commentary*, 3 том [1966–73], 1:151).

- Як ми можемо відкрити акведук для Господа, щоб жива вода хлинула в наше життя?

Поясніть, що одним із способів отримувати живу воду є відвідання храму, дому Господа, де нас може бути обдаровано силою і розумінням, навчено Господом, де ми відчуємо мир і спокій.

Зверніть увагу на те, що поклоніння в храмі було важливим захистом для Ізраїльтян у часи Єзекії, це може бути і для нас важливим захистом сьогодні.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Єзекія наказує очистити дім Господа.

Навчайте з 2 Хронік 29–30 та обговоріть цей уривок.

- Батько Єзекії, Ахаз, був неправедним царем, який осквернив Господній храм і «позамикав [його] двері» (2 Хронік 28:24). Коли Єзекія у 715 р. до Р. Х. став царем Юди (Південного царства), то перше, що він зробив — це відчинив двері храму та наказав священикам і левитам прибрати в храмі й освятити його (2 Хронік 29:3–5). Чому, на думку Єзекії, треба було освятити храм? (Див. 2 Хронік 29:6–7). Яким чином ми також можемо бути винними у такому «відвернен[ні] сво[го] обличчя від Господньої скинії»? Що трапилося з народом Юди через його неповагу до храму? (Див. 2 Хронік 29:8–9).
- Чого сподівався досягти Єзекія, очистивши і знову підготувавши храм для поклоніння? (Див. 2 Хронік 29:10). Чому важливо не допускати нечисте в храм? (Див. УЗ 97:15–17). Якою є наша відповідальність за те, щоб ніщо нечисте не могло увійти в храм? (Див. УЗ 109:20–21. Нам слід бути впевненими, що ми чисті, коли йдемо до храму).
- Що зробили Єзекія і його народ, коли храм було очищено? (Див. 2 Хронік 29:20–21, 29–31, 36.) Кого запросив Єзекія прийти в дім Господа для святкування Пасхи? (Див. 2 Хронік 30:1, 6). Як було сприйняте це запрошення? (Див. 2 Хронік 30:10–11).
- Яких благословень позбавив себе народ Ізраїля, відмовившись прийти в храм? (Див. 2 Хронік 30:6–9. Поясніть, що під час правління Єзекії більшу частину царства Ізраїля [Північного царства] було захоплено асирійцями. Єзекія пообіцяв залишку ізраїльтян, що їх буде звільнено з полону, якщо вони знову «навернуться до Господа». Натомість більшість з народу Ізраїля знехтували запрошенням Єзекії. Через злочестивість народу залишок царства Ізраїля через кілька років після того було захоплено ворогом [2 Царів 18:10–12]. Поневолені ізраїльтяни — це і є десять загублених колін Ізраїля).

### 2. Асирійці вдираються в царство Юди. Ісая та Єзекія моляться про допомогу, і Господній ангел знищує більшість асирійського війська.

Навчайте з 2 Хронік 32:1–23 та обговоріть цей уривок.

- Підкоривши царство Ізраїля, асирійці почали нападати на царство Юди (2 Хронік 32:1). Що зробив Єзекія, побачивши, що військо Сенхеріва збирається напасти на Єрусалим? (Див. 2 Хронік 32:2–5). Що сказав Єзекія своєму народові про навислу загрозу нападу після того, як він зробив певні підготування до війни? (Див. 2 Хронік 32:6–8). Чого ми можемо навчитися від Єзекії стосовно того, яким має бути правильне співвідношення між покладанням на власні сили і покладанням на Господа?

- Санхерів послав своїх слуг, щоб вони звернулися до жителів Єрусалима. Що сказали ці слуги? (Див. 2 Хронік 32:9–17). Чому вони це сказали? (Див. 2 Хронік 32:18). Якими способами Сатана намагається переконати нас, що Бог не може або не буде допомагати нам?
- Як Єзекія і пророк Ісаїя відреагували на слова слуг Санхеріва? (Див. 2 Хронік 32:20; Ісаїя 37:14–20). Як Господь відповів на молитви Єзекії та Ісаї? (Див. 2 Хронік 32:21–22; Ісаїя 37:33–38).
- Єзекія і його народ були захищені Господом завдяки їхній праведності, яку вони виявили через поклоніння в храмі. Яким чином відвідування храму можуть бути захистом для нас? (Див. УЗ 109:24–28). Що ми можемо зробити, щоб наша гідність відвідувати храм і саме відвідування його були пріоритетами в нашому житті?

Президент Говард В. Хантер закликав:

Давайте будемо людьми, які ходять до храму. Відвідуйте храм настільки часто, наскільки вам дозволяють ваші обставини. Тримайте зображення храму у своєму домі, щоб ваші діти могли бачити його. Навчайте їх, для чого існує дім Господа. Нехай вони планують із самих ранніх років йти туди і залишатися гідними цього благословення.

Якщо через віддаленість храму ви не можете часто відвідувати храм, збирайте історію вашої сім'ї і готуйте імена для священних обрядів, що виконуються лише в храмі. Таке дослідження історії сім'ї необхідне для роботи храмів, і благословення неодмінно прийдуть до тих, хто виконує цю роботу» (в Conference Report, Oct. 1994, 8 або *Ensign*, Nov. 1994, 8).

### 3. Йосія і його народ вступають у завіт служити Господу.

Навчайте з 2 Хронік 34 та обговоріть цей уривок.

Після Єзекії царями стали спочатку його син Манасія, а потім внук Амон (2 Хронік 33). Манасія правив народом у нечестивості, встановивши ідолів у храмі і ведучи народ до гріха. Однак врешті-решт Манасія упокорив себе і перед смертю покався. Син Манасії, Амон, також правив у нечестивості, поклоняючись ідолам, яких зробив його батько. Амон не каюся, він був убитий своїми ж слугами. Син Амона, Йосія, став царем над Юдою, коли йому було вісім років. Він став праведним царем, який не пішов неправедними шляхами свого батька й діда.

- Якою людиною був цар Йосія? (Див. 2 Хронік 34:1–2; 2 Царів 23:25. Зауважте, що Давид, про якого згадано в 2 Хронік 34:2, — цар Давид, який був предком Йосії, а не його батьком у прямому розумінні).
- Що хороше зробив Йосія відразу, як почав царювати? (Див. 2 Хронік 34:3–8. Він шукав істинного Бога, знищив ідолопоклонство в царстві і поставив людей відремонтувати храм. Зверніть увагу на те, що Йосії було лише 15 чи 16 років, коли він почав робити такі важливі зміни).
- Що дуже важливе знайшов первосвященик Хілкїя під час відбудови храму? (Див. 2 Хронік 34:14. Він знайшов книгу Закону Господнього, тобто Писання. Зауважте: на той час в історії царства Юди, очевидно, писаний закон було втрачено, а відтак не був відомим). Що зробив Йосія, коли книгу Закону було йому прочитано? (Див. 2 Хронік 34:19. Зауважте: звичай рвати на собі одяг або розривати його на шматки було звичаєм у давньому Ізраїлі, яким виражалися горе чи велика скорбота). Що викликало у Йосії такі переживання, коли він слухав записане в книзі Закону? (Див. 2 Хронік 34:21).

- Що, за словами пророчиці Хулди, трапиться з Юдеєю через те, що народ не дотримувався слова Господа і не навчався з написаного в Писаннях? (Див. 2 Хронік 34:22–25). Що трапиться з нами, якщо ми перестанемо читати Писання і застосовувати вміщені в них вчення?

Президент Езра Теффт Бенсон написав, чим загрожує нам зневажання однієї з наших книг Писань, а саме Книги Мормона:

«Господь у 1829 застеріг святих, щоб вони не легковажили тим, що є священним (див. УЗ 6:12). Справді, Книга Мормона — це священне, та все ще багато хто легкодумно ставиться до неї, інакше кажучи, не приймає серйозно, вважає її чимось мало важливим.

Коли в 1832 році кілька перших місіонерів повернулися з місць, де вони проводили свою місіонерську роботу, Господь дорікав їм за легковажне ставлення до Книги Мормона. Через таке ставлення, сказав він, їхній розум було затемнено. Таке ставлення до цієї священної книги не тільки призвело до втрати світла ними самими, а й привело всю Церкву, тобто всіх дітей Сіону, під засудження. І потім Господь сказав: «І вони залишатимуться під цим засудженням, доки не покаються і не згадають новий завіт, а саме Книгу Мормона» (див. УЗ 84:54–57).

Якщо раннім святим докорялося за легковажне ставлення до Книги Мормона, то чи знаходимося ми під меншим осудженням, якщо робимо те саме?» (в Conference Report, Oct. 1986, p. 3 або *Ensign*, Jan. 1986, p. 4).

- Що, за словами Хулди, мало трапитися з Йосією? (Див. 2 Хронік 34:26, 28). Про здійснення цього пророцтва написано в 2 Хронік 35:20–24). Чому Господь дав таке обіцяння Йосії? (Див. 2 Хронік 34:27).
- Дізнавшись, що його народ буде під осудом за те, що не робив так, як навчали Писання, він покликав увесь народ в храм і там людям читали Писання (2 Хронік 34:29–30). Чому, на вашу думку, він зробив це? (Народ не міг би йти за Божими законами, не знаючи їх). Як можуть батьки наслідувати приклад Йосії і навчати своїх дітей законам євангелії? (Див. УЗ 68:25, 28).
- Як ми можемо виявити те, що цінуємо Писання? Зазначте, що у нас є більше Писань, ніж їх було в ізраїльтян, і що ці Писання доступніші для нас. Яка відповідальність приходить до нас завдяки таким благословенням?  
Президент Спенсер В. Кімбол сказав: «Господь не жартує з нами, даючи нам це, бо «від кожного, кому дано багато, багато від нього й жадатимуть» (Лука 12:48). Прийняти це означає бути відповідальним за нього. Ми повинні вивчати Писання, бо така Господня заповідь (див. 3 Нефій 23:1–5); і ми повинні дозволити їм направляти нас в житті» (“How Rare a Possession—the Scriptures!” *Ensign*, Sept. 1976, 5).
- Йосія і його народ, перебуваючи в храмі, склали завіт з Господом. Який завіт вони склали? (Див. 2 Хронік 34:31–33). Поясніть, що в храмі ми складаємо священний завіт з Господом, дотримання якого принесе нам земні благословення і вічне піднесення. Як нам підготуватися, щоб укласти священні храмові завіти? Чому так важливо, щоб ми, склавши одного разу ці завіти, поверталися до храму якомога частіше?

Завершення

Поясніть: народ царства Юди врешті-решт став настільки нечестивим, що Господь дозволив, щоб їх було забрано в полон (2 Хронік 36:14–21). Проте Єзекія та Йосія під час свого правління прагнули зміцнити народ, щоб привернути їхню увагу до храму і Писань. Свідчіть: якщо ми зосередимо свою увагу на тому, щоб виконувати Господні заповіді і бути гідними увійти в храм,

ми будемо благословлені духовною силою і радістю. Закличте учнів класу отримати благословення храму, які до них прийдуть, якщо вони будуть гідно жити і відвідувати храм так часто, як це для них можливо.

### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. «Кредитна картка від Господа»

За тиждень до проведення цього уроку попросіть когось із учнів класу ознайомитися з нижченаведеною цитатою, взятою з виступу Президента Гордона Б. Хінклі, і, підготувавшись, поділитися цією думкою в класі:

«Я тримаю перед вами дві кредитні картки. Більшості з вас знайомі такі картки, як ці.

Перша з них—банківська кредитна картка. Вона дозволяє мені купувати товари в кредит і платити за них через якийсь час. Це річ цінна і має добре зберігатися. Якщо її вкрадуть і будуть нечесно використовувати, то я можу зазнати великих збитків і, можливо, це призведе до чималих боргів. Отримуючи таку картку у банку, я складаю контракт, тим самим беручи на себе зобов'язання і підтверджуючи договір. Отримуючи таку картку, я погоджуюся з умовами, за якими вона видається.

Вона видається тільки на один рік, і кожного року має видаватися нова, якщо я схочу користуватися перевагами, які вона надає. Насправді ж ця картка не лише моя. Вона є власністю банку. Якщо я не виконую поставлені мені вимоги, тоді банк може закрити мій кредит і повернути картку собі.

Інша картка, яку я маю, називається храмовою перепусткою. Вона, так би мовити, є кредитною картою від Господа, і робить для мене досяжними багато Його дарів. Банківська картка стосується того, що від світу, а ця перепустка стосується того, що від Бога.

Щоб придбати храмову перепустку, її отримувач також повинен продемонструвати свою придатність, і ця придатність базується на особистій праведності. Видана одного разу, вона не буде діяти завжди, її потрібно поновлювати кожного року. Більш того, людина втрачає право мати перепустку, якщо вона робить те, що може позбавити її привілеїв, які надаються цією перепусткою.

Гідність для отримання храмової перепустки не базується на фінансових можливостях. Вона ніяким чином не залежить від них. Вона залежить від особистої поведінки, доброчесності життя людини. Вона стосується не того, що пов'язане з коштами, а того, що стосується вічності.

Банківська картка відчиняє двері для фінансового кредиту. Храмова перепустка відчиняє двері в Дім Господа. Вона дає можливість увійти у святі межі, щоб виконувати священну і божественну роботу.

Ця перепустка, яку маю я, і яку мають дуже багато з вас, — цінна й чудова річ. Вона дає людині можливість мати виключний і дивовижний привілей — привілей увійти в той Дім, на стіні якого написано «Святість Господу — Дім Господа». Живіть гідно, щоб служити в тому домі. Утримуйте його святим. Робіть свою частину, щоб не допустити в Господній дім нічого нечистого — впливу або людини, тобто того, що може осквернити його. Насолоджуйтеся його красою. Насолоджуйтеся дивом того, що кажуть там, красою і благословеннями обрядів, які там виконуються.

Тим, хто ще не був у храмі, я хотів би порадити скористатися можливістю бути охрищеними за померлих. І тоді нехай цей священний досвід стане якорем у вашому житті, щоб ви могли так поводити себе в усі часи і в будь-яких умовах, щоб у належний час придбати особливу картку обмеженого користування від Господа, тобто перепустку в Його святий дім, щоб там отримати всі його благословення і привілеї» (в Conference Report, Apr. 1990, 65, 69 або *Ensign*, May 1990, 49, 52).

## **2. Для чого потрібні храми**

Принесіть зображення кількох сучасних храмів (якщо можливо, різних за архітектурним стилем). Підкресліть: хоч ці храми різняться зовнішнім виглядом, обряди, які виконуються в них, і завіти, в які там вступають, є тими самими.

Поясніть: хоч дещо з того, що виконувалося в храмі давнього Ізраїля, відрізняється від того, що виконується в храмах Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів (наприклад, у храмах ми не приносимо в жертву тварин, не палимо свічок і не кадимо ладаном), мета і давнього храму, і сучасних храмів одна й та ж сама: підготувати нас увійти в присутність Господа і стати схожими на нього.

## **3. Вивчення Писань**

- Чому нам іноді важко вивчати Писання?

Запишіть відповіді учнів на дошці у стовпчик. Потім обговоріть, як ми можемо подолати ці труднощі. Наприклад, якщо ми не розуміємо те, що читаємо, то можемо молитися про розуміння і вивчати, що сказали пророки й апостоли стосовно уривків, які ми читаємо; якщо надто стомлені, щоб читати Писання перед сном, ми можемо знайти інший час для читання протягом дня. В іншому стовпчику на дошці напишіть названі пропозиції.

Закличте учнів класу старанніше вивчати Писання.

# «Блаженна людина, що мудрість знайшла»

Урок  
**31**

*Приповісті й Екклезіяст*

---

**Мета** Надихнути учнів класу бути більш схожими на Христа, використовуючи мудру пораду, вміщену в книзі Приповістей та книзі Екклезіяста.

---

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть уривки з Писань, які будуть обговорюватися на уроці, а також якомога більше уривків з книги Приповістей та книги Екклезіяста.
2. Якщо ви будете використовувати першу вправу на увагу, напишіть на великому аркуші або дошці такі вирази:
  - a. Перед загибллю \_\_\_\_\_ буває.
  - б. Привчай \_\_\_\_\_ до дороги його.
  - в. Для всього свій \_\_\_\_\_, і \_\_\_\_\_ своя кожній справі під небом.
  - г. \_\_\_\_\_ на Господа всім своїм серцем.
  - д. \_\_\_\_\_ гнів відвертає.
  - е. Бо як у душі своїй він \_\_\_\_\_, такий є.

Якщо ви будете використовувати другу вправу на увагу, то попросіть одного чи двох учнів класу підготуватися, щоб розказати про свої улюблені уривки з книги Приповістей чи книги Екклезіяста і пояснити, чому ці уривки є важливими для них.

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну. Виберіть ту вправу, яка буде найдоцільнішою для класу.

1. Приверніть увагу присутніх до речень написаних на великому аркуші або дошці (див. «Підготовка» вище). Поясніть, що це широковідомі вирази із книги Приповістей Соломонових та книги Екклезіяста, і попросіть учнів класу назвати пропущені слова. Якщо потрібно, дайте нижчевказані посилання, щоб можна було віднайти слова, які учні не знають.
    - a. Приповісті 16:18 (гордість)
    - б. Приповісті 22:6 (юнака)
    - в. Екклезіяст 3:1 (час, година)
    - г. Приповісті 3:5 (Надійся)
    - д. Приповісті 15:1 (Лагідна відповідь)
    - е. Приповісті 23:7 (обраховує)
  2. Попросіть одного чи двох призначених вами учнів класу розказати про їхні улюблені уривки з книги Приповістей та книги Екклезіяста і пояснити, чому ці уривки є для них важливими.
- 

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках. Оскільки буде важко поставити всі запитання і використати всі ідеї, вміщені в цьому уроці, з молитвою виберіть ті з них, які б найкраще відповідали потребам учнів класу. Деякі із запитань можна пристосувати з урахуванням потреб учнів класу.



Приповісті — це короткі висловлювання, в яких загально дається порада, як жити праведно. У Старому Завіті написано, що Соломон «проказав три тисячі приказок» (1 Царів 5:12). Деякі з цих мудрих висловлювань вміщено в книзі Приповістей. Хоч Соломон та інші автори цієї книги й не були пророками, багато з написаного ними з'явилося завдяки натхненню від Господа. Загалом, написане ними підтверджує думку, що справжня мудрість приходить від Бога.

До книги Екклезіяста також увійшли мудрі вислови, і дехто вважає її автором Соломона. У книзі Екклезіяста стверджується, що життя має сенс лише завдяки Богові.

Цей урок розділено на сім частин, які зосереджені на важливих темах, що висвітлені в книзі Приповістей та книзі Екклезіяста. Можливо, під час особистого вивчення цих книг, ви знайдете ще й інші теми, які б ви хотіли обговорити в класі.

## 1. Мудрість

Навчайте з вказаних далі уривків з книги Приповістей та книги Екклезіяста й обговоріть їх.

- У книзі Приповістей та Екклезіяста підкреслюється важливість мудрості. Яка різниця між людиною освіченою і мудрою? (Див. Приповісті 1:7; 9:9–10; 2 Нефій 9:28–29. Зауважте, що в мові Біблії *бояться* Господа означає глибоко поважати й слухатися його. Поясніть, що мудрість вагоміша за знання; мудрість — це правильне застосування знання. Для ізраїльтян мудрість означала слухатися Божих законів).
- Що ми можемо дізнатися з Приповісті 2:2–6 стосовно того, як набути знання від Бога? Чому, на вашу думку, набуття такого знання вимагає старанності?
- Як порівнюється цінність мудрості з цінністю земних скарбів? (Див. Приповісті 3:13–18; Екклезіяст 7:12. Зазначте, що слова *вона* та *її* у Приповісті 3:15–18 стосуються мудрості). Яким чином мудрість приносить щастя й мир?
- У Приповісті 3:18 сказано, що мудрість є «деревом життя» для тих, у кого вона є. Чого нас може навчити цей символ про цінність мудрості? (Див. 1 Нефій 11:8–11, 21–25, зазначте, що дерево життя є символом Божої любові).
- Які риси характеру мудрих людей вказано в книзі Приповістей 9:9–10 і 15:31–33? Чому ці риси необхідні, щоб стати мудрими?

## 2. Надійтеся на Господа

Навчайте з 3:5–7 та обговоріть цей уривок.

- Яку пораду дано в книзі Приповістей, вірші 3:5–7? Як Господь випростує наші стежки? Які випадки з життя навчили вас покладатися на Господа?
- Що означає «пізнавати Бога»? (Див. Приповісті 3:6; Алма 34:38; УЗ 59:21). Які благословення приходять до нас, коли ми пізнаємо його?

## 3. Слова, які ми кажемо

Навчайте з вказаних далі уривків з книги Приповісті та обговоріть їх.

- У Приповісті 6:16–19 перераховано сім речей, які ненавидить Господь. Три з них — брехня, неправдиве свідчення і «розсівання сварок» — стосуються слів, які ми кажемо. Чому Господа так турбує, які слова ми кажемо? (Див. Приповісті 16:27–28; 18:8; 25:18; Матвій 12:36–37). Як нам подолати схильність до брехні, пліток і негативних відгуків про інших людей?

- У Приповіді 16:24 сказано, що «приємні слова — щільниковий то мед, солодкий душі». Якою мірою це відповідає правді? Що викликають добрі слова? (Див. Приповіді 12:25; 15:1; 16:24.) Як добрі слова інших допомогли вам?
- Як можуть допомогти лагідні слова, коли виникає суперечка? (Див. Приповіді 15:1).

Старійшина Гордон Б. Хінклі сказав: «Ми рідко коли потрапляємо в складну ситуацію, якщо спілкуємося доброзичливо. Це трапляється тільки тоді, коли ми так підвищуємо свій голос, що аж іскри летять і маленька муха перетворюється на величезного слона суперечок» (в Conference Report, Apr. 1971, 82 або *Ensign*, June 1971, 72).

#### 4. Гордість

Навчайте з Приповіді 8:13; 13:10; 16:18–19 та обговоріть ці уривки.

- У Приповіді 8:13 стверджується, що Господь ненавидить гордість. Чому гордість є таким тяжким гріхом?

Президент Езра Тефт Бенсон сказав:

«Основною ознакою гордості є ворожість — ворожість до Бога і ворожість до інших. *Ворожість* означає ненависть, вороже ставлення до когось або протиставлення себе комусь. Це сила, якою Сатана хоче правити над нами.

Суперництво — ось що є основою для гордості. Ми протиставляємо свою волю Божій волі. Якщо наша гордість спрямована проти Бога, то це дух — «нехай буде моя воля, а не Твоя». Як сказав Павло, вони «шукають свого, а не Христового Ісусового» (Філіп'янам 2:21).

Наше бажання суперечити волі Божій дозволяє розгнздатися нашим прагненням, пожаданням і пристрастям (див. Алма 38:12; 3 Нефій 12:30).

Горді не можуть змиритися з тим, щоб Божа влада давала напрямок їхньому життю (див. Геламан 12:6). Вони протиставляють своє уявлення про істину — великому Божому знанню, виставляють свої здатності на проти-вагу Божій силі священства, свої здобутки — проти Його могутніх справ.

Наша ворожість до Бога має багато облич, наприклад, [люди] можуть бути відверто непокірними, закам'янілими серцем, твердошиїми, не каятися, вихвалитися собою, легко ображатися і шукати ознак. Горді хочуть, щоб Бог погодився з ними. Вони не зацікавлені змінити свої погляди, щоб погодитися з поглядами Божими. . .

Гордість — згубний гріх у повному розумінні цього слова. Вона обмежує, а то й зупиняє розвиток (див. Алма 12:10–11). Гордих нелегко вчити (див. 1 Нефій 15:3, 7–11). Вони не хочуть змінювати свою думку, щоб прийняти істини, бо для них зробити так — означає визнати свою неправоту» (в Conference Report, Apr. 1989, 3–5 або *Ensign*, May 1989, 4, 6).

- Приповіді 13:10 і 16:18 вчать, що гордість веде до сварок і знищення. Яким чином гордість впливає на це? До чого призводить гордість у наших сім'ях?

Президент Езра Тефт Бенсон сказав:

«Ще одна грань гордості — це суперечка. Сперечання, сутички, панування в неправедності, розходження в поглядах між різними поколіннями, розлучення, жорстоке ставлення чоловіка до дружини чи навпаки, бунти і безпорядки — усе це належить до цієї категорії гордості. . .

Суперечка в наших сім'ях виганяє від нас Дух Господа. Вона також виганяє від нас і багатьох членів наших сімей. . .

Гордість погано впливає на всі наші стосунки — на наші стосунки з Богом і Його слугами, на стосунки між чоловіком і дружиною, батьками і дітьми» (в Conference Report, Apr. 1989, 5 або *Ensign*, May 1989, 6).

- Як нам подолати гордість? (Див. Приповіді 16:19). Що ми можемо зробити, щоб бути більш смиренними у своїх стосунках з членами сім'ї і з Богом?

## 5. Дружба

Навчайте з вказаних далі уривків з книги Приповістей і книги Екклезіяста та обговоріть ці уривки.

- Чому нас застерігають проти неправедних друзів? (Див. Приповіді 13:20; 22:24–25).
- Якими є риси хороших друзів? (Див. Приповіді 17:17; 27:9). Як хороші друзі допомогли вам у важкі часи?
- Що ми можемо зробити, щоб знайти справжніх друзів? (Див. Приповіді 18:24. Зазначте: щоб знайти хороших друзів, нам самим потрібно бути хорошими друзями).
- Як справжні друзі ставляться до того чи іншого нашого нерозумного вибору? (Див. Екклесіяст 4:9–10).

Старійшина Мервін Д. Ештон сказав:

«Хтось сказав: «Хороший друг той, хто готовий сприймати мене таким, як я є». Приймаючи це як одне з визначень цього слова, дозвольте мені побіжно зауважити, що ми навряд чи справді стаємо другом людині, якщо залишаємо її такою, якою зустріли. . .

Нікому з нас не може бути більшої нагороди, коли ми служимо, ніж щирі слова: «Дякую за те, що ти мій друг». Якщо ті, кому потрібна допомога, знаходять шлях повернутися назад через нас і завдяки нам, то це і є дружба в дії. Коли слабке стає сильним, а сильне стає ще сильнішим, то саме така дружба і є справжньою. Якщо про людину можна скласти думку з того, хто її друзі, то її можна оцінити і за їхніми чеснотами. . .

Так, друг — це той, хто готовий сприймати мене таким, яким я є, але він, до того ж, готовий і здатний залишити мене кращим, ніж я був, коли він мене зустрів» (в Conference Report, Oct. 1972, 32, 35 або *Ensign*, Jan. 1973, 41, 43).

- Як ми можемо зміцнювати дружні стосунки між членами сім'ї?
- Ісус Христос часто називав своїх послідовників друзями (див. УЗ 88:62; 93:45). Як він виявляв, що він — наш друг? (Див. Іоанн 15:13). Як ми виявляємо, що ми — його друзі? (Див. Іоанн 15:14). Як ви відчували його дружбу?

## 6. Виховання дітей

Навчайте з вказаних далі уривків з книги Приповістей та обговоріть ці уривки.

- У Приповіді 22:6 сказано: «Привчай юнака до дороги його». Що мають робити батьки, послухавшись цієї поради? (Див. УЗ 68:25–28). Як нам краще навчати своїх дітей евангелії та зміцнювати їхнє свідчення?

Старійшина Річард Г. Скотт сказав: «Ви повинні охоче відмовитися від всього, що приносить задоволення тільки вам і в чому зацікавлені тільки ви, заради того, щоб зосередитися на сім'ї, і ні Церкві, ні школі, ні суспільству не передавати головну роль— сприяти всебічному розвитку дитини. На те, щоб «привч[ити] юнака до дороги його», потрібен час, великі зусилля і значні особисті жертви. Але чи знайдете ви більшу винагороду за добре виконану роботу?» (в Conference Report, Apr. 1993, 43 або *Ensign*, May 1993, 34).

- Чому дітям потрібні правила, обмеження і чому їх потрібно карати з любов'ю? (Див. Приповісті 19:18; 29:17). Як можуть діти відповідати на праведну пораду своїх батьків? (Див. Приповісті 6:20–23). Як батьки можуть карати дітей? (Див. УЗ 121:41–44).

## 7. Щастя й добрий гумор

Навчайте з Приповісті 15:13 і 17:22 та обговоріть ці уривки.

- Чому так важливо розвивати в собі життєрадісність і почуття доброго гумору? (Див. Приповісті 15:13; 17:22).

Президент Х'ю Б. Браун сказав: «Мені хотілось би, щоб ви посміхалися, бо до всього, що б не сталося, ми повинні ставитися з почуттям гумору. Я думаю, що ми повинні бути найщасливішими серед усіх людей на землі. Ми маємо найвеличніше і найрадісніше послання у світі. Думаю, що коли ми перейдемо по той бік, нас хтось зустрине там з посмішкою (якщо ми тільки не потрапимо туди, куди не слід, і хтось не вишкіриться там на нас); тож будьмо щасливими. Але нехай наше щастя буде справжнім — нехай воно йде із середини» (*The Abundant Life* [1965], 83).

- Як можна заохочувати до справжнього гумору у своїх сім'ях? (Можна попросити учнів класу розповісти про випадки, коли гумор допоміг їхнім сім'ям вирішувати певні проблеми і зміцнювати любов одне до одного).

Завершення

Поділіться своїми почуттями стосовно обговорених тем. Закличте учнів класу запам'ятати пораду з книги Приповістей та з книги Екклезіяста і прислухатися до неї. Також ви можете запропонувати їм вивчити напам'ять улюблений уривок з цих книг.

Додаткові ідеї  
для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Вправи з приповідями

Напишіть на окремих смужках паперу посилання на Приповісті і покладіть ці смужки в якусь чашу. Нехай учні по черзі візьмуть з чаші по смужці, прочитають уривок з Писань, позначений на витягнутій смужці, і пояснять, як застосувати цей уривок у нашому житті.

### 2. Застосування Писань

Схематично намалюйте на дошці тіло людини. Нехай учні класу відшукають вказані далі вірші і напишуть посилання на них біля відповідних частин тіла. Прочитайте ці вірші разом і обговоріть, як їх застосувати у нашому житті.

- Приповісті 2:2 (вухо і серце)
- Приповісті 3:5 (серце)
- Приповісті 3:7 (очі)
- Приповісті 3:27 (рука)
- Приповісті 4:26–27 (ноги)
- Приповісті 8:7 (уста)
- Приповісті 10:4 (рука)
- Приповісті 12:15 (очі)

### 3. «Чеснотна жінка» (Приповісті 31:10)

Нехай учні класу проглянуть Приповісті 31:10–31 і складуть перелік рис доброчесної жінки. Зазначте, що всі ми, чоловіки й жінки, повинні намагатися розвивати ці риси в собі. Відповіді учнів класу можна написати на дошці. Ці відповіді можуть бути такими:

*Віри Риси*

- 11 Викликає довіру
- 13 Охоче працює
- 20 Співчутлива
- 25 Сильна і благородна
- 26 Говорить мудро й по-доброму
- 28 Віддана дружина і мати
- 30 Слухає Господа

Запропонуйте кільком учням класу розповісти про знайомих їм людей, які мають такі риси.

# «Я знаю, що мій Викупитель ЖИВИЙ»

Урок  
32

Йов 1–2; 13; 19; 27; 42

---

**Мета** Допомогти учням класу вистояти у важкі часи, довіряючи Господу, набуваючи свідчення про нього і залишаючись морально чистими.

---

**Підготовка**

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - Йов 1–2. Йов, справедлива і вірна людина, зазнає суворих випробувань. Він залишається вірним Господу, незважаючи на втрату свого майна, дітей і здоров'я.
  - Йов 13:13–16; 19:23–27. Йов знаходить силу в довірі Господу і своєму свідченні про Спасителя.
  - Йов 27:2–6. Йов знаходить силу у своїй праведності і моральній чистоті.
  - Йов 42:10–17. Після того, як Йов із вірою витерпів свої випробування, Господь благословляє його.
- Додатково прочитати: інші розділи з книги Йова та Учення і Завіти 121:1–10.

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених далі вправ або ж вашу власну.

Розкажіть учням класу про наведену далі аналогію (або попросіть зробити це когось із них):

Якось старійшина Джозеф Б. Віртлін розповідав про фермерів з жаркої пустині на північному заході Мексики, які «виросцують сухостійкі сорти кукурудзи і квасолі. Ці сорти виживають і пишню ростуть в умовах суворого клімату, в яких би інші рослини зів'янули б і засохли. Одним із тих сортів є біла їстівна квасоля. Ця квасоля проросте і буде рости, навіть коли мало опадів. Щоб знайти потрібну вологу, її коріння сягає в глибину кам'янистого піщаного ґрунту, приблизно, на 180 см. Вона може цвісти й плодоносити в умовах, коли в пустині 46 градусів Цельсія і за рік випаде лише один дощ. Її листя залишається на диво зеленим при незначному поливі навіть в спеку, яка настає в середині липня».

- Чого ми можемо навчитися з цієї аналогії, що допомогло б нам терпіти лихо до кінця?

Старійшина Віртлін запропонував: «Можливо, і членам Церкви слід брати приклад з цих стійких, сильних рослин. Нам слід своїм корінням глибоко прорости в ґрунт євангелії. Ми б росли, росли пишню, процвітали і приносили хороший плід, незважаючи на зло, спокуси або критику, які можуть нам виникнути. Ми б навчилися розцвітати у спеці лиха» (в Conference Report, Apr. 1989, 7 або Ensign, May 1989, 7).

Поясніть, що на цьому уроці мова буде йти про Йова, людину, якій його віра і праведність допомогли витерпіти до кінця тяжке лихо.

---

Обговорення Писань та їх застосування

Навчаючи з вказаних далі уривків, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

## 1. Йова було суворо випробувано.

Навчайте з Йов 1–2 та обговоріть цей уривок.

- Що за людина був Йов? Можна написати на дошці деякі з далі вказаних рис Йова. Багато з відповідних уривків, на які йдуть посилання, не були вказані в завданні для читання, тому можна попросити окремих учнів класу знайти ці уривки і сказати, про яку рису Йова там написано.
  - а. Він був хорошою людиною, боявся Бога й уникав злого (Йов 1:1).
  - б. Він був багатий, але не тримався свого багатства (Йов 1:3, 21).
  - в. Він був морально чистою людиною (Йов 2:3).
  - г. Він підтримував тих, хто ослабівав (Йов 4:3–4).
  - д. Він ходив Господніми стежками і високо цінував Господні слова (Йов 23:10–12).
  - е. Він співчутливо ставився до вдів, бідних, кривих і сліпих (Йов 29:12–16).
  - є. Він турбувався про своїх ворогів і прощав їм (Йов 31:29–30).
- Яких випробувань зазнав Йов? Можна написати деякі з них на дошці. Оскільки багатьох відповідних посилань не вказано в завданні для читання, то можна запропонувати окремим учням класу знайти, якими були ці випробування, і розповісти про них.
  - а. Втрата слуг, власності і прибутку (Йов 1:13–17).
  - б. Втрата дітей (Йов 1:18–19).
  - в. Фізичне захворювання і біль (Йов 2:7; 7:5; 16:16).
  - г. Безсоння і кошмари (Йов 7:4, 13–14).
  - д. Безжалісні звинувачення і відсутність підтримки з боку друзів та сім'ї (Йов 2:9; 4:1, 7–8; 11:1–6; 19:13–22).
  - е. Збентеження — чому йому призначено пройти через такі випробування (Йов 10:15).
  - є. Глузування тих, хто був радий бачити його в такому становищі (Йов 16:10–11; 30:1, 8–10).
  - ж. Почуття, що Бог забув про нього або не чує його (Йов 19:6–8; 23:3–4; зазначте, що слово *Його* в Йов 23:3–4 стосується Бога).
- Які з випробувань Йова мають люди в наші дні? (Випробування ті самі: втрата власності, втрата дітей, втрата здоров'я, втрата любові і співчуття друзів і сім'ї).
- Що, за словами Сатани, було причиною праведності Йова? (Див. Йов 1:9–10). Як, за провіщенням Сатани, відреагує Йов, коли в нього буде відібрано багатство й інші благословення? (Див. Йов 1:11; 2:4–5). Як повівся Йов, коли це трапилося? (Див. Йов 1:20–22; 2:10.) Чого ми можемо навчитися з того, як він повівся при цьому?
- Незважаючи на своє горе, Йов «не згрішив, і не сказав на Бога нічого безумного», [тобто не звинувачував Бога] (Йов 1:22). Як деякі люди безумно звинувачують Бога, коли приходять муки, нещастя або трагедія? (Вони можуть звинувачувати Бога або сумніватися в його мудрості чи провидінні, вважаючи, що він не розуміє або не любить їх. А дехто може навіть піддати сумніву саме його існування).

## 2. Йов знаходить сили в Господі.

Навчайте з Йов 13:13–16; 19:23–27 та обговоріть ці уривки.

- Довіра Йова до Господа була для нього сильним джерелом духовної сили (Йов 13:13–16). Що означає довіряти Господу? Як нам розвивати в собі довіру до Господа, щоб вона підтримувала нас у випробуваннях? (Див. Римлянам 8:28; 2 Нефій 2:2, 11, 24; УЗ 58:2–4; 122:5–9). Свідчіть, що через свою любов до

нас Господь дав запевнення: якщо ми будемо вірними, то все буде нам на добро і сприятиме нашому зростанню.

- У розділі 19 Йов описує випробування, які спіткали його, а після цього свідчить про Спасителя. Як свідчення Йова про Спасителя допомогло йому витерпіти до кінця свої випробування? (Див. Йов 19:25–27). Як свідчення про Спасителя може дати нам силу в горі?

Можна, щоб учні класу заспівали гімн «Живе, живе Спокутар мій» (*Гімни і дитячі пісні*, с. 38) або можна послухати цей гімн у записі.

### 3. Йов знаходить силу в особистій праведності і моральній чистоті.

Навчайте з Йов 27:2–6 та обговоріть цей уривок.

- Під час страждань моральна чистота Йова була для нього ще одним джерелом духовної сили (Йов 27:2–6). Що таке моральна чистота? Яким чином особиста моральна чистота зміцнювала Йова під час його випробувань? Як наша особиста моральна чистота допомагає нам у часи випробувань? (Залишаючись морально чистими, ми можемо отримати силу від знання, що Господь задоволений курсом, яким ми прямуємо в житті).

Старійшина Джозеф Б. Віртлін сказав, що *моральна чистота* означає «завжди робити те, що є правильним і добрим, незалежно від негайних наслідків цього. Це означає бути праведними у самій глибині нашої душі, і не тільки у вчинках, а, що більш важливо, і в наших думках та серці. Особиста моральна чистота вказує на те, що ми настільки гідні довір'я і маємо таку здатність не піддаватися поганому впливу, що не зможемо бути нещирими у вірі або дотриманні завітів» (в Conference Report, Apr. 1990, 38 або *Ensign*, May 1990, 30).

### 4. Після того, як Йов з вірою витерпів до кінця свої випробування, Господь благословив його.

Начайте з Йов 42:10–17 та обговоріть цей уривок.

- Як Господь благословив Йова, після того, як він з вірою витерпів до кінця свої випробування? (Див. Йов 42:10–15; Якова 5:11). Як Господь благословляє нас, коли ми з вірою перетерплюємо випробування? (Див. Йов 23:10; 3 Нефій 15:9. Запропонуйте учням класу поділитися власним досвідом з цього приводу. Можна зазначити, що хоч Господь, благословив Йова, «помножив[ши] усе, що мав Йов, удвоє», та духовні благословення, які дає нам Господь, коли ми з вірою витерплюємо до кінця, значно більші за матеріальні благословення).

Старійшина Орсон Ф. Уїтні сказав: «Ні біль, від якого ми страждаємо, ні випробування, які до нас приходять, марно не минають. Вони служать для нашої освіти, для розвитку таких рис характеру, як терпеливість, віра, витривалість і покірність. Усе, від чого ми страждаємо, і все, що ми витерплюємо, особливо, коли витерплюємо з терпеливістю, формує наш характер, очищує серце, розширює душу і робить нас більш чуйними й милосердними, більш гідними називатися дітьми Бога, . . . і завдяки горю і стражданню, тяжкій праці і бідам ми здобуємо освіту, за якою ми приходимо сюди і яка зробить нас більш схожими на наших Батька й Матір на Небесах» (процитовано в Spencer W. Kimball, *Faith Precedes the Miracle*, 98).

Пророк Джозеф Сміт сказав: «Я схожий на величезний, нерівний камінь, що котиться з високої гори; і я шліфуюся тільки тоді, коли якийсь виступ натикається на щось, . . . оббиваючи загострення то тут, то там. Так я й стану гладенькою і відполірованою стрілою в сагайдаці Всемогутнього» (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, вибр. Joseph Fielding Smith [1976], 304).



Підсумуйте обговорення книги Йова і наголосіть на тому, що ми можемо отримати силу, щоб витерпіти свої випробування, довіряючи Господу, набуваючи свідчення про нього і залишаючись морально чистими, аби нам знати, що він задоволений нашим життям. Можете розказати учням класу про час, коли ви одержали силу у горі. Запропонуйте учням класу поміркувати, як вони можуть застосувати обговорені на уроці принципи, щоб це могло підтримати їх у важкий час.

### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. Друзі Йова

- Як Еліфаз і Біддад, двоє друзів Йова, пояснювали, чому він страждає? (Див. Йов 4:7–8; 8:6. Вони вважали, що страждання Йова — це покарання від Бога за вчинені Йовом гріхи) Чому небезпечно вважати, що всі страждання приходять як Боже покарання за наші гріхи?
- Чого ми можемо навчитися з помилок друзів Йова стосовно того, як допомагати людям, що страждають?

#### 2. Запитання, які слід ставити, переживаючи лихо

Старійшина Річард Г. Скотт сказав: «Коли приходить лихо, у вас може виникнути багато запитань. Деякі з них варто ставити, а деякі — ні. Запитання: «Чому це трапилося саме зі мною? Чому я повинен страждати від цього саме зараз? Чим я завинив, що це трапилося?» заведуть вас у глухий кут. Це справді недобре ставити запитання, в яких відбивається непогодження з волею Бога. Краще спитати: «Що мені робити? Чого я маю навчитися з цього досвіду? Що мені потрібно змінити? Кому мені треба допомогти? Як мені під час випробувань не забувати про свої численні благословення?» (у Conference Report, Oct. 1995, 18 або *Ensign*, Nov. 1995, 17).

#### 3. Переживаючи лихо, не губіть з виду перспективу

Президент Спенсер В. Кімбол сказав:

«Якщо ми дивимося на це життя просто як на існування, тоді — біль, горе, поразки і коротке життя здаються бідною. Але якщо ми дивимося на життя як на щось вічне, що простягається далеко в передземне минуле і у вічне майбутнє після смерті, тоді все, що трапляється, може завиднітися в справжній перспективі.

...Чи не для того нас піддано спокусам, щоб перевірити нашу силу, слабкостям, щоб ми могли навчитися терпінню, смерті, щоб стати безсмертними і прославленими?

Якби всі хворі, за яких ми молимося, були зцілені, якби всі праведні були захищені, а злочестиві знищені, то вся програма Батька звелася б до нуля і основний принцип евангелії — свобода вибору — не діяв би. Ніхто б з людей не міг жити з вірою» (*Faith Precedes the Miracle* [1975], 97).

#### 4. Процвітання злочестивих тимчасове

- Іноді здається, що злочестиві процвітають, тоді як праведні страждають. Чого навчає книга Йова стосовно видимого процвітання злочестивих? (Див. Йов 21; 24).

# Ділитися євангелією з усім світом

Урок  
**33**

Йона 1–4; Михей 2; 4–7

---

**Мета** Заохотити учнів класу, як Ізраїля останніх днів, до виконання їхніх обов'язків — любити всіх людей на світі і ділитися з ними благословеннями євангелії.

---

**Підготовка** З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:

- Йона 1–2. Господь покликає Йону проповідувати покаєння серед жителів Ніневії. Йона намагається втекти від Господа на кораблі, його ковтає велика риба, але він молиться і йому вдається вибратися з черева риби.
- Йона 3–4. Йона пророкує руйнування Ніневії і гнівається, коли жителі Ніневії каються і Господь рятує місто (у перекладі уривку Йона 3:9–10, зробленого Джозефом Смітом, сказано, що покалися люди, а не Бог). Господь використовує рициновий кущ і червяка, щоб навчити Йону любити всіх людей.
- Михей 2:12–13; 4:1–7, 11–13; 5:2–4, 7–8; 6:6–8; 7:18–20. Михей пророкує про місію Ізраїля в останні дні.

---

## Запропонований хід уроку

Вправи на увагу Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

- Скільки, за бажанням Господа, молодих чоловіків у Церкві мають служити на місії повного дня? (Усі гідні молоді чоловіки, здатні до цього). Чому так важливо, щоб кожний з таких молодих чоловіків прийняв це покликання? Хто ще може служити місією повного дня? (Гідні неодружені сестри віком від 21 року і літні подружні пари, якщо їм дозволяють обставини).

У 1979 році Президент Спенсер В. Кімбол говорив, що потрібно мати більше місіонерів, які б могли проповідувати євангелію людям в усіх частинах світу. Він проголосив «Я вірю, що Господь може зробити все, що задумає. Але я не бачу достатньої причини для того, щоб Господь відчиняв двері, в які ми не готові увійти» (“The Uttermost Parts of the Earth,” *Ensign*, July 1979, 9).

На цьому уроці буде обговорюватися, як життя і писання Йони та Михея можуть допомогти нам зрозуміти свій обов'язок любити всіх людей і ділитися з ними благословеннями євангелії.

---

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Йону покликано проповідувати у Ніневії, але він ухиляється від цього.

Навчайте з Йона 1–2 та обговоріть цей уривок.

- Чому Господь хотів, щоб Йона пішов до Ніневії? (Див. Йона 1:2). Чому Йона неохоче прийняв покликання на місію проповідувати в Ніневії? (Див. Наум 3:1–5, де описано велику нечестивість і жорстокість, що панували в Ніневії. Жителі Ніневії, столиці Асирії, були ворогами Ізраїля).

- Чому Йона утік до Таршишу? (Див. Йона 1:3). Як іноді ми намагаємося уникнути присутності Господа або покликань, переданих нам Його представниками? Які наслідки таких зусиль?
- Як Господь виявив милість і допоміг Йоні покаятися? (Див. Йона 1:4–2:10). Про що дізнався Йона, коли знаходився в рибині? (Див. Йона 2:1–9). Як Господь допоміг нам покаятися і повернутися на його стежки?
- Під час свого служіння на землі Спаситель говорив про «ознаку пророка Йони» (Матвій 12:39). Що це за ознака? (Див. Матвій 12:39–41. Йона перебував три дні і три ночі у череві великої риби, і потім його було живим викинуто з неї. Спаситель перебуватиме три дні і три ночі, похований у землі, і потім прийде воскреслим).
- Через своїх пророків Господь неодноразово заповідав служити на місії повного дня гідним молодим чоловікам, здатним до такого служіння. Він наказував і подружнім парам літнього віку служити на місії повного дня, якщо вони до цього здатні. (Див. додаткові ідеї для навчання). Які причини того, що деякі молоді чоловіки й подружні пари вирішують не служити на місії? (Недостатнє усвідомлення своїх зобов'язань, слабка віра, недостойність, небажання залишити затишний дім і сім'ю, страх перед тим, що може їх чекати). Чого ми можемо навчитися з історії про Йону, що допоможе нам бути більш хоробрими у послухності Господу і поширенні євангелії?

## 2. Жителі Ніневії приймають послання Йони і каються.

Навчайте з Йона 3–4 та обговоріть цей уривок.

- Після того, як Йона покався, Господь покликав його знову проповідувати покаєння жителям Ніневії. Як сприйняли жителі Ніневії Йонине послання? (Див. Йона 3:5–9. У давні часи люди, щоб показати своє смирення і розкаяння, одягали на себе одяг із грубого полотна, який називався верета, і сідали у попіл). Як Бог відреагував на зміни в жителях Ніневії? (Див. Йона 3:10).
- Йона пророкував про падіння Ніневії (Йона 3:4). Як прореагував Йона на те, що Господь простив жителів Ніневії? (Див. Йона 4:1–3. Він розізлився через те, що Господь був милосердним до тих людей).
- Чого навчив Господь Йону, виростивши рицинового куща, який давав Йоні тінь і втішення, а потім всох? (Див. Йона 4:4–11. Бог любить всіх своїх дітей. Як він виявив милість до Йони, так само він хотів виявити милість і до жителів Ніневії, які покалися). Чого можна нам навчитися з прикладу Йони стосовно того, як любити інших людей?

## 3. Михей пророкує про місію Ізраїля останніх днів.

Навчайте з вказаних далі уривків з книги Михея та обговоріть їх.

Пророк Михей закликав народ Ізраїля покаятися у своїй злочестивості і повернутися до Господа. Він пророкував про знищення Якова (Ізраїля) і Юди. Він також пророкував, що Ізраїль останніх днів (Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів) з великою силою досягне цілей Господа.

- Які обіцяння дав Господь, відповідно до написаного в Михей 2:12–13? (Він пообіцяв, що збиратиме залишок Ізраїля, що вони стануть численним народом і що він вестиме їх). Як ці обіцяння виконуються сьогодні?
- Деякі з великих пророкувань Михея стосовно останніх днів записано в Михей 4:1–7. Що пророкував Михей про храм, яким саме він буде в останні дні? (Див. вірші 1–2). Що він пророкував про Тисячоліття? (Див. вірші 3–7). Чому ці пророцтва є важливими для нас?

- Що ми дізнаємося з книги Михея 4:11–13 про долю Ізраїля останніх днів? (У давньому світі для молотіння зерна використовували биків. Вони ходили по снопах, і, таким чином, зерно відділялося від половини. Половину викидали, а зерно зберігали. Народи, які протистоять Ізраїлю, буде зібрано, як ті снопи, і їх буде потім змолочено Ізраїлем). Як можна порівняти відокремлення половини від зерна з обов'язком Ізраїля останніх днів виконувати місіонерську роботу по всьому світу? (Див. УЗ 29:7; 33:5–7).
- Про кого пророкував Михей у книзі Михея 5:1–3? (Порівняйте це пророкування з його здійсненням, як про це написано в Матвії 2:4–6).
- З чим порівнюється Господній народ у Михея 5:6? Як можна образно порівняти росу або дощ на траві з тим, як члени Церкви впливають на людей у світі? Як ви думаєте, що мав на увазі Михей, кажучи, що цей дощ на траві «не складатиме надії на людських синів»? (Так само, як ніхто із смертних не може зупинити створення роси або не дати випасти дощу, так ніщо не може зупинити Господню роботу в її поширенні по всьому світу).
- З ким порівнюється Господній народ у Михея 5:7? На які думки про силу і могутність Господньої роботи наводить вас цей образ? (Так само, як отара овець не в силі зупинити молодого лева, так і ніяка сила не здатна перешкодити роботі Господа).

У 1842 році пророк Джозеф Сміт заявив: «Жодна нечиста рука не зможе зупинити розвиток цієї роботи; нехай вирують переслідування, нехай збирається чернь, нехай наступають армії, нехай розповсюджуються плітки, але істина Бога просуватиметься сміливо, благородно і незалежно, поки не проникне на кожний континент, відвідає кожний край, охопить кожен країну і залунає в кожному вусі, поки цілі Бога не здійсняться, і Великий Єгова скаже, що роботу закінчено» (*History of the Church*, 4:540).

- Як вірші з книги Михея 6:6–8 допомагають нам, коли ми сумніваємося, чи зможемо виправдати виявлене нам довір'я?
- До якого висновку приходять Михей стосовно характеру Бога після свого пророкування про Господню роботу в останні дні? (Див. Михей 7:18–20). Які фрази з цих віршів можуть стосуватися Господніх стосунків з жителями Ніневії? Які фрази з цих віршів можуть стосуватися Господніх стосунків з нами?

#### Завершення

Свідчіть про те, що Господь любить всіх своїх дітей, і що ми, як Ізраїль останніх днів, маємо великий обов'язок ділитися з усіма людьми Його любов'ю й істинами євангелії. Запропонуйте учням класу розказати, чого вони навчилися від Йони та Михея.

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. Кожний гідний, здатний молодий чоловік повинен підготуватися служити на місії

Обговоріть наведені далі слова Президента Спенсера В. Кімбола:

«Коли я прошу про більшу кількість місіонерів, я не прошу про більшу кількість місіонерів, які б не були гідними або не мали свідчення. Я прошу, щоб ми почали навчати наших місіонерів раніше і навчали б їх краще у кожній філії і кожному приході по світу. Існує ще одна вимога: усі молоді люди мають усвідомити, що їхати на місію — великий привілей і що вони

повинні мати добрий фізичний, розумовий і духовний стан, вони повинні розуміти, що «Господь не може дивитися на гріх навіть до найменшої міри допущення»...

Часто ставиться запитання: «Чи кожний молодий чоловік повинен відслужити на місії?» Відповідь на нього була дана Господом. «Так». Кожний молодий чоловік повинен відслужити на місії» (“When the World Will Be Converted,” *Ensign*, Oct. 1974, p. 7).

## **2. Нам потрібні місіонерські пари літнього віку**

Обговоріть наведені далі слова старійшини Девіда Б. Хейта:

«Браття закликають подружжя пенсійного віку серйозно поміркувати над своєю можливістю служити на місії. Нам вкрай потрібно більше подружніх пар, щоб допомогти в роботі. Прохання наших президентів місій прислати подружні пари задоволено менш як на 50 відсотків.

Браття сподіваються, що більше, значно більше подружніх пар вирішать для себе, що вони зможуть відслужити місію повного дня для Церкви. Потреба в цьому величезна! Щороку до Церкви приєднуються сотні тисяч нових її членів, і їм потрібно чути дружній голос підтримки і втішення від досвідчених членів Церкви.

Приспів гімну «Я завжди йтиму туди, де Ти» (*Гімни і дитячі пісні*, с. 46) має стати чимось більшим, ніж просто словами гімну, який ми співаємо в неділю. Це має стати нашою особистою молитвою віри, коли ми служимо там, до потрібні Господу» («Couple Missionaries: “A Wonderful Resource,”» *Ensign*, Feb. 1996, 7, 12).

# «І заручуся з тобою справедливістю»

Урок  
**34**

Осія 1–3; 11; 13–14

---

**Мета** Допомогти учням класу зрозуміти, що Господь—люблячий та милосердний і він простить нас, якщо ми покаємося і повернемося до нього.

---

**Підготовка**

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - Осія 1–3. Осія, використовуючи подібність стосунків між вірним чоловіком і блудливою дружиною, описує стосунки між Господом та Ізраїлем.
  - Осія 11; 13–14. Через любов до свого народу Господь продовжує закликати Ізраїль покаятися і повернутися до Нього.
- Додатково прочитати: книга Осії до кінця.
- Якщо ви будете проводити вправу на увагу, то до уроку напишіть на окремих аркушах паперу наведені далі фрази. Якщо у вашому класі мало учнів, підготуйте один аркуш для всіх.

«І буде число Ізраїлевих синів, як морський пісок» (Осія 2:1)  
«На них виллю, як воду, Свій гнів» (Осія 5:10)  
«І Він прийде до нас, немов дощ» (Осія 6:3)  
Господь «спадає, неначе орел» (Осія 8:1)  
«Ізраїль — буйний виноград» (Осія 10:1)  
«І на грядках польових цвіте їхнє правосуддя, немов той полин» (Осія 10:4)  
«Вони стануть ... наче із комина дим» (Осія 13:3)  
«Нападу Я на них, немов та ведмедиця, що дітей [ведмежат своїх] загубила» (Осія 13:8)  
«Я для нього немов кипарис той зелений» (Осія 14:9)

---

## Запропонований хід уроку

**Вправи на увагу** Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Роздайте учням класу підготовлені вами аркуші (див. «Підготовка» вище). Поясніть, що кожна з цих фраз — це порівняння з книги Осії. Нехай кожний з учнів класу, хто отримав такий аркуш, прочитає написану фразу вголос і скаже, що на його думку може означати таке порівняння. Наприклад, порівняння з левом вказує на силу або жорстокість.

- Як ви думаєте, чому Осія й інші пророки використовували порівняння? (Порівняння складних або незнайомих ідей з чимось простішим і більш знайомим допомагає людям краще зрозуміти те, чого їх навчають. Порівняння також дає можливість всього кількома словами описати дуже детально те, про що йде мова).

Поясніть, що крім цих простих порівнянь, Осія використовував також розширені порівняння, які називаються метафорами, або уподібненнями (слово *подібний* часто вживається в Писаннях). У книзі Осії міститься кілька порівнянь, які допомагають нам зрозуміти стосунки між Ісусом Христом і його народом.

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

**1. Використовуючи подібність стосунків між вірним чоловіком і блудливою дружиною, Осія описує стосунки між Господом та Ізраїлем.**

Навчайте з Осія 1–3 та обговоріть цей уривок. Якщо ви не будете проводити вправу на увагу, поясніть до початку обговорення, що означає уподібнення.

У Писаннях найчастіше використовується уподібнення, що описує Господа як нареченого (або чоловіка), а його завітний народ — як наречену (або дружину). У книзі Осії 1–3 це уподібнення вдало використано, щоб порівняти ідолопоклонство Ізраїля з перелюбом. У цих розділах пророк Осія зображує Господа як чоловіка, а Ізраїль — як дружину Гомер.

- У книзі Осії стосунки Господа з Ізраїлем (і з Церквою сьогодні) порівняно зі стосунками чоловіка і його дружини. Чого вчить нас це порівняння про рівень зобов'язань і відданості, яких Господь сподівається від нас?
- У чому саме можна порівняти давній Ізраїль з Гомер, про яку написано, що вона «жінка блудлива»? (Див. Осія 1:2–3; 2:7, 15. Гомер залишила свого чоловіка і пішла за «полюбовниками»; Ізраїль забув Господа і став злочестивим).
- Хто був або що було «полюбовниками» Ізраїля — тим, що відвернуло народ від Господа? (Інші боги, матеріальні речі і те, чим живе світ). Що може відвернути нас від вірності Спасителю?
- Хто, як вважала блудлива жінка, забезпечує її їжею та одягом? (Див. Осія 2:7). Кому були вдячні ізраїльтяни за родючі землі, на яких вони жили? (Див. Осія 2:7, 14; своїм лжебогам, або ідолам). Як люди сьогодні виявляють свою вдячність за отримані благословення лжебогам?
- Як чоловік нагадав своїй дружині, що це він, а зовсім не її полюбовники, забезпечує її одягом, їжею та всім іншим? (Див. Осія 2:10–11). Як саме Господь благословив вас матеріально і духовно? Як ми можемо виявити свою вдячність за благословення, які він дав нам?
- Яким було ставлення цього чоловіка до своєї зрадливої дружини, як про це написано в Осія 2:8–15? Як це ставлення змінилося, відповідно до описаного у віршах 16–25? (Зазначте: незважаючи на зрадливість дружини, чоловік все ще любив її і хотів, щоб вона повернулася до нього. Так і Господь усе ще любить свій народ, який збився з дороги, і хоче, щоб цей народ знову повернувся до нього).

Старійшина Генрі Б. Айрінг пояснював: «Це була історія любові. Це була історія шлюбного завіту, скріпленого любов'ю, міцною любов'ю. Господь, з яким я мав благословення скласти завіти, любить мене і вас, ... тією міцною любов'ю, якій я продовжую дивуватися і яку я всім своїм серцем хочу перейняти» (*Covenants and Sacrifice* [звернення до учасників симпозіуму Церковної системи освіти, 15 серпня 1995], 2).

- Що обіцяв чоловік своїй дружині, якби вона повернулася до нього? (Див. Осія 2:21). Що Господь обіцяв своєму народові, якби він покався і повернувся до нього? (Див. Осія 2:21, 25). Чому це обіцяння є таким важливим?
- У книзі Осії 3:1–2 сказано, що чоловік купив свою дружину у її коханця (можна пояснити, що відповідно до культури часів Старого Завіту на жінок часто дивилися як на власність і їх можна було продавати або купувати). Чого вимагав чоловік від своєї дружини після того, як купив її? (Див. Осія 3:3). Що він пообіцяв їй? В якому розумінні Ісус Христос «купив» кожного з нас? (Див. 1 Петра 1:18–19). А чого Ісус Христос вимагає від нас взамін?

## 2. Через те, що Господь любить свій народ, він продовжує запрошувати Ізраїль покаятися й повернутися до нього.

Навчайте з Осія 11; 13–14 та обговоріть цей уривок.

Скрізь у книзі Осії Господь дорікає ізраїльтянам за їхні тяжкі гріхи. Після того, як Господь, через Осію, описав полон і знищення, до яких призведе нечестивість Ізраїля, він знову пропонує своєму народові покаятися і повернутися до нього.

- Є ще одне уподібнення, яке часто вживається в Писаннях для відображення стосунків між Господом і його народом; це — подібність до стосунків між господарем і його худобою. Така подібність коротко описана в Осія 11:4. Що ми дізнаємося з цього порівняння про Господні почуття до свого народу? (Див. також Осія 11:7–9. Зауважте, що у вірші 8, перекладеному Джозефом Смітом, сказано, що серце Господа повернулося не в Ньому, а Його серце повернулося до Ізраїля).
- Не один раз Господь нагадував ізраїльтянам, як їхніх предків було визволено з рабства в Єгипті (Осія 11:1; 12:9, 13; 13:4–5). Уподібненням чого може бути ця подія? (Див. Осія 13:14. Як Господь звільнив дітей Ізраїля від пут в Єгипті, так він звільнить їх—і всіх людей, які прийдуть до нього — від гріха й смерті).
- Що потрібно було зробити ізраїльтянам, щоб повернутися до Господа і бути звільненими? (Див. Осія 12:6; 14:2–3. Їм потрібно було покаятися і зріктися інших богів, яким вони поклонялися). Що Господь пообіцяв зробити, якщо вони покаються? (Див. Осія 4:4–7). Що обіцяє зробити Господь, коли ми покаємося в наших гріхах?
- Як уподібнення, використані в книзі Осії, допомагають вам зрозуміти, що Спаситель відчуває до вас?

### Завершення

Свідчіть про те, що хоч Господні благословення і зберігаються для тих, хто виконує його заповіді, його любов постійна й поширюється на всіх. Навіть коли ми відвертаємося від нього через свій гріх, Господь продовжує любити нас і хоче, щоб ми покалися й повернулися до нього. Закличте членів класу бути вірними Господу.

### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. «Я милости хочу, а не жертви» (Осія 6:6)

У книзі Осії 6:6 Господь каже Ізраїлю: «Я милости хочу, а не жертви; і Богопізнання — більше від цілопалень». Під час свого земного служіння Христос двічі звертався до цього вірша, щоб відповісти на критику фарисеїв (Матвій 9:13; 12:7). Розгляньте два уривки, на які вказано в посиланнях (Матвій 9:10–13; 12:1–8), та обговоріть значення цього вірша.

#### 2. «Погибив ти себе, о Ізраїлю» (Осія 13:9)

Коли служив Осія, на Північне царство (Ізраїль) нападали асирійці, які врешті-решт знищили це царство і забрали людей в полон. У буквальному розумінні за знищення Ізраїля несуть відповідальність асирійці. Однак Господь сказав: «Погибив ти себе, о Ізраїлю» (Осія 13:9).

- В якому розумінні Ізраїль знищив сам себе? Якою була єдина надія Ізраїля на спасіння після його знищення? (Див. Осія 13:9–10; 14:1). Як може слідування за Христом захистити нас від фізичного й духовного знищення?



# Бог розкриває Свої таємниці Своїм пророкам

Амос 3; 7–9; Йоїл 2–3

## Мета

Навчити учнів класу, що в останні дні Господь відкриває свої таємниці своїм пророкам і проливає свій дух на всіх людей.

## Підготовка

- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - Амос 3:6–7. Амос вчить нас, що Господь відкриває свої таємниці своїм слугам-пророкам.
  - Амос 7:10–17; 8:11–13; 9:8–15. Бог покликав Амоса бути пророком (7:10–15). Він пророкує про полон та розсіяння Ізраїля (7:16–17; 9:8–10). Він пророкує, що на землі настане голод на Господнє слово (8:11–13). Він пророкує, що в останні дні Ізраїль буде встановлено як великий і процвітаючий народ (9:11–15).
  - Йоїл 2; 3:16–17. Йоїл пророкує про війни й нещастя, які будуть в останні дні (2:1–11). Він закликає народ покаятися (2:12–14; зауважте, що в перекладі віршів 13 і 14 Джозефом Смітом пояснено, що має покаятися не Господь, а народ). Йоїл пророкує, що Бог благословить свій народ в останні дні і проллє свій Дух на них (2:15–32; 3:16–17).
- Додатково прочитати: Джозеф Сміт — Історія 1:41; Учення і Завіти 1:14–28, 37–38.
- Якщо ви будете використовувати другу вправу на увагу, можна домовитися про музичний супровід для вказаного гімну. Можна запропонувати комусь із учнів класу коротко розказати про поради, які дав пророк останнім часом.
- Якщо можливо, принесіть на урок портрет живого пророка.

## Запропонований хід уроку

### Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати одну з наведених вправ або ж вашу власну. Виберіть вправу, яка була б найдоцільнішою для класу.

- Розкажіть учням класу наведену далі історію:

«Тоді, коли я ще була молодою дружиною і матір'ю, мій чоловік два роки служив у військово-повітряних силах. Ми жили у військовому містечку в Лонг-Айленді, штат Нью-Йорк. Доглядаючи за малими дітьми, я часто спілкувалася із сусідами, людьми, що приїхали сюди з усієї країни. Якось у нас із сусідкою зайшла мова про наші вірування, і вона допитувалася, у чому ж особливість Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів.

Я стисло розповіла їй про відновлення і пояснила, що відновлена Церква Ісуса Христа має сьогодні живого пророка. З усього було видно, що це викликало в ній цікавість, і вона хотіла дізнатися, що сказав пророк. Коли я почала розказувати їй про Учення і Завіти та сучасні одкровення, вона на це сказала: «А все ж таки, що він сказав недавно?» Я розказала про генеральні конференції і про те, що Церква має щомісячні видання, де друкуються послання пророка. Тоді вона зацікавилася по-справжньому. А мені було дуже незручно признатися їй, що я не читала нещодавно надрукованого послання. І моя співбесідниця закінчила нашу розмову, сказавши: «Так виходить, у вас є живий пророк, а ви не знаєте, що він

сказав?» (Janette Hales Beckham, «Sustaining the Living Prophets,» *Ensign*, May 1996, 84).

- Якби хтось запитав вас, що останнім часом сказав живий пророк, то що б ви на це відповіли?

Поясніть, що на цьому уроці буде наголошуватися, як важливо прислухатися до живого пророка й слідувати за ним.

2. Попросіть учнів класу заспівати гімн «Ми вдячні Тобі за пророка» (*Гімни і дитячі пісні*, с. 36). Поясніть, чому так важливо для нас вивчати поради живого пророка. Запропонуйте учням класу розказати, які поради дав пророк нещодавно. Або можна запросити призначеного учня класу коротко розповісти, які саме поради дав пророк останнім часом.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

Амос був пастухом з Текої, невеличкого містечка, що на південь від Єрусалима. Він служив народові царства Ізраїля, приблизно, з 800 по 750 р. до Р. Х. Більшість цього народу перебувала у стані відступництва. Вони любили багатства і пригнічували бідних, вони були настільки закам'янілими у своїх серцях, що навіть голод або пощесть не впокорювали їх. Амос, вказуючи людям на їхні гріхи, пророкував їм ще страшніші покарання. І все ж він наголошував, що Бог прагне очистити кожного, хто покається, і умовляв: «Наверніться до Господа, і будете жити» (Амос 5:6). Амос також пророкував і про останні дні.

Пророк Йоїл служив народові царства Юди. Ми не знаємо, коли саме він жив, однак його пророцтва особливо важливі для нас, оскільки значна їх частина стосується останніх днів. Йоїл використав могутній образ полчищ сарани, яка пожирає все навкруги, що мало символізувати спустошення, яке принесуть війська і Божі покарання на землю в останні дні. Йоїл також пророкував про великі благословення, які будуть в останні дні, передбачаючи, що Господь «вилл[є] Духа Свого на кожне тіло» (Йоїл 3:1).

### 1. Амос навчає, що Господь відкриває свої таємниці своїм слугам-пророкам.

Навчайте з Амос 3:6–7 та обговоріть цей уривок.

- Як ми можемо почути слово Господа в наші дні? Чого навчав пророк Амос про важливість ролі пророків? (Див. Амос 3:7). У перекладі Джозефа Сміта у вірші 6 слово *знав* вжито замість слова *допустив*. Як такі зміни прояснюють значення цього уривка? Зазначте, що Переклад Джозефа Сміта сам по собі є прикладом того, як Господь відкриває свої таємниці пророку задля нашої користі.
- Чого ми навчаємося з Учення і Завіти 1:37–38 про повагу, яку нам потрібно мати до послань пророків? (Покажіть портрет живого пророка). Яку пораду й заповідь дав Господь святим в день організації Церкви, як про це написано в Учення і Завіти 21:4–5? Які благословення він пообіцяв святим, якщо вони будуть так чинити? (Див. УЗ 21:6) Як, за вашим спостереженням, здійснилося це обіцяння у вашому житті через те, що ви прислухалися до поради пророків?

### 2. Амос пророкує про Ізраїль давній і Ізраїль останніх днів.

Навчайте з Амос 7:10–17; 8:11–13; 9:8–15 та обговоріть ці уривки.

- Чому Амація, священник в царстві Ізраїля, сказав Амосу тікати з їхньої землі? (Див. Амос 7:10–17. Амос передрік, що горе прийде на народ і їхнього царя. Амація і його народ не хотіли слухати правду про свої лихі справи). Що ми дізнаємося про пророка Амоса з віршів 14–17? (Він був людиною сміливою і морально чистою. Він не захотів змінювати слова, які Господь звелів йому сказати, а продовжував пророкувати, що горе прийде на народ, якщо вони не покаються).
  - Чому у всі віки так багато людей відкидали або ігнорували послання пророків? Що, за пророцтвом Амоса, має статися, якщо Ізраїль відкине поради пророків? (Див. Амос 8:11–13. У результаті цього настане духовний голод, тобто відступництво). До яких результатів може привести особисто нас нехтування порадами пророків?
- Пророкування Амоса про духовний голод здійснилося серед дітей Ізраїля після Малахії, останнього пророка Старого Завіту. Цей період закінчився, приблизно, через 400 років, коли Іоанна Христителя було покликано підготувати шлях Ісусу Христу. Пророкування Амоса також стосуються Великого відступництва, століть духовної темноти, яка настала після смерті апостолів Спасителя і закінчилася з відновленням євангелії через пророка Джозефа Сміта.
- У чому можна порівняти відсутність слова Господнього з голодом? Які є очевидні факти того, що сьогодні люди блукають «від моря до моря», шукаючи Господнє слово? Як можна порівняти благословення відновленої євангелії, які ми маємо, з бенкетом?
  - Яке послання надії міститься в книзі Амоса? (Див. Амос 9:8–15. Не всі діти Ізраїля будуть знищені, їх буде розсіяно серед всіх народів, а в останні дні їх знову буде встановлено як великий і процвітаючий народ. Зверніть увагу на закінчення вірша 9, в якому Господь дає ясно зрозуміти, що він турбується про кожного, хто з дому Ізраїля).

### 3. Йоїл пророкує, що Бог благословить свій народ в останні дні і вишле свій Дух на них.

Навчайте з Йоїл 2; 3:16–17 та обговоріть ці уривки.

Пророк Йоїл описав деякі з подій, що мають статися перед Другим пришествям. Він описав марш великого війська, що призведе до великих руйнувань, і причиною цього буде нечестивість людей (Йоїл 2:1–11). Він закликав Ізраїль покаятися й повернутися до Господа, обіцяв, що Бог буде серед них і описав остаточний тріумф і викуплення Ізраїля (Йоїл 2:12–32).

- Напишіть на дошці Йоїл 2:12–27; 3:1–5 та Йоїл 4:16–17. Попросіть учнів класу переглянути ці уривки і знайти в них відповіді на таке запитання: Що просив Господь зробити тих, хто житиме в останні дні?

Напишіть на дошці слово *Прохання*. Коли учні класу називатимуть відповіді, записуйте на дошці ключові слова кожного з прохань. Запропонуйте учням класу позначити ці слова у своїх примірниках Писань. Далі наведено деякі з прохань, які можуть бути згадані:

*Прохання*

- «Верніться до Мене всім серцем своїм» (Йоїл 2:12).
- «Деріть своє серце» (Йоїл 2:13, означає, упокоріть своє серце, тобто будьте смиренними).
- «Наверніться до Господа, вашого Бога» (Йоїл 2:13).
- «Зберіте народ» (Йоїл 2:16).
- «Не бійся ти, земле, а тішся й радій» (Йоїл 2:21).

- Чому в цих проханнях підкреслюється важливість того, що нам потрібно повернутися до Господа всім своїм серцем? Що можемо ми зробити, щоб освятити себе, аби бути гідними обіцяних Господом благословень?
- Попросіть учнів класу знову переглянути Йоїл 2:12–27; 3:1–5 та Йоїл 3:16–17, щоб знайти відповідь на таке запитання: Які благословення обіцяно Господом тим, хто буде наслідувати його в останні дні?

Напишіть на дошці слово *Благословення*. Коли учні класу називатимуть відповіді, записуйте на дошці ключові слова кожного з благословень. Учні класу можуть позначити ці слова у своїх примірниках Писань. Далі наведено деякі з благословень, які можуть бути згадані:

#### *Благословення*

- «Господь милосердний і милостивий, він повільний на гнів, у ньому велика доброта і він відверне від вас зло» (див. Переклад Джозефа Сміта: Йоїл 2:13).
  - Господь «змилюється над народом Своїм» (Йоїл 2:18).
  - Господь прожене північне військо (описане у віршах 1–11) у спустошений край (Йоїл 2:20).
  - «Ви будете їсти й насичуватись» (Йоїл 2:26).
  - «Я серед Ізраїля, . . . і посоромлений більше не буде народ Мій навіки» (Йоїл 2:27).
  - «Виллю Я Духа Свого на кожне тіло» (Йоїл 3:1; див. також вірш 2).
  - Молоді й старі будуть пророкувати, бачитимуть сни і видіння (Йоїл 3:1).
  - «Кожен, хто кликати буде Господнє Ім'я, той спасеться» (Йоїл 3:5).
  - «Господь загромить із Сіону, та з Єрусалиму Свій голос подасть» (Йоїл 4:16).
  - «Господь—охорона Своему народові» (Йоїл 4:16).
  - «Господь . . . твердия синам Ізраїлевим» (Йоїл 4:16).
  - «І пізнаєте ви, що Я — Господь, Бог ваш, Який пробуває в Сіоні» (Йоїл 4:17).
- Що ми можемо дізнатися з цих благословень про Господнє зобов'язання перед його завітним народом? про його могутність, яка піде на користь його святим? про його милосердя та любов? про наші можливості в останні дні?
  - Йоїлове проголошення про те, що Господь в останні дні вилле свій Дух на всіх людей (Йоїл 3:1–2), є повним контрастом описаного Амосом голоду (Амос 8:11–12). Ангел Мороній цитував Йоїлове пророцтво Джозефу Сміту і сказав йому, що це пророцтво ще не виповнилося, але невдовзі виповниться (Джозеф Сміт — Історія 1:41). Які вам відомі приклади того, що сьогодні в житті молоді й дорослих відбувається це пролиття Духу?

#### Завершення

Наголосіть на тому, яким великим благословенням є можливість жити в останні дні, коли багато пророцтв здійснюється і коли нас веде живий пророк. Закличте учнів класу вивчати слова живого пророка і керуватися ними в житті.

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. Стати «безпечними на Сіоні»

- Амос застерігав народ проти того, щоб вони не ставали «безпечними на Сіоні» (Амос 6:1). Що означає стати «безпечними на Сіоні»? (Див. 2 Нефій 28:19–24, 27, 29–30.) Як сьогодні ми можемо стати «безпечними на Сіоні»? Що нам потрібно робити, аби цього не сталося?

## 2. «Виллю Я Духа Свого на кожне тіло» (Йоїл 3:1)

- Усі сучасні відкриття у галузі пересування й комунікації сталися після того, як було відновлено євангелію. Як ці досягнення допомагають здійснитися Йоїловому пророцтву, записаному в Йоїл 3:1–2? Як ці досягнення сприяють подальшому розвитку Господньої роботи в наші дні?

Щоб допомогти учням класу зрозуміти, яка велика користь від цих винаходів для виконання Господньої роботи, можна прочитати нижченаведені слова старійшини Джозефа Філдінга Сміта:

«Я підтримую ту думку, що якби не було відновлення євангелії й організації Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів, то не було б і радіо, не було б і аеропланів, не було б і чудових винаходів у медицині, хімії, електриці, а також багато чого іншого, що є корисним для світу завдяки цим винаходам. За якихось інших обставин ці благословення не були б надані, оскільки вони належать Розподілу Повноти Часів, в якому відновлення євангелії та організації Церкви є центральною точкою, з якої Дух Господа поширюється по всьому світу. Натхнення Господа поширилось і заволодіває розумом людей, і хоч люди й не знають про це, вони направляються Господом. У такий спосіб він приводить їх до свого служіння, щоб його цілі й праведність, у належний час, могли б панувати на землі.

... Я ані трохи не вірю, що ці винаходи було зроблено випадково або що їх було зроблено завдяки винятковим досягненням розуму, які людство успадкувало сьогодні від тих, хто жили віки тому назад. Ці винаходи зроблено і робляться зараз, бо настав для цього час, бо Господь цього захотів і тому, що він вилив свій Дух на кожну плоть» (в Conference Report, Oct. 1926, 117).

Ісаїя 1–6

---

**Мета** Заохотити учнів класу, щоб вони, «стоячи на святих місцях», уникали зла цього світу, а також допомогти їм набратися сили від Ісаєвої готовності служити.

---

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з книги Ісаї 1–6, які будуть обговорюватися на цьому уроці.
2. Додатково прочитати: 2 Нефій 11.

---

## Запропонований хід уроку

**Вправи на увагу** Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Поясніть, що Господь неодноразово повторює в Писаннях одні й ті самі ідеї. Напишіть на дошці нижчевказані посилання і попросіть учнів класу знайти, що порадив нам Господь, аби допомогти нам витерпіти до кінця випробування останніх днів:

Учення і Завіти 45:32

Учення і Завіти 87:8

Учення і Завіти 101:22

Напишіть на дошці «*Стійте на святих місцях, і не зрушайте*».

- Що, на вашу думку, означає це висловлювання? (Можливі, наприклад, такі відповіді: бути весь час гідними, мати бажання часто бувати в святих місцях, вирішити не ходити в несвяті місця, мати впевненість, що Бог направить вас, захищати істину і святість).

Поясніть, що на цьому уроці учні класу дізнаються, чому Господь наказав нам стояти на святих місцях, і що це за святі місця.

---

**Обговорення Писань та їх застосування**

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

«Великими є слова Ісаї», — так проголосив Спаситель, наказуючи нефійцям досліджувати пророцтва Ісаї (3 Нефій 23:1). Пророцтва Ісаї цитуються в Новому Завіті, Книзі Мормона та Ученні і Завітах значно частіше, ніж слова будь-якого іншого пророка. Він багато пророкував про земну місію Спасителя, про руйнування, викликані злочестивістю Ізраїля, про місію й долю Ізраїля останніх днів.

### 1. Ісаїя описує умови, в яких перебуватиме світ в останні дні.

- Багато із застережень та пророцтв Ісаї стосуються не тільки його часу, який був періодом великої нечестивості, але й сучасності. Які умови, описані в наведених далі уривках з Писань, легко помітити в сьогоdnішньому світі? (Можна написати на дошці посилання на Писання й запропонувати учням знайти вказані уривки).

- a. Ісаїя 1:3–5 (Відверта непокора Господу)
  - б. Ісаїя 1:11–15 (Беззмістовні релігійні ритуали, або такі, що виконуються без віри)
  - в. Ісаїя 2:7–8 (Поклоніння тому, що від світу, а не Господу, покладання на військову оборону, а не на Господа; зауважте, що коні й колесниці використовувалися в давні часи як засоби ведення війни)
  - г. Ісаїя 2:11–12 (Гордість)
  - д. Ісаїя 3:5 (Утискання інших людей й непошана до старших)
  - е. Ісаїя 3:9 (Люди не соромляться своїх гріхів)
  - є. Ісаїя 3:14–15 (Люди використовують свою перевагу над тими, хто бідний, і не турбуються про них)
  - ж. Ісаїя 3:16–24 (Привернення уваги до своєї зовнішньої краси, а не до праведності чи доброго характеру)
  - з. Ісаїя 5:8 (Нестримне бажання мати все більше й більше матеріальних речей)
  - и. Ісаїя 5:11–12 (Постійне прагнення світського задоволення замість того, щоб шукати Господа і його роботи)
  - і. Ісаїя 5:20 (Зло називають добром, а добро — злом)
  - ї. Ісаїя 5:21 (Люди покладаються на себе, а не на Бога)
  - к. Ісаїя 5:24 (Зневага до заповідей і слова Бога)
- Як ці пророцтва здійснюються сьогодні? (Для подальшого обговорення деяких з цих пророцтв див. додаткову ідею для навчання).

## 2. Ісаїя радить вірним стояти на святих місцях.

- Які місця порятунку від умов світу згадано Ісаєю? Що це за три святі місця, які згадано в Ісаїя 4:5–6?
  - a. Усяке житло на Сіонській горі (дім)
  - б. Місця зібрань (коли, приходи і філії, див. такж УЗ 115:5–6)
  - в. Шатро (храми)
- Яким чином дім може бути святим місцем, що захищає від злочестивості світу? Яким чином коли, приходи і філії можуть бути святими місцями і захистком? Яким чином храм може бути святим місцем і захистком? Як ці святі місця стали для вас захистком від зла цього світу?

На дошці можна написати *Стійте на святих місцях*, а потім нижче напишіть 1. Дім; 2. Коли, приходи і філії; 3. Храми. Під кожним з цих заголовків напишіть відповіді учнів класу.

- Які вирази використано в Ісаїя 4:5–6, щоб описати, як ці святі місця захищатимуть нас?
  - a. «Шатро удень тінню від спеки»
  - б. «Буде покрова»
  - в. «Захист та укриття від негоди й дощу»
- Багато з писань Ісаї також вміщено в Книзі Мормона. Нехай учні класу прочитають 2 Нефій 14:5, щоб знайти, яке слово там додано до Ісаїя 4:5. (Додано слово *Сіону*). Як це слово розширює наше розуміння цього вірша?
- Яке пророцтво про храми в останні дні вміщено в Ісаїя 2:2–3? (Багато людей прийдуть в дім Бога, який є храмом, і захочуть дізнатися про Божі заповіді і йти його дорогами). Як ви думаєте, чому Ісаїя описав храм як «гору Господа»? (Пророки давнини часто сходили на гору, щоб там спілкуватися з Господом і одержувати поради від нього. Там він давав їм одкровення. Сьогодні ми можемо мати подібний досвід в храмах).

### 3. Ісаєа описує зібрання Ізраїля в останні дні.

У книзі Ісаєа 5:26–29 Ісаєа описує збирання Ізраїля в останні дні. Прапор, який піднято, — це Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів. «Засвистати» означає покликати свистом або скликати, тобто запрошувати всі народи землі зібратися в Церкві. Це зібрання буде швидким і могутнім.

- Як пророцтво про те, що всі народи будуть зібрані в Церкві, здійснюється сьогодні? (Місіонери йдуть по всьому світу навчати євангелії і приводити народи до істини). Що кожен з нас може зробити для здійснення цього пророцтва?

### 4. Ісаєа з готовністю відповів на покликання бути пророком.

Господь покликав Ісаєа бути пророком, давши йому видіння, в якому Ісаєа побачив Господа в Його славі. Це видіння записане в Ісаєа 6.

- Як Ісаєа описав славу Господа? (Див Ісаєа 6:1–4). Як прореагував Ісаєа, побачивши Господа? (Див. Ісаєа 6:5. Ісаєа відчув себе негідним перебувати в присутності Господа). Як Господь символічно показав, що Ісаєа очищено перед ним? (Див. Ісаєа 6:6–7). Як поводить себе Ісаєа, коли Господь покликав його бути пророком? (Див. Ісаєа 6:8).
- Приймаючи своє покликання, Ісаєа сказав такі ж слова, як і Спаситель, коли Він приймав на себе відповідальність принести план Небесного Батька для спасіння Його дітей (Авраам 3:27). В яких саме ситуаціях і нам потрібно відповісти Господу такими ж словами? (Серед відповідей, наприклад, можуть бути такі: коли нас покликають служити на місії, у Церкві і коли нас просять витерпіти важкі випробування).
- Багато з розділів книги Ісаї записано в Книзі Мормона, у тому числі й розділи з 2 по 6. З яких причин пророк Нефій вставив писання Ісаї у свої записи? (Див. 2 Нефій 11:8).
- Які послання з цих розділів книги Ісаї викликають у вас радість? Які послання з цих розділів ви відчуваєте найважливішими для себе?

Завершення

Із слів Ісаї ми багато чого дізнаємося про останні дні. Вивчаючи поради Ісаї, ми можемо навчитися стояти на святих місцях і уникати зла цього світу. Наслідуючи його приклад, ми можемо з більшою готовністю служити нашому Небесному Батькові.

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Його можна використати під час уроку.

#### Подальше обговорення пророцтв Ісаї, які вміщено в Ісаєа 1–6

*Зробімо наші релігійні служіння прийнятними для Господа*

- Чому жертвоприношення ізраїльтян не були прийнятні для Господа, як про це сказано в Ісаєа 1:11, 16–17? (Хоч ізраїльтяни й намагалися бути зовні людьми релігійними, та серця їхні були далеко від Бога. Див. також Матвій 5:23–24; Мороній 7:6–9). Чому деякі люди намагаються бути зовні релігійними, хоч їхні серця далеко від Бога? Чому таке лицемірство образливе для Бога?



### *Благословення прощення*

- Ісаїя дав два прекрасні образи, щоб допомогти нам зрозуміти, що Господь повністю простить тих, хто покається. Він сказав: «Коли ваші гріхи будуть як кармазин, — стануть білі, мов сніг; якщо будуть червоні, немов багряниця, — то стануть мов вовна вони» (Ісаїя 1:18). Як допоможуть нам ці образи, коли ми, вчинивши гріх, відчуваємо себе далеко від Господа? (Див. також УЗ 58:42).

### *Не женіться за модою світу*

- Старійшина Джозеф Філдінг Сміт сказав, що пророцтво, яке записане в книзі Ісаї 3:16—24, адресовано сьогоднішнім членам Церкви і «стосується як чоловіків, так і жінок» (*Answers to Gospel Questions*, збір. Joseph Fielding Smith Jr., 5 том. [1957–66], 5:174). Як манера одягатися може позначитися на нашому духовному благополуччі, або впливати на нього? Що означає одягатися «скромно»? Яка небезпека криється в надмірній увазі до свого вбрання та зовнішнього вигляду? (Див. Алма 31:27–28). Як нам навчити дітей не гнатися за модою світу?

### *«Зло називають добром, а добро — злом»*

- Чому зменшилась здатність Ізраїля розрізняти між добром і злом? (Див. Ісаїя 5:20). Яким чином сьгодні люди називають зло добром, а добро — злом? Що ми можемо робити, щоб впевнено відрізнити добро від зла? (Див. 2 Нефій 32:5; УЗ 45:57).

### *«Мудрі у власних очах»*

- Що Ісаїя мав на увазі, застерігаючи людей не бути «мудрим[и] у власних очах та розумним[и] перед самим[и] собою»? (Ісаїя 5:21). Що є причиною такої проблеми? Чим це загрожує? Як нам уберегтися від цього?

### *«Витягнена ще рука Його»*

- На якому посланні наголошується в Ісаїя 5:25, 9:12, 9:17, 9:21 і 10:4? Чому це послання є важливим? Як ви прийшли до розуміння істинності цього послання?

Ісаїя 22; 24–26; 28–30

---

<b>Мета</b>	Допомогти учням класу прийти до Христа через визнання того чудового, що він зробив.
-------------	---

---

<b>Підготовка</b>	<p>З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>а. Ісаїя 22:22. Спаситель відчиняє двері у присутність Небесного Батька.</li><li>б. Ісаїя 24:21–22. Спаситель виявляє милість до тих, хто знаходиться в духовній в'язниці.</li><li>в. Ісаїя 25:1–4; 32:1–2. Спаситель — сила й захист.</li><li>г. Ісаїя 25:6–9. Спаситель підготує бенкет і знищить «покриття».</li><li>д. Ісаїя 25:8. Спаситель витре наші сльози.</li><li>е. Ісаїя 26:19. Спаситель принесе воскресіння.</li><li>є. Ісаїя 28:16. Спаситель — наша надійна основа.</li><li>ж. Ісаїя 29:4, 9–14, 18, 24. Спаситель відновить євангелію на землі.</li><li>з. Ісаїя 30:19–21. Спаситель знає про наші випробування й направляє наші стежки.</li></ul>
-------------------	---

---

## Запропонований хід уроку

---

Вправи на увагу	<p>Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.</p> <p>Розкажіть учням класу про когось із вашої сім'ї або друга, хто зробив для вас щось чудове. Запропонуйте учням класу розповісти про тих, хто зробив щось чудове для них. Попросіть їх коротко описати свої почуття до цих людей. Поясніть, що на цьому уроці мова йтиме про те чудове, що зробив Спаситель.</p>
-----------------	--

---

Обговорення Писань та їх застосування	<p>Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати в повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.</p> <p>Поясніть, що пророк Ісаїя подав багато із своїх вчень мовою символів. Навчання цією мовою не відбувається прямо, тому нам необхідно досліджувати слова Ісаї та розмірковувати над ними, щоб зрозуміти істини, яких вони навчають.</p> <p>Деякі з найпрекрасніших і найскладніших символів стосуються Спасителя, на якому зосереджено цей урок. Можна написати на дошці <i>«І кликнуть ім'я Йому: Дивний»</i> (Ісаїя 9:5). Обговорюючи нижченаведені пророцтва про Спасителя, записуйте підсумок кожного з них на дошці.</p> <p><b>1. Спаситель відчиняє двері у присутність Небесного Батька.</b></p> <p>Обговоріть Ісаїя 22:22.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• У книзі Ісаї 22:22 сказано, що Месія має «ключа дому Давидового». Так символічно сказано, що Спаситель має владу допустити або не допустити будь-яку людину в присутність Небесного Батька. (Див. також Одкровення 3:7–8; 2 Нефій 9:41). Що зробив Спаситель, щоб відчинити ці двері для нас? Що повинні ми зробити, щоб увійти в них? (Див. 2 Нефій 9:45).</li></ul>
---------------------------------------	---

## 2. Спаситель виявив милість до тих, хто в духовній в'язниці.

Обговоріть Ісаю 24:21–22.

- Про яку в'язницю йде мова в Ісаю 24:21–22? (Духовну в'язницю, місце, куди йдуть душі померлих смертних людей, де вони будуть чекати на воскресіння). Чому душі деяких померлих смертних людей перебувають у духовній в'язниці? (Див. УЗ 138:32. Дехто з них не прийняли євангелію за життя на землі, а інші не були доблесними у своєму свідченні).
- Що зробив Спаситель для духів у в'язниці? (Див. Ісаю 42:5–7; УЗ 138:29–37. Він організував праведних духів навчати їх євангелії). Як в цьому виявилися любов і милість Спасителя? (Див. Ісаю 49:9–10).

## 3. Спаситель—сила і захист.

Обговоріть Ісаю 25:1–4; 32:1–2.

- Ісаю написав, що Спаситель зміцнює нас під час хуртовин, злив, у пустинях, Він зігриває наше життя. Що ми дізнаємося з нижченаведених образів про те, як Спаситель допомагає нам у час таких випробувань?
  - а. Він — захисток від хуртовин (Ісаю 25:4).
  - б. Він — тінь від спеки (Ісаю 25:4).
  - в. Він — захист від вітру (Ісаю 32:2).
  - г. Він — заслона (прикриття) від зливи (Ісаю 32:2).
  - д. Він — вода в пустині (Ісаю 32:2).
  - е. Він — «тінь скелі тяжкої на спраглий землі» (Ісаю 32:2).

## 4. Спаситель підготує бенкет і знищить «покриття».

Обговоріть Ісаю 25:6–9.

- Одно із тлумачень написаного в Ісаю 25:6–7 таке: гора символізує собою храм (див. також Ісаю 2:2; УЗ 58:8–9). Про яку «гостину» [бенкет] згадано в Ісаю 25:6? (Бенкет словами і вченнями Христа). Чим відвідання храму нагадує бенкет?
- Покриття — це тонке покривало. Воно часто символізує невіру, яка заважає людям щиро йти до Христа (Мойсей 7:26). Як буде знищено це «покриття», яке покриває землю? (Див. Ісаю 25:7–9).

## 5. Спаситель витре наші сльози.

Обговоріть Ісаю 25:8.

- Що ви робите, коли плаче людина, яку ви любите? Як Спаситель «витре [нашу] сльозу»? (Запропонуйте учням класу уявити собі, як мама або тато витирає сльози своїй дитині. У цьому відчувається близькість цих людей. Це ніжний жест, який можуть дозволити собі лише люди, які щиро люблять одне одного й повністю довіряють одне одному).
- Що із згаданого в Одкровенні 21:4 може викликати сльози? Як Спаситель утре сльози, викликані цими обставинами?

## 6. Спаситель принесе воскресіння.

Обговоріть Ісаю 26:19.

- Ісаю пророкував, що коли Месія прийде, Він має померти і воскреснути (Ісаю 25:8). Кого ще буде воскреснено? (Див. Ісаю 26:19; 1 Коринтянам 15:20–22; Алма 11:43–44. Усі діти Бога, які жили на землі, будуть воскреснені). Що сказано в Ісаю 26:19 про те, що ми будемо відчувати після свого воскресіння? (Див. також УЗ 138:12–16, 50).

Пророк Джозеф Сміт сказав: «Коли голос покличе мертвих піднятися, ... то від чого найперше зрадіє моє серце? Від того, що зустріну свого батька, свою матір, свого брата, свою сестру, і коли вони будуть біля мене, то обніму їх, а вони мене» (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, вибр. Joseph Fielding Smith [1976], 295–296).

### 7. Спаситель — наша надійна основа.

Обговоріть Ісая 28:16.

- Що каже нам Ісая про Спасителя, називаючи його «каменем випробуванням»? (Див. Мойсей 7:53), У якому розумінні Ісус Христос є нашою надійною основою? (Див. Геламан 5:12). Що ми можемо робити, аби будувати на цій основі? Що пообіцяв Господь, якщо ми будемо будувати на цій основі? (Див. УЗ 50:44).

### 8. Спаситель відновить євангелію на землі.

Обговоріть Ісая 29:4, 9–14, 18, 24.

- Що Ісая передбачив стосовно відновлення євангелії в останні дні? (Див. Ісая 29:4, 9–14. Він передбачив, що це станеться в період духовної темряви. Він також передбачив появу Книги Мормона).

Порівняйте вказані далі вірші, що в Ісая 29, з відповідними уривками, що вміщені в Книзі Мормона, Дорогоцінній Перлині та Учення і Завіти, щоб побачити, як здійснилися деякі з пророцтв Ісаї:

- |                     |                               |
|---------------------|-------------------------------|
| а. Ісая 29:4        | Мороній 10:27                 |
| б. Ісая 29:9–10, 13 | Джозеф Сміт — Історія 1:18–19 |
| в. Ісая 29:11–12    | Джозеф Сміт — Історія 1:63–65 |
| г. Ісая 29:14       | Учення і Завіти 4:1; 6:1      |

- Ісая говорив про людей, які своїми устами наближаються до Господа, але серця їхні далеко від Нього (Ісая 29:13). Як нам переконатися, що ми близько до Господа у своїх думках та діях, так само як і в словах?
- Ісая сказав, що Книга Мормона допоможе духовно глухим і сліпим почути й побачити (Ісая 29:18, 24). Як здійснилося це пророцтво? Як Книга Мормона допомогла вам краще духовно чути й бачити?

### 9. Спаситель знає про наші випробування й направляє наші стежки.

Обговоріть Ісая 30:19–21.

- Чого нас вчать про лихо слова з Ісая 30:19–21? Що, відповідно до цих віршів, зробить для нас Спаситель, коли випробування прийдуть до нас? (Див. також Алма 37:37).

#### Завершення

Свідчіть про Спасителя, висловіть свою вдячність за все те чудове, що він зробив для нас. Попросіть учнів класу проглянути список на дошці, і сказати, що вони відчувають, думаючи про все там написане. Обговоріть, що ми можемо зробити зі свого боку. (Для пропозицій див. Ісая 35:3–4). Можна також запропонувати класу заспівати гімн «Коли я підношу молитву схвильовану» (*Гімни і дитячі пісні*, с. 22).

---

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

**1. Предмети, які допомагають краще зрозуміти деякі з образів,  
використаних Ісаєю**

Під час обговорення образів, які використовував Ісаїя, покажіть різні предмети (або намалюйте їх), наприклад, ключ, камінь або малюнок, де зображено тінь у пустині.

**2. Музика з ораторії Генделя *Месія***

Дайте послухати запис частини «Дитя народилося нам», написаної на слова з Ісаїя 9:6, з ораторії Георга Фредеріка Генделя *Месія*.

# «Крім Мене немає Спасителя!»

Урок  
**38**

Ісаїя 40–49

<b>Мета</b>	Допомогти учням класу зрозуміти, що ніхто не може порівнятися з Ісусом Христом в його відданості своєму народові і що він має велику роботу для них.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>З молитвою вивчіть уривки з Ісаїя 40–49, які будуть обговорюватися на уроці.</li><li>Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, напишіть на дошці або плакаті далі вказані цитати:<ol style="list-style-type: none"><li>«Що ви думаєте про Христа?» (Матвій 22:42)</li><li>«Якими людьми повинні ви бути?» (3 Нефій 27:27).</li><li>«За кого народ уважає Мене, Сина Людського? А ви за кого Мене маєте?» (Матвій 16:13, 15).</li><li>«Хто за Господа — до мене!» (Вихід 32:26).</li><li>«Хіба ви не отримали образ його у виразі вашого обличчя?» (Алма 5:14)</li></ol></li></ol>
<b>Запропонований хід уроку</b>	
Вправи на увагу	<p>Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.</p> <p>Зверніть увагу учнів класу на те, що ви написали на дошці чи плакаті (див. «Підготовка» вище). Потім поставте такі запитання:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>У чому схожі ці цитати? (Усі вони взяті із Писань і допомагають нам оцінити своє свідчення про Спасителя і своє зобов'язання бути його учнями). Чому, на вашу думку, у Писаннях так багато запитань, подібних до цих?</li></ul> <p>Поясніть, що частина цього уроку буде зосереджена на запитаннях із Писань, в яких наголошується велич Спасителя.</p>
Обговорення Писань та їх застосування	<p>Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.</p> <ol style="list-style-type: none"><li><b>Ісаїя навчає, що немає нікого, рівного Спасителю.</b><ul style="list-style-type: none"><li>Через Ісаїю Господь неодноразово по-різному ставить певні запитання. Яке запитання звучить у кожному з нижченаведених?<ol style="list-style-type: none"><li>Ісаїя 40:18 («І до кого вподобите Бога?») </li><li>Ісаїя 44:8 («Чи є Бог, окрім Мене?») </li><li>Ісаїя 46:5 («До кого Мене ви вподобите та порівняєте?») </li></ol></li><li>Що є спільного у вищенаведених запитаннях? (Усі вони вчать: Спаситель величніший за будь-кого й будь-що, з ким або чим ми можемо порівняти Його). Як би ви відповіли на ці запитання? Яку відповідь на них дано в книзі Ісаї? (Див. нижче вказані вірші, зауваживши, що в кожному з випадків Господь звертається до ідолопоклонного народу, який виготовляв своїх лжебогів із срібла та золота).</li></ul></li></ol>

- а. Ісаїя 43:11 («Крім Мене немає Спасителя»).
  - б. Ісаїя 44:6 («Бога нема, окрім Мене»).
  - в. Ісаїя 45:5 («Нема іншого Бога, крім Мене»; див. також вірші 6, 14, 18, 21–22).
  - г. Ісаїя 46:9 («Я Бог, і немає більш Бога, й нікого, як Я»).
- Як ви думаєте, чому ці запитання й відповіді на них так часто повторюються в книзі Ісаї? Як ці запитання й відповіді на них стосуються сьогодення?

## 2. Ісаїя описує незрівнянні властивості Спасителя.

- Пророк Джозеф Сміт навчав, що нам потрібно мати «правильну ідею про характер, досконалість і властивості [Бога]», щоб мати віру в нього (*Lectures on Faith* [1985], 38). Ісаїя подає багато прекрасних описів характеру й властивостей Спасителя. Нехай учні класу прочитають деякі з наведених далі уривків і дадуть відповідь на такі запитання: про які властивості Спасителя згадується в цьому уривку з Писань? Як знання про цю властивість сприяє зміцненню нашої віри в Спасителя? Перелік цих властивостей можна написати на дошці.
  - а. Ісаїя 40:13–14 (Ніхто йому не дає порад і настанов).
  - б. Ісаїя 40:28–31 (Він ніколи не стомлюється; він зміцнює нас)
  - в. Ісаїя 40:12, 21–22, 26; 45:12, 18 (Він задумав і створив всесвіт і знає кожний його куточок).
  - г. Ісаїя 41:17–18 (Він чує нас, коли ми в скорботах, і рясно благословляє нас).
  - д. Ісаїя 42:1, 4 (Він не зазнає поразки і не знесилиться, поки не буде досягнуто його цілей).
  - е. Ісаїя 42:16 (Він освітлює й випрямляє шлях для свого народу, який загубився).
  - є. Ісаїя 43:1–4 (Він допоможе своєму народові під час труднощів).
  - ж. Ісаїя 43:25–26; 44:21–23 (Він загладжує наші гріхи і не згадує більше їх).
  - з. Ісаїя 44:2–4 (Він виливає свій Дух на наші сім'ї, як воду на суху землю).
  - и. Ісаїя 46:3–4 (Він носить своїх людей від народження до похилого віку).
  - і. Ісаїя 49:14–16 (Він ніколи не забуде про нас. Ми «вирізьблені» на його долонях).

Запропонуйте учням класу розповісти про те, як їхнє свідчення зміцнилося завдяки якійсь з цих властивостей Спасителя.

## 3. Світ (Вавилон) змагається зі Спасителем за нашу відданість.

- Кому адресується 47 розділ книги Ісаї? (Див. заголовок до Ісаїя 47 і вірш 1. Вавилон, могутнє місто стародавнього світу, був зруйнований через його нечестивість. У Писаннях Вавилон часто використовується як символ злочестивості світу).
- У розділі 47 Ісаїя попереджає, що Вавилон буде зруйновано через його злочестивість. Ці попередження також стосуються остаточного знищення світу і його злочестивості. Що сказано в нижченаведених уривках, до чого може призвести прагнення йти нечестивими шляхами світу?
  - а. Ісаїя 47:1, 5 (Світ буде кинуто в порох, він буде в мовчанні й тьмі).
  - б. Ісаїя 47:7–9 (Хоч світ вважає себе нездоланим, він буде знищений і позбудеться всього найціннішого, що символічно порівнюється з втратою чоловіка й дітей).
  - в. Ісаїя 47:10–11 (Через те, що світ заявляє, що він величніший за Бога, на світ зійде спустошення).

- Відповідно до Ісаї 47:8, 10, яке твердження Вавилону (світу) нагадує твердження Спасителя про себе самого? («Я, — і більше ніхто!»)  
Що може запропонувати світ у порівнянні з тим, що пропонує Спаситель? Чому так багато людей віддають перевагу світові, а не Спасителю? Як нам допомогти іншим побачити, що пропонує Спаситель?
- В Ісаї 48:17–18 Господь пообіцяв великі благословення тим, хто шукає його, а не світу. Які почуття стосовно того, щоб всім серцем йти за Господом, викликають у вас ці обіцяння?

#### 4. Ісаїя описує місію Ізраїля останніх днів.

- У 49 розділі книги Ісаї вміщено багато пророцтв стосовно місії Ізраїля останніх днів. Ці пророцтва допоможуть нам зрозуміти важливість роботи, яку Господь має для кожного з нас. Нехай учні класу прочитають деякі з уривків, вказаних далі, і обговорять таке запитання: Про які свої обов'язки в ці останні дні дізнаємося ми з цього уривка? (Зауважте, що багато з цих пророцтв стосуються як роботи Спасителя, так і його слуг, дому Ізраїля [Ісаїя 49:3]).
  - а. Ісаїя 49:1, 5. «Господь із утроби покликав Мене». (Ми покликані від народження здійснювати Господню роботу в останні дні; див. також Єремія 1:5).
  - б. Ісаїя 49:2. «Мої уста вчинив Він, як той гострий меч». (Цей образ стосується проголошення могутніх слів істини — слів Господа; див. також УЗ 6:2).
  - в. Ісаїя 49:2. «Заховав Мене в тіні Своєї руки». (Господь захищав нас і підготував до великих обов'язків; див. також УЗ 86:9).
  - г. Ісаїя 49:2. «Мене вчинив за добірну стрілу». (Стріли із загостреним наконечником летять прямо і в ціль. Ми — добірні і підготовлені Господом, щоб летіти прямо і в ціль, куди б він нас не послав).
  - д. Ісаїя 49:6. «Щоб був Ти спасінням Моїм аж до краю землі». (Господь попросив своїх слуг піднятися і відновити залишок Ізраїля та бути світлом для іновірців. Так ми можемо допомагати нести спасіння в усі кінці землі; див. також УЗ 86:8–11).

#### Завершення

Свідчіть, що писання Ісаї допоможуть нам розвинути в собі міцнішу любов до Спасителя і глибше розуміння роботи, яку він хоче, щоб ми виконали. Можна запропонувати учням класу заспівати гімн «Святі, вашій вірі не буде кінця» (*Гімни і дитячі пісні*, с. 6).

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну або більше з цих ідей можна використати під час уроку.

##### 1. Символи, які використовував Ісаїя

- Ісаїя неодноразово використовував образ сліпоти як символ нечестивості й духовного нецтва (Ісаїя 29:10, 18; 32:3; 42:6–7, 16–18; 43:8; 44:9). Роздумуючи над цими віршами, пам'ятайте, що Спаситель часто заявляв, що він був Світлом для світу (Іоанн 8:12). Як ми можемо розкрити ширше очі, щоб в них увійшло Світло для світу?
- Ісаїя часто використовував образ води (Ісаїя 12:3; 32:2; 41:17–18; 43:19–20; 44:3–4; 48:18, 21; 49:10). Як вчення Спасителя, що він є джерелом живої води, допомагає нам зрозуміти ці уривки? (Див. Іоанн 4:7–14).



## 2. Надію складайте на Господа

- Що означає «надію складати на Господа»? (Див. Ісая 40:31). Яким чином Господь відновлює силу тих, хто складає надію на нього? (Див. Ісая 41:10). Запросіть учнів класу поділитися досвідом того, як Господь відновлює духовну або фізичну силу людини.

## 3. «Та Мене ти не кликав»

- Чому декому з нас здається, що нібито Господь нас залишив? Якщо ми відчуваємо, що Господь відійшов від нас, то яка найвірогідніша причина цього? (Див. Ісая 43:22–26; Мосія 5:13). Що нам слід зробити, щоб відчути себе знову близько до нього?

Президент Спенсер В. Кімбол сказав: «Я зрозумів, що коли недбало ставлюся до стосунків з божеством і коли, здається, що божественне вухо не чує і божественний голос мовчить, тоді я знаходжуся дуже, дуже далеко. Якщо ж я занурююся в Писання, ця відстань зменщується і духовність повертається» (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, вид. Edward L. Kimball [1982], 135).

Ісаїя 50–53

<b>Мета</b>	Зміцнити свідчення кожного учня класу про спокуту Ісуса Христа.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. З молитвою вивчіть уривки з Ісаїя 50–53, які будуть обговорюватися на уроці. Усі вони стосуються спокути Ісуса Христа.</li><li>2. Додатково прочитати: Мосія 14–15.</li><li>3. Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, призначте двох або трьох учнів класу, щоб вони вибрали свій улюблений гімн про любов та жертву Спасителя і підготувалися розповісти класу про те, яке послання передає цей гімн і які почуття він викликає в них. Можете розказати про свій улюблений гімн, в якому оспівується Спаситель.</li></ol>
<b>Запропонований хід уроку</b>	
Вправи на увагу	<p>Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.</p> <p>Поясніть, що багато Церковних гімнів допомагають нам зрозуміти ту любов, яку Спаситель виявив до нас через свою спокутуючу жертву. Запросіть кожного з призначених вами учнів класу розказати про їхній улюблений гімн, в якому оспівується любов і жертва Спасителя. Оскільки музика сприятиме відчуттю Духа Господа в класі, можна попросити учнів заспівати один з обговорених гімнів.</p> <p>Поясніть, що на цьому уроці будуть обговорюватися деякі з пророцтв Ісаї про життя і місію Спасителя.</p>
Обговорення Писань та їх застосування	<p>Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.</p> <p><b>1. Ісаїя говорить про посланців, які приносять добру звістку.</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• У книзі Ісаїя 52:7 Ісаїя в поетичній формі описує людей, які приносять чудове послання. Чому, на вашу думку, Ісаїя подає образ ніг посланців? (У давньому світі, коли не було електронних засобів комунікації, часто важливі повідомлення приносили бігуни. Ісаїя, описуючи ноги посланців, має на увазі самих посланців). Що Ісаїя відчував до цих посланців?</li><li>• Як Ісаїя описав послання, яке має бути принесене? (Це послання доброї звістки, послання миру й спасіння). Пророк з Книги Мормона Авінадій пояснював, що посланці, описані Ісаєю, — це пророки, а також і сам Господь (Мосія 15:13–18). Яке чудове послання миру й спасіння принесли ці посланці? (Див. 2 Нефій 2:6–8).</li><li>• Хто ще приносить послання евангелії світу? Можна запропонувати учням класу розказати про свій досвід, коли вони ділилися евангельським посланням. Можна також попросити учнів класу розповісти про свої почуття до тих, хто приніс це послання їм.</li></ul>

## 2. Ісаїя пророкує про спокутуючу жертву Спасителя.

Обговоріть нижченаведені пророцтва про спокутуючу жертву Спасителя і благословення, які вона уможливила для нас.

- Ісаїя 50:5–7. Що ми дізнаємося з цього уривка про ставлення Спасителя до тієї великої жертви, яку він мав принести за нас? Що сказано в Матвії 26:39 і Филип'янам 2:8 про те, як повівся Спаситель, коли настав для нього час страшних страждань?
- Ісаїя 51:6. Яке порівняння зроблено в цьому вірші? Як довго триватимуть наслідки спокути? (Див. також Мосія 16:9; Алма 34:10, 14).
- Ісаїя 51:22. До кого звертається Спаситель з благанням? Яким чином його спокута дає йому можливість бути нашим оборонцем? (Див. УЗ 45:3–5). Що таке «чаша-келих гніву», яку Ісус випив за нас? (Див. УЗ 29:15–20). Що ми повинні робити, щоб отримати всі благословення, які стали можливі завдяки спокуті?
- Ісаїя 52:3. Що означає бути «викупленими не за срібло»? (Див. 2 Нефій 26:27–28; Ісаїя 55:1–3).
- Ісаїя 53:2–4. Що в цих віршах сказано про життя Спасителя? Чому він може зрозуміти наші страждання й горе? (Див. Алма 7:11–13; Євреям 2:16–18; 4:15). Як ви відчули, що він розуміє ваші страждання й горе?
- Ісаїя 53:5. Чому Спаситель хотів перестраждати біль від ран, побоїв і бичування? (Див. 1 Нефій 19:9).
- Ісаїя 53:6–7. Які риси характеру виявив Спаситель, коли з ним жорстоко поводитися, коли йому завдавали болю, коли він взяв на себе наші беззаконня? Як іноді ми «розпорошуємося кожен на свою дорогу» замість того, щоб підкоритися волі Небесного Батька? Як приклад Спасителя допоможе нам підкоритися волі Небесного Батька?
- Ісаїя 53:10. Що мав на увазі Ісаїя, сказавши, що «зволив Господь, щоб побити» Спасителя? Що ми дізнаємося з цього уривка про любов Небесного Батька до нас? (Див. також Іоанн 3:16–17).
- Ісаїя 53:8–11. Скажіть, що пророк з Книги Мормона Авінадій переконливо прокоментував ці вірші під час розмови з нечестивими священиками царя Ноя (Мосія 15:10–13). Відповідно до сказаного Авінадієм, хто буде сіменем Спасителя? (Див. також Мосія 5:7–8).
- Ісаїя 53:12. Поясніть, що коли закінчувалася битва, командувач війська, що перемогло, ділить здобич між своїми послідовниками. Якою здобиччю, завойованою завдяки своїй перемозі над гріхом та смертю, Христос хоче поділитися з нами? (Див. Римлянам 8:16–17; 2 Тимофію 4:7–8.)

## 3. Ісаїя описує деякі з наших обов'язків.

- Відповідно до Ісаїя 51 і 52, якими є наші обов'язки, якщо ми прийняли спокуту Спасителя?
  - а. Ісаїя 51:1, 4, 7. Прислухатися до Господа і слухати його; не боятися людської ганьби.
  - б. Ісаїя 51:12–13. Пам'ятати про Господа, який є Творцем. Не боятися Сатани.
  - в. Ісаїя 52:1–2. Збудитися й зодягнутися в силу священства (див. УЗ 113:7–8). Зодягнутися у прекрасне вбрання праведності (див. Одкровення 19:7–8). «Розв'язати пута шії своєї» (див. УЗ 113:9–10).
  - г. Ісаїя 52:11. Відійти від нечестивості світу. Не торкатися нечистого; бути самим чистими.
- Як нам краще виконувати кожний з цих обов'язків?

**Завершення**

---

Зробіть огляд Мосія 15:18, де пророк Авінадій описує Спасителя як посланця, чийі ноги прекрасні на горах. Поясніть, що одна з причин, чому його ноги прекрасні, полягає в тому, що на них сліди від цвяхів, тобто знаки його спокутуючої любові. Свідчіть про те, як вчення Ісаї зміцнили вашу любов до Спасителя і ваше бажання бути гідним його спокутуючої жертви. Попросіть учнів класу поділитися їхніми свідченнями, як зміцнилися вони.

---

**Додаткові ідеї  
для навчання**

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

**Ходіть у світлі**

Ознайомтеся з Ісаї 50:10–11 і вкажіть на вибір, який Ісаї пропонує в цих віршах нам зробити. Якщо ми вибираємо боятися Господа, прислухатися до голосу його слуг і довіряти Йому, то ми матимемо Його світло, щоб воно направляло нас, і ми не будемо ходити в темряві (Іоанн 8:12; 12:46). Якщо ми вибираємо ходити у своєму світлі, яке порівняно з вогняними стрілами, то Господь застерігає, що тоді ми будемо «в муках лежати».

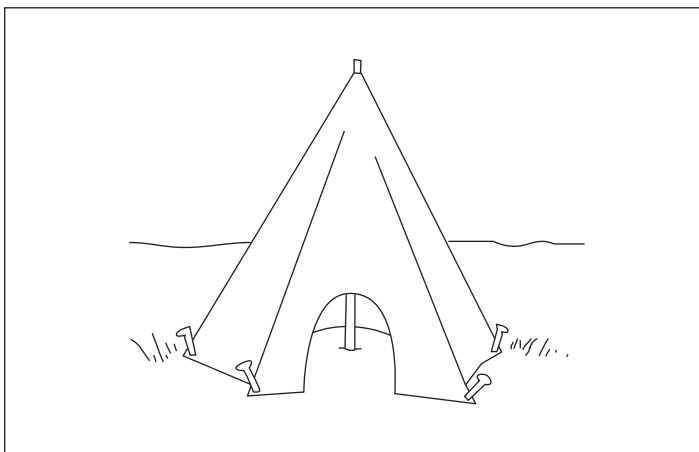
<b>Мета</b>	Заохотити учнів класу зміцнювати коли Сіону, підготуватися до Другого пришествя й Тисячоліття.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. З молитвою вивчіть уривки з Ісаїя 54–56 та 63–65, які будуть обговорюватися на уроці.</li> <li>2. Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, принесіть в клас кілок для кріплення намету.</li> <li>3. Якщо у вас є ілюстрація «Воскреслий Ісус Христос» (62187; набір «Мистецтво Євангелії», 239), її можна використати на уроці.</li> </ol>

## Запропонований хід уроку

### Вправи на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Намалюйте на дошці намет на зразок того, що зображений нижче. Потім покажіть кілок для кріплення намету й поставте такі запитання:



- Для чого цьому намету потрібні кілки? Що станеться, якщо намет не закріпити кілками?
- Що символізує намет, згаданий в Ісаїя 54:2? (Церкву Ісуса Христа). Що символізують кілки для кріплення намету?

Президент Езра Тефт Бенсон сказав:

«Термін *кіл* має символічне значення. Уявіть собі величезний намет, який кріпиться шнурками, прив'язаними до багатьох надійно вбитих в землю кілків.

Пророки порівнювали Сіон останніх днів з величезним наметом, нап'ятим над землею. Цей намет тримається шнурками, що міцно прив'язують його до кілків. Звичайно ж, такі кілки [коли]— це організації, які географічно знаходяться в різних місцях землі. Тепер Ізраїль збирається в різних колах Сіону» («Strengthen Thy Stakes,” *Ensign*, Jan. 1991, 2).

Скажіть учням класу, що перші коли Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів були організовані в Кертланді, штат Огайо, і в Клей-Каунті, штат Міссурі, у 1834 році. З ростом Церкви, за наказом Господа, організовувалось все більше й більше колів (див. УЗ 101:20–21). Сьогодні сотні колів розміщено по всьому світу.

Поясніть, що на цьому уроці буде обговорено, як ми можемо зміцнювати коли Сіону. Також будуть обговорюватися могутні вчення Ісаї про Друге пришестя і Тисячоліття.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. «Свої шнури продовж, а кілочки свої позміцняй» (Ісаїя 54:2).

- Як ви думаєте, що означає фраза «пошир місце намету свого»? (Ісаїя 54:2). (Господь хоче, щоб члени Церкви ділилися євангелією з багатьма людьми, і таким чином євангелія покрила б усю землю. Ісаїя пророкував, що в останні дні Церква буде швидко зростати і багато людей по всьому світу буде навернено до істини [Ісаїя 54:3]).
- Як ми можемо прислухатися до цієї поради? Висновки обговорення можна написати на дошці як показано далі.

Поради Ісаї	Що ми можемо робити
«Завіси наметні повитягай ... і шнури продовж».	Служити на місії повного дня; ділитися євангелією з друзями та сусідами.
«Кілочки свої позміцняй».	Зміцнювати наші місцеві коли.

- Що ми можемо робити для зміцнення свого колу? (Серед відповідей можуть бути й такі: розвивати в собі духовну силу; впливати на свою сім'ю та друзів, щоб і вони робили те саме; служити сусідам, які належать або не належать до Церкви; приймати покликання від провідників священства, щоб служити в Церкві).
- Як коли можуть благословити життя людей? (Див. УЗ 115:5–6). Як зрозуміти, що коли Сіону є місцем захисту й порятунку для нас?

### 2. «З милосердям великим тебе позбираю» (Ісаїя 54:7).

- Хоч Ізраїль і було розсіяно на багато років, Господь обіцяв, що в останні дні збере його в істинну Церкву (Ісаїя 54:4–10). Що ми можемо дізнатися про Господа з Ісаїя 54:4–10? Які особливі благословення пообіцяв Господь своїм праведним слугам? (Див. Ісаїя 54:13–14, 17). Чому ці обіцяння є такими важливими?
- Кого запрошено знайти захист, збираючись разом зі святими? (Усіх дітей Небесного Батька). Розгляньте вказані далі уривки з книги Ісаї, в яких описано групи людей, яких Господь закликає прийти до нього і знайти безпеку в євангелії:
  - а. Ісаїя 55:1–3. (Усі спрагнені). Про яку спрагу натякається в цих віршах? Що трапляється, коли ми, намагаючись задовольнити духовну спрагу,

витрачаємо гроші й зусилля на те, що є тимчасовим? Що насправді може втамувати нашу духовну спрагу? (Див. 2 Нефій 9:50–51; 3 Нефій 20:8).

- б. Ісаїя 55:6–7. (Безбожні, які покаються). Яке обіцяння поширюється на тих, хто кається?
- в. Ісаїя 56:3, 5–8. (Чужинці, які не знають Господа). Що необхідно зробити чужинцю, щоб його прийняв Господь?
- Що в цих уривках сказано про милість Господа? Що в них сказано про те, як нам ставитися до всіх дітей Небесного Батька?
- Ісаїя писав, що Боже слово може живити нашу душу подібно до того, як дощ і сніг живлять насіння (Ісаїя 55:10–13). Як Боже слово живить нашу душу? (Див. Алма 32:28, 41).

### 3. Тисячоліття буде часом миру й радості.

- Скрізь у своєму писанні Ісаїя свідчив, що хоч у цьому світі будуть боротьба, спокуси і страждання, у кінці добро переможе зло, і для праведних майбутнє буде сповнене радості. Ісаїя палко молився про Друге пришествя Спасителя, яке принесе з собою кару для нечестивців і велику радість для праведників (Ісаїя 64). Яке послання надії й радості вміщено в Ісаїя 64:1–4? Як це послання зміцнює ваше бажання витерпіти до кінця в служінні Господу?
- В останніх розділах записів Ісаїя подано прекрасну картину Тисячоліття, тисячолітнього періоду миру, про який буде сповіщено настанням Другого пришествя Спасителя. В якому стані буде все перебувати під час Тисячоліття, як про це написано в Ісаїя 65:17–25? (Перелік особливостей цього стану можна написати на дошці; див. також Ісаїя 11:6–9).
  - а. Господь створить нові небеса й нову землю (Ісаїя 65:17).
  - б. Буде велика радість і не буде більше плачу серед Господнього народу (Ісаїя 65:18–19).
  - в. Люди не будуть помирати в молодому віці, вони будуть жити до 100 років (Ісаїя 65:20).
  - г. Люди будуть радіти плодам своєї праці (Ісаїя 65:21–23).
  - д. На молитви буде відповідатися негайно (Ісаїя 65:24).
  - е. Між тваринами не буде ворожнечі (Ісаїя 65:25).
- Що ми дізнаємося з Ісаїя 63:7–9 про нескінченну великодушність і любов Господа? (Попросіть учнів класу назвати слова і фрази з цих віршів, якими описано любов Спасителя до нас. Ці слова можна написати на дошці). Як Спаситель виявив до вас своє «велике добро»?

#### Завершення

Свідчіть: якщо ми зміцнюємо коли Сіону і ділимося євангелією із світом, то нас чекають багатства вічності. Ми можемо сподіватися на Друге пришествя Спасителя і на мир та радість, що будуть існувати впродовж Тисячоліття. Пророцтва Ісаї надихають нас пам'ятати, що служити Господу — це привілей і що Господь благословляє своїх учнів.

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

#### 1. Справжній закон посту (Ісаїя 58:3–12)

- Що можна дізнатися про пощення з Ісаїя 58? Які ознаки справжнього посту? (Див. Ісаїя 58:3–7).

Однією з ознак справжнього посту є щедре пожертвування від посту. Президент Спенсер В. Кімбол сказав: «Я думаю, що коли ми живемо в достатку, як більшість з нас, то повинні бути дуже, дуже щедрими. . . і замість суми, яку ми заощаджуємо, не приймаючи двічі їжу під час посту, можемо давати, мабуть, більше, набагато більше — вдесятеро більше, якщо маємо таку змогу» (в Conference Report, Apr. 1974, 184).

- Які благословення обіцяно в Ісаї 58 тим, хто живе за законом посту?
  - а. Нам легше не піддаватися спокусам (Ісаї 58:6).
  - б. Наші тягарі буде полегшено (Ісаї 58:6).
  - в. Покращиться наш фізичний і духовний стан (Ісаї 58:8).
  - г. Ми стаємо смиренними і підготовленими до спілкування з Господом (Ісаї 58:9).
  - д. Ми допомагаємо бідним і нужденним (Ісаї 58:10).
  - е. Ми постійно знаходимося під проводом Господа (Ісаї 58:11).
  - є. Наша душа втамовує спрагу і ми стаємо, «мов джерело те, що води його не всихають» (Ісаї 58:11).

Запропонуйте учням класу навести приклади з Писань, історії Церкви або з особистого досвіду, коли життя за законом посту приносило благословення.

- Як ми можемо старанніше дотримуватися закону посту?

## 2. Опис служіння Спасителя

- У книзі Ісаї 61:1–3 проголошено про покликання і служіння Спасителя. У Назареті, на початку свого служіння, Спаситель процитував ці вірші, а потім сказав людям: «Сьогодні збулося Писання, яке ви почули!» (Лука 4:14–21). Що дізнаємося ми з цих віршів про характер і місію Ісуса Христа?

## 3. Друге пришествя Христа (Ісаї 63:1–6)

- Друге пришествя Спасителя описано в Ісаї 63:1–6. Якого кольору будуть Спасителеві шати, коли він прийде у своїй славі? (Див. Ісаї 63:2; Одкровення 19:11–13; УЗ 133:46–48). Що символізує цей червоний колір? (Кров, яку він пролив, коли страждав за наші гріхи в Гефсиманії й на хресті).



<b>Мета</b>	Заохотити учнів класу залишатися вірними у часи протидії і нещастя.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. З молитвою вивчіть уривки з книги Єремії, які будуть обговорюватися на уроці. На цьому уроці мова йтиме про сміливість і вірність Єремії своїм зобов'язанням, коли йому протистояли всі, хто його оточував.</li> <li>2. Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, принесіть на урок металевий стержень.</li> </ol>
<b>Запропонований хід уроку</b>	<p>Вправи на увагу</p> <p>Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.</p> <p>Покажіть металевий стержень і попросіть когось із класу спробувати переламати його. Потім поставте такі запитання:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Якби цей стержень символізував риси характеру певної людини, то що можна було б сказати про неї?</li> <li>• Попросіть учнів класу прочитати Єремія 1:17–19. Які слова використовує Господь у вірші 18 для опису Єремії? Якою людиною, за цими словами, був Єремія? Що відчували б ви, якби такими словами характеризували вас, призначаючи виконувати покликання або завдання Господа?</li> </ul> <p>Поясніть, що царі, князі, священики і всі люди того краю перешкоджали Єремії виконувати його місію, але він доблесно робив те, що наказав Господь. Покажіть металевий стержень та скажіть, що Єремія був «залізним стовпом», мав велику силу, щоб переносити лихо, він не зігнувся і не зламався.</p>
<b>Обговорення Писань та їх застосування</b>	<p>Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.</p> <p>Єремія служив упродовж правління п'яти царів, починаючи з Йосії і до Седекії (з 626 до 586 р. до Р. Х.). Разом з Йосією він намагався відвернути народ від ідолопоклонства й розпусти. Але царі, які були після Йосії, правили в нечестивості, і народ перебував у стані повного відступництва. Місія Єремії полягала в тому, щоб підняти голос застереження до цього народу; саме його викриття їхньої злочестивості є найсильнішими у Писаннях. Його голос застереження пролунав одним із останніх перед тим, як вавилоняни завоювали Юду.</p> <p>Життя Єремії було сповнене страждань, але його стійкість у випробуваннях може навчити й надихнути нас. Єремію били й кидали до в'язниці за його пророкування про царство Юди. Його життя постійно загрожувала небезпека. Однак, переборюючи всі нещастя й ворожість, він був подібний до «залізного стовпа» (Єремія 1:18). У книзі Єремії міститься його особисте свідчення про те, як пророк протистояв горю й крахові надій, якими було сповнене його життя, і це зміцнює нашу віру.</p>

## 1. Бог покликає Єремію бути пророком.

Ознайомтеся з розповіддю про покликання Єремії бути пророком, як про це написано в Єремія 1:4–10.

- Чого навчає нас покликання Єремії про вчення передвисвячення? (Див. Єремія 1:5). Як, на вашу думку, це допомогло Єремії зрозуміти, що в передземному існуванні він був передвисвячений бути пророком?

Пророк Джозеф Сміт сказав: «Кожен чоловік, який отримав покликання служити жителям світу, був висвячений саме заради цього ще на Великій Нараді на небесах, до того, як було створено світ» (*History of the Church*, 6:364).

- Що зробив Господь, коли Єремія відчув себе непідходячим для виконання покликання? (Див. Єремія 1:6–10). Як вас заспокоїв Господь, коли ви відчували себе непідходячими для свого покликання?

## 2. Багато людей протистояли Єремії і намагалися перешкодити йому виконати місію.

Звернувшись до вказаних далі уривків з Писань, обговоріть, який опір чинили Єремії, коли він виконував місію, дану йому Господом:

- а. Єремія 20:1–6. Невдоволений пророцтвами Єремії, Пашхур, старший наглядач храму, побив Єремію і посадив його у в'язницю. Єремія пророкував, що Пашхура, його сім'ю та друзів буде забрано в полон вавилонянами і вони загинуть у Вавилоні.
  - б. Єремія 26:7–15. Більшість людей того краю, у тому числі й священики, протистояли Єремії й не сприймали його послання (26:7–11). Однак Єремія сміливо проголошував те, що наказав йому Господь (26:12–15). Навіть сусіди й родичі ненавиділи Єремію й протистояли йому (11:19–21; 12:6. Зазначте, що Єремія був родом з міста Анатот).
  - в. Єремія 36:1–6, 20–32. Слова пророцтв Єремії було записано і їх читали людям (36:1–6). Цар спалив сувій із записом, і Господь наказав Єремії записати ці слова знову (36:20–32).
  - г. Єремія 37:12–15; 38:4–13. Єремію було несправедливо звинувачено й посаджено у в'язницю (37:12–15). Пізніше його було кинуте до ями, де він «загруз у багні» (38:4–6). За наказом царя Седекії Єремію витягли з цієї ями і посадили знову у в'язницю (38:7–13).
- Що ми дізнаємося з Єремія 20:14–18 про почуття Єремії, коли він відчував таку сильну протидію? Чого можна навчитися від Єремії, що допомогло б нам у нещасті? (Серед відповідей можуть бути: Єремія, незважаючи на переслідування й перешкоди, продовжував слухатися Господа і виконувати своє покликання; див. Єремія 26:12–15).
  - Які дві лихі справи вчинив, за словами Господа, його народ, як про це написано в Єремія 2:13? (Вони залишили його, джерело живої води. І вони зробили для себе видовбані водозбори, які не тримають живої Господньої води; це означає, що вони шукали здійснення своїх бажань і безпеки у тому, що від світу). Чому таким людям важко було прийняти слова Єремії? Чому вони не здатні були поводити себе в горі так, як Єремія? Як іноді ми робимо «видовбані водозбори», які не тримають Спасителевої живої води?

Старійшина Меріон Д. Хенкс сказав:

«Ми надто багато уваги приділяємо матеріальним цілям. Боротьба за те, щоб отримати необхідне або й більше того, що є необхідним, поглинає наш час і сили. Ми або шукаємо задоволень чи розваг, або повністю віддаємося

спілкуванню з різними людьми, або занурюємося в громадські справи. Звичайно, людям потрібно розважатися, мати досягнення, бути корисними; але якщо все це відбувається за рахунок дружби з Христом, то це надто велика ціна.

«Бо дві речі лихі Мій народ учинив, — сказав Господь Ізраїлю, — покинули Мене, джерело живої води, щоб собі подовбати водозбори, водозбори поламани, що води не тримають». (Єремія 2:13).

Ті замітники, які ми створюємо, щоб поставити їх у своєму житті на місце Бога, справді не тримають води. Наскільки ми відмовляємося від цієї «живої води», настільки ми втрачаємо радість, яку могли б мати» (в Conference Report, Apr. 1972, 127 або *Ensign*, July 1972, 105).

Пророцтво про знищення Єрусалима вавилонянами здійснилося, як написано в Єремія 39–40. Єремія знаходився у в'язниці, коли місто взяли в облогу, але потім вавилоняни випустили його і дозволили разом з рештою юдеїв залишитися на землі Юди. Йоханан, керівник тих, хто залишився, попросив Єремію запитати про Господню волю стосовно них і пообіцяв послухатися її (Єремія 42:1–6). Через Єремію Господь сказав людям залишитися на землі Юди і пообіцяв благословити їх, якщо вони так зроблять (Єремія 42:9–22). Але Йоханан повів людей в Єгипет, де більшість з них продовжувала жити нечесливо (Єремія 43–44).

### 3. Любов до Божого слова зміцнювала Єремію в горі.

Обговоріть вказані далі уривки з Писань, в яких показано, що Єремія залишався сильним у лихі часи завдяки Божому слову.

- Що вклав Господь в уста Єремії, як про це написано в Єремія 1:9? Що зробив Єремія із словами Господа, як про це написано в Єремія 15:16? (Він «поїдав» їх, тобто цією метафорою сказано, що Боже слово ставало його частиною). Що відчував Єремія до слів Господа?
- Як ми можемо «поїдати» слова Господа, як це робив Єремія? (Вивчаючи Писання і поради пророків останніх днів). Нефій, пророк з Книги Мормона, сказав: «Бенкетуйте словами Христа» (2 Нефій 32:3). Як бенкетування словами Господа зміцнює нас?
- Як Єремія описує вплив слова Господа на себе, відповідно до сказаного в Єремія 20:9? Як ви думаєте, що означає мати слово Господа, як вогонь палаючий в кістках? Чому, на вашу думку, Єремія не міг утриматися від навчання слову Господа?

Завершення

Висловіть почуття, які у вас викликає приклад Єремії, і скажіть, що в горі нам потрібно залишатися вірними. Закличте учнів класу вивчати слова Господа і розмірковувати над ними, аж поки ці слова не стануть вогнем палаючим в їхніх кістках, зміцнюючи їх, коли вони виконують Господню роботу. Якщо ви використовували вправу на увагу, покажіть залізний стержень і закличте учнів класу стати такими, як Єремія, — «стовпом залізним» для Господа.

## Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. «[Г]лина в руці ганчара» (Єремія 18:6)

- Ознайомтеся з розповіддю про відвідини ганчара Єремією, як про це написано в Єремія 18:1–4. Чого навчав Господь свій народ через побачене Єремією? (Див. Єремія 18:5–10. Господь показав їм: якщо вони покаються, він зробить з них щось краще, подібно до того, як ганчар зліпив із зіпсованої посудини іншу. Він також нагадав їм, що він має силу знищити їх, якщо вони не покаються).
- Як саме це порівняння стосується нас сьогодні? Як нам стати кращою глиною в руках Господа? (Бути смиренними — через послух, покаяння, довіру до Господа, прагнення дізнатися про його волю. Запропонуйте учням класу поділитися досвідом, що показував би, як Господь змінює і підготовляє людей до виконання його цілей). Що трапляється, коли ми не піддаємося тому, щоб Господь «ліпив» нас?

Президент Гебер С. Кімбол дав такі пояснення до цього порівняння в Єремія 18:1–10:

«Усі, [хто] піддатливі в руках Бога і слухаються його заповідей, є «посудинами» честі, і Бог прийме їх» (*History of the Church*, 4:478).

«Є багато таких посудин, які знищуються після того, як вони були виліплені і їм було надано певної форми. Чому? Тому що вони набували не тієї форми, яку надавав їм ганчар, а тієї, якої їм самим хотілося; отже, вони не досягають Божого задуму і знищують самі себе силою власного вибору. [Цих людей] прийдеться багато разів ліпити й переліплювати до того, ... як полити поливою й обпалити; але навіть під час обпалювання деякі «посудини» тріснуть» (в Stanley B. Kimball, *Heber C. Kimball: Mormon Patriarch and Pioneer* [1981], 270).

### 2. Єремія пророкував у той самий час, що й Легій, пророк з Книги Мормона

Пророк Єремія навчав і застерігав народ Юди в той час, коли Легій залишив Єрусалим. І Єремія, і Легій пророкували про знищення Єрусалима.

- Де був Єремія, коли Легій і його сім'я залишили Єрусалим? (Див. Єремія 37:15–16; 1 Нефій 7:14).
- Єремія витратив багато часу, повчаючи Седекію, царя Юди, але Седекія відмовився послухатися слова Господа, яке приніс йому Єремія. До чого привів Седекію його непослух? (Див. Єремія 39:4–7).
- Із Книги Мормона ми знаємо, що один із синів Седекії врятувався від вавилонян. Як його звали? (Див. Геламан 8:20–21). Куди він пішов? (Див. Омній 1:15.)

<b>Мета</b>	Заохотити учнів класу до участі у великій Божій роботі останніх днів, а також до того, щоб Його закон було записано в їхньому серці.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. З молитвою вивчіть Єремія 16; 23; 29 і 31.</li> <li>2. Додатково прочитати: Єремія 3–9; 13; 30; 32:37–42; 33; 35.</li> </ol>
<b>Запропонований хід уроку</b>	<p>Вправи на увагу</p> <p>Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Якби ви були очевидцями якоїсь історії чи події із Старого Завіту або могли б брати в ній участь, то яку історію чи подію ви б вибрали? (Можна записати відповіді учнів класу на дошці).</li> <li>• Чому вам хотілось би бути свідком чи учасником цієї події?</li> <li>• Що відбувається в Церкві сьогодні, що можна порівняти з деякими вибраними вами подіями?</li> </ul> <p>Поясніть: хоч серед тих послань, з якими Єремія звертався до народу в його час, мало було послань обнадійливих, але він передбачав, що час надії настане, коли відбуватиметься збирання Ізраїля в останні дні. На цьому уроці будуть обговорюватися пророцтва Єремії про це велике збирання в останні дні, в якому ми беремо участь сьогодні.</p>
<b>Обговорення Писань та їх застосування</b>	<p>Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.</p> <p><b>1. Єремія передбачає збирання Ізраїля в останні дні.</b></p> <p>Якщо під час проведення вправи на увагу не було згадано про вихід Ізраїля з Єгипту, то поясніть, що цей вихід — одна з найдивовижніших подій, описаних у Старому Завіті. Про неї згадується в книзі Єремії й інших книгах Старого Завіту, а також в Книзі Мормона.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Що думав Мойсей про важливість виходу як події? (Див. Повторення Закону 4:32–35). Як вам здається, що відчували б ви, якби брали участь у виході Ізраїля з Єгипту?</li> <li>• Через багато поколінь по цьому Єремія бачив у видінні подію останніх днів, про яку Господь сказав, що вона буде настільки ж великою, як і вихід (Єремія 16:14–16; 23:3–8). Яка це подія, описана в Єремія 16:15 і 23:3? (Збирання Ізраїля і зростання Церкви). Хто є ці пастирі, про яких сказано в Єремія 23:4? (Провідники священства та інші Церковні провідники). Хто є Цар, про якого сказано в Єремія 23:5–6? (Ісус Христос). Як ви думаєте, чому ці події є настільки ж великими, як і вихід?</li> <li>• Старійшина ЛеГран Річардс сказав, що рибалки і мисливці, згадані в Єремія 16:16, — це місіонери Церкви (в Conference Report, Apr. 1971, 143 або <i>Ensign</i>,</li> </ul>

June 1971, 98–99). Що спільного між рибалками й мисливцями та місіонерами? (Див. Матвій 4:18–19). Як нам стати кращими місіонерами?

## 2. Бог напише свій закон у серцях свого народу.

- Діти Ізраїля поклалися на Мойсея, оскільки він отримував для них одкровення, коли вони перебували в пустині. Яке палке бажання Мойсея записано в Числа 11:29? (Він хотів, щоб народ навчився Божому закону і навчився сам слухати Духа).
- Що пообіцяв зробити Господь в останні дні, як про це написано в Єремія 31:31–34? (Див. також Єзекиїл 11:17–20; 36:24–28; 2 Коринтянам 3:2–3.) Що означає мати Божий закон записаним у нашому серці? Що ми повинні робити, щоб Божий закон було записано у нашому серці?
- Як впливає на нашу поведінку те, що Божий закон записано у нашому серці? Можна обговорити, як це допомагає нам слухатися певних заповідей, наприклад, таких:
  - а. Любити ближніх.
  - б. Шанувати своїх батьків.
  - в. Бути морально чистими.
  - г. Проводити день Суботній у святості.
  - д. Вибирати для перегляду відповідні фільми, телепрограми, читати хороші книги і журнали.
  - е. Носити скромне вбрання.
  - є. Відбирати належну музику.
- Одного разу Джозефа Сміта запитали, як йому вдається так добре керувати стількома людьми. І він відповів: «Я навчаю людей правильним принципам і вони самі собою керують» (процитовано Джоном Тейлором в *Journal of Discourses*, 10:57–58). Як цей вислів відображає значення слів «мати Божий закон записаним у нашому серці»?
- Єремія пророкував, що через 70 років після того, як народ Юди буде забрано в полон до Вавилону, вони повернуться на свою рідну землю і знову будуть жити в гармонії з Богом (Єремія 29:10–14; як здійснилося це пророцтво, обговорюється в уроці 47). Відповідно до Єремія 29:12–14, що ми можемо робити, щоб наблизитися до Бога? Як слова *кликати*, *молитися*, *шукати* і *знаходити* відображають ставлення, яке у нас повинно бути, коли ми намагаємося бути ближче до Бога? Запропонуйте учням класу розказати, що вони робили для того, аби стати ближче до Бога.

Завершення

Свідчіть, що ми живемо в час, на який з радістю сподівалися Єремія та багато інших пророків. Заохотьте учнів класу долучитися до збирання Ізраїля і робити все, щоб Божий закон було написано в їхніх серцях.

Додаткові ідеї  
для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Зараз— час для покаяння

Господня милість завжди поширюється на тих, хто кається. Однак людям, які відкладають своє покаяння, з часом стає все важче й важче покаятися.

Президент Джозеф Філдінг Сміт навчав: «Людині, в якій назбиралося багато непростених гріхів, може здатися, що для неї всі шляхи для відступу від зла відрізано і становище її безнадійне. Найнещасніша та людина, яка нерозсудливо відкидає будь-яку можливість відійти від зла, покаявшись

у минулих гріхах. Та якщо ми все ж таки відходимо і щоденно шукаємо божественної милості й прощення, то до нас прийде сила уникати зла» (*Gospel Doctrine*, 5th ed. [1939], 374).

- Що ми дізнаємося про необхідність слухати слово Господа і належним чином каятися з нижчевказаних уривків?

Єремія 5:1–5, 21–25

Єремія 6:10–17

Єремія 7:23–28

Єремія 8:6–12, 20

Єремія 13:11, 23

Єремія 17:23

## 2. Прислухайтесь до слів пророків

- Єремія часто відзначав у своїх писаннях, що люди не слухали його слів (Єремія 7:13; 25:3–4; 26:2–5; 32:33). До яких слів пророків останніх днів нам потрібно прислухатися уважніше?

## 3. Повторення гріхів попередніх поколінь

- Єремія попереджав юдеїв того часу, що вони чинять ті самі гріхи, які чинили попередні покоління і за які вони були суворо покарані (Єремія 11:1–12). Як на вашу думку, чому покоління, що жило при Єремії, нічому не навчилося з гріхів своїх прабатьків, незважаючи навіть на те, що про покарання за їхні гріхи було так ясно написано? Як ми можемо краще навчитися з уроків, даних попереднім поколінням завітного народу Бога?

## 4. Як важливо покладатися на Бога

- Яке порівняння зроблено в Єремія 17:5–8 між тими, хто покладається на людину, і тими, хто покладається на Бога? Наскільки точним ви вважаєте це порівняння? Як ми можемо виявляти свою довіру до Бога?

## 5. Лжепророки

- Седекія був царем, який хотів, щоб пророки казали те, що він бажав чути. А тому багато лжепророків обіцяли, що Єрусалим не буде захоплено (Єремія 28:1–4; 37:19). Сьогодні багато лжепророків ходять в «овечій шкурі» (Матвій 7:15). З чого видно, що сьогодні поміж нас живуть лжепророки? Що кажуть сучасні лжепророки? Як нам уберегтися, щоб лжепророки не збили нас з прямої дороги?

Єзекиїл 18; 34; 37

---

**Мета** Заохотити учнів класу виконувати свої обов'язки, які вони мають як «Ізраїлеві пастирі» (Єзекиїл 34:2).

---

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - а. Єзекиїл 34. Господь докоряє тим пастирям, які не пасуть отару. Він відшукає всіх овець, що заблукали, і стане їхнім Пастирем.
  - б. Єзекиїл 18:21–32. Єзекиїл навчає, що нечестивці, які покаються, будуть спасенні, а ті праведники, які повертаються до нечестивості, будуть вигнані.
  - в. Єзекиїл 37:1–14. Єзекиїл бачить видіння, в якому багато сухих кісток «оживуть».
  - г. Єзекиїл 37:15–28. Єзекиїл пророкує, що «кусок дерева» Юди і «кусок дерева» Йосипа стануть у руці Господа одним.
2. Додатково прочитати: Єзекиїл 2.

---

## Запропонований хід уроку

Вправа на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Прочитайте або напишіть на дошці таке запитання:

- Чим відрізняється пастир від найманого чабана?

Запропонуйте учням класу послухати, як відповів на це запитання Президент Езра Тефт Бенсон; наведену далі цитату можете прочитати самі або нехай це зробить хтось із учнів класу:

«У часи Ісуса палестинські пастухи були знамениті тим, що добре захищали своїх овець. На відміну від сучасних найманих чабанів, пастир завжди йшов попереду своєї отари. Він їх вів. Пастир знав кожну свою овечку і звичайно давав кожній з них ім'я. Вівці знали його голос, слухалися його і не йшли за чужим. Отже, коли б він не покликав, вони йшли до нього. (Див. Іоанн 10:14, 16).

На ніч пастирі приганяли своїх овець до загороди, що називалася кошарою. Кошара обнесена була високою огорожею, зверху якої прикріплювали колючі рослини, щоб хижі звірі та злодії не могли перелізти через неї.

Однак траплялося, що хижі звірі, гнані голодом, перескакували через огорожу й опинялися серед отари, полохаючи овець. Саме тоді справжнього пастиря — того, хто любив овець, можна було відрізнити від найманця — того, хто працював за платню і лише виконував свої обов'язки.

Справжній пастир був готовий віддати життя за своїх овець. Він вбігав до овець та обороняв їх. Найманець же більше цінував власне життя, а не овець і, як правило, утікав від небезпеки» (в Conference Report, Apr. 1983, 61 або *Ensign*, May 1983, 43).



Прочитавши цю цитату, попросіть учнів класу назвати, чим відрізняється пастир від найнятого чабана, тобто найманця. Якщо потрібно, поставте вказані далі запитання, а відповіді на них запишіть на дошці:

- Де, по відношенню до отари, йде пастир? А де йде найманець? (Пастир йде попереду овець і веде їх; а найманець, як сказано в цитаті, йде за вівцями й підганяє їх.)
- Як пастир ставиться до кожної овечки? А як найманець ставиться до кожної овечки?
- Як поводить себе пастир, коли вівці у небезпеці? А як поводить себе в такій ситуації найманець?

Скажіть, що на цьому уроці будуть обговорюватися наші обов'язки як духовних пастирів.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

---

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

У 597 р. до Р. Х. цар вавилонський Навуходоносор забрав у полон багато народу з царства Юди. Серед цих полонених був і Єзекиїл якого Господь п'ятьма роками пізніше покликав бути пророком. У 587 р. до Р. Х. вавилоняни зруйнували Єрусалим і ще більше людей забрали в полон. Єзекиїл служив своєму народові, який перебував у вигнанні, до 570 р. до Р. Х.

Писання Єзекиїла містять суворі дорікання і славетні обіцяння, які стосуються не лише стародавнього царства Юди, але й усього Ізраїля, у тому числі й членів Церкви у наш час. Хоч Єрусалим і було зруйновано, Єзекиїл передбачив той день, коли Ізраїль буде зібрано й відновлено. Його видіння долини, повної сухих кісток, і його пророцтво про «куски дерева» Юди та Йосипа символізують цю подію.

### 1. Ізраїлеві пастирі

Навчайте з Єзекиїл 34 та обговоріть цей розділ. У цьому розділі Господь дорікає Ізраїлевим пастирям за те, що вони пасуть самих себе, а не отару. Після цього він описує себе, як Доброго Пастиря, який збере свою отару в останні дні і вестиме їх через Тисячоліття.

- Хто є «Ізраїлевими пастирями», про яких сказано в Єзекиїл 34? (Релігійні провідники часів Єзекиїла). Чому Господь був незадоволений ними? (Див. Єзекиїл 34:2–4). Що стається з вівцями, якщо пастирі нехтують ними? (Див. Єзекиїл 34:5–6).
- Яким чином кожного з нас можна вважати Ізраїлевим пастирем? (Як члени сім'ї, члени Церкви, сусіди, домашні та візитні вчителі, члени кворумів і класів, ми повинні турбуватися одне про одного і зміцнювати одне одного).

Старійшина Брюс Р. Макконкі сказав: «Кожний, хто служить на будь-якому місці в Церкві, де він відповідає за духовний і матеріальний добробут будь-кого з Господніх дітей, є пастирем для тих овець. Пастирі відповідають перед Господом за безпеку (спасіння) його овець» (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 710).

- Господь був невдоволений деякими з пастирів, оскільки вони «пасли самих себе», а не отару (Єзекиїл 34:2–3, 8). Як сьогодні дехто з нас може допуститися такої ж помилки?

- Відповідно до Єзекиїл 34:11–16, що має робити справжній пастир для своїх овець? (Зверніть увагу на дієслова *зажадаю, перегляну, вирятую, позбираю, пасти, перев'яжу і зміцню*). Як ми можемо уберегти інших від того, щоб вони відійшли або щоб їх не було розсіяно? Як нам допомогти тим, хто збився з прямої дороги? Як ми можемо пасти й зміцнювати Господню отару? Як вас було благословлено завдяки справжнім пастирям, які робили це?

Президент Езра Тефт Бенсон сказав: «Ми закликаємо вас трудитися ще більше, з відновленою відданістю. . . Ми хочемо, щоб ви наглядали, пасли, дбали й турбувалися про отару, а коли часом ті чи інші вівці відіб'ються від отари, ми вимагаємо, щоб ви знайшли їх» (в Conference Report, Apr. 1983, 64 або *Ensign*, May 1983, 45).

- Чим Спаситель нагадує нам пастиря? (Див. Єзекиїл 34:11–16; Псалми 23; Ісаїя 40:11; Іоанн 10:11–15). Можна обговорити, як Спаситель виконав те, що описано в цих уривках. Свідчіть про Спасителя, якщо відчуєте натхнення від Духа.

## 2. Покаяння і прощення

Навчайте з Єзекиїл 18:21–32 та обговоріть цей уривок.

- Що ми можемо дізнатися з цього уривка про покаяння й прощення? (Див. Єзекиїл 18:21–22, 27–28). Що означає «створити собі нове серце та нового духа»? (Єзекиїл 18:31). Чому так важливо зрозуміти, що покаяння — це відвернення від гріха й зміна серця? Як ми можемо зазнати такої зміни серця? (Див. Алма 5:7–14).
- Що ми дізнаємося з цього уривка про людей, які відвернулися від праведності і не покалися? (Див. Єзекиїл 18:24, 26).
- Що ми дізнаємося з цього уривка про Господні почуття, коли він карає нечестивців? (Див. Єзекиїл 18:23, 32).
- Що ми дізнаємося з цього уривка про Господню справедливість і милість? (Див. Єзекиїл 18:25, 29–32). Чому важливо знати, що Господь справедливий і милостивий?

## 3. У видінні Єзекиїл бачив долину сухих кісток

Навчайте з Єзекиїл 37:1–14 та обговоріть цей уривок. Поясніть, що долина сухих кісток, яку бачив у видінні Єзекиїл, символізує як воскресіння, так і відновлення дітей Ізраїля на обіцяній їм землі.

- Як у видінні Єзекиїла символічно показано воскресіння? (Кості з'єднуються, на них з'являється тіло й шкіра, і вони оживають; див. Єзекиїл 37:1–10; див. також Алма 11:42–44; 40:23.)
- Як символічно показано у видінні Єзекиїла відновлення дітей Ізраїля на обіцяній їм землі? (Див. Єзекиїл 37:11–14. Воскресіння використано як символ цього відновлення).
- Видіння Єзекиїла також можна тлумачити як аналогію, якою передається відновлення «надії» Ізраїля (Єзекиїл 37:11). Хоч надія Ізраїля була такою ж мертвою, як «військо дуже-дуже велике» сухих кісток, бачених Єзекиїлем, Спаситель може повернути їй життєздатність і життя. Як Спаситель відновив вашу надію? (Обговорюючи це питання, можна прочитати Мороній 7:41).
- У видінні Єзекиїла кості почали оживати після того, як Єзекиїл сказав їм «послухайте слова Господнього» (Єзекиїл 37:4). Як Господнє слово дає нам життя?

#### 4. «Кусок дерева» Юди і «кусок дерева» Йосипа

Навчайте з Єзекиїл 37:15–28 та обговоріть цей уривок. Поясніть, що пророцтво Єзекиїла стосовно «куска дерева» Юди і «куска дерева» Йосипа має подвійне значення. Воно стосується об'єднання священних писань Юди і Йосипа (Ізраїля) в останні дні. Також воно стосується воз'єднання царства Юди і царства Йосипа (Ізраїля) в останні дні.

- Як здійснилося пророцтво, записане в книзі Єзекиїла 37:15–20? (Див. 1 Нефій 5:14; 2 Нефій 3:12; УЗ 27:5. Поясніть, що у цьому вірші словами «кусок дерева» названо дерев'яні дощечки для письмен, які звичайно використовувалися у дні Єзекиїла. «Кусок дерева» Юди символізує Біблію, а «кусок дерева» Йосипа символізує Книгу Мормона).  
Старійшина Бойд К. Пекер сказав: «Кусок дерева», тобто писання, Юди — Старий Завіт та Новий Завіт — і «кусок дерева», тобто писання, Єфрема — Книга Мормона, яка є ще одним свідченням про Ісуса Христа, — тепер з'єднані разом, так що коли ви зосереджено вивчаєте одне з них, воно наближає вас до іншого, а коли ви навчаєтеся з цього [писання], то краще розумієте те. Вони справді є одним у наших руках. Пророцтво Єзекиїла уже здійснилося» (в Conference Report, Oct. 1982, 75 або *Ensign*, Nov. 1982, 53).
- Які благословення прийшли до нас через те, що ми маємо крім Біблії ще й Книгу Мормона? (Див. 1 Нефій 13:39–40; 2 Нефій 3:12). Як Книга Мормона допомогла вам краще зрозуміти Біблію? Як вона підтвердила вам свідчення Біблії про Господа Ісуса Христа?
- Що, за словами Єзекиїла, має статися після того, як ці два «куски дерева» буде складено разом?
  - а. Дітей Ізраїля буде зібрано разом і об'єднано в одне царство, де Спаситель буде Царем (Єзекиїл 37:21–22).
  - б. Народ буде очищено й звільнено від гріхів (Єзекиїл 37:23).
  - в. Народ буде дотримуватися Господніх статутів (Єзекиїл 37:24).
  - г. Народ буде жити в обіцяній землі (Єзекиїл 37:25).
- Які ще благословення обіцяно Ізраїлю в книзі Єзекиїла 37:26–28? (Одне з важливих благословень — відновлення Господнього святилища, тобто скинії, що означає відновлення храму. Більш детально благословення храму буде обговорено в наступному уроці).

#### Завершення

Учення Єзекиїла допомагає нам краще зрозуміти, як міцно нас любить Спаситель і як він турбується про кожного з нас. Він — наш Пастир. Він прагне прощати. Він дає нам можливість бути воскресеними. Він керує збиранням Ізраїля в останні дні. І він явив світові Книгу Мормона як ще одне свідчення про себе. Запросіть учнів класу поділитися свідченнями стосовно цих істин.

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

##### 1. Навчайтеся бути добрим пастирем

Під час обговорення обов'язків, які нам потрібно виконувати як пастирям, можна прочитати або переповісти нижченаведену історію, розказану президентом Джеймсом Е. Фаустом:

«Коли я був ще зовсім малим, мій батько знайшов ягня, яке заблукало в пустинному місці. Пастух отари, в якій була мати ягняти, погнав овець далі, а ягня чомусь відбилосся від матері; пастух і гадки не мав, що те ягня загубилось. Оскільки воно само в пустині не вижило б, мій батько забрав його і приніс додому. Залишити ягня там означало б залишити його на вірну смерть: воно або стало б здобиччю койота, або померло б без молока, бо було ще дуже мале... Батько віддав ягня мені, і я став його пастирем.

Упродовж кількох тижнів я нагрівав коров'яче молоко в дитячій пляшечці й годував те ягня. Ми стали справжніми друзями... Воно почало підростати. Моєму ягнятю й мені подобалося гратися на лужку. Бувало, полягаємо з ним на траву, я покладаю свою голову на м'якеньку вовну його бочка та й дивлюся на блакитне небо і білі хмари, що пливають по ньому. На день я свого ягняти не зачиняв. Воно нікуди не тікало. Невдовзі воно вже навчилосся їсти траву. Варто мені було просто «бекнути», немов вівця, а моє ягня, в якому б кутку двора не було, уже біжить до мене...

Якось вночі розпочалася страшна буря й полив дощ. Того вечора я забув загнати ягня у хлів, як мав був те зробити. Я пішов спати. Мій маленький наляканий друг залишився під зливою, і я чув його бекання. Я знав, що повинен допомогти своєму улюбленцю, але мені так хотілося залишитися в ліжку й не виходити під дощ мокнути й мерзнути. Я не встав і не вийшов, як повинен був зробити. Наступного ранку я знайшов своє ягня мертвим. Собака теж чув його бекання-голосіння і задушив його. Моє серце розривалося. Я не був добрим пастирем, або управителем, і не зберіг те, що мій батько довірив мені. А батько мені сказав: «Хіба ж я не міг довірити тобі хоч одне ягня, щоб ти подбав про нього?» Батькове зауваження було болючішим за втрату мого кошлатого друга. Того дня, маленьким хлопчиком, я зрозумів, що більше ніколи не забуватиму виконувати свої обов'язки пастиря, якщо мені знову прийдеться ним бути.

Небагато років пройшло після того, і мене покликали бути молодшим напарником домашнього вчителя. Траплялося, що було дуже холодно або лив дощ і мені хотілося залишитися в домашньому затишку, але духовним вухом я міг чути бекання мого маленького ягняти та розуміти, що мені потрібно бути добрим пастирем, і я йшов з моїм старшим напарником. Упродовж усіх цих довгих років, як тільки в мене виникало бажання ухилитися від виконання своїх обов'язків, мені пригадувалося, яким нещасним я був тієї ночі багато років тому, коли не був добрим пастирем» (в Conference Report, Apr. 1995, 62–63 або *Ensign*, May 1995, 46).

## 2. Вартовий здійснює голос застереження

- Покликаючи Єзекиїла бути пророком, Господь сказав: «Я настановив тебе вартовим для Ізраїлевого дому» (Єзекиїл 3:17). У чому була схожість обов'язків Єзекиїла як пророка і обов'язків вартового? (Див. Єзекиїл 3:17–21; 33:1–9. У дні Єзекиїла вартовий на багні повинен був попереджати людей про несподіваний напад ворожого війська. Єзекиїл попереджав свій народ про ворогів, які могли завдати їм духовної шкоди).
- Хто є вартовими в останні дні? Чому так важливо мати цих вартових? У чому полягає наша відповідальність як вартових? (Див. УЗ 88:81. Частина цієї відповідальності — навчати євангелії тих, хто про неї ще не знає).

Щоб показати, як важливо звертати увагу на попередження пророків — і самим попереджати своїх ближніх, навчаючи їх євангелії, — старійшина Бойд К. Пекер розказав про нищівну повінь, яка сталася в 1976 році через обвал дамби в Тетоні, що в штаті Айдахо. На шляху стрімких повеневих вод опинилася територія, де жило 7800 чоловік. Потік води, навально хлинувши

в долину, зніс 790 будинків і завдав великої шкоди ще 800 будинкам, церквам, школам та різним закладам. Беручи до уваги кількість води, швидкість її руху та скупченість населення тієї місцевості, один експерт підрахував, що загинути мало було приблизно 5300 чоловік. Може здатися неймовірним, але потонуло лише 6 чоловік.

Старійшина Пекер запитав:

«Як могло статися, що таке страшне руйнування забрало лише кілька життів?... А тому, що людей було попереджено! Часу у них було небагато, але все ж таки вони були попереджені; і кожний, кого попередили, попередив свого сусіда. ...»

А що ж ті шестеро, які потонули? Один з них саме знаходився під дамбою, і в нього просто не було вибору. Двоє інших не вірили попередженням доти, поки не стало вже надто пізно. Пізніше їх обох знайшли в машині; до попередження вони не прислухалися. Ще троє інших повернулися додому, щоб взяти щось із майна, і втратили життя.

Просто дивом видається така приголомшлива пропорція. Як святі останніх днів, ми вчимося прислухатися до попереджень...

Сьогодні я вбачаю велику схожість цих подій з тим, що відбувається у світі: на нього накотилася величезна приливна хвиля зла й нечестивості. Вона розливається навколо нас і стає дедалі більшою й більшою. Наше життя під загрозою. Під загрозою те, чим ми володіємо. Під загрозою наша свобода, а ми все ще недбало ставимося до своєї роботи, так і не здатні зрозуміти, що кожній людині, яку попередили, належить попередити свого ближнього.

«[Нас було] попереджено пророком. Зважимо [ми] на це попередження чи будемо, як ті шестеро з Айдахо, які вважали, що це попередження їх не стосується?» (*That All May Be Edified* [1982], 220–21, 223).

# «І буде жити все, куди пройде той потік»

Урок  
**44**

Єзекиїл 43–44; 47

**Мета** Заохотити учнів класу долучитися до життєдайної, зцілюючої сили, яка доступна в храмі.

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - а. Єзекиїл 43:1–12; 44:6–9, 23. Єзекиїлу було дано видіння храму в Єрусалимі.
  - б. Єзекиїл 47:1, 6–12. Єзекиїл бачить потік, який витікає з храму й оживляє пустиню та зцілює Мертве море.
  - в. Єзекиїл 47:2–5. Єзекиїл вимірює глибину цього потоку і виявляє, що кожного разу, коли він переходить потік вбхід, той глибшає.
2. До початку уроку намалюйте на плакаті або дошці карту, яку подано на с. 198.
3. Додатково прочитати: Єзекиїл 40–42; Йоїл 3:18; Захарія 14:8; Одкровення 22:1–3; 1 Нефій 8:10–11; 11:25; Учення і Завіти 97:8–20.

## Запропонований хід уроку

**Вправа на увагу** Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Поставте учням класу запитання, подібні до нижченаведених:

- Чи було таке, щоб ви відчували радісне хвилювання, спостерігаючи за спортивними змаганнями або якимись іншими розвагами?
- Чи були ви коли-небудь настільки радісно схвильовані такою подією, що зіскакували з місця, вигукували щось або аплодували?
- Ви можете назвати священні події, які супроводжувалися або будуть супроводжуватися виявами радості й вдячності? Серед таких подій є:
  - а. Створення землі (Йов 38:4–7).
  - б. Тріумфальний в'їзд Ісуса в Єрусалим (Іоанн 12:12–16).
  - в. Друге пришествя Христа і Воскресіння (1 Солунянам 4:16).
- Чим відрізняється хвилювання, викликане спортивними змаганнями або іншими розвагами, від радості, причиною якої є ці священні події? (Якщо хвилювання під час спортивних змагань або інших розваг є тимчасовим, то радість, пов'язана зі священними подіями, є вічною).
- Під час якої священної Церковної події її учасники виявляють свою радість вставанням з місця, вигуком і помахуваннями руками? (Під час освячення храму все зібрання бере участь у великому вияві радості, вигукуючи слово *Осанна*).

«Вигук *Осанна*—це вигук від усієї душі, з усієї сили. Зібрання встає і в один голос вигукує слова «Осанна, Осанна, Осанна Богу й Агнцю. Амін, Амін і Амін», повторюючи їх тричі. Це звичайно супроводжується ритмічними помахами піднятих рук з білими носовими хусточками. Слово «Агнець» вказує на поблажливість і спокуту Ісуса Христа» (в Daniel H. Ludlow, вид. *Encyclopedia of Mormonism*, 5 том. [1992], 2:659).

Поясніть, що цей урок допоможе учням класу зрозуміти, як саме храм приносить нам радість.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Єзекиїлу було дано побачити храм в Єрусалимі.

Навчайте з Єзекиїл 43:1–12; 44:6–9, 23 та обговоріть ці уривки.

- Нехай учні класу прочитають Єзекиїл 43:1–12 і 44:6–9, 23. Що ми дізнаємося про храм з цих віршів?

Відповіді учнів можна записати на дошці й обговорити їх. Відповіді можуть бути такими, як:

- а. Слава Господа наповнює храм (Єзекиїл 43:2, 4–5).
- б. Храм — «місце [Господнього] престолу» на землі (Єзекиїл 43:7).
- в. Господь ходить у храмі, називаючи його «місце стіп Моїх ніг» (Єзекиїл 43:7).
- г. Храм — місце, де Господь може «перебувати посеред» свого народу (Єзекиїл 43:7).
- д. У храмі ми дізнаємося про Господні закони (Єзекиїл 43:11).
- е. Існують обряди, які Господь хоче, щоб ми виконували в храмі (Єзекиїл 43:11).
- є. Навіть ділянки навколо храму «мають бути Святеє Святих» (Єзекиїл 43:12).
- ж. Лише гідні люди мають входити в храм (Єзекиїл 44:6–9).
- з. У храмі ми дізнаємося про різницю між святим і оскверненим, між чистим і нечистим (Єзекиїл 44:23).

### 2. Єзекиїл бачить потік, що витікає з храму, даючи життя пустині й зцілюючи Мертве море.

Навчайте з Єзекиїл 47:1, 6–12 та обговоріть ці уривки.

- Що «виходило» з-під східних дверей храму в Єрусалимі, як це бачив Єремія? (Див. Єзекиїл 47:1.) Куди йшла вода? (Див. Єзекиїл 47:8. Покажіть на карті, що Юдейська пустиня і Мертве море знаходяться на південь від Єрусалима).



- Юдейська пустиня — неродюча безлюдна місцевість, а Мертве море надто солоне, щоб там могло щось жити. Які зміни мають відбутися в Юдейській

пустині і Мертвому морі завдяки тому, що потік потече із храму, як це було показано у видінні Єзекиїлу? (Див. Єзекиїл 47:6–12).

- Іоанну Улюбленому у видінні, схожому на те, яке бачив Єзекиїл, було показано Божий престол (Одкровення 22:1–3. Зазначте, що в Єзекиїл 43:7 Господь називає храм «місцем престолу Мого»). Що витікає з-під Божого престолу, як було показано у видінні Іоанну? (Див. Одкровення 22:1). Що є «живою водою»? (Учення євангелії; див. вправу на увагу в уроці 30). Чим ми будемо нагадувати Юдейську пустиню й Мертве море, якщо не скористаємося живою водою?
- Як ця жива вода, що доступна в храмі, зцілює і повертає до життя шлюб? сім'ю? наших предків? Церкву? Що ще виходить з храму, що дає духовне життя й зцілення? (Серед відповідей можуть бути: істина, мудрість, одкровення і завіти).
- У книзі Єзекиїла 47:12 описано дерева, що ростуть на берегах потоку, як їх бачив у видінні Єзекиїл. Що спільного було між цими деревами й водами потоку? (Вони мали зцілюючу й життєдайну силу).
- Що росло на берегах ріки, як це бачив у видінні Іоанн? (Див. Одкровення 22:2). Де ще в Писаннях згадується, що пророкам було показано у видінні дерево життя? (Див. 1 Нефій 8:10–11; 11:25). Що символізувало дерево життя, яке було показано Легію та Нефію уві сні? (Див. 1 Нефій 11:25).
- Яким чином Божа любов зцілює й дає життя? Які духовні й фізичні рани зцілить Божа любов?

### 3. Єзекиїл вимірює глибину потоку.

Навчайте з Єзекиїл 47:2–5 та обговоріть цей уривок.

- Якої глибини був потік, коли Єзекиїл вперше перейшов його вбрід? (Див. Єзекиїл 47:2–3.) Якою була глибина, коли він переходив його вбрід вдруге, втретє і вчетверте? (Див. Єзекиїл 47:4–5). Якої істини навчають ці вірші про храм? (Чим частіше ми відвідуємо храм, тим він сильніше діє на наше життя).
- Багато чудових істин ми дізнаємося в храмі переважно через символи. Якщо наше перше розуміння цих істин або храмових обрядів є лише «по кістки», то що ми тоді повинні робити? (Див. Єзекиїл 47:2–5. Ми повинні переходити «потік» знову й знову, тобто відвідувати храм якомога частіше).

#### Завершення

Скажіть учням класу, що Господь назвав храм «місцем дякування» (УЗ 97:13). Висловіть свою вдячність за ті благословення, які прийшли до вас завдяки храму, і запропонуйте учням класу також виявити свою вдячність за храм. Свідчіть: як у видінні Єзекиїла води з храму зцілили Юдейську пустиню й Мертве море, так само євангелія Ісуса Христа зцілить і очистить нас, якщо ми будемо жити за нею.

#### Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

##### 1. «Полюбив я оселю дому Твого» (Псалми 26:8)

У багатьох псалмах згадується про благословення, які ми отримуємо завдяки відвідуванню храму, і висловлюються прекрасні почуття любові й вдячності за храм. Під час обговорення нижчеказаних псалмів можна запропонувати кільком учням класу висловити вдячність за храм:



Псалми 24:3–4  
Псалми 26:6–8  
Псалми 27:1, 4–6  
Псалми 65:5  
Псалми 84  
Псалми 122  
Псалми 134

## 2. «Величний символ [нашого] членства в Церкві»

Президент Говард В. Хантер сказав: «Я запрошую святих останніх днів дивитися на храм Господа як на величний символ їхнього членства в Церкві. Найглибше бажання мого серця в тому, щоб кожен член Церкви був гідний увійти до храму. . . Господу буде приємно, якщо кожний дорослий член Церкви буде гідний отримати діючу храмову перепустку — і носитиме її з собою. Те, що ми повинні і чого не повинні робити, щоб бути гідними отримати храмову перепустку, — це саме те, що гарантує щастя, як нам самим, так і нашим сім'ям» (в Conference Report, Oct. 1994, 8 або *Ensign*, Nov. 1994, 8).

- Що нам слід робити, аби храм став для нас «величним символом [нашого] членства» в Церкві? Як таке ставлення до храму може вплинути на наше сприйняття життя і на відданість Господній роботі?

# «А якщо я загину, то загину»

Урок  
**45**

Даніїл 1; 3; 6; Естер 3–5; 7–8

---

**Мета** Допомогти учням класу бути сміливими, щоб жити за євангельськими нормами.

---

- Підготовка**
- З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
    - Даніїл 1. Даніїл та його товариші відмовляються від їжі царя Навуходоносора, щоб не осквернити себе (1:1–16; зауважте, що ярина — їжа, приготовлена із зерна та їстівного насіння). Господь благословляє Даніїла та його товаришів міцним здоров'ям і мудрістю (1:17–21).
    - Даніїл 3. Шадрех, Мешах і Авед-Него відмовляються поклонитися ідолу царя Навуходоносора (3:1–12). Цар Навуходоносор кидає їх до вогненної печі, але Господь рятує їх від смерті (3:13–30).
    - Даніїл 6. Сатрапи царя Дарія умовляють його підписати указ про те, що протягом 30 днів усі прохання мають направлятися до нього, а не до якоїсь людини чи Бога (6:1–9). Незважаючи на цей указ, Даніїл молиться Богові (6:10–13). Як покарання за порушення указу, Даніїла кидають до лев'ячої ями (6:14–17). Господь посилає ангела, щоб захистити Даніїла (6:18–23).
    - Естер 3–5; 7–8. Мордехай відмовляється вклонитися Гаману (3:1–4). Гаман переконує царя Ахашвероса підготувати наказ про винищення в царстві всіх юдеїв (3:5–14). Естер дізнається від Мордехая про план Гамана винищити її народ і, ризикуючи своїм життям, йде до царя по допомогу (4:1–17). Цар приймає Естер і обіцяє прийти з Гаманом на бенкет (5:1–8). На бенкеті Естер розкриває задум Гамана винищити юдеїв (7:1–6). Цар наказує повісити Гамана (7:7–10). Цар вшановує Мордехая і погоджується на прохання Естер відмінити указ Гамана (8:1–17).
  - Додатково прочитати: Даніїл 5; Естер 1–2; 6; 9–10.
  - Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, попросіть двох учнів класу підготуватися й коротко розказати про випадки, коли їм самим або їхнім знайомим прийшлося виявити мужність, щоб залишитися слухняними Господу.
  - Якщо у вас є вказані далі ілюстрації, їх можна використати під час уроку: «Даніїл відмовляється від м'яса та вина від царя» (62094; набір «Мистецтво Євангелії», 114); «Три юнаки в огненній печі» (62093; набір «Мистецтво Євангелії», 116); «Даніїл у клітці левів» (62096; набір «Мистецтво Євангелії», 117).

---

## Запропонований хід уроку

Вправа на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Попросіть призначених учнів класу коротко розказати про випадки, коли їм самим або їхнім знайомим прийшлося виявити мужність, щоб залишитися слухняними Господу.

Прослухавши їхні розповіді, поясніть, що на цьому уроці мова йтиме про шістьох людей, згаданих у Старому Завіті, які виявили велику мужність, аби залишитися слухняними Господу.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

**1. Даниїл та його товариші відмовляються вживати їжу, запропоновану царем Навуходоносором; вони благословлені міцним здоров'ям і мудрістю.**

Навчайте з Даниїл 1 та обговоріть цей уривок.

Ще юнаком Даниїла було відведено з Єрусалима в полон до Вавилону. Він та інші обдаровані юдейські юнаки, у тому числі і його товариші Шадрах, Мешах і Авед-Него, проходили навчання при дворі царя Навуходоносора.

- Що відповіли Даниїл і його товариші, коли їм було запропоновано царську їжу й вино? (Див. Даниїл 1:8–14). Які благословення вони отримали за те, що слухалися Господнього закону здоров'я? (Див. Даниїл 1:15, 17, 20). Чим схожі благословення, які отримали вони, з благословеннями, які Господь пообіцяв нам за дотримання Слова мудрості? (Див. УЗ 89:18–20).

Старійшина Бойд К. Пекер навчав: «Я зрозумів, . . . що основна мета Слова мудрості стосується отримання одкровення. З раннього дитинства ми навчаємо вас відмовлятися від чаю, кави, алкогольних напоїв, тютюну, наркотиків і всього, що може зашкодити вашому здоров'ю. . . Якщо люди «під кайфом» ледь-ледь можуть розуміти просту розмову, то як же вони можуть сприйняти духовні підказки, які сприймаються найтоншими почуттями? Як закон здоров'я, Слово мудрості є дуже цінним, проте воно може бути для вас ще ціннішим у духовному розумінні, ніж у фізичному» (в Conference Report, Oct. 1979, 28–29 або *Ensign*, Nov. 1979, 20).

- Що ми можемо дізнатися з цієї історії про те, як поводитися, коли нас змушують робити те, що нам робити не слід? (Див. Даниїл 1:5, 8). В яких ситуаціях сьогодні від нас вимагається мужність, щоб виконувати Господні заповіді? Як ми можемо розвивати в собі мужність залишатися вірними в таких ситуаціях?

**2. Господь рятує Шадраха, Мешаха та Авед-Него від загибелі у вогненній печі.**

Навчайте з Даниїл 3 та обговоріть цей уривок.

- Цар Навуходоносор наказав, щоб кожного, хто не поклонятиметься його ідолу, кидали у вогненну піч (Даниїл 3:1–6). Як Шадрах, Мешах та Авед-Него поставилися до цього наказу? (Див. Даниїл 3:12). Що зробив Навуходоносор, дізнавшись, що вони не поклоняються його ідолу? (Див. Даниїл 3:13–15, 19–20.)
- Що відповіли Шадрах, Мешах та Авед-Него на погрозу царя кинути їх у вогненну піч? (Див. Даниїл 3:16–18).

Старійшина Ніл А. Максвелл сказав: «Нам незавжди вдаватиметься визволитися з життєвих проблем, але нам вдасться визволитися з вічної смерті! Між тим, саме ця остання надія дозволяє нам сказати ті самі три слова, які багато століть тому сказали троє хоробрих чоловіків. Вони знали, що Бог, якщо схоче, може визволити їх з вогненної печі. «А якщо ні» — усе рівно вони б служили Йому!» (у Conference Report, Oct. 1994, p. 45 або *Ensign*, Nov. 1994, p. 35).

- Що ми можемо дізнатися з відповіді Шадраха, Мешаха та Авед-Него про послушність Господнім заповідям? (Шадрах, Мешах і Авед-Него готові були слухатися Господа незалежно від того, захистить він їх чи ні. Наша послушність не повинна обумовлюватися тим, пошле нам за неї Господь очікуване благословення в очікуваний час чи ні). Яка небезпека чекає нас, якщо ми слухаємося Господа тільки тому, що сподіваємося отримати від нього за це певне благословення?
- Що трапилося, коли Шадраха, Мешаха і Авед-Него було кинуте в піч? (Див. Даниїл 3:21–27). Хто був з ними у цій печі? (Див. Даниїл 3:25). Як Спаситель допомагає нам, коли ми звертаємося до нього у часи випробувань?
- Як вплинула хоробрість Шадраха, Мешаха та Авед-Него на Навуходоносора? (Див. Даниїл 3:28–30). Як впливають наші вчинки на ставлення наших ближніх до Церкви?

### 3. Даниїл молиться всупереч указу царя, і його кинуте до ями з левами. Господь посилає ангела захистити Даниїла.

Навчайте з Даниїл 6 та обговоріть цей уривок.

Після царя Навуходоносора почав правити його син Валтасар. Коли Валтасара було вбито, «мідянин Дарій одержав царство» (Даниїл 5:31), і Даниїл став у нього одним з найвищих урядників. (Зауважте: Дарій мідянин — це не цар Дарій, який правив Перською імперією після Кіра і до якого юдеї зверталися стосовно відновлення храму. Див. Ездра 4–6; урок 47).

- Чому урядники й сатрапи царя хотіли знайти недоліки в Даниїла? (Див. Даниїл 6:1–5. Вони заздрили тому, що Даниїл користувався у царя більшою прихильністю, і їх непокоїло, що цар міг дати йому більше влади). Який указ переконали вони підписати царя? (Див. Даниїл 6:6–9. Знаючи, що Даниїл постійно молиться, вони умовили царя підписати указ, за яким упродовж 30 днів усі прохання мали подаватися безпосередньо йому, а не будь-якій людині чи Богу. Тих, хто не підкориться цьому указу, буде кинуте в яму з левами).
- Як Даниїл поставився до цього указу царя? (Див. Даниїл 6:10). Що ми дізнаємося на прикладі Даниїла про важливість молитви? (Молитва була настільки важливою для Даниїла, що він продовжував молитися навіть тоді, коли це загрожувало йому небезпекою). Попросіть учнів класу поміркувати, наскільки ми цінуємо привілей молитися Небесному Батькові.
- Що відчув цар Дарій, коли його люди доповіли йому, що бачили, як Даниїл молиться? (Див. Даниїл 6:12–15). Як цар продемонстрував свою віру в Бога? (Див. Даниїл 6:16, 18).
- Як Господь благословив Даниїла в ямі з левами? (Див. Даниїл 6:19–23). Як подіяли віра та хоробрість Даниїла на царя Дарія та народ в його царстві? (Див. Даниїл 6:24–28).

Старійшина Том Л. Перрі сказав: «Служіння Даниїла принесло користь не лише царю, оскільки віра Даниїла в Господа вплинула на весь той край. Цар розіслав проголошення, щоб у царстві всі люди поклонялися істинному й живому Богові, тому Богові, якому поклонявся Даниїл. Якою ж могутньою була сила служіння одного праведного чоловіка і який вплив це мало на стількох людей, поки він служив «у світі», в якому жив! Якими прекрасними можуть бути результати нашого служіння, якщо ми будемо продовжувати служити так, як тільки можемо «у світі», де *ми* живемо!» (в Conference Report, Apr. 1988, 16 або *Ensign*, May 1988, 15).

#### 4. Естер ризикує життям, щоб врятувати свій народ.

Навчайте з Естер 3–5; 7–8 та обговоріть ці уривки.

Естер була юдейською жінкою, яка жила невдовзі після Даниїла. Після смерті батьків її виховував двоюрідний брат Мордехай. Естер була дуже вродливою, і Ахашверошу, перському й мідійському цареві, настільки сподобалася її врода, що він зробив її своєю царицею.

- Цар Ахашверош поставив Гамана над усіма князями (Естер 3:1). Як Мордехай виявив свою сміливість, коли цар наказав йому та іншим слугам вклонитися Гаману? (Естер 3:2–4). Як на це відреагував Гаман? (Див. Естер 3:5–14. Він розгнівався й переконав царя наказати винищити «один народ» — усіх юдеїв по всьому царстві).
- Естер, побачивши, що юдеї в горі, направила посланця до Мордехая дізнатися, у чому справа (Естер 4:1–6). Що Мордехай попросив зробити Естер? (Естер 4:1–6). Чому для Естер було небезпечно йти до царя, щоб звернутися до нього з проханням? (Див. Естер 4:10–11. За законом цар міг вбити будь-кого, хто прийшов би до нього непокликаним).
- Що сказав Мордехай Естер, дізнавшись, що вона не наважується йти до царя? (Див. Естер 4:13–14). Як ви думаєте, що відчувала Естер, розмірковуючи, «чи не на час, як оцей досягла вона царства»? (Естер 4:14). Як нам набути впевненості, що наше життя має певну мету? Як ця впевненість може допомогти нам?
- Про що попросила Естер своїх служниць і місцевих юдеїв, коли вона готувалася йти до царя? (Див. Естер 4:16). Як спільний піст і молитви багатьох людей допомагають нам?
- Заявляючи про свій намір йти до царя, Естер сказала: «Якщо я загину, то загину» (Естер 4:16). Чим ця заява схожа на заяву Шадраха, Мешаха та Авед-Него перед тим, як їх було кинуте у вогненну піч? (Див. Даниїл 3:17–18). Як ця заява свідчить про відданість Естер своєму народові та Богу?
- Коли Естер прийшла до царя, той прийняв її і сказав, що дасть їй все, що вона попросить (Естер 5:1–3). Вона попросила, щоб цар та Гаман прийшли на «гостину», тобто бенкет (Естер 5:4–8). Що Естер попросила царя на другий день бенкету? (Див. Естер 7:3–4). Що зробив цар, дізнавшись про змову людей Гамана винищити юдеїв? (Див. Естер 7:5–10).
- Гамана було повішено, але наказ вбивати всіх юдеїв уже було розіслано по всьому царству. Що Естер попросила зробити царя? (Див. Естер 8:5–6). Які благословення прийшли до юдеїв завдяки сміливості й вірі Естер? (Див. Естер 8:16–17). Які благословення прийшли до нас завдяки сміливості й вірі інших людей?
- Які труднощі в сьогоднішньому світі вимагають від нас такої ж сміливості, яка була в Естер? Які благословення прийдуть до нас, якщо ми будемо намагатися робити те, що є правильним, незважаючи на можливі тяжкі наслідки?

Завершення

Свідчіть, що Господь благословить нас, якщо ми сміливо відстоюємо істину. Закличте учнів класу наслідувати приклад Даниїла, Шадраха, Мешаха, Авед-Него, Естер і Мордехая.

## Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Віддалені благословення сміливої послухності

- Що було спільного між Данієлом, Шадрахом, Мешахом, Авед-Него, Естер і Мордехаєм? (Усі вони сміливо робили те, що було правильним, навіть коли це було для них ризиковано). У яких ситуаціях вам приходилося вирішувати, відстоювати чи ні те, що, як ви знали, є правильним?

Свідчіть, що коли ми намагаємося виконувати заповіді, Господь благословляє нас. Проте, благословення, які ми отримуємо, не завжди приходять відразу. Щоб проілюструвати це, можна обговорити ті випробування, які витерпіли нижченазвані люди:

- Сарра тільки у 90-річному віці змогла мати дітей (Буття 17:15–17; 21:1–2).
  - Йосипа продали брати, а пізніше його було кинуте до в'язниці за злочин, якого він не вчиняв (Буття 37:27–28; 39:7–20).
  - Спаситель був зраджений другом, незаконно осуджений і розп'ятий (Іоанн 18–19).
  - Нефія побили його брати, а потім зв'язали вірьовкою (1 Нефій 3:28; 18:10–11).
  - Алму та Амулека змусили дивитися, як спалювали жінок і дітей за їхні вірування (Алма 14:8–11).
  - Джозефа Сміта було ув'язнено і вбито (УЗ 135).
- Як на вашу думку, чому Господь дозволив, щоб ці люди зазнали таких страждань? Як ви думаєте, чому ці люди змогли витерпіти ці страждання? Чого ми можемо навчитися з їхнього прикладу?

### 2. Стояти за істину

Нехай учні класу розіграють різні ситуації, в яких їм потрібно відстояти те, що, як вони знають, є правильним. Придумайте ситуації, які б підходили для учнів класу. Можливо, ви скористаетесь такими пропозиціями:

- Ваш друг принижує когось і підбиває до цього вас.
- Вам пропонують послухати музику, а ви знаєте, що цю музику слухати не слід.
- Вас запрошують піти до ресторану в неділю після зборів.
- Вам пропонують алкогольний напій або те, що забороняється Словом мудрості.

**Мета** Зміцнити свідчення учнів класу про відновлену Церкву Ісуса Христа і заохотити їх допомагати в будівництві Божого царства на землі.

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - а. Даніїл 2:1–23. Царю Навуходоносору приснився сон, і він наказує своїм радникам описати та розтлумачити його (2:1–13). Даніїл зі своїми товаришами молиться, і Бог розкриває сон царя та його пояснення (2:14–23).
  - б. Даніїл 2:24–49. Даніїл відкриває, що сон царя Навуходоносора передвіщає злет і падіння великих царств землі, а також перемогу Божого царства над всіма іншими в останні дні.
2. Додатково прочитати: Учення і Завіти 65.
3. Запропонуйте двом або трьом учням класу підготуватися й коротко свідчити про істинність Церкви.
4. Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, до початку уроку намалюйте на дошці або плакаті таблицю, вміщену внизу цієї сторінки.
5. Якщо ви будете використовувати ілюстрацію «Сон Навуходоносора» (див. с. 208), до початку уроку перемалюйте її на дошку або плакат. Не пишіть назви царств до тих пір, поки не перейдете до обговорення.
6. Якщо у вас є ілюстрація «Даніїл тлумачить сон Навуходоносора», її можна використати під час уроку (62531; набір «Мистецтво Євангелії», 115).

**Запропонований хід уроку**

Вправа на увагу

Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Зверніть увагу учнів класу на таблицю, намальовану вами на дошці чи плакаті:

	6 квітня 1830	1880	1930	1980	1995	2000
	6	133.628	670.017	4.639.822	9.340.898	Понад 11.000.000
	1	10	16	44	88	100
	0	23	104	1.218	2.150	2.581
	0	10	30	188	307	334
	0	1	7	19	47	102

- Як на вашу думку, на що вказують ці цифри?

Дайте учням класу кілька хвилин на обдумування відповідей на це запитання. Потім заповніть таблицю, як показано нижче:

	6 квітня 1830	1880	1930	1980	1995	2000
Члени Церкви	6	133.628	670.017	4.639.822	9.340.898	Понад 11.000.000
Мови, якими видано Книгу Мормона	1	10	16	44	88 (39 повністю перекладено і 49 частково)	100 (61 повністю перекладено і 39 частково)
Коли	0	23	104	1.218	2.150	2.581
Місії	0	10	30	188	307	334
Діючі храми	0	1	7	19	47	102

(Останні статистичні дані можна знайти у свіжих Церковних публікаціях. Щоб подати ці статистичні дані, до цієї таблиці можна додати ще один рядок).

Попросіть учнів класу прокоментувати таке швидке зростання Церкви. Поясніть, що на цьому уроці мова йтиме про Даниїла, давнього пророка, який передбачив тріумф Божого царства на землі — Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### 1. Даниїлові приходить одкровення, в якому йому показано сон царя Навуходоносора і дається його тлумачення.

Навчайте з Даниїл 2:1–23 та обговоріть цей уривок.

Однієї ночі царю Навуходоносору приснився сон, який дуже його стурбував. Він вирішив перевірити своїх радників, сказавши, що забув цей сон, і їм необхідно відкрити й розтлумачити його (Даниїл 2:2–5). Коли радники відповіли, що не можуть описати його сон, Навуходоносор наказав вигубити всіх вавилонських мудреців, у тому числі й Даниїла та його товаришів (Даниїл 2:10–13). Коли начальник царської охорони прийшов, щоб забрати і Даниїла, той пішов до царя й попросив дати йому час, щоб розтлумачити сон (Даниїл 2:14–16).

- Як Даниїл готувався, щоб розтлумачити сон царя? (Див. Даниїл 2:17–18. Він попросив своїх товаришів молитися з ним). Як молитви членів сім'ї та друзів допомогли вам?
- Яку відповідь отримав Даниїл та його товариші? (Див. Даниїл 2:19, 27–28). Що зробив Даниїл відразу після того, як йому було показано видіння про сон царя? (Див. Даниїл 2:20–23). Що було видно із слів Даниїла про його почуття до Бога? Чому важливо виявляти свою вдячність Господу? Як можемо ми виявляти нашу вдячність?
- Протиставте джерела, до яких зверталися Даниїл і Навуходоносор, шукаючи відповіді на запитання. (Див. Даниїл 2:2, 19–23, 28.) До яких сумнівних джерел сьогодні звертаються люди, коли їм потрібно

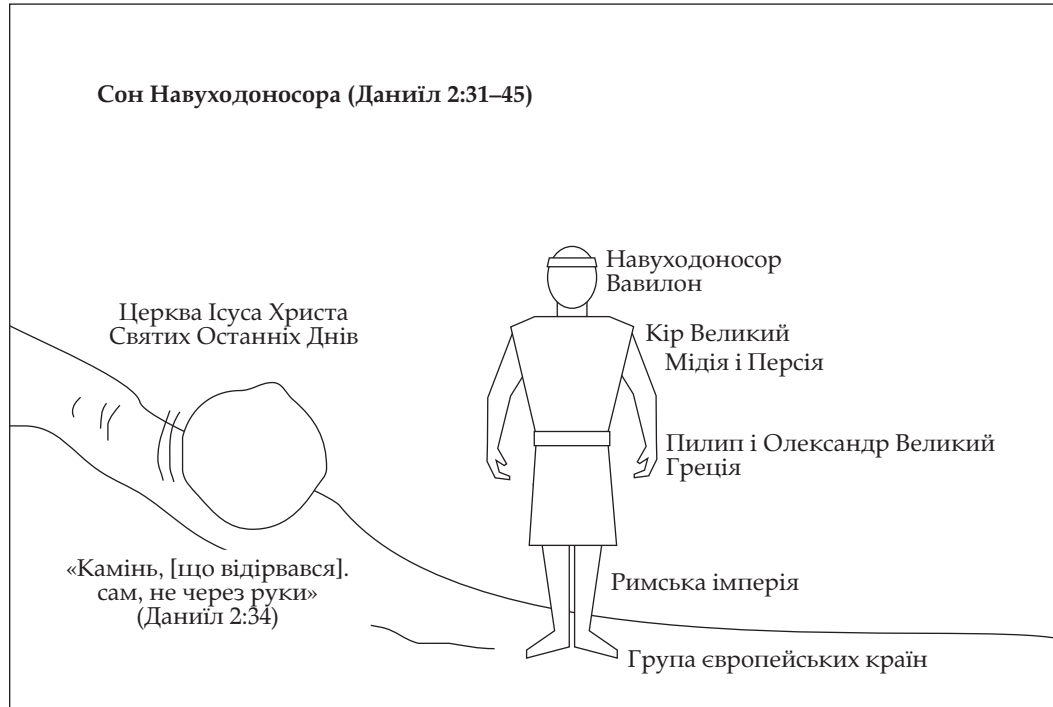


знайти відповіді на важкі запитання або прийняти рішення?  
Що заважає багатьом з них шукати в таких ситуаціях Божого проводу?

## 2. Даниїл розкажує й тлумачить сон Навуходоносора.

Навчайте з Даниїл 2:24–49 та обговоріть цей уривок.

- Як Даниїл описує великого ідола, якого цар бачив уві сні? (Див. Даниїл 2:31–33. Покажіть ілюстрацію, де зображено, як Даниїл тлумачить сон царя Навуходоносора, або намалюйте таблицю, наведену далі).



- Що символізують різні частини тіла боввана? (Див. Даниїл 2:36–43. Ці частини тіла символізують різні царства, які панували одне за одним у світі).  
Під час обговорення наведеної далі інтерпретації сну, яку дав Президент Спенсер В. Кімбол, пишiть на ілюстрації назви царств:
  - а. Голова, що із золота, символізує царя Навуходоносора і його Вавилонське царство.
  - б. Груди та рамена, що із срібла, символізують Кіра і його Мідійсько-Перське царство.
  - в. Нутро та стегна, що із міді, символізують Пилипа й Олександра Великого або Грецьке чи Македонське царство.
  - г. Голінки, що із заліза, символізують Римську імперію
  - д. Ноги, що із заліза та глини, символізують групу європейських країн. (у Conference Report, Apr. 1976, 10 або *Ensign*, May 1976, 8).
- Що в сні царя Навуходоносора розбило боввана, який символізує земні царства? (Див. Даниїл 2:34–35). Що символізував «камінь... що з гори відірвався... сам, не руками»? (Див. Даниїл 2:44–45; УЗ 65:2).

Президент Кімбол навчав: «Церкву Ісуса Христа Святих Останніх Днів було відновлено в 1830 році... Вона є царством, встановленим Богом небес, яке ніколи не буде ні зруйновано, ні замінено іншим, а камінь, що відірвався від гори сам, не руками, стане великою горою і заповнить собою всю землю» (в Conference Report, Apr. 1976, 10 або *Ensign*, May 1976, 8–9).

- Що пророкував Даниїл стосовно Церкви в останні дні? (Див. Даниїл 2:34–35, 44).

Можна записати на дошці наведені нижче пророцтва. Даниїл пророкував, що Церква:

- Одірветься від гори «сам[а], не через руки» (Даниїл 2:34).
  - Стане «великою горою, і [наповнить] всю землю» (Даниїл 2:35).
  - «Навіки не зруйнується» (Даниїл 2:44).
  - «Не буде віддано іншому народові» (Даниїл 2:44).
  - «Потовче й покінчить усі [інші] царства» (Даниїл 2:44).
  - «Буде стояти навіки» (Даниїл 2:44).
- Що означають слова, що камінь одірветься «сам, не через руки»? (Див. Даниїл 2:34. Він не буде зроблений людиною). Чим відновлення Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів нагадує камінь, що відірвався «сам, не через руки»?

Старійшина Джозеф Б. Віртлін сказав: «Наш Господь і Спаситель стоїть на чолі цієї Церкви і керує нею через своїх слуг. Це Церква Господа, а не людей» (в Conference Report, Oct. 1993, 4 або *Ensign*, Nov. 1993, 5).

- Як в наш час здійснюється пророцтво Даниїла про те, що Церква «наповнить усю землю» і «навіки не зруйнується»? (Можна показати другу таблицю з вправи на увагу).

Президент Гордон Б. Хінклі свідчив: «Ця Церква істинна. Вона витримає будь-яку бурю, що може піднятися проти неї. Вона переживе кожного критика, який приймається висміювати її. Вона встановлена Богом, нашим Вічним Батьком, щоб благословляти Його синів і дочок усіх поколінь. Вона носить ім'я Того, хто стоїть на чолі її, самого Ісуса Христа, Спасителя світу. Вона керується й направляється силою священства. Вона посилає світові ще одне свідчення про божественність Господа. Друзі мої, будьте віруючими. Будьте вірними. Будьте відданими тому великому, що відкрив Бог в цьому останньому розподілі» (“Keep the Faith,” *Ensign*, Sept. 1985, 6).

- Що ми можемо зробити, щоб брати участь у побудові Божого царства у себе вдома, у наших громадах і по всьому світу?

Запросіть призначених учнів класу коротко свідчити про істинність Церкви.

Завершення

---

Свідчіть, що Церква Ісуса Христа є Божим царством на землі і що її веде Ісус Христос. Закличте учнів класу брати участь у побудові Божого царства на землі.

**Мета** Заохотити учнів класу допомагати будувати Сіон і виявляти любов, схожу на любов Христа, до тих, хто протистоїть роботі Господа.

**Підготовка**

1. З молитвою вивчіть вказані далі уривки з Писань:
  - а. Ездра 1–6. Цар Кір знаходить своє ім'я в пророцтвах Ісаї і відчуває сильне бажання чинити Божу волю. Він звільняє юдеїв, що перебували в полоні у Вавилоні, і пропонує їм повернутися в Єрусалим та відбудувати храм (Ездра 1). Зоровавель та Ісус приводять назад у Єрусалим, приблизно, 50 000 людей, і вони починають відбудову храму (Ездра 2–3). Самаряни пропонують свою допомогу у відбудові храму, від їхньої допомоги відмовляються, тоді вони намагаються зупинити цю роботу; відбудова припиняється (Ездра 4). Через кілька років пророки Огій та Захарій спонукають юдеїв закінчити відбудову храму; самаряни продовжують протидіяти цьому (Ездра 5; див. також Огій 1). Цар Дарій відновлює наказ Кіра відбудувати храм, храм відбудовано й освячено, приблизно, у 515 р. до Р. Х. (Ездра 6).
  - б. Ездра 7–8. Більш як через 50 років після того, як храм було освячено, Ездра отримує від перського царя Артаксеркса наказ привести назад в Єрусалим ще одну групу юдеїв. Ездра і його народ постяться й моляться, і Господь захищає їх під час подорожі.
  - в. Неемія 1–2; 4; 6. Дізнавшись, що юдеї, які повернулися в Єрусалим, «живуть у великій біді та ганьбі», Неемія отримує дозвіл від царя Артаксеркса йти в Єрусалим, щоб відбудувати мур навколо міста (Неемія 1–2). Вороги юдеїв намагаються перешкодити відбудові муру. Неемія озброює людей, які лагодять мур, і наглядає за роботою, поки відбудову муру не закінчено (Неемія 4; 6).
  - г. Неемія 8. Після того, як мур навколо Єрусалима було відбудовано, Ездра читає Писання своєму народові. Почувши слова закону, народ плаче і бажає слухатися їх.
2. Додатково прочитати: Огій 1.
3. Можна запропонувати комусь із учнів класу підготуватися й коротко розповісти про історичні умови, описані на початку першого уривка з Писань.
4. Якщо у вас є ілюстрація «Храм давніх часів», її можна використати під час уроку (62300; набір «Мистецтво Євангелії», 118).

**Запропонований  
хід уроку**

**Вправа на увагу** Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.

Попросіть когось із учнів класу прочитати нижченаведені слова старійшини Далліна Х. Оукса:

«Ми можемо... виявити, що певний вірш із Писань, написаний для зовсім іншої мети і в абсолютно іншу епоху, завдяки роз'яснювальному впливу Святого Духа, приносить нам дуже особисте послання, і воно відповідає

нашим особистим потребам сьогодні... Якщо ми шукатимемо, як застосувати Писання в наших обставинах, «щоб були вони нам на користь і в науку» (1 Нефій 19:23), то люблячий Небесний Батько зможе використати їх, щоб благословити нас так, як це потрібно особисто нам» (Studying the Scriptures [devotional given in the Salt Lake Tabernacle, 24 Nov. 1985]).

- Доводилося вам, читаючи Писання, відчувати, що певний уривок адресовано саме вам? (Запропонуйте учням класу поділитися їхнім досвідом стосовно цього). Як Писання допомагали вам направляти своє життя?

Поясніть: події, про які йтиме мова на цьому уроці, сталися завдяки одній людині, яка виявила, що один уривок з Писань, написаний за 150 років до його народження, адресовано особисто йому, — справді, його там згадано за ім'ям.

Обговорення  
Писань та їх  
застосування

---

Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.

### **1. Цар Кір дозволяє юдеям повернутися в Єрусалим, щоб відбудувати храм.**

Навчайте з Ездра 1–6 та обговоріть цей уривок.

Коротко перекажіть наведену далі історичну інформацію самі або нехай це зробить призначений учень класу:

У 721 році до Р. Х., коли царство Ізраїля (Північне царство, або десять колін) було захоплено Асирією, Асирійська імперія була найбільшою у світі. Однак на 612 рік до Р. Х. Асирійська імперія була розбита вавилонянами. Під час правління царя Навуходоносора більшість земель, завойованих асирійцями, опинилися під владою Вавилону. Царство Юди (Південне царство) перебувало під владою Вавилону з 605 року до Р. Х., коли багато юдеїв було відведено в полон, і аж до 587 року до Р. Х., коли вавилоняни зруйнували Єрусалим.

Після смерті Навуходоносора в 562 р. до Р. Х. Вавилон швидко занепав. У 539 р. до Р. Х. мідяни й перси, об'єднавшись під керівництвом царя Кіра, завоювали Вавилон. На відміну від Навуходоносора, який жорстоко ставився до підкорених народів, Кір був правителем великодушним. По-доброму ставлячись до підкорених і поважаючи їхні релігійні переконання, Кір здобув прихильність у тих, ким правив.

Невдовзі після завоювання Вавилону Кір наказав відбудувати храм в Єрусалимі. Він запропонував всім юдеям, що жили в його імперії, повернутися в Єрусалим і відбудувати храм; він також віддав золоті та срібні миски, які було забрано з храму військами Навуходоносора. (Див. 2 Хронік 36:22–23; Ездра 1:1–3, 7. У пророцтві Єремії, на яке є посилення у цих віршах, сказано, що юдеї повернуться в Єрусалим після 70 років вавилонського полону; див. Єремія 25:11–12; 29:10).

- Чому Кір наказав знову збудувати храм в Єрусалимі? (Див. Ездра 1:1–2). Як Кір дізнався, що Господь хоче цього від нього? Слова Кіра, записані в книзі Ездри 1:2, стосуються пророцтва з книги Ісаї 44:28, в якому згадується ім'я Кіра (див. також Ісаїя 45:1–5; поясніть, що хоч у Старому Завіті розповідь про Кіра вміщено перед книгою Ісаї, Ісаїя жив за 150 років до народження Кіра. Як вказує давній юдейський історик Флавій, коли Кір прочитав своє ім'я в пророцтвах Ісаї, його торкнувся Дух Господа, і він захотів здійснити те, про що було написано (*The Works of Flavius Josephus, Antiquities of the Jews*, перекл. William Whiston [без дати], книга 11, розд. 1, абзац.)

- Що б ви відчули, якби читаючи Писання, виявили, що в одному з пророцтв названо ваше ім'я і конкретно написано, що вам слід робити?

Коли Зоровавель і Ісус привели першу групу юдеїв у Єрусалим, вони виявили там самарян. Можна пояснити, що самаряни були нащадками ізраїльтян, яких не було відведено в полон і які вступали в шлюб зі своїми завойовниками сирійцями та вавилонянами, яких царі направляли заселяти той край.

- Про що просили самаряни юдеїв, які повернулися? (Див. Ездра 4:1–2). Як юдеї відповіли на прохання самарян? (Див. Ездра 4:3. Юдеї відмовилися від допомоги самарян у відбудові храму, бо вважали, що самаряни не були справжніми ізраїльтянами). Що почали робити самаряни після того, як юдеї відмовилися від їхньої допомоги? (Див. Ездра 4:4–7, 11–24. Вони намагалися зупинити відбудову храму, подаючи оскарження царям, які були наступниками Кіра.)
- Врешті-решт роботи в храмі припинилися. Що підказало юдеям через кілька років по тому знову взятися за відбудову храму? (Див. Ездра 5:1–2; Огій 1. Їх надихнули і направляли в цьому пророки Огій та Захарій). Що сказав юдеям в Єрусалимі Господь про храм через Огія? (Див. Огій 1:3–4, 7–8.) Який настрої, що панував серед юдеїв, заважав відбудові храму? (Див. Огій 1:2). Яке наше ставлення до храму може заважати нам регулярно поклонятися і служити в храмі?
- Самаряни знову намагалися зупинити відбудову храму, коли там відновилися будівельні роботи. Але юдеї роз'яснили наказ царя Кіра, і цар Дарій дозволив їм продовжувати роботи (Ездра 5–6). Що зробили юдеї, коли храм було відбудовано? (Див. Ездра 6:15–22).

## 2. Ездра веде в Єрусалим ще одну групу юдеїв.

Навчайте з Ездра 7–8 та обговоріть цей уривок.

- Так само, як Господь раніше зворушив серце Кіра, щоб він звільнив юдеїв, Він зворушив серце Артаксеркса і той дозволив Ездрі і з ним групі юдеїв повернутися до Єрусалима (Ездра 7:27–28; див. також вірші 11–26). Які вам відомо приклади того, як Господь пом'якшував серця державних керівників по відношенню до Церкви в останні дні? Що ми можемо зробити для того, щоб державні керівники стали м'якосерднішими до Церкви? (Серед відповідей можуть бути: дотримуватися законів своєї країни, чинити добрі справи, готуватися до проповідування євангелії всьому світу і молитися Господу, щоб він пом'якшив серця цих керівників. Див. УЗ 58:21, 27; 98:4–6.)
- Що зробив Ездра, аби впевнитися, що група юдеїв, яку він вів у Єрусалим, є захищеною? (Див. Ездра 8:21–23, 31). Як ви самі, ваша сім'я або ваші знайомі були благословлені завдяки посту?

## 3. Неемія йде в Єрусалим і керує роботами на відбудові міських стін (муру), щоб захистити місто.

Навчайте з Неемія 1–2; 4; 6 та обговоріть ці уривки. Можна зазначити, що Неемія був чашником у перського царя Артаксеркса. Ця його посада вказувала на те, що він мав повну довіру царя й велику відповідальність, оскільки від чашника вимагалось перевіряти, чи неотруєно все те, що пив і їв цар. Але Неемія, навіть займаючи таку важливу посаду в Персії, турбувався про свій народ в Єрусалимі і намагався допомогти їм, дізнавшись про їхні труднощі.

- Що зробив Неемія, дізнавшись, що його народ в Єрусалимі має труднощі? (Див. Неемія 1:4–11; 2:1–5.) Що відповів на прохання Неемії цар Артаксеркс? (Див. Неемія 2:6–8. Цар дозволив Неемії піти туди, дав йому охоронців й супроводжуючих для безпеки і уповноважив його брати ліс для відбудови міських стін). Чого ми можемо навчитися від Неемії, щоб знати, як допомагати тим, хто страждає?
- Як Неемія заохочував людей на відбудову стін навколо міста? (Див. Неемія 2:17–18). Чому, на вашу думку, принесення свідчення про істину і розповідь про духовний досвід з такою великою силою надихають інших людей чинити добро? Як свідчення й духовний досвід інших надихали вас?
- Санваллат був правителем Самарії; він і його люди були ворогами юдеїв, які повернулися разом із Зоровавелем. Як відреагував Санваллат на їхні наміри відбудувати міські стіни? (Див. Неемія 2:10, 19; 3:33–35, 4:1–2, 5.) Як відповіли юдеї на ці спроби зупинити зведення стін? (Див. Неемія 4:3, 7–9).
- Що зробив Неемія, коли Санваллат попросив його припинити роботу і зустрітися з ним? (Див. Неемія 6:1–4). Як деякі люди в наш час намагаються відволікати членів Церкви від Господньої роботи? Як ми маємо реагувати на такі відволікання?

Старійшина Меріон Д. Ештон радив: «Деякі люди й організації, зводячи наклепи на нас, роблячи двозначні натяки й поширюючи неправдиві відомості, намагаються підштовхнути нас до сперечань. Як немудро було б нам, [живучи] у сучасному суспільстві, дозволити собі дратуватися, лякатися або ж ображатися тому, що комусь в радість перекручувати факти стосовно нашої позиції чи діяльності. Наші принципи або норми не стануть нижчими, ніж вони є зараз, через те, що звучать такі провокаційні заяви. Наше завдання — пояснити свою позицію через докази, дружнє ставлення і точні факти. Наше завдання — твердо й непохитно стояти у питаннях сьогоднішньої моралі і вічних принципах євангелії, але при цьому не вступати в суперечки з жодною людиною чи організацією. . . Наше завдання — бути почутими і навчати. Наше завдання — не тільки уникати суперечок, але й сприяти їхньому припиненню там, де вони вже виникли» (в Conference Report, Apr. 1978, 10 або *Ensign*, May 1978, 8).

#### 4. Народ з радістю слухає, коли Ездра читає їм Писання.

Навчайте з Неемія 8 та обговоріть цей уривок.

- Про що попросили люди Ездру після відбудови міських стін? (Див. Неемія 8:1–2. Зауважте, що більшість цих юдеїв знаходилася у полоні так довго, що вони ніколи не чули про Писання й не читали їх).
- Як довго читав Неемія Писання людям? (Див. Неемія 8:3, 17–18). Як на це реагував народ? (Див. Неемія 8:3, 6, 9, 12.) Як нам бути уважнішими, читаючи Писання? (Обговоріть, як уважніше ставитися до самих Писань, а також до підказок Духа, які приходять під час читання Писань). Як нам розвинути в собі таке ж почуття до Писань, яке було в тих людей?
- Що зробив Ездра, щоб допомогти своєму народові зрозуміти Писання? (Див. Неемія 8:8). Що допомогло вам, коли ви намагалися зрозуміти Писання самі і допомагали в цьому членам вашої сім'ї? (Можна попросити учнів класу назвати конкретно, що вони зробили для поліпшення вивчення Писань, особистого і сім'єю).
- Що сказали Ездра та інші провідники, коли люди почали плакати, слухаючи, як їм читали Писання? (Див. Неемія 8:9–11). Як Писання викликали радість у вас?

## Завершення

«Енергія, здібності, справжній патріотизм й особиста моральна чистота Неемії привели до того, що царство Юди знову відновилося й розквітло. Почалося відновлення Єрусалима, який упродовж півтора віків лежав у руїнах. У цій роботі до Неемії приєднався Ездра, праведний, відданий священик, і разом їм вдалося відновити знову юдейську громаду в Єрусалимі» (*Old Testament Student Manual: 1 Kings – Malachi* [1982], 314).

Поясніть: так само, як юдеї мали обов'язок відбудувати Єрусалим, святі останніх днів мають обов'язок побудувати Сіон у всьому світі. Щоб мати допомогу в цій справі, нам потрібно дотримуватися вчень, вміщених в Писаннях, і брати участь у храмовій роботі. Свідчіть про істинність Писань і важливість храмової роботи.

Нагадайте учням класу, що знайдуться люди, які будуть намагатися зупинити роботу Господа. Нам потрібно виявляти до них любов, схожу на Христову, проте не дозволяти їм відволікати від побудови Божого царства.

---

## Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### «Праця велика й простора, а ми повідділювані» (Неемія 4:13)

Під час відбудови муру навколо Єрусалима, юдеї були відокремлені один від одного, щоб мати змогу працювати одночасно на різних частинах муру (Неемія 3; 4:13). Іноді вони знаходилися досить далеко один від одного, але всі вони працювали задля однієї мети, і завдяки спільній праці вони змогли завершити відбудову муру. Нагадайте учням класу, що Церква розділена по всьому світу на різні підрозділи (наприклад, сім'ї, приходи, філії, коли, округи і кворуми). Іноді може здаватися, що якийсь із підрозділів знаходиться дуже далеко від інших підрозділів. Але всі святі працюють з однаковими цілями, і якщо кожний член Церкви і кожний її підрозділ працюють старанно, Церква в цілому продовжуватиме зростати.

# «Великий й страшний день Господній»

Урок  
**48**

Захарій 10–14; Малахія

<b>Мета</b>	Заохотити учнів класу (1) готуватися до Другого пришестя Господа Ісуса Христа, (2) чесно платити десятину та щедро давати пожертвування і (3) відчутти благословення, які приходять завдяки запечатувальній силі священства.
<b>Підготовка</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. З молитвою вивчіть уривки з книги Захарія 10–14 і книги Малахії, які обговорюються на цьому уроці.</li><li>2. Додатково прочитати: Учення і Завіти 45.</li><li>3. Можна заздалегідь написати на окремих аркушах паперу, а потім роздати учням класу посилання на деякі уривки з Писань, які будуть обговорюватися в першій частині уроку.</li><li>4. Якщо ви будете використовувати вправу на увагу, принесіть в клас ілюстрацію «Друге пришестя» (62562; набір «Мистецтво Євангелії», 238).</li><li>5. Принесіть по примірнику <i>New Testament Class Member Study Guide</i> (31392) для кожного учня вашого класу. (Приход мав включити замовлення на цей навчальний посібник до щорічного замовлення літератури за навчальним планом; член єпископату має передати ці посібники президентству Недільної школи).</li></ol>
<b>Запропонований хід уроку</b>	
<b>Вправа на увагу</b>	<p>Щоб розпочати урок, можна використати наведену далі вправу або ж вашу власну.</p> <p>Покажіть ілюстрацію «Друге пришестя». Потім поставте такі запитання:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Що ви відчуваєте, коли чуєте такі слова, як <i>Друге пришестя</i>, <i>останні дні</i> або <i>ознаки часу</i>? У Писаннях Друге пришестя названо так: «день ... великий й страшний» (Малахія 4:5). Як може бути те і друге?</li></ul> <p>Президент Езра Тефт Бенсон сказав: «Пришестя [Спасителя] буде одночасно славетним і страшним, залежно від духовного стану тих, хто залишиться» (“Prepare Yourself for the Great Day of the Lord,” <i>New Era</i>, May 1982, 49).</p> <p>Поясніть, що на цьому уроці буде обговорено (1) пророцтва Захарії та Малахії стосовно останніх днів і (2) нашу підготовку до Другого пришестя.</p>
<b>Обговорення Писань та їх застосування</b>	<p>Навчаючи з вказаних уривків з Писань, обговорюйте, як їх застосовувати у повсякденному житті. Пропонуйте учням класу ділитися досвідом, що стосується принципів, вміщених у цих уривках.</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. <b>Захарій і Малахія пророкують про багато подій, які відбудуватимуться в останні дні.</b></li></ol> <p>Обговоріть деякі з нижчевказаних пророцтв Захарія і Малахії, в яких описано події останніх днів. Якщо ви підготували аркуші паперу з написаними посиланнями на уривки з Писань, роздайте їх учням класу. Нехай учні класу</p>



прочитають ці уривки і скажуть, чого вони вчать. Якщо в певному уривкові міститься інформація, яка допомагатиме нам підготуватися до Другого пришествя, обговоріть, як її можна застосувати.

*Пророцтва, які здійснилися в період підготовки до Другого пришествя*

- a. Малахія 3:1. Малахія пророкував, що посланник має підготувати дорогу для приходу Господа. Іоанн Христитель підготував дорогу для земного служіння Господа, а Джозеф Сміт — той посланник, який підготував дорогу для Другого пришествя (див. Матвій 11:10; Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, збр. Bruce R. McConkie, 3 том. [1954–56], 1:193–95, 3:10–14).
- б. Малахія 4:5–6. Малахія пророкував, що пророк Ілля повернеться перед Другим пришествям, щоб повернути серця батьків до дітей, а серця дітей — до їхніх батьків. Це пророцтво здійснилося, коли Ілля явився Джозефу Сміту в Кертлендському храмі, відновлюючи ключі запечатувальної сили (УЗ 110:13–16). *Можливість застосування*: Ми повинні відшукувати імена наших предків і виконувати за них обряди в храмі (це є предметом детальнішого обговорення на уроці далі).
- Чому корисно знати, що деякі з пророцтв стосовно Другого пришествя вже здійснилися?

*Пророцтва, які ще мають збутися перед тим, як прийде Спаситель*

- a. Захарій 10:6–8. Народ Юди і народ Йосипа буде зібрано, і народ Єфрема стане могутнім. Господь «свисне», тобто покличе свій народ і збере їх. *Можливість застосування*: Ми можемо допомагати в цьому збиранні, ділячись євангелією з іншими.
- б. Захарій 12:2–3, 8–9. В Єрусалимі і навколо нього буде відбуватися велика битва, але втрутиться Господь і врятує жителів Єрусалима від знищення. *Можливість застосування*: Ми повинні довіритися Богові і знати, що він захистить свій народ у труднощах останніх днів.
- в. Захарій 14:8. Живі води потечуть від храму в Єрусалимі, вони зцілять Мертве море та Юдейську пустиню (див. також Єзекиїл 47:1, 8–9).
- У багатьох пророцтвах стосовно останніх днів сказано про такі трагічні події, як війни, стихійні лиха і загальнопоширене нечестя. Як нам зберегти надію, чуючи ці пророцтва і будучи свідками їхнього здійснення? (Див. УЗ 38:28–30).

*Пророцтва, які здійсняться, коли Спаситель прийде*

- a. Захарій 14:3–4. Спаситель стане на Оливній горі, і ця гора розколеться навпіл (див. також УЗ 45:48).
- б. Захарій 12:10; 13:6. Юдеї, які будуть жити під час визволення Єрусалима, побачать Ісуса Христа і будуть плакати через те, що як народ, вони не вважали його Месією (див. також УЗ 45:51–53).
- в. Захарій 13:2. Ідолів, нечистих духів і лжепророків буде знищено.
- г. Захарій 14:5. Праведників, які житимуть на землі, буде піднесено, щоб зустріти Спасителя. Праведників, які померли, буде воскреснено, і їх також буде піднесено, щоб і вони зустрічали Його (див. також УЗ 88:96–98).
- д. Захарій 14:9. Господь буде царем над всією землею і правитиме впродовж Тисячоліття.
- е. Захарій 14:12–13; Малахія 3:13–18; 4:1–3. Злочестивих буде знищено, а праведників — збережено (див. також 1 Нефій 22:15–17, 19).
- Як на вашу думку, чому Господь відкрив ці пророцтва про останні дні, Друге пришествя і Тисячоліття? (Див. УЗ 45:34–44). Як ми можемо готуватися до Другого пришествя Спасителя? (Див. УЗ 45:56–57).

Президент Езра Тефт Бенсон сказав: «Якщо ми живемо за Божими заповідями, то можемо з радістю сподіватися на участь у Другому пришестві Ісуса Христа, знаючи, що ми все зробили, щоб бути гідними знаходитися, з нашими рідними, в Його присутності усю вічність. Дійсно, немає нічого надто важкого для досягнення цієї великої мети. Ми не повинні опускати руки ні на хвилину. Ми повинні доводити, кожним днем свого життя, що готові виконувати волю Господа — розповсюджувати відновлену євангелію, свідчити світові, ділитися євангелією з іншими» (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 341).

- Як вам допомагає знання, що праведність врешті-решт отримає перемогу над злочестивістю?

## 2. Малахія навчає про благословення, які приходять до тих, хто платить десятину й пожертвування.

Навчайте з Малахія 3:8–12.

- Як люди «обманюють Бога» тим, що не платять десятину й пожертвування?
- Що означає сплачувати повну десятину?

Першим Президентством було сказано: «Найпростіше з відомих нам тверджень є твердження самого Господа, в якому сказано, що члени Церкви повинні платити «одну десятю всього свого прибутку щорічно», тобто чистого прибутку. Немає виправдання нікому, хто стверджує про це щось інше» (Лист від Першого Президентства, 19 березня 1970 року; див. також УЗ 119:1–4).

- Які благословення обіцяно нам Господом за сплату десятини? (Див. Малахія 3:10–12). Як Господь благословив вас за те, що ви платили десятину й пожертвування?
- З яких міркувань ми платимо десятину й пожертвування?

Згадавши про благословення, які Господь посилає платникам десятини, Президент Гордон Б. Хінклі сказав:

«А тепер зрозумійте мене правильно. Я тут не для того, щоб сказати: якщо ви чесно платите десятину, то збудеться ваша мрія про чудовий дім, «роллс-ройс» і віллу на Гаваях. Господь відчинить небесні отвори відповідно до наших потреб, а не нашої пожадливісті. Якщо ми платимо десятину, щоб розбагатіти, то робимо це з неправильних міркувань. Основна мета десятини — забезпечити Церкву коштами, потрібними для виконання Його роботи» (в Conference Report, Apr. 1982, 60 або *Ensign*, May 1982, 40).

- Чому буває важко виконувати закон десятини? Що можна зробити, аби подолати ці труднощі?

## 3. Малахія пророкує, що Ілля повернеться на землю, щоб відновити ключі запечатувальної сили.

Навчайте з Малахія 4:5–6.

- Малахія пророкував, що пророк Ілля прийде на землю перед Другим пришествям Господа (Малахія 4:6). Як це пророцтво здійснилося? (Див. УЗ 110:13–16. Ілля з'явився в Кертлендському храмі і відновив Джозефу Сміту ключі влади запечаткування). Що означає «привернути серця батьків до синів, а серце синівське до їхніх батьків»? (Це означає бути запечатаними з усіма нашими предками — нашими «батьками» — і з усіма нашими нащадками — нашими «синами» — навічно. Завдяки владі запечатування, яку має священство, і храмовим обрядам для живих і померлих сім'ї можуть бути об'єднаними навічно).

- Чи відчували ви, виконуючи сімейно-історичну або храмову роботу за своїх предків, що ваші серця привертаються до них? Як обіцяння храмових завітів привертають ваше серце до ваших батьків, чоловіка, дружини і дітей?
- Послання, вміщене в книзі Малахії 4:5–6, згадується у кожному з Головних трудів (Лука 1:17; 3 Нефій 25:5–6; УЗ 2:1–3; Джозеф Сміт — Історія 1:37–39). Чому, на вашу думку, це послання згадується так часто?

## Завершення

Свідчіть про те, що ви вибрали темою для обговорення на уроці. Підсумовуючи навчальний курс року, можете висловити вдячність за вчення із Старого Завіту.

Дайте кожному учневі класу примірник *New Testament Class Member Study Guide* (31392; див. «Підготовка», с. 215). Поясніть, що наступного року буде вивчатися Новий Завіт. Порадьте учням класу почати використовувати цей путівник для підготовки до уроку, що проводитиметься наступного тижня, і вивчати Новий Завіт разом із сім'єю.

## Додаткові ідеї для навчання

Наведений далі матеріал доповнює запропонований план уроку. Одну чи більше з цих ідей можна використати під час уроку.

### 1. Явлення Спасителя, про які було пророковано

- Щонайменше про сім явлень Спасителя в останні дні було пророковано в Писаннях. Скільки з них ви могли б назвати?

Нижченаведена інформація допоможе відповісти на це запитання:

- Пророкові Джозефу Сміту під час Першого видіння (Дії 3:19–21; Джозеф Сміт — Історія 1:15–17).
- У Його храмах останніх днів (Малахія 3:1; УЗ 133:1–2).
- У долині Адам-онді-Аман (УЗ 116; Даниїл 7:13–14, 22; див. також УЗ 107:53–56, де описано минуле зібрання в Адам-онді-Аман, подібне якому відбудеться в цій долині).
- В Єрусалимі під час всесвітнього конфлікту, званого як Битва Армагеддонська (Єзекиїл 38–39; Захарій 12–14; Одкровення 11; УЗ 45:47–53).
- У місті Новий Єрусалим, Індепенденс, штат Міссурі (3 Нефій 21:24–26).
- Праведникам під час Його Другого пришествя (Захарій 14:5; 1 Солунянам 4:16–17; УЗ 88:96–98).
- Нечестивим (УЗ 133:42–51).

### 2. Коли настане Друге пришествя?

Господь дав чітко зрозуміти: ніхто з людей не знає, коли саме він прийде (УЗ 39:20–21; 49:7).

Старійшина Річард Л. Еванс сказав: «Дехто з братів... підійшли до [Президента Уілфорда Вудраффа] і... поцікавилися, коли, на його думку, настане кінець світу — коли буде пришествя Господаря? Думаю, я недослівно повторю його відповідь, але ці мої слова передають дух його відповіді: «Я буду жити так, начебто це має статися завтра, — але при цьому я буду продовжувати саджати вишні!» Мені здається, добре було б вважати сказане сторінкою із своєї книги і жити так, начебто кінець настане завтра — і продовжувати садити вишні! Переймаючись недосяжним, нам не слід ігнорувати можливості, які у нас є в колі сім'ї та друзів; переймаючись тим, що може колись бути, ми не повинні забувати про те, що потрібно зробити тут, зараз, і що є досяжним для нас» (в *Conference Report*, Apr. 1950, 105–6).